

తొరస్తు.

శ్రీరామజం ద్రాయనమః

శ్లో. జరితంరఘునాథస్య శతశీలాటిప్రవిస్తరమ్ |
ఏశ్చైకమక్షరం ప్రోక్తం మఱాపాతకనాశనమ్ ||

సకల పురుషార్థప్రదవాద

శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణగ్రంథవస్తు

శ్రీమత్తల్పగిరిరంగవిరలవరప్రసాదలబ్ధ

కర్ణాటకాషాకవికెంధురంధరరాద.

నృపతి లక్ష్మీనరసింహుకవిగళింద.

కన్నడకావ్యేయిల్లి పద్య కావ్య వాగి.

రచిసల్పటి

శ్రీరామకథారంజనవేంబప్రబంధదన్తి

సుందర కాండపు .

అవర ముక్తభాద జయరాయరింద.

శ్రీకృష్ణ

మదరాసు.

సరస్వతి, కిరువీలంగడాజార్చరవర

సరస్వతీనిలయ ముద్రాక్షరశాలియిల్లి

ముద్రిసల్పటి కు -

సం ౧౮౬౭నీ - జనవరి ౧౫

శ్రీరను.

సుందరకాండ కథా, ముఖికే

అమితేంద్రునిరిరంగ విరల వరప్రసాదలబ్ధి కర్మాటకకౌశాళకవి
తామరంధరలక్ష్మణాంబాగళా పయోధిజుందిర సుబ్బశార్వ శుమార
సుందరనిజగురుజరణసేవావిధేయ న్యాపతిలక్ష్మణరసింహ సామధేయ
ప్రణీతవాదఅమిత్రామాయణరామకథారంజనప్రబంధదల్లి సుంద
రకాండార్థరజనదల్లి ప్రథమకేళి॥

కుసుమంకను మదేంద్రునిరియింద లంకా పట్టణాకేప్రయాణమాడి
దాదియల్లి విఘ్నగళపరిణామమాడిశోండుసముద్రజలదాటిలంబ
శ్చైలప్రవేశపు
లంకావర్ణనపు కుసుమంకనయోజనపు

కుసుమంకనింద లంకాప్రవేశమాడి కుసుమంకనింద లంకాపరాజ
యపు

కుసుమంకనిందలంకాప్రవేశమాడిసీతాన్వీక్షణప్రారంభపు పు
రస్థరస్త్రిపురుషరస్థితిదర్శనపు రావణాంకేపురప్రవేశవను

జం ద్రోణదయవర్ణనపు స్త్రిపురుషరవర్తమానవర్ణనపు

కుసుమంకనింద రావణాంకే పురదల్లి రాక్షసరగృహగళల్లి సీతా
న్వీక్షణపు విమానగళల్లి సంచార

రావణానరుగళవర్ణనపు రుక్మగళల్లి కుసుమంకనసంచారపు
కుసుమంకనిందపుష్పకవిమానవర్ణనపు

పుష్పకవిమాన రుక్మప్రవేశమాడి రావణానసమీపకేయిద్దునిద్రి
సుఖోనానావిధస్త్రియరదర్శనపు

కుసుమంకనింద రావణానసమీప శయనానశాలాగృహదర్శనపు నిద్రి
సువ్వబకువిధస్త్రియరమండోదరిసమదర్శనపు

మండోదరిసకంఠుసీతేయందుశంకిసి పునరుసీతేయివళల్లి వండు
నిషేధిసి పానగృహదల్లి సీతాన్వీక్షణపు

శీతకాణాదీకుసుమంకనుజింతిసిదవృత్తాంతపు

౧౩ విమానభవనదిండ్రాక్షాకారశ్చివ్రవేలిసి సీతామి త్తవారిజనుమం
తనుగొండవ్యసనప్రశంబు

౧౪ పూజాకారదిండ్రును అశోకవనప్రవేశపు

౧౫ అశోకవనవర్ణనపురుషునుమంత్రేంద్రసికందార్చనపు

౧౬ దునుమంతనుసీకందార్చనమాడిఅవశ్యస్థితిగీవ్యసనగొండప్రకరణపు

౧౭ దునుమంత్రేంద్రసికందాదీవిసకాద్విరాక్షసస్త్రియరవణానపు సీత
తేనకండు దునుమంతను సంకుప్తనాగి శింశుపా వృక్షదలి శేరిద్దసం
గతియు

౧౮ సీతేనస్థురిసిఅశోకవనకేరావణానప్రవేశపు

౧౯ రావణానుశేరిహాగసీతేయశయప్రకరణపు

౨౦ సీతేనమీలవకేశేరిరావణానుప్రమోక్షవజ్రనగళనాడినవివృత్తియు

౨౧ సీతేతిరస్థృతివజ్రనగళిందరావణానునిష్ఠనాదవివృత్తియు

౨౨ రావణానింద పునరుప్రాధానపు సీతేయిందతిరస్థారపు సీతేనస

బుధిసలుచ్చుక్తనారావణాగేధాన్యమూలియిందసమాధానపు

౨౩ రావణానునివర్తిసిప్రొడమీల రావణాన శయ్యకేశేరిందుసీతేగ

రాక్షసస్త్రియరమోక్షనపు

౨౪ సీతేగేరాక్షసస్త్రియరిందనయశయదిండ్రశ్శేనపు

౨౫ సీకాశోకప్రలాపన సీతేయిందరాక్షసస్త్రియరిగేనిషేధో
క్తరప్రశంసనపు

౨౬ సీతేయిందరాక్షసస్త్రియరిగేతన్నపతివదిమేతిలిసి లంకేశాశనవా
గుతదందువర్ణనపు

౨౭ క్రిజటాస్వప్నసంగతియు

౨౮ రావణాబంధునిడిమజ్జోగమాతుగళశ్శురిసిసీకాశోకపు

౨౯ శోకేనువ్వసీతేగేశుకసూతనప్రశంసనపు

౩౦ దునుమంతనుశింశుపావృక్షదల్లి యిద్దు యాసంగతిగళునర్వపుతిలిప
సీకందార్చనార్థపుయోజిసికొండసంగతియు

౩౧ దునుమంతనుకొనుబంధ సంగతిసీతేగేతిలియువల్లి రావణ

గానమాడిద ప్రకరణపు

౩౧ రామకథాగానకేళిసేరేరును మంతనవృక్షదగ్గి నోడిశంకిసేదసం
గతియు

౩౨ రునుమంతనవృక్షదిందిలిదుబందుసేరేగివందిసిమాడిదప్రశ్నపు సే
రేతన్నసంగతిప్రశివదనపు

౩౩ సేరేకారునుమంతరిగి శ్రీరామలక్ష్మణార్ చురుతు చుశలసంతాప
ణపు

౩౪ సేరేగిరునుమంతనిందశ్రీరామలక్ష్మణావగాహనపు

౩౫ రునుమంతనముందేసేరేతన్నకష్టప్రశంసనపురునుమంతనిందసేరేగి
ముక్తికాప్రదానపు

౩౬ రునుమంతనిందసేరేగిభ్యేర్యమోధనపు

౩౭ సేరేయిందపరిజ్ఞానాధాపుచిత్తచూటిదగ్గి రానునిందనడిగకాకా
సురమదభంగకార్యకథావివరపు శిరోమోక్షాపకాప్రదానపు

౩౮ రామలక్ష్మణునిగ్రీవరుత్వరేయాగి స్త్రీన్యచూడి శేరువల్లిసేరే
రునుమంతరసంతాపణపు

౪౦ సేరేకాదేవియిందరామగి సందేశవాక్యగళనురునుమంతను నుడిసి
శోంఢసంగతియు

౪౧ సేరేయిందఅపగ్నేగిండు రునుమంతను అశోకవన దాళు మాడిద
సంగతియు

౪౨ రునుమంతనగ్రరూకాగియేంతుసరుప్రహందికించరరామరాక్ష
సరురావణానిందప్రేరితరాగిప్రవేళిసిరునుమంతనిందనాశనవాద
సంగతియు

౪౩ రునుమంతనుశోరణస్తంభకేశేరిమాడిద తన్నమదిమాప్రశటనపు

౪౪ రావణానిందప్రేరితరాగిజంబుమాలియింబ రాక్షసనుప్రవేళిసిరు
నుమంతనిందసంహారపు

౪౫ రావణానిందప్రేరితరాగి మంత్రిపుత్రరు యేళుమందిబందురును

౪౬ రావణానింద పంభసేరా నాయకరుప్రవేళిసిరునుమంతనింద నాశ

నపు

- ౪౨ రావణానిందలక్ష రాక్షసప్రవేశపు చనుమంతనిందసంహారపు
 ౪౩ చనుమంతనగ్రచూడాకాయున్ద్రజిత్ ప్రవేశపుచనుమంతనగ్రచూడాపు
 ౪౪ రావణానసముఖచేచనుమంతనప్రవేశపు
 ౫౦ రావణాచనుమంతనసంవాదపు
 మంతనిందనాశనపు
 ౫౧ రావణాగీచనుమంతనిందవివేకమోదనపు రావణానింద చనుమంత
 నసంహారకౌటజ్ఞి
 ౫౨ దూతనసంహారకూడదందువివేకమోదనపు రావణాగీమోదనపు
 ౫౩ చనుమంతనపుష్ప దళనాధాపురావణానిందలక్షాపనపు
 ౫౪ చనుమంతనిందలంకాదళనపు
 ౫౫ లంకేదళనమాడిసిలేతినశంకిసింహాండుచనుమంతనవ్యసనపు
 ౫౬ చనుమంతనుపునచుబందుసిలేతాదర్శనమాడిలక్ష్యగిండుప్రయాణా
 క్షిముఖనాగిలరిష్టగిరిప్రవేశపు
 ౫౭ చనుమంతనుగిరిమేలిందహారి సముద్రలంఘిసి పుత్తరకిరకేప్రవే
 శపు మద్యేంద్రగిరియల్లి అంగదాదిగళసమాగమపు
 ౫౮ చనుమంతనిందకానులంకేగెప్రేయిబందకధీయావత్తు అంగదాది
 గళిగివిజ్ఞాపనపు
 ౫౯ చనుమంతనిందఅంగదాదిగళిగిసిలేకాస్థికికధనపు
 ౬౦ చనుమంతనిందలంకావృత్తాంతవశేళి అంగదను రావణాసంహారమా
 డిసిలేతినకందురామగిసమర్పిసువేవందునుడిద పౌరుషకధనపు జాం
 బవంతనిందనిషేధిలక్ష్యేత్తరపు
 ౬౧ వానరరుసుగ్రివనమధువనప్రవేశపు
 ౬౨ వానరరమధుపానప్రకరణపు
 ౬౩ వనపాలకనుదధిముఖను సుగ్రివనసన్నిధిగిశేరి మధువన ధ్వంస
 జ్ఞాపనపు చనుమదాదిగళుప్రవిష్టరాచరందు రామలక్ష్మణారిగిను
 గ్రివనిందక్షాపనపు

- ౬౪ అంగదాదిగళుసుస్త్రివసముఖశైవ్రవేళవు
 ౬౫ కునుమంకనింద రామలక్ష్మణసుస్త్రివరిగి సీతాదశశాన శధావ
 ణానవు రామగిసీతాశిరీషాభూషణప్రదానవు
 ౬౬ రామనిందజానకీసందేశవాణిగళవణానవు
 ౬౭ రామగికునుమంకనిందసీతాసందేశవాణిగళవర్ణనవు
 ౬౮ రామగికునుమంకనింద సీతాదేవిగి తానునుడిదరావణానసంహతి
 రాధావాణిగళవిజ్ఞాపనవు

చూడికాండాచకవునంపూర్ణవు

తెలియదు.

తెలియదు.

సందరకాండః,

తెలియజ్ఞానకికామనే । రామనేసజ్జనమనోజోరామనేతక్య । రామనేవందినువేనుస । ప్రేమనేతల్పగిరిరంగవిరలంకృతికొలక ॥ రామకధారంజనవిమ । రామాయణకాండ సందరవత్రైయనుమత్ । షేమజరితమందిరవను । స్వామియేవర్ణి సువేసరసవాగ్విధిశోడుని ॥ క ॥ తదుపరి రావణనిరేయి । మదవతినిరేయివిరేధిమధననుకునుమత్ । జదరదేకుడుకువదకేతన । కృదయవదృఢకురుతనంతరిక్షపథగళిలై ॥ లు ॥ దుష్టరచర్మదల్లి ప్రతిభుర్చనుతన్నకేసాటిదావనుమా । పుష్కళనిల్ల వంశేదురిప్రోర్తుతనిందలదాగలాజిరా । యుష్టనువాయుపుత్రను సముత్సుకరాగిశిరస్సుగ్రీవవత్ । ముష్టరగోలవృషప్రతియుముందెకేశేసిప్రకాశమాడిదన్ ॥ గి ॥ నిరనితగళినిమలవైదూర్వ । రత్నవర్ణశాడ్యలంగళి । తానుజరిసిదనుయధానుబవాతను । వాతనుతనుప్రబలజేతరాగి ॥ సి ॥ పక్షిమృగంగళుళయవగోంఢోడాదేవృక్షసంఘగళిల్ల బినురుగోళాలు । సంపరివృద్ధిచేసరిరేకిశోలకేసిమాంజిష్టతొడిమణిమరకత । వర్ణసితాసిత వర్ణగళిందజిత్రస్వకావప్రయుక్తంగళింద । ధాతుగళిందసంతకవలంకృతవాగేసర్వదాలంకారసజితరాద । యక్షకేన్నరగంధర్వరమరకల్ప । పన్నగిలంద్రుకామరూపగళి కూడి । విహరిసువరాగసంకులవిపులశ్చేల । దల్లికునుమంతనుప్రదిలైస్తరాదరాగ ॥ గి ॥ మదుఘనల్లికడిదమత్తగజేంద్రసమానవామదేంద్రమదిధరాగ్ర । దల్లినింతుధిరననిలకుమారను । దక్షిణాశేషార్కదరిశిసిదను ॥ క ॥ రవిగిమదేంద్రగేబ్రహ్మగే । పవనగిమాతగళిగిల్ల పోణిముగుడుప్పే । నావసిద్ధమాడిప్రాగ్దిశే । యవతొలకిసితన్న

తేందేగంజలిచురుతే || ఊ || పవనగీతన్నతందగీ నమస్తృతిమాడిప్రవృద్ధనా
 గిసం । స్లవనవమాడువల్లి తనకౌవపునిష్ట యరూడికొండుయా । స్లవగ
 వరేణ్యురీక్షిసేష్ల వంగవరేణ్యునువృద్ధిజొందిదన్ । ప్రపుఢను రామకా
 ర్యకేప్రపర్వకేయుక్తవవాధిరీతితాన్ || ౧౬ || నిరనిధిచాటువదకాగ్ని
 స్ప్రమాణ । తనువుతాఘోత్తుబాచుపొదగళునాల్లు । రూడిపర్వతవల్లి అ
 ల్లాడిపిడి । సిదనుకపియోన్ మురూర్తేపుమోదగియోదగి || ఊ || పండు
 పొది || తరుగళుపుష్పితాగ్రగళుధాత్రిగేపుష్పగళిల్ల డల్ల లా । పరిమేశపు
 మ్మసంఘగళుపొనుపుడాసిదరిలితుంబీఖా । ధరవచుభూరివిర్యనపదద్వ
 యపిడితేవాగి సర్వతీన్మురిసితుపుష్పమంజరియు సొంపుమచాచ్చుతిరూ
 డిమ తైన । త్తేరిమదవంశేలంతరుదకస్రవవా ప్తిసితద్రిగుక్తితాన్ || ఊ || బల
 యుతేనాదవానరనపొదనిపిడితేవాగియద్రియుజ్జ్వలిసితు రాజతాంజనసు
 వణాన్ సవణాన్ త్రోప్పతామచాలబలవును ధోరేతల్లళను సన్నగిజోల
 బరుధాతుకల్లళన్ । శిలశుతమధ్యమాజీగళు శేరిసధూమపువడ్డియం
 తేతాన్ || ఊ || బిలగఘోభిద్దఘాతగళుశీరియరూడివికారదుస్వరం । గ
 శకపిపిడియిందగిరికంపిసేమాడిదవామచాస్వరం । గళుఘువియంతరిక్ష
 తళగళుద్దిశంగళుబుద్ధిసర్వగ శ్ । తేలిగళుస్వస్తి కాంకగళుదాపిసేబ్బిలు
 గేపొరుతిప్పఘో || ౧౭ || గరళకేండగళును కారుతశిలిగళన్ । కజ్జిదవుఘుజం
 గగళుజొరంటు । తస్మాదవాగపాషాణగళువిష । వడ్డిసోలకిశేలవవ
 డిదవాగ || క || శిలిగళునురిదవుగరళ । జ్వలనగళిందలికృతానుసరిదిలపిసుతా
 శేలవవడిదుసాశిరజోల్ల ఘనాదపుఘగళంటికజ్జువవేళి || క || విషచా
 రిగళావధిగళు । సుషమేయురూడిగిరియల్లి శోలశిసుతిరురే । విషచరణా
 శక్తికాణాదీకృషకేవదిసియిప్పువల్లిగిరిపిడనదోల్ || ౧౮ || ఘారిఘోగ
 ఘోగిపూగగ శ్ శేలవకం । దరగళునుఘోరంటుధరేగిబందవమోస్వరే
 జదిందలగ్నినకారుత । కేళపొదపిడిగిరిగేసోలకే || క || తరుగళుతరు
 నాంచురగళు । పరిమేశకుముదగళుపుష్పవహగళన్ తాన్ । విరిదవుగ్గరిక
 కాంజన । రురితాళసమావృతంగళగధాతుగళున్ || ఊ || విరిదవుశ్చైలరాజవ
 దుశిన్నిసలాసుమనశ్శిలింగళున్ । ధరణిధరాగ్రధాతుగళు దాపిసిజం
 దనసారతామ్రక । బురనిఖగ్గిరికంగళవు ఘారిప్రకాశిసే శ్చైలశృంగ

పున్ । యరళిశోశ్చైలపున్ వడితజ్జోయనీలన్ల జోరిన్ల రంజిదయా॥సీ॥
 పానఘామిగళనుపరిచారమాడిద్యేమాసనంగళపరిత్యాగమాడి । శోజ
 నవిడనాడిభూరియిర్యౌపా శ్రగళనుకరకపాశ్రగళనిన్ను । లీల్యజో
 వ్యంగళపీల్యబాద్యంగళశక్త్యమాంసగళనుపరిచరిసియు । కాంజనశో
 శబద్ధగళనామఃశగళభర్తగళనుసర్వసంక్రజిసియు । రక్తమాల్యానులీ
 పనరాగయుతరు । రక్తనీత్రరుపద్దనీత్రరునుదివ్వు । ఊరగళుప్రతిసివి
 ద్యాద్రరంగనియర । కూడివోడిడిదర ద్రియన్ల డిదివిగి ॥ ౧౭ ॥ ఊరకీ
 యూరనూపురపారిచార్య । ధరేరువిద్యాధరేరుతమ్మధవరకూడి । సుస్థి
 తేరువిస్థి తేరునువిష్టుపదదన్ల । నింతుసోడిదరాయ ద్రినీరపునాగ ॥ ౧౮ ॥ వి
 ద్యాధరపిఁగ శ్ విద్యేయశోరుతవిస్థితరాకాశవిధినింతు । కాణుతలి
 ద్దరుకంపనకూడిన్ల మదిధరవన్ శేరిమఱున్ల పిగళు । సంశావితాత్మరు
 జారణానిధ్ధరునిమఁలాంబరదన్ల నింతునుడివ । సన్లవశబ్దగ శ్ శ్రవణకా
 దపుశ్చైలసంకాశనివనశస్వతనసుతను । యనుమనివేళి రామకార్యపుక
 పిలంద్ర । శాసితపుమన్తరపునిదన్ సలకువల్లి । యిష్టేయిసిదనువారాశిదే
 గేదాటి । లాపనిదువేగకూడిదుష్పాప్రపవందు॥శ ॥ విద్యాద్రరామకా
 త్మర । ద్యువజనగళనుశ్రవణాకిడుతలిరేప్రయా । శోల్యుక్తనాదలప
 రిమి । శోల్యద్యులకపినకండరుగురిమేలీ ॥ శ ॥ అజశోలపమనాకనుత
 ను । ప్రజలిసేరొలమగళువిరియేరావవనిడిదన్ । బజరపదదన్ల మేఘపు
 ప్రజురిశిరవవనిడితంలేఖయకరవాగి॥గి॥ ఆనుపూర్వవాగియనువృత్త
 లాంగూల । వాగరొలమతలిగళంకురిసలు । లూధ్వఁగతిగేజీలిశియుర్వి
 గేకాకిద । నధికఫణినగరుడనంలేయాగ॥శ॥ లాంగూలవకూడిదన్ల । వం
 గిలనుశోలశిదను ఫణినయిడిదుచ్చోల । మాంగణాకేయలిదనడివవి ॥ బం
 గిలంద్రనపాటివేగవతిశయకూడి ॥ శ ॥ స్తంభిసిదనుతనఘజగళ । కుంభిని
 గురుపరిఘగళనుకుంబిసిదనుపా । దాంశోజగళనుకటితటి । కుంభిసిఘ
 జగళునుగళవకుంబిసిదనవన్ ॥ శ ॥ త్రిమంతగికునుమంతగి । తీమపరా
 క్రమపుసత్వవిలగళునుతే । శోలమయిమిగళునుబిలిదవు । రామనకార్య
 శేప్రయాణారబిసువవేళి॥లు॥ దృష్టియుచ్చోలమదేశశేప్రతిష్ఠిసేమార్గ
 పురూరదిందవి । స్పష్టపుసోడుతాయదిగేప్రొగళఁ గుతిశోండు

వానర । శ్రీకృష్ణనుపొదగల్గి శిశిఘృష్టి సేకుంభితకణానాగితాన్ । కృష్ణ
 నుచ్చోలమదేశవనువిజ్ఞేసివేగవరూడిచారిదన్ ॥ వ ॥ పంభపాది ॥ భ ॥ తే
 రుగళుపుష్పితాగ్రగళుధాత్రిగేపుష్పగళన్నుక్షల్ల లా । చరివరశాగళా
 పిసిదశాచరివిరరిగిల్ల కేళిలిలొ । సరువరుశాను రామశరసన్నిభా
 గిసమిరవిక్రమన్ । తరళువేలంకేగిందుయేలుదారదశాననరాజధాని
 న్నరసువేనల్లి జానకినయావకుపట్నపురు త్రిసుత్తువేన్ ॥ లు ॥ అల్లిరఘూ
 త్తమాంగనేమహాత్మకుక్కాగ్నదదిద్దదేయిదే । లుల్లి సవేగరూడియమ
 లొత్తమమోలకచేరుత్తువేకళజీ । వల్ల కనిద్ద పట్న కనువళి సేభాలిను
 వేన్ సమస్తవన్ । అల్లియసేలేయిల్లి దిరె యాదశకంఠసకట్టికర్వీదాన్ ॥
 గి ॥ సర్వవిధదిందయాశాను స్వామికార్య । వగలదే పౌధినువేనుమహాత్మ
 భాద । జానకినకొండుబరువేదశాననసరు । రూడిలంకేయుపేకళిసికొం
 డుతరువే ॥ పంభపాది ॥ లు ॥ తగపరివానరేశ్వరరిగిల్ల రిగారనుపేళివేగ
 వు । ద్విపిసలగాచారిదనుధిరనువాయుకుమారశాగళి । ప్రాపిసిదన్
 నశ్శోలగిగివజ్జవరేణ్యనరిలేతిస్వాత్మవన్ । జ్ఞాపిసికొండుశాగత్వరేకు
 త్రిత్వ రాన్వితనంకేతాన్మహా । రూపపురూడియద్ద మిసి రోజిసిదన్ మ
 చుడక్రమాగ్దోల్ ॥ గి ॥ అవనుచారువాగల్గయిల్లిద్దవృక్షగళిగూ
 రువేగరుడితిరుత్తి । సంకుతంగళాగి శాఖగళాకాశ । కేరినడిదవన
 యిందేళిరి ॥ మత్తశోలకల ॥ మత్తశోలయపిటిద్విజంగళుమత్తేపుష్పస
 మాజసం । పత్తుగల్లే సరురూడివర్వతపాదపంగళువేగవన్ । రుత్తిరల్లడి
 సల్ వినిమలవంబరాధ్వపుయోందియు । ద్వత్తశాతనుకళిదక్షతనయిం
 దేవృక్షగళాస్తిసల్ ॥ భ ॥ తరువుగళోగ్నరూర్తవపుదాపిసిశోలదవు
 దూరదేశసం । భరణాకేశోలగువారేనప్రసక్తిసి బంధుగళంకేళిరియి ।
 న్నరసనకూడిశోలగువ మహాదముగల్లే సరికేల్వవృక్షగల్లే । గిరిబుడకి
 త్తిశోండిలిగిశేభరమాగ్దేకేళిరిబిద్దశోల ॥ భ ॥ స్ఫుటకుసుమూగ్రగ
 ల్లే వివిధభూరుకుగల్లే తనకూడిచారేపా । రుటిగిరియంకేరూపపుప్రశో
 జిసిఅద్భుతదశానన్ మహా । కటితటి సంబరాధ్వదోళుక్కాగ్నడిదక్ష
 నుమంతశామహా । పటిపిగళిల్లవారిధిగిబిద్దపువేగపుదూరవాగేతాన్ ॥
 లు ॥ సారయతంగళావిటిసంకులగల్లే లవణాంబురాశియోల్లే । శే

రిదవామరాప్రభువు శిలమ్రుగనాగియు ఘోరపర్వతా । కారసుముందే
 ఘోరగురిరేంద్రావళిం ద్రనఖిలీగోండచూ । పారకేబిద్ధవంశేకపివల్లభ
 నాథున దారిమెట్టిదన్ ॥ ౪ ॥ సంచులకొలరకచునుమా । లంకారవచూడి
 కపికులప్రభుజలము । కృంకాశగిరియుమిగ్గురు । సంచులగళుచూడిమోళు
 వజరిమోళియులిపన్ ॥ మ ॥ మూరుతివేగదింద చునుమప్రకరంగళసల్లివృ
 ష్కగళే । జారిదవెల్ల వాధిమోళు స్వాప్తనప్యేణదో భాత్మబంధుగళే ।
 జారువరంశేబంధువిససాగిసిదిచేవృషగళే జవప్రిరితగళే నశోడు
 గళరితసముద్రకేబిద్ధవల్లవే ॥ తా ॥ నానావణాగళాప్రసూనకవితానం
 గళే తనకరుత్తలా । తానుకమిండుగళిందచూడిద పయోదవశ్రేష్ఠవం
 శోప్పిదన్ । ప్రాణస్వామిజవప్రము క్తగళుపుష్పంగళే తనకశీరలం ।
 దానిరున్నభవంశేశోశిసితకారానికవకచూడితాన్ ॥ డ ॥ గిరిపర
 బిట్టుబాడుగళుఖేళరమార్గ కేసాబిదాగనం । దరిశిసలాదవల్ల వేలుదా
 రుగళ్యేదుశిరంగళోష్ణవోలె । యరగగళంశేనిరడికేజోందిపయోనిన
 పానమాడువోలె । సరియునశస్సునుంగువన సోటిసమిలరజసోష్ణరిప్పన్యే ॥
 గీ ॥ వాయుమాగకరుత్తివర్తిసువాతనవిద్యుదాకృతిగళువిక్షణగళు । శ్వే
 లదన్లిపురివజ్వాలిగళంశేప్ర । కాశిసిదపుత్రవికాసచూడిన్ ॥ ౪ ॥ పింగా
 ష్కవర్చనకురు । ద్వింగనయనమండలగళువికశిసిదవోలు । త్రింగమజోలద
 యజుంద్రపతంగద్వయమండలగళధాటివిపులిసిన్ ॥ గీ ॥ తామ్రనాసికేచూ
 డిగంధవరునతన । తామ్రముఖవోప్పితాగసాంధ్యరసరాగ । తడిదరవిమం
 డలపురితిధళే ధళినుత । వాలవిష్ణుదుడింగడిమేలికేరిన్ ॥ లు ॥ అంబరజుం
 బియంశేనడివాతనవాతనసూతనప్రకౌ । లంబనచూడివాలపుసురప్రవరధ్వ
 జరిరిమోప్పితానింబళదంతపం క్తిరమణియ్యపుశోరిశివాలభక్రవున్ ।
 అంబుజబంధుమండలవరుపరివేషితవంశేయిష్టదోలన్ ॥ గీ ॥ తామ్రసరిబణ్ణ
 మోళువనితంబవాల । మూలదేశవచూడిప్రస్థరిసితివను । తటిపుశిలీయుగ్మ
 రికధాతువింద । మిరువగిరిరాజవంశేసమిలరసుతను ॥ లు ॥ కాంతిశివానర
 షకసుకంధ్యనువర్తిసితన్నవేగక । క్షౌరకవాయుగళే తడిచుగజాన
 మాడలువోలెనుదోల్యే తటిద్వంతవచూడిదక్షణకేదాపిసిజారిదయుల్లే
 యంశేత్రి । మంతనువాలబంధుపరివారికనాగిప్రకాశవాదన్యే ॥ లు ॥ రా

రువపక్షయంతేష్లవగాఢ్యనువ్యాపసిదన్త్రమత్రమ | ర్వారణవారణేం
 న్రపుస్వబంధనకక్షపురూడివృద్ధియా | కారవజ్ఞోదితంలేతనుకాంతిసే
 ఛాయయువాధిమేలీసం | జారపువాయువేగతరి సోటియుమాడిప్రవృ
 త్తిజ్ఞోదిదన్త్ర || సీ || ఎల్లీన్దివారిధి నిలవనంలే | పోలగువసో మఠాకప
 ఘోరరూపి | అల్లీన్దివారిధియాతనపూరువేగపుట్రీలుకాదకనసదృ
 శపు | కాన్పాడుతివమసాగరపుకట్టిలిసే శ్రీలవమ్మంగళన్త్ర సాగరీ
 ర్మి | సంఘగళనుపట్టుసలకువనురసింద లామఠాకపివేగవధికరూడి |
 వానరేంన్త్రనజవఘాళివారిదగళ | ఘాళియునుపుట్టితావేళీఘాలుమేలు |
 రూడిశయకర ఘోరవవమామరిరువ | వారిధినకంపగిడిదవవార్పవారి ||
 సీ || మఠదంబు రాశియోళీ బృకుదూర్మిజాలగళాన్త్రకషణావమాడితివ
 నిగగన | గళనశీలవనంలేకపి శేఖరనుమఠాన్త్రవనవరూడి నిగమిసుతి
 పను | వరమేరునుందరగిరిగళరితియే ధువతరంగగళన్త్రాఘతలియేశీకే | న
 లకువనంలేకజవరూడి సాగరీర్మిగళన్త్రాఘతలివనుగ్గమినువనవను | నవన
 వేగనముక్తాతవంబుమధ్య | వంబుశీలశీసితాతతవంబరన్త్ర | వాయిపకార
 దాంబుదవంలేయాగ | అల్ల శక్తిలలిండుగళన్త్రకేరి || సీ || కిమిన్త్రర్ప
 వరూర్మసమితిగళీ విరిదవువస్త్రాన్త్రకషణావపుగళన్త్ర | జలరాశియోళ
 గిద్దపవగళన్త్రనశీలకనగరుడనందూడిసిదవు | దశయోజనగళన్త్రవిస్తార
 వుముప్పకుయోజనంగళన్త్రమేలియూర్ధ్వరూడి | జలరాశిజలదల్లి ఛాయ
 కాన్పాడితలీ శ్వేతాన్త్రగ్రహున రాజవిధవువాయు | సుతనుజల రాశిమేలి
 తాన్త్రద్యుతిశివిపులతనుపునకుజారుతరవారితరళువాగ | కపిమఠాకాయ
 సలిలమాగన్త్రదోళునడిత | ప్రసేసిదనుపక్షయ | క్తపర్వతపురితి || క || తాని
 దనువధవననిలన | సూననుడిడిమనడియిద సోశీలశీసితత్వం | ధానదో
 ణుద్రోశీసరియం | శీలనిధిజలవివదువాయుపుత్రనజవచే || క || విడదీబగం
 గళాన్త్రమివవిడిగి తారిబగేంన్త్రనంలేసం | గడనీసమిలనంలేఘనగళన్త్ర
 ప్రకషణమామతామఠా | లుడుపరితిమిమేఘగళన్త్రజ్ఞోదిజ్ఞోరంటుత
 నాల్పబన్లుగ | త్నిడిమఘనంగళాన్త్రయిసి యిందేబరల్ ప్రభుపోలగుతిప్ప
 న్త్రీ || గీ || పాండ రామణమాంజన్త్రబన్లు గళును | నిలబన్లు వరూడియుని
 రదగళు | శీలశీసితవాగమారుతసూతవేగ | కపిత్తగళానియాకాశగమ

నదన్తి॥ ఓ॥ త్వరితవకూడి ఘోరగుపస్థవంగవర్త్యోనమీలీచీవఁం । ధరు
వరుద్యైశ్చ దానవరుతావునుగంధగళాసుమంగళా॥ వరుషిసుతిష్ఠ రాగఁ
పివర్చగేసూర్చనుతాపవియ్యదే । కురిసిదనగ్గి మూరుతను స్ఫుర్చపుసాబ్బులు
కూడియాడిద॥ గీ॥ రామకార్యధానిధిగిరయవకూడి ఘోరగుపాత
నఁబుష్పిగళుపూజసిదరు॥ దీవఁగంధర్వ రావేళిదివిగేశేరి । గానమాడిద
రవనవ్యాఖ్యానమాడి॥ శ ॥ కురిసిదరుయక్ష రాక్షస । పరిగళుసాగరునువి
రుగపరిగళునువియ్యగ్గరియ్యి శ్రమవసొణాచి । కరిసినడియువవనవనతన
యనసొణాచి ॥ సీ ॥ ఇత్వాచుకులమానవిశ్చేసినడియువస్థవగశార్దులన
వననసుతన । సందశనవమాడి సాగర రాయను బిరికిదనుతనస్వాంతక
న్తి । వానరేంద్రగేరునుమంతగిసాణాయ్య విందుసామాడదీయపరీస
ర్వ । రిందజ్ఞానిగళోళునిదితనానువేనిత్వాచువంశనృపేంద్రనింస । సగర
నిందలీబందేవృద్ధిగళోసాను । ఇవనునిత్వాచువంశసంభవనదూత । సాద
కారణాశ్రమసొణాలాగదివగి । విశ్రమణాశేసచాయవవిరతిసుజెను ॥ గీ ॥
స్వల్పవిలేతనువిశ్రాంతివదిసినుబవు । కూడినడియలియందుకాళిశోరి
తన్న । గళాదోళగిద్దమ్మిసాకఘనదిరణ్య । సాశశ్చేలకేనుడిగనణాపతి
సొణాచి॥ ఓ ॥ గిరివరనిలనధోళువనకేతనరాదమణాసురాళిసొణా ।
పరిఘవరీశిశేరిదియేబందుసమీరనఆశ్లేయిందయ్యా । నీరవిసద్వారవా
క్రమిసినిరియేతిర్చగధోధ్వఁగల్గిసం । కురిసువశక్తికూడియమోశ్చేల
వేతక్తృతవాగిపిలేళువే॥ గీ॥ జాతవిల్వరసురరిలేలపాతాళ । దిందఘోర
టుబయలుగిలరధాగి । తడియోపునరుబందుద్వారవాక్రమిసినిలా । యీ
గకార్యవిష్టచిహ్నబాహిలా ॥ గీ॥ ఏళునిలనుశీలమ్రువిజాతవిక్రమ । రసురర
రియధాగిఅనిలసుతను । శీలమకర్మసాగిరామకార్యధావు । బరుతయివ
నుగగనపథశిశేరి॥ గీ ॥ నిన్నడొందియివనునిమిషవువిశ్రమ । పడువనం
తేమాడుబందునిను । యిందుసాశసచాయవిత్వాచుకులకార్య । పరిగి
వగిమాడివాంభిసేదీసొ ॥ శ ॥ ననగ్గిత్వాకరుపూజ్యరు । నిగిసదిత
పూజ్యతమరు నిరతవివరమోళుననీసలుడొ సాణాయ్యవ । ననిలసుతను
దాటినడియనంతాదియేనిలా॥ గీ ॥ జ్ఞానిజనరిగిమాడబీకాదకార్య । వేవ
నుమాడదీయపసొకావవనకుపిసి । శపిసువరుకేన్నిమి క్రవుసలిలదింద॥

యేభోజునుమనునిన్ను నియిరువఱాగే॥ గీ ॥ నమ్మగతిధియాగిసంబంధి
 సిదనువానరవరేణ్యనివనునరవరేణ్య । కార్యకాగినడితగంధర్వసేవిత ।
 బాహుకనకశాఖపర్వతేంద్రా ॥ ఛ ॥ జరివరనిందు శ్రాంతిపరిహార
 శేష్స్వపునిన్నశేరితా ॥ తరిసువనంశేమూడిరఘుద్యృతనశ్యశే ధా
 ముకర్తవ ॥ వరమతిమృధినితప్రవాసవాయుసతప్రయాసవ ॥
 స్మరసియువారియిందగిరవర్యనేబాహుసశిశ్రువేద్ధుని ॥ సీ ॥ ఆమా
 తుశేళిమఱాత్మనుమృతాశామకనుచిరజ్యౌషానవనుబుందనునిలై
 శిందబ్బిలుగేతానుతరిసిమఱాదుమలశేఖోడనే । దిలైత్తరశ్శియుసూ
 ర్యదేవనుమీలుమండలవశేదిశిశోండుతడిదరితి । సాగరసలివశేగ
 భేదిసిశోండుతడిదనాయోజ్ఞుడూర్తదోళగవను । జలపునర్వత్ప్రవా
 పిసేజలధిరాజునిదప్రైరితనాగిరిలంద్రనాగ । కాణపడిదనుతన్నశృంగ
 గళుసూర్యదిలైత్తిగళనుప్రకాశిసేరిప్రవాగి ॥ ఛ ॥ లుదయరవిప్రకాశ
 గళుప్రొమపునేక్తుతవంశేశృంగగళే । సదనగళంశేకిన్నరసంఘశేప
 న్నగసంఘకాప్తనం । సదగళుశాతకుంభమయసాప్తవగళే ప్రశీనల్ ప్ర
 దిలైత్తియిం దుదధిశోరంటుప్రొమదిశే । గొప్పదనద్రవరేణ్యనాగలి ॥
 శ ॥ జాంబూనదశృంగగళిందంబరపుప్రకాశవాగిలజ్జోప్రశీయా-
 లంశీసేతస్త్రాక్షపురవిబింబోదయసరియుగిరియువిశశిసికాగ ॥ గీ ॥ శో
 యరాశిశోరంటుకురితపుబందువిశ్రమణకాగితన్నసముఖనింక । గిరినతి
 తిదనవనుమరుతనసుతనిదు । తనగివిఘ్నకాగితట్టితందు ॥ లు ॥ లుద్ధితవాగిత
 న్నేదురుజోందిదలద్రినసోడివాయుజ ॥ శ్రుద్ధితశోండుఘారిజవ
 కూడిమఱాత్మనురస్సినిందసం । బద్ధిసిపెట్టుశోండును నిపాతనమాడిదనబ్ద
 వమఱా । లుద్ధితవాయువంశకుమజోజననిందనిపాతవాగిత్తే ॥ గీ ॥ శ్శే
 లరాజనాగ సామిరివేగకానందకుషణగళుమనస్సినల్లి । తరిసినుడిదన
 శృంగతగళృగతనాగి । ప్రిరితకూడికుషణనిరికూడి ॥ గీ ॥ తన్నుతిరదల్లికా
 సుమానుషరూపకూడినింతువాయుకుమరగద్ర । నుడియితలొకపిలం
 ద్రబదుదుష్టరపుజేష్టి । నడిసిదియేననల్లి తడిదునడియోమ ॥ ననశృంగం
 గళమేలేశేరినినగానందాప్తిదే శోమఱాత్మనేవిశ్రామిసిశోండు
 శోగబదుదిడ్వాకుప్రజేలంద్రప్రవ । ధననిసాగరనధిమాడిదన

తోలకేన్నిందనికాస్వల్పవః । త్వణశ్శిఖిణీశ్చ తాతదన్వయనకార్యకాగి
 ప్నోగనువ్వియే ॥ ౪ ॥ లుపకృతియశందవనుప్ర । త్వృపకృతితామాడజీ
 శుయిదుధర్మవతొల । శపియేనాతనవాగియ । నిపదల్లవేయివనన్బిశే
 ద్భుదయశేతారొల ॥ ౫ ॥ మన్ననమాడుసాగరనుమాడువపూజియ
 శ్శిఖిణీనినుసం । పన్ననస్వల్పకాలవతొల బంచనన్లనివాసమాడి
 యాయణావరాయనిందశడుఅధిశాగియనానుబంధేని । నిన్ననిమి
 త్తవిందుశ్రమతిరిసిశ్శిఖిణీప్రయాణమాడునికా ॥ ౬ ॥ నూరుయోజన
 గళదారియారానుమనునడియుతిపనునడిమితడినున్న । సానుపుగళమే
 లేశ్రమతిరిన్నిశ్శిఖిణీనియం । దబ్ధియిందశధిశాదేశానూ ॥ ౭ ॥ ఆదకారణ
 గంధవత్స్వాదుశందః । మూలఫలగళుబడునన్నమేలియిపపు । శేరిశుంజి
 సుశ్రమపరిచారశ్శిఖిణీని । నడియోశానునుబంధువునుడివేనిగి ॥ ౮ ॥
 బాంధవ్యపుంటతొపావనిన్నిందనన్నగేసశుభవనంగళిల్ల । బల్లశ్శిఖి
 దుమతాబడుగుణవత్తొగివేగవుశ్శుష్ణవగవిరరతొశగి । ముఖ్యనునినందు
 మున్నెరాబల్లినురునుమనునినమ్మగతిధియాది । ప్రాకృతశాదాగ్మ్యప
 రమధర్మగళనుబల్లవనిందసపర్వశతిధి । అరుణాగువనిన్నున్నంధశ్శో
 రేననుడివడినింటునికావాయుపడిదమగు । దేవతాశ్రేణ్యగేసమిర
 దేవశేగిమ । తాత్కాల్యాజనతివేగనవనసమను ॥ ౯ ॥ నినుపూజితశాదరే
 నిన్నతందే । తానుపూజితశాగువధర్మవిదనే । మూరుకనుసరుదవిష్టకా
 రణవను । నినగినుడియువేనికాపూజనియ్యనమగి ॥ ౧౦ ॥ శృతయుగదల్లిపూ
 ర్వపుగిరింగళుపక్షగళిందయిద్దుతా । విరేణినితాక్ష్యవాయుగళవేగవ
 శూడివిచారమాడితి । త్వృతనఖయాతరాదరు సుపర్వరుస్వపిగళిం
 నుఖూతనం । తేగళుశాగయింద్రనుశతశ్రుతరాదరు శ్రుద్ధశాదన్బి ॥
 ౧౧ ॥ గిరిగళపక్షగళనుతా । శ్శిఖిణీనినువప్రధరశాగిశ్రుద్ధనుబడుసా । స
 రసంఖ్యగళనన్నను । పరిసరిసిదనదుయేరిలిపవితాధరని ॥ ౧౨ ॥ ఆగన
 మిరదేవనుమతాత్కనుశిశ్రువునన్నశ్శిఖిణీనియం । సాగరదల్లిచాకిద
 నుస్వామిఅనుగ్రుదిందయిల్లిసం । యోగిసిపక్షగళేశడిలిలాజిత
 శాదేనునిన్నతందేయే । శాగవతొలత్తర్కనననుపాలనమాడిదనయ్యప్రి
 య్యనే ॥ ౧౩ ॥ తన్నిమిత్తవాగిచిన్ననియినన్న । పూజినువేనునమగిపూజని

య్యననిలనవసునిన్నగన్నగేబంధుత్వవిష్పదధికగుణగళిందచూడె || ౧ ||
 -ఈప్రకారపుకార్యపుచింగడియలి. నడియిరిందబ్బిరాయగేననగేప్రియిః
 మాడువవశాగుసంప్రియిమనసుచూడి । గ్రహినునమపూజేస్వల్పవిశ్రమి
 సుకునుమా || ౧ || శ్రమవిమోక్షనమాడిశోలస్వల్పనింతు । ప్రీతనాదెను
 నిన్నదశిసేదెననుతః దిలగేమ్యేనాకనిందకపిలంఘనవను । ప్రాప్తనపు
 జ్ఞాందిఅతగేకాపిసిదను || మత్తశోలశీల || కార్యకాలపు నన్ననీ
 యుకాలునిల్లదదాగజోల । హార్యనేత్వరేమాడుతిష్పదకుస్సునుంకళితం
 తశోలాస్థిర్వదిందరచూడదినడుదారియోళ్ళక్షణమాత్రవం । మార్చ
 రల్లిప్రతిజ్ఞేమాడిదేనల్లినిల్లదహగేనాత్ || ౧ || అంచునుడిచుపూనియింద
 శ్చేలవముట్టి । నిగమిసిదనత్రనిరపుగేరిఅద్రసాగరగళునర్జనకేఅపి
 జ్ఞమాడలాగినగుపుచూడియాగ || మ || లుజితాశిలగర్వజనంగళాయుత
 యరులుత్తుంగరాగియ్యలా । బహరాధ్వానకేశేరిరూరకవరకం
 దాన్వయంగ్గిండుతా । నజలొల్లేత్తుంగగళన్నుసోలడుతనశోలయా
 నకనిరాలంబనత్ । ప్రదురాకారవచూడిఫోలదనవమూగ్రత్రాంతి
 మిలకాణాదే || లు || ధిరనవాయుపుత్రనద్విరియ్యపుదుష్టగర్మవాగ
 బృందారకరేమిమిట్టిదరుదశిసేసిద్ధసురపిఠవర్యరుత్ । శేరినఖిన్దరంద
 వనబేష్టిగేశ్రేష్టరుదృష్టరాదరా । ధోలరేసువణానాశగేప్రశోలపి
 సియింద్రనుమాతనాడిదత్ || లు || నాకవరకనదుప్రనయనమతివంతను
 చుషగర్గద । శ్రీకరవాసుశ్చేలకేశబీషరియాడిదనాప్తనాగిజా । మి
 కరనాశనిన్నకృతిమిట్టిదేసోలఅఖయప్రదానవత్ । నాశోడువేయ
 ధానుబవోనంబిప్రవరిసోయిన్నుమిలనిలన్ || ౨ || చునుమగేనూరు
 దోలజనగళాప్తిసిఫోలగువగించునిలగిరిలం । ద్రునేబుసూద్యమాడిది
 మిరాసునకార్యకేఫోలగువాతగిం । దనుగతనాగివిశ్రమణకాగిఅఖిల
 గిఖిలతీర్తనిలన్ । మనసిగిశాశచుషవిచుమాడితునన్నగేకుష్టనాదినా
 న్ || శా || అందిరిరిసుపర్వపల్లశనకృత్ప్రిలంఘనావేళిల । నందస్వాం
 తనకృత్ప్రితావరవశోండాయబ్ధియల్లిద్దనల్లిందల్ దాటిదసోగ్గురూ
 త్తదోళగాయారాత్మజస్వామి । ర్మందాత్రాంతవచూడి వారిధి
 మూర్తత్రాంతియేకాణాదే || ౩ || తావాగసురరుగంధర్వరుసిద్ధరుపరమ

ర్నిగళుగూడిబండుశేరి । నాగరమాకేగి నాకన్ధ రావేళి సురసేగినుడిద
రుసూర్యనిశేగి । త్రిమంత్రనివేళి సామిరిరునుమంత్ర నంబుధిదాటువనం
లేనడివ । నొందుముచూర్తపుడొలగినిలై ఐప్పుచే శేరు రాక్షసిరూపశే
ర్నికొండు । తరియేదంష్ట్రాక రాళవక్త్రపుపిశంగ । జక్షుగళుచూడిని
నంతరిక్షదగ్గి । యివనునినదాటినడియనందిదనుకాణు । వల్లిబ్రేసిదేవిందు
నావెల్ల శేరిలై ॥ ౧ ॥ ఘోరరూపకూడికుధరసమానపు । నిలువళాగిసురసే
నిన్నయివను । సోలకిదాటినంకే సోలపాయ నాగియు । మాడుహాగేబలవ
సోలడుకిపెచూ ॥ ౨ ॥ యారిరిసురరక్తేసుర । సారమణియుకథితళాగి సర
సేవరగళు ॥ శేరిసికొండళజేయకే । కేలెరినిశాటిస్వరూపగొండు
తరిళిదళే ॥ ౩ ॥ సాగరమధ్యదగ్గి సురసారమణిమణిరాక్షసిమహా । వే
గవికారరూపముబవిస్త్రుతవాగేప్రజారమాడుకి । ద్రాగగనాధ్యవంటిబ
రువాతనవిలక్షిసిమాతనాడిదళే । పోలగువియల్లి గోలకపియే శోలజనకా
గమోనన్నగిలగిలై ॥ ౪ ॥ అందుకుయకరరూపవమోందియవళు । గగనపథ
వావరిసికొండుకండుకడిదు । వజిసలవళిగేపరిబృష్టవదననవను । శేరిశ్రీ
మంత్రనుప్రతాపిసిదనువిడదే ॥ ౫ ॥ దాశరథియు మహాత్మకను త్రిమంత్ర
ను రామనుదండకారణ్యదగ్గి । ద్వేశినీలకేనత్రాతనలక్ష్మణాబ్జనగూ
డిసాంమ్రాబ్జవగలిబండు । శేరి రాక్షసరిందవ్రేరవపడిదను రావణానవన
వల్లకినకొండు । పోలదనుశీలకేనపురుయశస్వినినకాన్ అవళసమిలపకిం
దధికరిలై । దింద రామనమారేనాగిందునాను । నడియుకిపెనుకదాజ్ఞేయ
పడిదునమ్మ । స్వామిగేసహాయవనుమాడురామేనిలను । విషయవాసిని
యాదిశ్రోవివిడునమగి ॥ ౬ ॥ అధవాయానాన్ నిన్నగి । జ్ఞుధిగాప్తిసు
వల్లిమనసుకేలెరికేయిపరే । మిధిలెనుకేకండు రామగి । కధివిశదవమాడి
నినగి కాంక్షిదణిసువేన్ ॥ ౭ ॥ సత్యవమాడువేనిన్నగి । వృత్తయవాగదిదున
న్నవాణివృధాకాలాత్మయవాగుతదన్నగి । మత్తనుకులినననల్లి మార్గ
వవిడునిలై ॥ ౮ ॥ ఈరిరిరునుమంత్రనిందపేలిసికొండు కామరూపిణికు
జంగమరకాయి । తన్ననేలరు శేరిదాటకూడదహాగేవరవిప్పదందుసం
స్కరిసియాగ । మాతనాడిదళదిమూకేమార్గవరుత్తి పోలగువాతనసోల
డిపొందికడిదు । ఆతనబలవేంకొలదుకైళ్ళబేలకాగి యమోనినుననబ్రా

యమోశగీబందు । పొక్కుదిద్దరేనానిన్నపొలగలిసెను । బ్రహ్మనన్నగీవ
 రపుపూర్వవిదుకొట్టు । శరీసియిప్పునుననబాయియోశగీశేరు । యంత
 లాబాయిలేరుకొండునింతలాగ ॥ గీ ॥ సురసేమాతుశేళి సుఖవంతసాకు
 ను । మంతసాగనుడిదనింతుబాయి । సలదికొండునన్నసదిసువియోయిం
 దు । సలదికొలెమురుత్వ సత్వవదిసి ॥ గీ ॥ అందుసురసేగుసరికునుమనుక్కు
 ధేకొండు । ఈ మొలెజనంగళాయతవను । లున్నతవనురుత్త మొలెజనగ
 భురూప । కూడినింతనధికమొలెడవంకే ॥ గీ ॥ అత్తనిత్తవదుదశమొలెజనాయ
 యకొలెన్న । తగభుకూడిదకునుమనతనువుసొలెడి । యపతుమొలెజనగభు
 మిరేవిపులిసిదభు । బారొకపియన్నబాయిగీశేలొయందు ॥ గీ ॥ ఇవతు
 మొలెజనగలిందిమొలెబాయివిజ్ఞేసిముపతుమొలెజనగళమూర్తిధరిశి । ఈ
 నుమంతనిప్పుసాతనసొలెడినలుపతుమొలెజనంగళబాయిమొందిదిదభు । సు
 రసేయదన్ వాయుసూననుసొలెడి మ్రొపతుమొలెజనగళరూపధరిసిదవను ।
 అదనుకండవభుసార్దుత్తమొలెజనగభుమూడికొండుభుముఖమండలవను ।
 యపతుమొలెజనగళమొలెలివిపులిసిదను । శపియుసురసేయశిరియుశపివతి
 యు । సారియామొలెలితమొలెజనగళనిడిద । శవనయెదురిగేతనబాయివివృ
 తిమూడి ॥ గీ ॥ అవరిబ్బరిలపరిఅస్యొన్యవశీవృద్ధిమొందిప్రకాశిసియొప్పు
 వాగ । శతమొలెజనంగభువితతవగూడిద్దసురసేయదిలెఘుఁ ఫొలెరరసజిబ్బ
 వదునరకాతపువదనపువిజ్ఞేసిమరివంతసాకునుమంతసాగ । తనమొలెఘునన్ని
 తోతనువామురూర్తదొళ్ళ అంగువ్యమూర్తవంతల్పవాగి । మూడికొండువ
 శబాయియొలెఱాడిపొరటు । బందుకానంతరిక్షదొళ్ళ ప్రళిసిగుతవ
 జిసిదనుకొయియలినిన్నవదనపొక్కు । నిర్గమిసిదెనుధాతాయణియెన
 మొలెస్తు ॥ మత్తకొలెకల ॥ ఇన్నుశిలెసేనసొలెడపొలెగుప్పిందుసత్సపుని
 న్నవార్ । నన్నగాగలియందువానరసాధసాడువవేళియా । జిన్నయా
 జిసిరాకుముక్తశశిప్రకారపుపొలెల్వగా । లున్నకొక్కగీమూతసాడిద
 ఘోషిస్వాశ్చక్రిచూడికాన్ ॥ గీ ॥ అధఁసిద్ధిగాగిరువివరినిందు । దొలెగి
 సుఖపునినగీహగీనడియొ । జనకసుతినకందుజగదిలెశ్వరగీరామ । గర్వి
 సిన్నుత్వరితవాగికును ॥ గీ ॥ అందుసురసేయు సరసేయు ఈనుమగుసరి ।
 పొలెదభుస్వధామకావేళిఘారిబలన । మూతగభుమిష్టిబకువిధఘాపిసి

దపు । సాధుసాధువిదందరు సర్వ రాగ॥గీ॥ స్తుతియ చురుకర వనసుర శిల్ల
రావేళి॥ అవనధృష్టవను మణాభిళిత । గగనమార్గ బుద్ధి కదలిదనల్లింద ।
విసలేమగన సొటివేగ కూడి ॥ సీ॥ వారి ధారేగళింద శేరి సేవిక వాగివ
తగనంచులదింద తావృవాగి । కృశికాజార్య సంఘ ప్రజారిత వాగియ్యే రా
వతాది సేవ్య పథ వాగి । శార్దూల సంచుంజర పతం గోలర గ వాచునంగళు
నువిమాన గళును । శేరినిర్మల వలంకారిత వాగియువ బ్రాశని గళ సమ్మర్ద
వచ్చి పోలియే స్వర్గ ప్రజయి సదపుణ్య శోలెగి । గళ మహా తాగి గళ అలంకార
ర కూడి । ఆదితాగి గళింద సేవ్య వను వాయు పథ వ శాస్త్రే సినడిదను పవ
నసుతను ॥ సీ॥ గ్రురు గళు తార కాగణ గళునక్షత్ర గణ గళు సూర్యేందు గ
ళును ప్రశీసి । మరుముషి గణ గళునది గళు గంధర్వ గణ గళు యక్ష సంఘ గ
ళును చరిసి । అమల వాగి విశాల వాగి విశ్వేంద్ర వ విశ్వా వసు గళ సేవిక గళు
కూడి । సుర రాజ పథ గళు శోలెశీసి సంతత తానుజం ద్రుర మణా పథ గ
ళోష్ఠి । తాను జీవరి శిల్ల వితాన వాగి । రమణియర కూడి విద్యాధరరును
జరిసి । బ్రహ్మనిర్మిత వావాయు పథ వరుత్తి నడిదను కపిలం ద్రును బగ్నేంద్రున
టినరితే ॥ గీ॥ అత్ర గళర క్షపిత సి తాసి తాశ । వర్ణ గళ పోర్తు పోరటుత
తారి తారి । వర్ణ ఋతుజం ద్రుమనరిత వనద గళును । తడిత విడుతిరేదర్శన
శోమతలివను ॥ గీ॥ అంబర వనిర వలంబ వలంబ పక్ష । పర్వతాదృక్ష వంతే
తాప వనసుతను । ఆశ్రయి సినడియ రిప నాగణాదియల్లి । పాప సించికి
రాక్షసి పాపిసిదళు ॥ గీ॥ జింతిసిదళు ప్రవృద్ధులు స్వాంత దోళగి । కామ
రూపిణియా నానుక్షణ దోళివన । బుత్తువేనునన్న బలవిదురు రినతడియ । తం
తేయంతలి గ్రహిసిదళ వన భాయే ॥ మత్త శోలెశీల ॥ భాయయింద గృహిలేత నా
గియు స్వాంత దోళే కపిచుంజర ॥ వాయుపుత్ర నుజింతే గోండును వా
యవేగపు సోలెకలా । శోలెయ రాశియ శిలెదు పోలెతరి ద్రోణియం శేసు
విస్మిత ॥ కాయ సర్వ వుపంగు యాగి వికల్ప విక్రమ నాగి తా ॥ గీ॥ కళగి
మేలేత పార్వ గళ నునిరిజ్జను । వాగ కాణాపడియితల్లియింద । పోరటుబంద
భాయే భూతపు సోణ మణా సర్వ యుతపు వికృత భక్షుము బవు ॥ శ॥ మూరుకి
వికృతానన శన । పోరాడ్డు తదర్శన శన పోలర శచండా । ధిలెరును గ్రీవను
తన । శేరిబరు వనేళినుడిద శేముషి నేనిద ॥ సీ॥ అడ్డుతదర్శన శవళు భా

యాగ్రుచవధి కవిర్యభునిన్నాదితడివ | శంకేనిజాగ్రత్తయగిఁజొల
 గందనేనాబామోవేళివానరవరేణ్య | నాగ్రుచవేసింఁచికాబ్బళిలననభా
 యేడిడిదళుసంశయవిల్ల విదళే | అందునిష్ఠయిసిమహాకాయధారనుబిళిద
 నుపాప్రవృట్టజలదరిలే | వృద్ధిఁజొందిదిరునుమనవిలరవరన | వపువువిలక్షిసిసిం
 యికివదనవధి | ఫోలరపాతాళతలవంకేఁజొలఁచి | శౌండుతడిదళు
 రునుమనకండువిడదే || శ || ఘనరాజిరిలిబరుగ | ర్జనమాడుతలబండుతడిదభా
 యళవివృతాననళనుతనుమాత్రళకం | డనుకామేధావిమర్మరావుగఁజొ
 డనే || ౧౬ || వజ్రసంకుననవనుష్లవంగవరను | అవళవివృతాస్యశౌంఢరద
 ల్లితనుపు | తారితారిగేసంజ్ఞేపబడశిశౌండు | తారిధుమికిదనధికబలా
 త్తనాగి || ౧౭ || అవళముఖదోళుముఖిగిదపవనసుతన | కంఠరమోసిద్ధజార
 నాగణాగళాగ | రాకుముఖదోళువిద్దపూర్ణశశినంకే | ప్రిశగేప్రిక్తవళఅ
 నుగళనేలిదనవను || ౧౮ || తిల్యనఖగళిందధిలమంకనవళమ | ర్మగళనేల్లిరుదు
 పాగ్రాకురిశి | యుద్ధమిసిదనవళిసోళగిందబయలుగి | తేలకామనఃప్ర
 వేగకూడి || ౧౯ || ధృతియిందలిదృశేయిందలి | వికీర్తిదాక్ష్యసరుకూడి
 వేగయతనుమూరుతియవళినశౌండుమహా | మతిబిళిదనుపునరుతన్నమ
 రుతనువిందల్ || ౨౦ || రునుమనిందసంక్యతాత్మకళాగిసిం | యికియునిరి
 సోళగేవిద్దళాగ | వాయుసుతనక్పిలివధి కానిదవళిన | కానితాగఘాతగ
 నాపుశేరి || ౨౧ || మ || రునుమామఘ్నరవంకేకర్మవిదు భాయాగ్రాజిసంఘా
 రవణ | క్షణదోళి మాడిదియిన్నసాధిసిశౌంఢ్రేష్టశ్రేష్టకార్యంగ
 శణ | నిసగిలాల్ ధృతిదృష్టిదాక్ష్యమరిగళి నేంబిప్పవిన్నెందునే | దునుతా
 వ్దాశకేశేరదేకృతిగఁజొల్ ధుర్యనదానికప్రశో || ౨౨ || నడియి
 న్నుస్వామికార్యకేతడమాడదేశిప్రవనుతతనఘాపినుతా | విడదఘాత
 గళుపూజిసి | నడిదనుసిద్ధార్థనవనునఖసుగేశేరి || ౨౩ || పన్నగాంతకనం
 కేఅఖ్రపదదల్లి | నడితదిశగళనేల్లినువిడదేదృష్టి | యిట్టుసోండుతపాప్ర
 ఘాయుప్తపార | నాగిశతయోజనపథాంత్యగాదనవను || ౨౪ || కానిదనా
 తనుఘనవనరాజినవిధవిధప్రమగళవిళవకూడి | ద్విలపపునరుమలయో
 పవనంగళనవమోకిసేదనిళివవనరిలే | అద్ధినకంఠనాయబ్ధిశేరికేకంఠన
 భిసమిలప్రమావళిగళ | కంఠనుతేర్పర్తిగళముఖగళనరుకంఠనుమోము

సంకాశనవను । తన్నతనువునువియతినతడితదంతే । నీలడికిలొండనుయోల
జనమాడికిలొండ । నీలడులువృద్ధియుజవరూడితడిదనన్న । కాణిదరీరాక్ష
సరుతుష్టి కాంబరందు ॥ ౧౭ ॥ తన్నిమి త్తేవుపర్వతసన్నికాశ । వన్నితనువిదు
సంత్రేపవంకేమాడి । గిలొండు స్వాతావికవరూపగిలొంబి నాను । ఆత్మవంత
నువిలతమోలరుననీరిలె ॥ ౧౮ ॥ అందుతనరూపవనుస్వల్పవంకేమాడి । కిలొం
డునుక్రి విక్రమనుబలిమోబ్బురుగి । తనక్రివిక్రమతనువినపునరుతాను । స్వ
ల్పవనుమాడియిడొరిలెతివాయుసూరి ॥ ౧౯ ॥ పరరిగళకళవంకే ప్రతిపాదిసే
రూపవరూడిఘోలరసా । గరజలపారముట్టికపికాంతనపిలక్షితకార్య నాగి
సుం । దరవివిధస్వరూపకనుతన్నస్వరూపవతాను నీలడికిలొం । డురుబల
శాలిప్రాపిసిదనున్నతలంబగిరింగ్రచూటవ ॥ ౨౦ ॥ మూరుతిమడాత్మనం
బుధిలెరశేరి । కేలతకిలొండ్దాలగళునారికేళగళును । కుంబిళమోజిత్ర
ఖరసలంబశ్చేల । శిఖరదల్లిలిదనుమహాప్రి శిఖరరిలెతి ॥ పుష్పితాగ్రావృత్త ॥
గిరివరకిలొనేయగిలొంకేళరాత్త । దరిశిసిదను రాజధానిలంకా । పురవనుతన
రూపభూరియగ్న ॥ శురుతనవనుశ్చేలచూటశేరి ॥ ౨౧ ॥ ధానవపన్న
గాయతీపుతానుసముద్రపుసంకేలొలెర్కిసం । స్థానపుపాదమాత్రవనిదాటి
స్వరూపవకుంబికిలొండునా । క్షిలొణిధరాగ్రదొలెల్ బగవశుంగళనీల
డినుకాసుతల్పశ్చే । లానతరంగవిట్టిలనధ్యానిసిస్వర్నితేలంకేకాణిద ॥ *
ఇరిశ్రీలమద్రామాయణే సందర కాండే రామకథారంజనప్రబంధప్రథ
మస్సర్గః । * త్రి రామాయనమః ॥

జ ॥ పరరిగధృష్టరూబునిధిపారకేప్రాపిసిస్వస్థనాగివి । ర్యరత
నవ ॥ క్రిచూటశిఖరస్థిత లంకేనకాణుకామదా । గిరితరుగల్ ప్రసూ
నగళకెల్లిసే పుష్పమయ ప్రకాశనా । పరిమేళపుష్పరాశిసరుతాసిను
తిప్పనువిక్రమోత్తమ ॥ ౧౭ ॥ నూరుయోలజనగళదారిదాటిదరును ।
శ్రమపుకాణులిల్ల శ్వాసపునరు । బీరిసలిల్లపొడలబేపురాదరిల్లపొ ।
వాయుతనయగాగవాయురిలె ॥ ౧౮ ॥ అనుదినవనీకశతయోల । జనగళ
దాటుతిమోప్రభుగీజలధితరణవే ॥ ఘనకేయోశతయోలజనగళ । నను
గమిసిదనంబడొందిదశితయవల్లా ॥ ౧౯ ॥ లంకేగుదధివారిలంఘిసిశేరిసా ।
మిరివన్యగళనుభూరినిల । శాద్వలగళుగండుశ్చేలపాషాణాల్ । సగళగ

గళంజీనడిదరాద॥ మ॥తరుసంభన్నగళగిరింగళమమోద్యానంగళ
 పుష్పిణిలేతరుసందోలుగళగళవనోపవనపంథానంగళగళదాటుకె॥ వ
 రలేజస్విప్లవంగమర్షకునుశ్రీమంతకాదునూమంతను । త్తరవిలర్పకాదు
 రాగ్రదల్లియిమోలంకాపట్టివకాణిదక॥ సి॥బ్రహ్మారసరళగళ శర్మ
 కారంగళునాప్తపుష్పగళుప్రియాళుగళును । నిలగళ సప్తపర్ణగళుకేత
 కేగళుకుటిజగళుప్రియంగుగళుగంధ । పూర్ణగళ ముచిళిందపుంజగ
 శసనగళ పుష్పికరవిలరపూగళును । కేలవిదారంగళు చునుమతా
 రాతిబద్ధంగళుముచుళితరువుగళును । పక్షిగళుతమ్మిప్రచురిసుతిరి । ప
 వనగళుసోకిమస్తకతాగళును । చలిసుతిరిశోకిసుతమ్మి సకళజాతి ।
 వృక్షగళనిజ్జీసిననుపింగాక్షనవను ॥సి॥ కండనుకుంసకారండవసంకి
 ర్ణవనజోత్పలాయతవాపిగళను । శ్రీరామానుగుగళకేవలరమ్యసానా
 స్థలంగళనున్ననచుముద । సారసరోలవరజలగళసంతకసర్వశ్రఫలపు
 ష్పసచితగళను । నానావిధగళనుద్యానవసంగళాలక్ష్మివంతనుకపరాజనవ
 ను । పద్మగళునుత్పలంగళుప్రశీనుతిప్ప । పరిఘగళకండనాలంకేపట్టికండ । న
 వనిసుకేగాగిజాగ్రతిచక్రియిప్ప । దంతేరావనారజితవాగిపురపు॥ సి॥ స
 ర్వశ్ర రాక్షససంఘగళుగ్రధన్విగళాగినుక్తువవిద్యుతిరూడి । కాంబన
 ప్రాకారగళరమ్యగళమూడినగసన్నిభగళదుర్బుగళరూడి । శారదాంబు
 దనిభాసాధగళనరూడివృధుపాండరప్రకేళిగళరూడి । అట్టాలకళతంగ
 శపుమాడిధ్వజపతాకగళరూడియురేణుగళజిత్ర । లలికేగళనరూడి
 లంకేఅలంకృత । వాగిస్వర్గదల్లి అమరవరన । పట్నరిశిష్యుళితప్రచురిసుతివ
 దదక॥ కండనబలదల్లిఘననునియే॥ సి॥ గళనసరిమూట్టికంకేప్రకాశరూడి
 పర్వతదమేలిపాండురభవనగళను । శుభవనగళనురూడిసంశోకినువ్వ ।
 రావణానపురవకండనుప్రాణునుతను ॥సి॥ రమణియ్యవప్రసప్రాకారజ
 ఘనపుప్రచురేలవపనదంబరపురూడి । కృతశతస్మిశూలకేళాంతవ
 నురూడిఅట్టాలకావతంసాళిరూడి । విశ్వకర్మకవినిర్మితమనస్తూడి రాక్షస
 వర్మనిందరక్షణపురూడి । నభసుగేశిరేకాణాటినువళంకే । లంకాపురస్త్రి
 యయలంకారవతియ । కండుకునుమంతనుప్లవంగకాంతనధిక । కాంతివంత
 నుశుభమతివంతనభలధ్యైర్వవంతనును త్తరద్వారదారి । శేరికన్నంతరం

గదోల్ బింతిశిదను॥సి॥శ్రీలూసశిఖరసంకాశమజ్జోష్ఠిశ్రీకుర్మోన్మ
త్తమగళిందఆశ్రవేల్లి॥ఆకర్షిసుతదంతేఆకాశయావత్తు పానమామతదం
తేప్రశ్నియూకూడియు త్తరద్వారసంయుక్తగోపురవచు చునునుశే
రిదనల్లి గాగ॥ శోగశాలిగళిందశోగవరీపుర సరియాగి ఫోరరా
క్షససమూహుదిందసంపూర్ణ వాగిధనేశవసతి॥గాగిపూర్వపువిశ్వకర్మా
బ్ధునింద॥అధికపురవచునిర్మితవాగితంత॥ బింత్యవనుకండవనుకత్పాంశ్చ
శేరి॥ ౧౬॥శూలపట్టసపాణిగళీ శూరవరు॥ దంష్ట్రీగళుఫోరదర్శనతే
సుగళోడని॥రాక్షసరుబీడదేద్వారసంరక్షణవను॥సలకురిపరల్లి సర్పగ
ళీ బిలవరి॥ ౧౭॥ ౧౮॥రాక్షసరిందతన్నగరరక్షణవిజ్ఞేసిందకాసముద్రవత్॥
విజ్ఞేసిందకాసననద్యేషిసస్త్రితపుబిత్తకత్తుపిం॥గాక్షనుబింతేమాడిద
నుకప్పధికారిగళిల్లి గాగువా॥ పేక్షగళాగి శేరిదరీ బిలరుమాడువదేవ
దుంటిజో॥ ౧౯॥సురరిగిసరుజయసువదశే॥ధరవల్ల వెయ్యుద్ధదిందదాశర
ధియునే॥శురువసోయిల్లి గేతాబుందరీపురవిలంకేపిషమవంతిపదల్లి॥
౨౦॥ విషమదుర్గ వాగివిపులవాగిపదిదు॥ రాక్షసరసకూడిరాక్షసేంద్ర॥
నాదరావణానమఠారక్షణవకూడి॥లంకేపరరిగాప్తశంకేయాగి॥సి॥ ౨౧॥
అవకాశవనుకాణాలర్చనేరాక్షసరల్లి దామాత్రపునిల్లువల్లి॥ పథపుకా
ణ్ణాడదల్లిపట్టవత్ప్రొక్తువేనందరీదారిల్లి బందరేను॥సలకువదుంటిదు
సౌధ్యవల్లదఠాగింపదల్లివేసామదిందరాసాక్షిదగళిందలియుద్ధవిధగళిం
దలికపివరహిళునమ్మనల్వరిగేపొర్తు॥ అంగదగేనిలగిలనన్నగధిపనాద
నమ్మసుగ్రివగిన్నజానశీయుబ్రతికే॥ యిపళోయిల్లి పోరేళియువేనంది
గివళ॥నిజ్జేసువేనందిగిదనుపరిజ్జేసువేను॥ ౨౨॥తదుపరిమోణ్ మురూర్తవే
దేధ్యానిసితస్మిళుతానుబింతేమా॥ డిదనుక్రిశూటపర్వతకదేస్థికిమా
డిమనస్సురాఘవా॥ శృదయేశేరేర్చి రాక్షసపురొల్లెము విలననరాప
దిందశే॥ర్వదకిదుశక్యవల్ల పోమఠాబలరక్షేతవాగిలుప్పదే॥౧౮॥శృ
రరురాక్షసర్ష శరుఫోరమజ్జోజరువిలర్వవంతరు॥ శేరిసమస్తపట్టు
వేడికిక్కిదఠాగిపరల్లి కుంబియా॥ విలరనేల్లి వంటిసేయేవిజ్ఞేనబేకేల
లక్ష్యలక్షణా॥ కారవకూడినానుజనకప్రియపుత్రిసరాత్రివేళేయే॥౧౯॥
పురపురాత్రియల్లి పోక్తువేనాన్ మరుత్॥ స్వామికార్యవిందుసాధివ

ద|కాగిరాత్రిపార్తుకులనుకూలిస|దల్లిరాక్షసరవిచారశేరి|| ౧ ||
 అందునెనదుపునకులనురాసురరిగేదు|ద్ధర్మవంకేపురవదర్శిసుకలి | శాప
 సిదనుదాయపూయవకూడిజా|నకినకాంబీనానునగరశేరి|| ౨ || రా
 వణానర్పధాగేనరరాజకుమారినదేగేకాణువే | దావిధరాఘవేం
 ద్రనలుదారజేరిత్రనకార్యవిందుసం| శావికవాగివిఘ్నగళుబారదేశా
 న్నేరవేరుతిప్పదో | దేవినదేగేయోబృళినదృష్టిసలాపరకుస్యవాయి
 నాన్ || ౩ || ఆగజీకాదలర్థగళజ్ఞనాద| దూతనంజోందిలుదయఖమ్మో
 తనల్లి | తమనుసరికుళితవల్లవేధరణియోళగి | తానుపండితమానియాద
 రునుశరిసే || ౪ || అర్థానర్థగళల్లిస|మర్థనునిజితవువనసుమాడదిపరేకా
 వృద్ధప్రియనాగువనవ|నర్థగళునుకుళితవల్లిఅజ్ఞనశేరి|| ౫ || దూతరుపండి
 తమానిగ|భాతురరమోకార్యగళనుకుళిసుతిపరుదా|రిలతిలకుమ్మరిగోణ
 దే | జేతసునిష్ఠయిసికొండుశేరువేపురదో ౬ || ౬ || స్వామికా
 ర్యదేగేసంపన్నిసుతదేస|న్నిందయదనుకొనియదేగేకాంబీజలధిదా
 టిబందసంక్రమవిదుదేగే | వృద్ధవాగదిపదోయనగేయిందు || ౭ || విదితా
 క్తృకనజగద్విఘ్నరాఘవనకార్యవిందుసౌర్థకవాగిదేగేసనగి | అనుకూలి
 సుతదోమదారాక్షసరుసన్నతిళిదరేకార్యపుకుళితదల్లి|తిళియదదాగివ
 త్రిసువేనుదేగిదు శక్యవల్లవేనిశాఙరరునన్న | తిళియదమున్నే శీలేసని
 రిక్షేసువల్లిదేగేమాడలి నానుదేగేపురవ | పోర్తువేనురాక్షసాకృతి
 పొత్తుయోమ|కొండురూపవపొత్తుయోయిందుదాపు| పూయదింది
 త్తుసువేరామపత్నినిందు|దావరూపవధరిశినాన్ దరిశిసువేను || ౮ || అనిల
 గాదరునిదుపొత్తువదకేయడపు|కాణపడిదిప్పదల్లి రాక్షసరుకుంబి|బలి
 గళిగేరాక్షసరిగిల్లితిళియదిద్ద|దొండునిల్లివేదారూపదిందనిలువే || ౯ || ఇ
 ల్లియేనన్నకపిరూపదిందనాను | నిల్లిదరేనాశకాగువేవల్లశనస్వ|కియ్య
 కార్యపునన్నిందకేడుతదల్లి | సుస్మనేకాలవునుసకుశోషిసుకదే || ౧౦ ||
 ఇదకిన్నుప్రస్వరూపపు | గుదిరిసేకొంబేనిశిషరరుకొలెతియదోబం
 దోదగితనుతనకాణువ|రదునుంకాణారనేరాత్రియల్లితడివేనాన్ || ౧౧ ||
 సాత్తువేనురాత్రికాలకేపురవనాను|రామకార్యార్థసిద్ధిగేరాజధాని
 సర్వవిక్షేసువేనుదురాసదపుపరరి|గాదరునురావశాలయకాష్టిసువేను

శ || వనవల్లఁజుడికినిఁకె|| వనిఁసేనకాఁజువెను నానువృద్ధికియిడదే|| శిలాని
 ముట్టిసువెను కార్చవ|| ననుకనినియువాగసూర్యనస్తగనాదణ|| మ || రవియ
 స్తంగకనాగిమారుతియువిలరణజానకిదర్శనో|| శ్వవవాకాంక్షిసి రా
 త్రివేళివపువుణ సంక్షేపవణమాడిశిలాం || డవనశృంఠవిశిత్త్రచర్య నువి
 డాలాకారమాత్రస్వరూ || పవనూడాడిప్రదోషదల్లియేనుకాత్మణ
 శేరిదణపట్నదోళి || సి || రమణియ్యసువిశాలరాజమార్గగళిందప్రా
 సాదమాలికాప్రకటియింద|| కేతద్వైమరాజితస్తంభగళిందలికాంఠనవయ
 జాలకంగళింద || ఘనవాగియిమోమఠా గంధర్వపురవంశే కాశిదనవను
 లంకాపురవను || స్ఫుటకాశలంగళుసంకిల్ల ద్వైమజూషితగళువ్యేడూర్వ
 బిత్తరత్న|| మాక్తికాజాలరబితగళ్యంఠపగళు || చూడిరజనిభరరువాస
 మాడియిరువ|| కవనగళుశోభిసుకవల్లి పట్టి దోళగి|| దర్శినిదనవనులంకి
 గంధవరుసుతను|| లు|| కాంఠనబిత్త్రశోరణానికాయపతాకగళిందసర్వ
 తః|| ప్రాంతివారిశాసనుతకావకబింశృవనన్దుకాప్తియుణ|| మింజురమా
 డుతిప్పదుసమిలరజనాపురవాగసోడుతా || శిలాంఠవిషాదవణమనకి
 శిలాంఠనిజానకిదర్శనోల్కుకణ|| సి || పాండవోల్లన్నద్ధవిమానమాలికి
 చూడిద్వైమజాలకశోరణాళికూడి || ఘోర రాక్షసబలొలదారసంపతి
 చూడి రావణాబాఝుసంరక్షకూడి || అశ్రాంతత్రిశువనవిశ్రాంతికూడి
 ఆపింత్వాన్దుకాకారబిత్త్రకూడి || రమ్యనానావిధరత్నాళికూడిసప్తాష్టక
 శామాలయగళకూడి || మేరువలంకియకండుసమిలరసుతను || స్వల్పపువిష
 ణ్ణనువిదీరుజానిరిక్ష|| శ్లోలక్కుకనుకృష్టనునుతామదోలజనిరు|| బం
 దుకేడిదనుసాదాయ్యవిందువవగి|| భ || అవగిసదాయమాడువవనాగియే
 బందవనంశేకారకానివరువకూడిజంగ్రమననిలకసరుమయూజగళ్లు
 తాణ|| వివృతియమాడిలొలకరిగపిలక్షితవంతిమోసాంప్రభంద్రికా|| ప్ర
 విమలదిలప్తికుంబిప్రశుబందుప్రకాశితనాదనాగలే|| లు || జ్వలన్మృణా
 శశరంబుగళిలవల్లవకూడికుంసకా || సారదోళాడిబంతనిప్రసన్నిశి
 బందశశాంకబింబవణ|| విలరనువాయునందనసువిలక్షినిదణప్రశుకల్పశ్చేల
 సం|| బారిగిరంగవిఠలగిస్వామిగివందిసకణ్ణధణ్ణని|| ఇతిశ్రిఘ్నద్రామా
 యుగి సుందరకాండి రామకథారంజని ద్వి తీ య స్స ర్గః.

౨౨ రామవేదవ్యాసాయనమః॥ సీ ॥ లంబాంబుధరనిశవంబరజుం
 బసలంబకూటాలంబలంబశ్చైల॥ వాశ్చైసినింతుమదత్తేత్వవంకేను పూవని
 యధికమేధావియవను॥ కేశవల్లభనులంకేగేనిశిలసమయదోల్ఘే విలర
 శేఖరనుప్రవేశిసిదను॥ శారదాంబుదనిశపూధాళిగళకూడిసాగరీ
 పమమహాస్వనవకూడి॥ రావణానరక్షణవకూడిరమ్యశోయ॥ వనగళనుకూ
 డిపుష్పసంక్రమవకూడి॥ శవ్యసాగరపవనసంసేవ్యవాగి॥ లంకేలలకావతి
 యనేయుల్లసిసికాగ॥ ౧౭ ॥ శారులీలరణమదమత్తవారణగళ॥ పాండర
 ద్వారశోలరణపక్షిగళనుకూడిలంకేయుశోలగిసంకులపుకూడి॥ శో
 గవతిరిలరీతీకేవాగియిపదు॥ ౧౮ ॥ మింజుమేఘగళసమృద్ధియుజ్యోతిరిద్వి
 శాలపదవకూడిజండమూరు॥ తాళనిప్రభీలషవాప్తిసియమరావ॥ తిల
 దృశవులంకేదిలధిసితు॥ సీ ॥ శంకారమయగళప్రాకారగళకూడికిం
 రీణిజాలసంకేర్ణభీలష॥ రమ్యపతాకాద్యలంకారకూడియుమిరువపట్టి
 ణాకేసమిలరనుతను॥ శేరిమీరిదనుప్రాకారదమీలీపట్టిణావేల్లనర్వ
 త్రదరిసిదను॥ విస్మయగిండనుద్యుదయదోల్ఘేరుద్ధవుకండనిలంకే
 శృంగారనోడి॥ శనకమయగళుద్వారగళోఘనవిడూర॥ జగళజగలిగ
 లునుస్ఫుటస్ఫుటికరత్నమాక్రికగళునుమగేకుట్టిమప్రభూషి॥ తగళునవు
 శోలకీసలురాజధానియిపద్మి॥ సీ ॥ ద్వారగళోచిత్రమాతంగపక్షియ
 కూడిరాజితామలపాండరంగళాయి॥ వైడూర్యఘటితశోలపానంగళో
 ప్పియుస్ఫుటికాంతరపాంసుబంధవోషి॥ శారుసఖాభతుశ్శాలగళోప్పి
 యుక్రాంతుబర్దిగళసంక్రమగళోషి॥ సారససలిలకాసారసంకుల
 మణారాజకుంసగళనర్తనగళోషి॥ సర్వకడికూర్కరభనభీలషగళ
 కూడి॥ దిక్కుగళుప్రతినివాదిశేదీవవరన॥ నగరవమరావతికుబ్జీరనగరవల
 క॥ వంకేయిమోలంకేకండనాయనిలనుతను॥ ౨౦ ॥ ఆకాశకేముట్టుతదనే॥ వ్యా
 శోలజిశియిరువలంకేయాకారవని॥ తాకపివర్చనువిజ్ఞను॥ తాకేవలబిరు
 గుజొందిదనుతన్నోఘకాగ॥ ౨౧ ॥ లంకేయురాక్షసాధిపతిరక్షణకూడి
 సమస్తమంగళాలంకృతికూడిసంపదబలత్రసమృద్ధియుకూడియిద్దుకా
 శంకేయశోట్టితాకగిలసాధ్యవిదంబిపదిలమణాజగ॥ క్షేటికరాజపట్నవ
 నుతాకునుమంతనుజింతేమాడిద॥ సీ ॥ దావనిలపట్నవకాధర్మసలాపను

జలకూడి రావణపాలితవను । రావణబలగళ శ్రాంతసముద్యతాయుధ
 గళబిడదీకాయుతివనైః । అంగదకుముదరి గామ్యేందద్వివిదరిగిన్నునుషే
 ణగియాధరిత్రి । మండలకీళిదసామర్థ్యపు నిన్నును తానుపుత్రగేతుశ
 పర్వకపిగే । శేతుమాలర్తు గిపురశేతుననగే । సాధ్యవివిన్యసేయనుకదా
 శరధిబలప । రాత్రమవలక్ష్మణానపరాత్రమవకూడి । నీలాడికేలాండను
 సంప్రేరికూడియవను ॥ ౧౭ ॥ రత్నవసనకూడిరమణియ్యకేలాష్టాల ।
 యావతంకకూడియంత్రవేళ్ళు । గురుకుపప్రదేశకూడిలంకేసమృద్ధ
 ఖూషేయోషేరిరిస్థిరియితాగ ॥ ౧౮ ॥ రత్నదిలపతాన్వరంగళుగృహగళు
 తిమిరవేల్లి బుళిదుదిలప్రివజిసే । ప్రళిసుతిపదులంకేరావణపురవదు । కండ
 నవనుకపినికాయవరను ॥ ౧౯ ॥ బురివరనల్లిలంకేగినుజాబలవంకను పోక్తు
 వాగవా । నరగేపురాశిమానిలలనామణిలంకేశికిన్నరూపదిం । దురువిశ్వ
 తాననీక్షణగళిహిప్పిదశాననరాజపాలితశ్ । దరిశినియద్దు బందళలీ
 దారిగిద్వారకేశేరిదాగలీ ॥ ౨౦ ॥ బనుమనయదురిగినికళు । నినదవమా
 దుతలిమానినిమణినుడిదశ్ । వనభరనియల్లి ఫోవియో । నినగేకార్య
 విపదిల్లి నిలునిలనీవసో ॥ ౨౧ ॥ ప్రాణవంతనాగిబ్రతికియద్దాగలినిన్నక
 ధేయుననగేనిజపురిలిను । నన్నదాటిలంకేనగరకేజొట్టు । శక్యవల్లి నినగి
 శ్చేలభరనే ॥ ౨౨ ॥ ఎల్లియందరల్లినిల్లి రావణానన్య । నృగళురక్షనుకవేనన్న
 విడదే । నానుపురవరాశిమానియోయాలంకే । యోశగినిన్ననానుజొ
 క్తులిసేను ॥ ౨౩ ॥ ఆనుడికేళిశాషిసిదనాబనుమంతనుతన్నముందేసంస్థాని
 తళాదమానినియ దర్శిసి నానినప్రశ్నచేకసమా । ధానవపిల్వేనిలనీవ
 ఫోనంనగిపిల్లువికారయావనే । త్రాననళాగిబందుమరేకట్టిదిదారిగి
 యేన్నిమిత్తవే ॥ ౨౪ ॥ జబరిసువిసంసయేకేనిలకపర్జమాడి । పట్టిణద్వార
 శేరేకేబందుకడిది । యందుబనుమనుప్రవజిసేయవళుకేళి । కామరూపిణి
 నుడిదళాగ్రుహవకూడి ॥ ౨౫ ॥ నానునిశాభరనాధనదశకంధరనమజాత్మ
 కనశాసనవధరిశి । రక్షిసుతిప్పినిరాజధానియసదామర్ధర్షిలనంసకొల
 గియోశగి । పాక్తలారియోనినుశిక్తిదినంసక్యగిక్తువేనిలకింనుదిక్కుకీట్టు ।
 నన్నిందయున్నప్రాణంగళుబిడనాడిమలగువియల్లి యేనేలదమేలీ । నా
 నేలంకాశిధాన్యశిమానియాగి । సర్వకళురక్షిసువేనుసాక్షాత్తునింకు । పట్టి

నావనమోననవా ర్త్రప్రవచిసిదేనునిన్నకధియేదోలిళినన్నగిన్నకపియే
 చ || లంకామూనినివచనవశంకావిరచితనువాయుజనుచేళిపురాంలంకా
 రవతినచండక | శంకాత్మనుప్రవచిసిదనులంకిణిగాగ || ౧౬ || యత్నవంతనవ
 నుకునుమంతనీరడినీ | శ్రీలవంఠేనింతుషలనగొణాదే | రూపవికృతభాదరుజి
 రాంగినధికమే | ధావినుడిదనకులదర్పచూడి || ౧౭ || నారియేచేళియీనగ
 రనాన్యవసోడువేసాట్టగఘ్రప్రా | కారగళనసోలెరణానికాయగ
 శని దకాగిబందేసం | జాగవమాడువేబిడదేసర్వవసోలపవనంగళమ
 మోల | దారగృకుంగళనీదదుదర్శినువేపురవనసమస్తవ || ౧౮ || కా
 ర్యవధికవిద్దుకామినినాబందే | కాంబిన్లీ కడియుకాలునిలదే | నుత్తివట్టి వే
 ల్లి శుభవనగళన | నగళచూడికాననగళచూడి || ౧౯ || అమాతుచేళిలంకా
 మానవతికామరూపిణికునుమగేత్రుధియచూడి | శాపిసిదళుతానుపరు
 షాక్షరవనువాణియువానరాధమనినునన్న | జ్యేసదేదారిలేజరుగువియ
 ల్లిందరాక్షసేశ్వరనసంరక్షేచూడి | నానిల్లియిప్పినిన్నగేశకృపల్లవో
 కణ్ణేత్తినగరవకాణ్ణువదళే | దుర్గతియేయనలుప్లవగశార్దూలనవను | నుడిద
 నవళిగేష్టవసోడినాను | దేగేపాగువేనిదేచాదియిందపునకు | చాగే
 బరువెనుననగిడుహాదిశద్రే || ౨౦ || అనుడిచేళిలంకిణిమహాశయదధ్వని
 మాడుతాతళ | స్థానవకొట్టు పట్టుబడిదళే | కపివర్చనవేగ చూడియా |
 మూనికృతితెడనవమాడిసికొండునినాదవజగ | త్పాణిశుమారను
 న్నతపరాక్రమవంతనునింతుమాడిద || ౨౧ || బీరళుగళనశేరిప్పిడిముష్టి
 ముడిమతా | డిసిదనవళత్రోధవిమరుచూడి | మన్నిసిదనుపునకుమూనిని
 యందవళల్లి మునియిల్లి వనిలనుతను || ౨౨ || కురివరనిత్తపట్టుగేనిశాక్షినివి
 క్షులభాగియాగలే | ధరణిగేబిద్దళల్లివివృతాననదర్శనచూడివిద్దును | దరి
 నసమలరనందననుదర్శిసితానవళల్లిస్త్రీయృశం | దురుకృపమాడిమన్నిసిద
 నున్నతేలేజనుప్రాజ్ఞనాదవ || ౨౩ || కునుమనకృతిపట్టుపడిదంజనిశాకురి
 గద్దరాక్షర | స్వనసకుమారాడిదళుసాధ్వయగర్వితవాణిచూడియే | అ
 నఘనీనన్నరక్షసలొలెత్తళనిన్నప్రసన్నవాగుని | ననుపమశౌర్యవంతన
 కుదంబుమబల్లిదేనయ్యయాగనా || ౨౪ || సత్వవంతరేల్లి సమయవకండి
 ట్టు | బేల్లినువరుబటుబిల్లినిని | నానులంకిణియనేనగర నారియోస్వ

యః విజితభాదేనిన్నవిలృక్మోగగిలె॥ సన్నవిక్రమదిందనిర్జితభాదేనా
న్యదకేయోందునిమత్తవిషమకేళు॥ బ్రహ్మనక్యేలిపూర్వపువరదానవ
పడిడినుయందిగే ప్లవగసోబ్బు॥ నాప్తిసిననకన్నఆధినశనమాడికొంబ
నందిగేళయవంబదబుల॥ రాక్షసరిగేబందుప్రాప్తవాగుతనందుతిళియంద
నజనదృతిళిడినిందు॥ సమయవిదుప్రాప్తవాయితుస్వోమినిన్న॥ దర్శనపు
మాడిదదరిందదత్తవరపు॥ సఫలవాయితుబ్రహ్మవాగ్విఫలవేంది । గాగద
దుయుతవేయాగుతదల్లెకపియే॥ ౪ ॥ శీలకానిమత్తవిదుజ్జీలకేగిరావణాగి
రాక్షసేళగేరజ్జోల॥ వ్రాతగేవినాశకాలపు॥ తాతడిలిందిగేనినింశ్చప్తి
గేబంతు॥ ౮ ॥ రాక్షసరాజపాలిసువలంకేగివట్టణాకిన్నుశీలకొలెవి
జ్జీనురాజనందనినవిలరనేశాపపుబ్రహ్మనిందప । ప్ట్టక్షయకాగి యిప్పదదు
దాపిసితల్లియదృష్టియిందపిం॥ గాక్షనేవాయువంలేసునుబస్థిశీలరివిచా
రమాడునిలె॥ ౧౭ ॥ అందుప్రవచిసిలంకిణియనిలసుతగి॥ తల్పగిరిరంగవిట్టి
లాళ్ళకనరాఘ॥ వేలశ్వరనదానగావేళిచితపురూడి । చాదికొట్టెళుజ
యపడియందునుడిదు॥ ఇతి శ్రీమత్సుందరకాండి రామచంద్రాంజనేయ
తీర్థస్సర్గః ॥ శ్రీరామచంద్రప్రభవేనమః ॥

౧౭ ॥ కామరూపిణియాదలంకాయువతిన । మరుదలంకారవతినశ్రీ
మంతనధిక॥ ధ్యైర్యవంతనుజయిసిఆద్యారదింద । చారిదనుభూరిరుదను
ప్రాకారకాగ ॥ ౮ ॥ పురకేప్రవేశమాడిదను భూరిబలిప్యనుతానుజ
ప్రియం॥ కరనుసమస్తశత్రుగళకంరకేనవృవనంస్రై సాచిస॥ త్వరవతినత్వ
వంతనరివ్విరినిశాగతియల్లిపట్టిదోలె॥ సురుచిరమాక్తికారునుమసో
ళమదాపకాగశీలరిదృ॥ ౧౭ ॥ రమ్యలంకాపురరాజమార్గవరుత్తినడి
దనుకపివరేణ్యనవనల్లి॥ సోట్టచానంగళుసన్నదగళుకూర్చుభోషగళే
సచితపురూడిచాగి॥ వజ్రాంశుశనికాశవజ్రజాలవిఘాషితంగళుగృరువ
రిష్టంగళోప్పి । అంబుదంగళరూడియాకాశవంశేప్రకాశినుతిపదులం
కానగరపు । శ్వేతజిలముూతనదృశగళే చిత్రపద్మ । కగళస్వస్తికరంగవ
ల్లిగళరూడి । సర్వతదాఘాషితంగళు సదనగళును । రాక్షసనిషేవిత్గ
ళోప్పిలంకేమిరికూ॥ ౧౭ ॥ చిత్రమాల్పానులీలపచిత్రరత్న॥ భూషణాని
కాయకాయరృపురుషరత్న॥ గళనుత్తిరత్నగళరూడికాంతిసువ్వ॥ పుర

వదిరిశిసికును మనుచురిపిసిదను || క || యరి రాజగిప్రియకరనవఁ ధీరారా
ఘవగాలివనమాతనులంకాపురదల్లి జరిసిదను || ఇ || కరనుగృహాద్గృహ
వదిడదేకాగ్రుతేనడిదఁ || క || వివిధాకృతిరూపగళఁ | కృతనగళను సొండు
తిపనుపవనకుమారఁ | శ్రవణశేషాప్రిసితతిమధు | రపుత్రివిధస్థానసుస్వ
రపుగిలతపును || మ || దివియల్ల వ్యసర సౌంగనానివచువంశేభూర్పలంకా
రరూ | పవతిలేస్త్రీయ్యరకాంబినూపురశుభధ్వానంగళఁకేళిదఁ | కృత
నశ్రేణిగళింజే మదాత్మకర సౌపాదాస్తశబ్దంగళఁ | కివిగాసొండు
నత్వీలశనధ్వనిగళఁకేళిశ్వరఁశేరిదఁ || ౧౭ || రాక్షసరగృహగళల్లి
మంత్రజపగళను | శ్రవణకురుతను స్వాధ్యాయరతరయాతంధానరనకం
డరావణాస్తవనరతర | కండనవగర్జిసువర రాక్షసరచూడి || ౧౮ || రాజమార్గ
దల్లి ప్రావరిసిద్దరాక్షసరవిపులబలవకండనవను | మధ్యగుల్మదల్లి మచు
రాక్షసరజము | గళనకండనద్వ గామియా || ౧౯ || కండనుజటిలరదిలై
ఖండరముండరనవృషభగళజర్కగళఁ | మండిసిశ్శొండవరఅనల | కుండా
యుధధరరముష్టికుశ సౌధనరఁ || క || కండనురుచూటిముగ్ధర | దండాయు
ధధరరనీలకవర్మనరనతాఁ | కండనవనీలకర్ణర | కండనులంబ స్తనగళుకం
పిసువవరఁ || ౨౦ || కండనుక రాళయుతరభుగ్నవదనరన | వికటిరనవామన
రనధన్విగళబద్ధి | గళనుముసలశతేఘ్ని ప్రకాశకరర | శక్తివృక్షాయుధ
రసచుస్పర్శనుతను || ౨౧ || పట్టిసౌశనిధరను పౌశచుస్త | కరనతేలపక్షిచుస్త
రపరిఘుచుస్త | కరనకండనుసువిజిత్ర కవచధారి | గళను సచుపవనపుత్రను
కండనల్లి || ౨౨ || నాశిస్థాలర నాశిదిర్ఘరనకండఁ నాశికార్యాంగరఁ |
నాశిచుస్వర నాశిసారర నయి నాశిశక్తిశ్శాంగరఁ | వాకొలెత్తున్న
ను నాశివామనరచుజ్జర్క విరూపర్నల | ల్యాతేకరూపిగళఁ సువర్ణసరనా
నాశారరఁ కాశిదఁ || ౨౩ || ధ్వజపతాకాయుధగళనుధరిసిదవర | స్రుగను
లీలపనఖూషణశాలిగళను | వివిధవేషిగళనస్వీలభిచురిసువర | తిలక్ష్మశూ
లాయుధరనప్రతిక్షిసిదను || ౨౪ || వజ్రసదృశాయుధరబలవంతరనన | చుప్ర
శతసంఖ్యగళను మధ్యస్థగుల్మ | వన్నరక్షిసువవరఅవృగ్ర రాక్ష | సరనకండను
రావణాస్త్రిన్యగళను || ౨౫ || రావణాంతకేపు రాగ్రతకుతన్ని ద్విష్టశతసచుప్ర
గళ రాక్షసర సొండు | కాటికకొలెరణవాగృచువనుకండనద్రిశిరస్సుమే

లదుప్రకాశ | వాగుతేపుండరికావలేంసకపరిభూవృతప్రాకారవావరిసి
యు | నత్యర్థవాగిష్టదమరేంస్రగృభురికితాదివ్యసాదివినోదరూడి | సు
రచితసుదీర్ఘవాజిగళే శుభవిభూష | గాగళురధయానగళు విమానగళున
క్ర | సదృశశుభ్రజతుద్దంతసామజగళు | తడిదుప్రశీసువద్వారవదర్శిసిగ
ను || సీ || మత్తమ్మగంగళుమరునియ్యపక్షిగళే సోగసిసివిద్యశాలిగళుయా
తు | ధానరాదావరవ తాపురక్షిసుకిరిదర్శిసి రావణాంతకపురవను | ప్రి
క్తిదనవనుజాంబూనదకర్బురప్రాకారవలయపువరమహాద్ద | మాత్తీకా
మగిగళమాలికాఘాషితాంతపుమహాంతపువరాధ్యసునుగంధ | సారప
రిమిళయితవుదర్శనశీలేరే | తల్పగిరిరంగవిష్టలాత్మకనజాన | కీలేనపదాజ్ఞ
దాసనుకీలేవరను | విరురిసిదనంతిపురవప్రవేశమాడి || ఇతిత్రిమత్సం
దరకాండి రామకథారంజనిపతుర్ధస్సర్గః || పంతుమ స్సర్గః ||

త్రిరామకథాద్రాయనమః || సీ || తనకాముదిద్యుతిధరీయల్ల వ్యాపి
సేలంశుగళోడగూడియాడియాడి | గొప్పచోలే మదిసిదగొలవృషన
రిశ్చోమమండలజారవమాడిమాడి | పోలకకేదినకాప శోలకపుశాంతి
సేకొలమలశీలేత కూడి కూడి | అంతోనిరాయనుకుర్చు గొండుక్తులును
నుకునోటగళిందనోడినోడి | తారేగళకూడితన్నుందరపుసురుజి |
మందిరపువింబవదువియన్కాగ కాడి | ఖూతగళుసర్వవానందప్రేందేతా
నప్ర | కాశవాదనుజంద్రనాకాశదన్తి || సీ || మందరాజులదన్తి మందిర
మాడిద్దలక్ష్మితన్నన్తి విలాసకొలరే | సాగరదోలే ప్రదోషగళన్తి యా
డువలక్ష్మితన్నన్తి విలాసకొలరే | కాసారసలిలపుష్కరగళోభాడువలక్ష్మిత
న్నన్తి విలాసకొలరే | జుర్రవర్తిగళన్తి పరిసువసాంబ్రాజ్యలక్ష్మితన్నన్తి
విలాసకొలరే | పంజరస్థమరాళపుచుంజరస్థ | విళువుమందరకందరవేళ్ళ
సంస్థ | సింధువునమానశీలేరశ్శి కొలరే తాప్ర | కాశవాదనుజంద్రనా
కాశదన్తి || సీ || పిరకచుస్థానఘనవృషశృంగరికి | తుంగజకీర్తనంగ
రశృంగరికి | శీరిచ్చేలాసగిరివరశృంగరికి | రంగిసితుపంద్రనకళాఖ్య
శృంగవాగ || మత్తీకొలకి || శీలేతవారితుజారపంకపుజల్ల వాగిగురూశన
జ్యోతిగళ తనముష్టువంబువుశూన్యవాగిప్రకాశికాఘాతినంత్రయని
ర్మలాంకపుపూర్ణవాగిశశాంకను | ద్యోతకవాదనుకన్నవింబపుకొలరే

మోలకరుభూషిసిల్ || ౧౬ || రురియుపాషాణాకలదల్లి కరియుఘోర | సంగ
 రస్థానదల్లి రాజను ప్రభుత్వ | పిలరపదదల్లి దిలై ప్రియా ప్రిసిదరిలి | ముత్తప
 తిదిలపిసదనంతరిక్షదల్లి || ౧౭ || పంప్రనింద తమోదోషశాంతియాగే |
 దోషిగళపిశితఖక్షణదోషశేరే | దోషియరురమణారతిపింకిదోష
 షసడలి | స్వర్గసరి సాఖ్యపుప్రదోషవచునిపచు || ౧౮ || విలైసర్వరగ
 భుకర్ణ | ద్రోణినుఖావరుగభాగిరుజిసదవుపుధు | శ్రోణియరుపరిగ
 ఘోడరతి | శాంతితనకేప ర్తిసిదరుశయగళిగిరి || ౧౯ || నిశితరక్షుకరార్చ |
 ప్రసభరునదెరిలి (స్త్రి) యరరతిగిశయనసం | వసతిగితడిదరుక్రీడా | విశద
 విలాసకృతికూడి విరుసివల్లి || ౨౦ || కండనుపంద్రబింబమరుకాముది
 సంత్రమవత్ ప్రదోషవత్ | కండనువల్ల శీలనదగళ శ్రుతిగాప్తిసేమే
 క్షుతామకామండనవంతిని (స్త్రి) యరమంజుళ సాఖగవర్తనంగళత్ | కండ
 నుమత్త సామజనికాయకులంగళనల్లి కండన్యై || ౨౧ || విలైలక్ష్మీనకూడి
 విరుసిసుతిమోవిలరవర్ధరధవాజివారణగళ | తావుపరస్పరేధర్ష వకూ
 డిబాటు ఖేపణగళిలవయూధవరర | మత్తనల్లావసమ్మంధమాడువరపర
 స్పరాఖేపగళిందఆఖేపినువర | కాంతాజనంగళ గాత్రంగళిగిలవయ
 వగళ శీలైర్నికూడాడువవర | జిత్రరూపగళిందాడిజేష్టినువర | నగువమగు
 వేరమలగిదనారియరస | పరిమేళవలంకరిశిశిలంబశామినియర | కండనని
 లజనాగృహకాండదల్లి || ౨౨ || సుముఖియరనుసురూపిణినుందరియర | ము
 నివకాంకేరనుసురువముగ్ధియరను | ప్రగనులీలనరుజీరభూరుణదుకూ
 ల | బాలిచేరకండనారాజపట్నదల్లి || ౨౩ || నినదినువగజగళిందలి | ప్రణుతి
 సువవరిందపూజపడువవరించల్ | ఘనపుసురిడువవరిందలి | ఫణిగళింజనే
 మడుఘురిలీపట్నవిపచుతా || ౨౪ || ప్రజ్ఞాప్రధానరప్రకటాశీధానరశ్ర
 ధ్ధధానర నిశాభరప్ర | ధానరనాయాతు ధానర నానావి ధానరనువ
 జొనిధానరసరు | కండనాపురదల్లి కపివర్చనావేళి ఆనందిసిదనవనవర
 నోడి | సానాస్వరూపరనానాగుణాత్మనురూపరరుజీరసురూపరనువి |
 రూపరనుదృఢలతాకృష్ణజాపరనుసు | లీలరనుమణిగళార్ధకలాపరనుసు |
 మేలరవారనువారేనసూతనాగ | దర్శిసిదనామహారాజధానియోగి || ౨౫ ||
 సువిశుద్ధశావేరసురుజీరాలంకారశావేరనుసుఖానుశావనీరను | వర

విశావరిభరతామెరపానగళన్తి ప్రియానుతావృంగళన్తి । అనురాగతావ
 గళాప్తిసితారాప్రతావవకూడిసంతావిసువర । పతికూడికాంతిసంపతి
 కూడిరతికూడిపరిరంశిసువరనుపతిగళింద । లక్ష్మీనగుకూడిచితపరిరంశ్శా
 గళ । శింబసురశీరకుసుమోపగూఢశుకగళంశీరమశ్శోపగూఢసు
 రంశీయరసద్రుసిదననిలజనురాజధానియన్తి ॥ ౧౧ ॥ ఉర్వ్యకలవిష్టిరా
 గిప్రియాంశను । తోపవిష్టిరాగిలుచితధర్మ । నిష్టరాగిన్యీఘనీష్టరాగి
 యోమన్య । ధాశివిష్టిరసప్రదర్శిదను ॥ ౧౨ ॥ వసనగళునుకొలగిస్వర్ణరే
 తావన్తి । రంశీయపరమశిగళార్దురుచిర । వర్ణయుశీరభంధ్రవర్ణిరవరవర్ణి ।
 నియరశంధనిక్షణియరన్తి ॥ ౧౩ ॥ ప్రియరమసోళిరామెరసప్రియమ
 కూడివిరామవిల్లిదే । శయనగళన్తి యోదిసరసక్రియేయోళీ అశిరా
 మెరాగియా । శ్రయిసిసురామెరాగియియోరామెరనారమశిలలా
 మెర ॥ రయగళికూడికాశిదనురామనదూతనుతానిరామయ ॥ ౧౪ ॥
 శశినిశవక్త్రైరజలజసన్నితనీలక్రియరనువక్రసు । శృసుశగిరసు
 భూషణవిభూషితరసుషమాంగిరతటిద్విసరగళంశీతభరణవిద్యుతి
 వంశీరశంధనన్తి వా । యుసుశనునింతుకాంతవిరయోద్భవపింశీరకూడిశం
 డన్తి ॥ ౧౫ ॥ మనసిగేతందాతనునిమన్త్రతిమాడిమహాశిజాతళ ॥ జనకన్య
 పప్రజాతళనబారుతనూలతికాసుజాతళ ॥ తనుస్వమసోళిజాతళనద
 ర్శనదోళీప్రభురామద్భీతళ ॥ నీనిదనురూపరిరియసునిరేయినిరే
 యదృష్టికూడియే ॥ ౧౬ ॥ వినుతననాతనాధ్వవినిష్టళపండుశరాశివిష్టళ ॥
 ఘనవనితావిశిష్టళస్వకాంతమనఃశమలాశివిష్టళన్ । అనవరతప్రియేక్షణ
 శృతాత్మసునిష్టళరాఘవేష్టళన్ । నీనిదనువాయునందనననిదితజిష్టళ
 స్త్రీవరిష్టళన్ ॥ ౧౭ ॥ విరడుదపోక్షవాశృకగావిద్యులశంరినపాగ్విరా
 ర్దుసు । దరతరనిష్టళశంరినవనస్థలవృత్తసుజాతపక్షసంస్ఫురదనురక్తశం
 శుశనుస్వరనిర్దితనిలశంరినం । స్ఫురసిదనన్తి తాన్ జనకజాకలశంరినవా
 యునందనన్ ॥ ౧౮ ॥ అప్యక్తరేఖీయంతజ్జరేఖీయరిరిరిగ్గెలుకుంబిదస్వర్ణ
 రేఖీరిరి । ప్రక్షతదోళీపొక్తబాణారేఖీయరిరిరిపృథ్వధుతమేఘ
 రేఖీరిరి । రాజకులాబ్ధిభంధ్రనరాఘవేంద్రనమధురవాక్సాంధ్రన
 మానవతినశిరేతినకాణాడియైరామదూతనువపనజాతనుపట్నశవనగళ

ను। నిలబడియుడుచుకనుసనిసోల శ్ కళవళిసుతః శోలకిసిదనగ్నిమందవివే
శీయంతే । స్వల్పకాలపుబడుకాలబరిసిరిసి।తల్పగిరిరంగవిరలనధ్యాన
మాడి॥ ఇతిశ్రీమత్సుందరకాండే రామకథారంజనే పంచమస్తర్గః-***

శ్రీ రామకథం ద్రాయనమః ॥ కు॥ మరుతనపుత్రేనిన్నునువిమానగళ
గ్నివిషణ్ణనాగిసం। బరిసుతలంకేతాన్ పునరుసర్వపుస్త్యేష్టయకూడిలాఘ
వ। త్వరితవకూడిను త్తిబరుతాద్యురివంతనుకామరూపిసందరిసిదన్ దశా
స్యనలుదారనివేశనవల్లిగేరిదన్ ॥ సీ ॥ ప్రాకావర్ణవర్ణవకూడితాస్థర
మండలసరిశోలమానవాగే। సింకుగళ వనవంశీశేరిమదాహయంకర
రురాక్షసరుక్షణవమాడి । రూప్యనిర్మితపిత్రురుబిరగళే దేమభూషిత
గళుశోలరణతరిగళోఘ్ని । పిత్రశక్త్యగళిందశేరియుదారశృంగారగ
ళే ద్వారసంఘగళురుబిసే। మత్తసామజగళమదామాత్రరేరి। శూర
రగతశ్రమరుశేరివిశేరిమాడి। రధకుయపదాశిసంచులరాజగృకువ।కండ
శాకపియ్యుగ్లాసగొండనల్లి॥ సీ ॥ దాంతకాంబనరాజితగళుసింకువ్యా
ఘ్రుబర్ణవర్ణగళోఘ్నిస్యందనగళు । పిత్రశోలషగళిందశేరిసేరివిసుతిరి
బడుపరాధ్యానసంతాపనగళు । రత్నసమాకేర్ణరబనగళాప్రిసిరుబిసే
మదారథనిబయరుబిర । వాసగళే రధికవరాసనగళుప్రకాశిసేసము
దారపక్షిగళుమృగగ। ధీక్షణియ్యగళల్లియేసేసోవిధగ । శపుబడుసరు
స్రగళుకూడియాడిబాద్య। పాలకరురాక్షసరునిరివంతరగ్ని । రక్షిసువ
రాగేకండనురాజగృకువ॥ కు॥ వరయువతిరిసరుప్రపరివారపుశోలశిసే
ఘృష్టకామినిరి । వరమణిగళే ప్రకాశిసలు వ్యక్తమహాభరణ స్వరంగ
ళున్ । శరనిధిస్వనంగళనీసంరవిసల్ వరపందనాదిగళే । పరిమేళిసల్
దశానననివాసనివేశనవల్లి కాణిదన్ ॥ లు ॥ రాజగుణానుకూలగళుర
వృజయంగళునుంమదాజన । వ్రాజగళున్ మరుద్వనవిదారమృగేంర
గళంకేశేరివి । శ్రాజిసేశేరిమద్దళవరధ్వనిగళే గురిగూడిమోమసం
పూజనగళే విరాజిసేసుపూజితవాగృకువెల్లనుత్తిదన్ ॥ గీ॥కలశవాద్ధిరి
తిగాంఠీర్పకూడియు।సలిలరాశిరికిస్వనపుకూడి। రంగుమణిపరిభదంగ
ళుకూడిద్దరత్నగృకుకేకపియుప్రవిశిసిదను॥గీ॥ఆమదా రాజభర్తృకుర్వ్య
పుసమస్తరత్నపరికరగళుమదారత్నరాశిగళునుకూడిప్రకాశిసేకండ

నమః । పురవరకేతూషణావిదం మబుద్ధిమాడి ॥ ౧౬ ॥ రసకనుప్రకాశకనవ
తాకూడియురధగజాశ్వసంకులపుసమీలేలంకేపట్టిణాకేఅలంకారభూ
జ్జీణా । స్థానగృహవనవనుదర్శిసదను ॥ ౧౭ ॥ జరిసిదనల్లి రావణానసన్నిధిసంకు
బితాంగరాగిసం । దరిశనవియ్యదేయవనుధ్యానవమాడిదసోణ్ ముఝా
ర్తవా । పరిసరనింకుబింఠిసుకతావదోళాపవమానజ్జరురీ । శ్వరనుర
ఘాత్తమప్రియపుసాధిసువల్లి అపిక్షకూడితా ॥ ౧౮ ॥ దావిధబంధద
ల్లి ప్రకుడ్చే కేయుశిలీయుబద్ధభాగితా ॥ గింజనశీనింకశిలీవిడుపుకూ
డివిచారవమాదురిప్పశిలీ । తావుకేస్వేత్తరజారిణిసమానపు రాక్షస
నారిరీవరా । దేవిసశేరిరక్షిసుతధిలేరువర్తిసులిప్పరర్చనే ॥ ౧౯ ॥ దేవి
నపూర్వవేండునుప్రతిక్షసలిల్లవేనానుశిలీతా ॥ దావిధరూపందివ
శిలీధారుణిపుత్రినయింగితానుమా । నావళియిందవీరితివేసంకేవిన్యేసి
స్వరూపవర్చనే । దివిధబుద్ధిమాడియురురీశ్వరరాస్థశబ్దమేర్పడ ॥ ౨౦ ॥
అవనుస్వేజ్జేయిందకుర్చుగళల్లివిమానకళగళల్లి తరుగళల్లి । ప్రక్రమిసు
తలఘువరాక్రమకూడిజానరినకుదుకులిపనునగరసుత్రి ॥ ౨౧ ॥ రావ
ణానగృహసమిలపవారంకమాడి । రాక్షసరగృహకుధ్యానరాజవనగ । శిలీ
డనికపియుగృహగృహవేడియబడదే । విక్షిసుకసాధగళిగిరివిరుసిదను
లు ॥ దేగయుతే ప్రకుస్తననివీశనకాప్రిసిసోలడుతామఱా । తాగన
కుర్చువిక్షిసియుపావనిశిలీపురుంకకల్లని । ద్రాగృహవణనిరిక్షిసి
రాక్రమవంతనుమేఘసన్నిత ॥ ఆగలితావిశిలీమణానకుర్చుకేశిరి
దనల్లి సోడిద ॥ ౨౨ ॥ తడిదనాతనుమజోడరనకుర్చుపువిరూపాక్షన
కుర్చువనిక్షిసిదను । ఘననువిద్యుజ్జిక్ష్వాకననివీశనపువిద్యుత్కాలికుర్చు
వన్ జోందికండ । నురువజ్రదంష్ట్రినవరకుర్చుకండుధూమ్రాక్షనకవనసం
పాతివన । వరుసేవిద్యుద్రూపకవనవన్ తీమనకవనవన్ విఘననకవనను
ఘననుశుకసారణారసాధగళను సోడి । వజ్రశరవికటిశుకనాకవనతిగళను
కున్యకర్ణనదంష్ట్రినకుర్చుగళను । ఇంద్రజితుకుర్చువనుకండనిరసుత
ను ॥ ౨౩ ॥ యుద్ధిలీన్నతనమత్తనాలయగళయ్యుద్ధ్యజ్జివనం । ప్రి
ధాగారవనింద్రజిక్ష్వాకనవిద్యుజ్జిక్ష్వా విజ్యోగ్రవే శ్మోధంగల్లిత
వక్త్రవాసకరాశిలీశ్మేష్టసంపాసవ ॥ శుద్ధాప్రాక్షనవాసవ ॥ ౨౪ ॥

భీకూడియు లోకపాలైశ్వర్య రుచియకూడి । కామిలరత్న శతగళ
కాంచినూపురంగళరవంగళమృదంగ రావగళను । కూడి ప్రాసాదశతగ
ళుకూడిజోళువవిపుల రావగళగృహవప్రవేళిసిదను ॥ ౧౭ ॥ పద్మకన్దస్తి
కాదిశోభితరంగ । వల్లరజనగళనుకన్దస్తి శతగళ । ననుసరిసియోళగే
శేరిదననిలనుతను । తల్పగిరిరంగవిరలనధానకూడి ॥ ఇతి శ్రీమత్సూదర
కాండి రామకథారంజనిషష్ఠస్తంభః ॥

అ రామకథాప్రాయనమః ॥ ౧౭ ॥ అనిలనుతనుకండనా ప్రవృద్ధూర్వ
నువర్ణజాలపుసరువర్ణ కాలకటితుగళనవిరుగళతినకూడివమేళు । జాల
వంకేరుర్వజాలవివచు ॥ ౧౮ ॥ సాలునానానివేళనశాలిగళముఖ్య శంఖ
బాపాయుధశాలిగళను । స్వాంతజారిగళవిశాలగళనవేళనశాలిగళలి
కుంధశాలిగళను । చిత్రసువర్ణ రాజతగృహంగళను రాసురసూజితంగళ
నిశితదోళు । వర్ణితంగళవంక్రివదనబలాన్వితంగళనల్లి మారుతీకండనవను ।
మయనుయత్నవకూడినిర్మాణమూడి । సర్వగుణసంపత్తిగళిందజగతిమేలే
శ్రేష్ఠగళనాగియేర్పరిసిదదశాస్య । రాజగృహగళకండనురయవకూ
డి ॥ ౧౯ ॥ ఆకడికండనుజ్జ్వలితమణాఘనరూపవనల్లి దృఢబామిలకరయా
వవకపితమిలకరవర్ణబలానురూపవ । లోకగళిల్లి మేఘవన్దరూపవ
నప్రతివేళనరూపవ । ప్రాకటిజాతరూప శిఖరశ్రీతపుష్పకృతస్వరూప
వు ॥ ౨౦ ॥ భూమిగిందస్వర్ణ వనేభూరిప్రకాశినుతామణామణిస్త్రో
మవకూడి కాంతినుతనుందరిరత్నగళిందకూడిసా । దామినిపంక్తియంగజ
లదన్ధిరియంకేసమర్ణనంగళ । నీలమపుయాడి కాంబరమణియ్యవిమానవన
ల్లి కాణిద ॥ ౨౧ ॥ బయవిధచిత్ర ధాతుగళుప్రాససియిప్పనగాగ్రవంకే
స । గ్రహశశితారకాగళావికాసనకన్దస్తివంకేచిత్రవా । వచిసిదమేళువం
కేచ్చుతివంతనుదివ్యవిమానరత్నవ । బయతరచిత్ర రత్నవచుపావనికండ
నునిర్వనూత్నవు ॥ ౨౨ ॥ కుసుమరజప్రకీర్ణ గిరికూటవనల్ వివిధావనిల
గళ । ప్రసవసిదప్రసూనగళ రాశియనల్ బయకుంససంఘగళ । ప్రసరి
సిఖోత్తవంతనలుప్రాససియంబరదల్లి పుష్పాఘానుపరవిమానవంతనలు
లోలిసి తాగమణావిమానవు ॥ ౨౩ ॥ జగిలేగిశేర్నిశ్చేలగళశ్చేలగళ
సరిశేర్నివృక్షసం । ఘగళనువృక్షసంఘగళ కవిసిపుష్పవికాసగళువు ।

మృగశవితానజిత్రగళుజంటిసిశేసరవత్రపూర్ణవః । ర్ణగళికుబిత్రయంగళ
 నులజ్జేసిదణ్డునుమణ్విమానదోల్ ॥ ౮ ॥ పాండురవేల్మగళుమధు
 పోళినుపుష్పసరోవరంగళ ॥ మండితపుండరికచునుమంగళశామర
 శేసరంగళ ॥ మేండువనంగళమ్మగసమ్మద్దిగళవివిధాండజంగళ
 శండనుజిత్రయంగళనుగంధవణాత్మజనావిమానదోల్ ॥ 9 ॥ రుక్మిణ్యై
 త్రమంగళిందళిశోభితరవాగి రత్నప్రళింగిందరమృవాగి । నికృత్యైవ
 ద్ధికాంతిసమేతరవాగియ్యైదూర్వకృతగళుస్వర్ణరజత । రత్నకృతంగళుర
 మణియ్యవివిధవిరుంగళ ౧౦ ॥ పవళివిరుంగళును । జిత్రనానాధనస్థిరళుజం
 గగళు జాత్యానురూపకతురంగమాదిగళును । స్వర్ణవిప్రుమపుష్పవృక్షగ
 లువక్ర । శుంభితసలీలకక్షగళు శుశలకల్ప । వృక్షగళుకానుదిలపనపక్షిగ
 లును । శుభముఖనుపక్షగళునల్లి సోగసిసుకళి ॥ 11 ॥ శుశలసోండ్లిగ
 లోప్పిశుంజరగళుజొన్న సుంజరగళుకూకాశాసిసుతవి । సరసశంజాప
 శేంజలపుంజపలాశకుస్తగళు ద్విగళు ద్రుగళుగళాడనే । ప్రళిసుతిష్ఠళి
 లక్ష్మీపద్మనిదీవినుకుస్తళుపద్మాస్తకుస్తళనళుసకలసంపత్ప్రదీసంకా
 శినువళంకే జారుశోభనకూడిశ్చేలరిలి । శోభినువగృకువిమానవసుర
 మణియ్య । శోభనవనుపరిమేళనుగంధినుందరవయి । మాంతనగళంధరవసరి
 మందిరవను । శండనలిజనాశ్చర్యగిండనాగ ॥ 12 ॥ విలరను రావణాలయ
 పువీక్షేసివిస్మయజొందిమత్రేతా ॥ శేరితదియ్యభూరిభుజశేఖరపానిత
 పట్నసుక్తిసం । బారవమాడిజానకినసర్వసుపూజితశస్వతర్త్రబింతా
 రతజిత్రతలరసికన్వినకాణాదీదుఃఖజొందిద ॥ 13 ॥ బయవిధబింలేకూ
 డిబయూమార్గపుకూడినుపక్షుకూడియ ॥ బయితరయత్నకూడియునుపట్టి
 కారుర్కగళేల్లినుక్తియా । మయిశేయేజాడికాణాదలీమారుతిమఃఖతనంకే
 తల్పగి । ర్పయితయరంగవిట్టిలనధ్యానవమాడిదనాగస్వాంతదోల్ ॥ ఇతి
 త్రిమత్సుందరకాండే రామకథారంజని సప్తమస్కంధః ॥

త్రి రామచంద్రాయనమః ॥ ౮ ॥ త్రికరవాదశాసనశేఖరమం
 దిరమధ్యదల్లిజా । మిలకరజాలకృత్రిమవమృప్తమణామణివజ్రమాక్తికా
 నీలకవిజిత్రజిత్రితవనిర్మలవిన్నునుదివ్యదీపతా । స్వోలకవిమానవందనిల
 సూరియు కాణిదనావిమానవ ॥ 14 ॥ విశ్వకర్మసాధువిరజితవాగియ ।

విగిముట్టికంఠేపవనపథవ । తట్టితంఠేగవిగిదారికొలఱుతదం । తిమోమడు
ద్విమానవిలక్షిసిదను ॥ ౮ ॥ యత్నవకూడిమాడదిరుదల్లి యునిల్ల పోయం
దునుంహహా । రత్నగళుకవిమానశీమోరమృగళుక సరుయిల్ల వేల్లియుక
నూత్నవిశేషచిత్ర గళునుంఅదరల్లి రువేల్లి దేవతా । యత్నవిమానశీఖర
గళల్లి యునిల్ల పోయిన్నునేల్లి యుక ॥ ౯ ॥ దరిశిసిదనుతప్రోధనప రాత్ర
మసమూర్జితవాయిమనసుగిజితవుదేగిం । అదీరిలీసంజార కాగియనే
కసంస్థానవిశేషచిత్ర తరవాయి । రమణియ్యచిత్ర సర్వత్ర విశేషదర్శన
వల్లి గల్లి గిసొమ్మ పాగి । ఘనమ సస్సమ్మత గామియాగియు వాయు తుల్య
గామినియాగి దుర్నివార్య । వాగియు మఱాల్మ కరసుపుణ్యాల్మ కరమ । ఠా
ద్ధి వంతరదేవవర్చర త్రివిష్ట । పాలయవిమానశీమానవనిపతాస । మాన
వపువిమానవాపవమానసుతను ॥ ౧౦ ॥ రమణియ్య బఱువిధరత్న విశేష గళన్
వలంబిసి విశేష వాగిమిరిత । బఱుమణిమండన మరుదపాంతరవిచిత్ర గళ
శృంగ గళుచిత్ర గళుజొలిత । గిరిచూట గళ రిలీత రదిండు నిర్మల సరిచూట గ
ళ ప్ర కాశ గళువిరిత । మరునియ్య కుండలమండి తాననరు రాక్ష సరుడొరి
యువరంఠే సంక్రమిసుత । ప్రియమపరరుమ ఠాశ నరురునిశాప । రరువిశా
లాక్షరుమ ఠాజవరు సరుప్ర । సంఖ్యభూత గణంగళాశ్రయిసియిరువ । వర
విమానవకండనా వాయుసుతను ॥ ౧౧ ॥ సర సవ సంతేపుష్ప పయజారుసుదర్శ
న వాగియుం వసుం । తరుచిరమాస కాంఠ సరిదర్శన వాగియు తాసిసువ్వసుం
దరగృరుపుష్ప కాఢ్యవనుదర్శిసిదక ప్రభుతల్ప శ్రేలమం । దిరవిభురంగవిక్ర
లనదేవనదాసను తాసమిలరజ ॥ ఇతి శ్రీమత్పుండర కాండీలప్టమస్సర్గః

అది రామపం ద్రాయనమః ॥ ౧౨ ॥ ఆకర్మ రాజమధ్యస్థదల్లి మఱా
బుక్కు వాయతవధి కతరవు । జొంది యిప్పడు అర్థయోజనవిస్తార పొం
దుయోజనదూరపుష్పలిసుత । ప్రాసాద సంకులబఱు కూడి పావనికా
ణిదనవను రాజాణిమణిన । జానకీరమణి నజలజాయ తొక్షినరుడికిదనవ
నల్లి తడిమిడుదే । రాక్ష సేంద్ర నరమృదుర్మ వను సర్వ । కడినిరిక్షిసిలం
తర గాద దొళగి । ప్రియమత్ర మంతనలిశయబుద్ధిమంత । నరినిరుంతనురు
డికిదనల్లి శేరిల ॥ ౧౩ ॥ నాల్గుకొంబు గళుళ్ళ నాగ గళిపవల్లి కొంబుమూరు
గళను కూడియిపవు । సమ్మదల్లి దే సమాధి కాయతేను రాక్ష సరు సర్వ

శ్రీరక్షణవమాణి! రాక్షసస్త్రియరింద రావణాపత్నిగళిందదిగ్జయదల్లి కు
దరాజుచన్యకాజనరిందకాంతిసుతదేరాణి వాసప్రదేశపువాయువేగ!
జలితవంబుధిమినక్రమపరిమింగి! లావృతపుసంకులవయినమాకు! లపు
తరంగసరంగభుల్లి సుతిప్ప! దంతేకుసుమంతనవనల్లి గాప్తిసిదను॥ జ॥ అ
నిశపురాజరాజగృకుదల్లి జొలజ్జేమజేలొర్రుకుర్చువా! సినిమకులజ్జే
యుంబిడదేశేర్వనపొయినియాగియాదశా! ననగృకుదల్లి సర్వవిధ నా
ట్యగభాడుతయిపుభాకుబే! రనగృకుదల్లి ధర్మజలరాట్ గృకుదల్లి జొ
లొయియూరూడియు॥ ౧౧॥ అవరగృకుగళిగన్నదేజ్ఞాగివంక్తే! గళనగృకుద
ల్లియ్యేశ్వర్మకరిణిజ్జే! నటిసుతిపళంకేయాకుర్చుకటికమధ్యవల్లికండ
నుమక్తొందుకుర్చువన్ను॥ ౧౨॥ అదుకుబేరపుష్పకాఖ్యపుమత్తవా! ర
ణవిజిత్రతరతరంగకూడి! ప్రళీసుతిపదుసర్వరత్నభూషితపుబ్ర! ద్దునని
మిత్తవాగిజనిసితల్లి॥ ౧౩॥ విశ్వకర్మనుమున్న విధినిమిత్తపువినిర్మిసిదనుది
వియల్లిమిండుతిరువ! నాన్యవపుష్పకామవిమానవసర్వరత్నగళిందసం
ధిమాడి! బ్రహ్మనకురుతుతపస్సుమాడికుబేర నావిమానవసొండనాత
నింద! నాకుబేరనయ్యుద్ధదల్లి విక్రమకూడి జయసిరావణానుకాసంగ్ర
హిసిద! నావిమానపుకాంఠనీలామృగంగ! భాప్తిసియిర్ణయంగళనధిక
రాజి! తగళ స్తంభగళనుకూడితానుమెరియు! తిప్పదదుదిలైగళ రాశియే
రిదదిలై॥ ౧౪॥ సరిమేరుమందరగిరిగళంకొంట్లతలంబరజుంబిగళంకేస్తం
భ! గళకూడిసొలై నాకారకూటాగారగళుసర్వకడియలంకారవాగి
జ్వలనార్థసన్నికాశగళుదేమసొలైపానగళుజారువేదికగళునుసొప్పి!
జిసిదస్సటికకాంఠనజాలవాతాయనగళిందకూడియిన్ద్రమణిజాల! నిల
లమణిగళవేదికానివకుకూడి! విక్రమవిజిత్రగళకూడివిపులరత్న! గళ
నునిస్తులమాక్తీకగళునుకూడి! ప్రళీసుతిపదువిశ్వకర్మకృతీవాగి॥ ౧౫॥
రక్తనిశబంధనగళస్వణానికటంబు! నగళవరపున్యపరిమేశనాన్యగళను!
విరితతరుణార్థసరియాగిమెరితలిజొవి! మానకేరిదనావవమానసుతను॥
౧౬॥ పానక త్యాన్నమకుదూష్ణకవపుపరిమే! శపుమసొలైహరిననిలనుల
లితయావ! వంతనవగిత్తనంకేతప్తనెదురాగి! తడితుభ్రాణాకేబండుగంధన
కుసుతగి॥ ౧౭॥ బంధువినబంధువేదురాగిబారొయందు! శరివనంకేదశా

స్వనకదీయలిప్త । నల్లి గదీరితిపరిమేశ వాస్తగాగి । యరుషబడిసుతదంతద
 నదరిశిసిదను॥ సి॥ అల్లి మరుక్షుక వాదశాలివిశాలికానిదనదుపంక్తికం
 తగాత్మ । వల్లి టియంతవకవలితవరస్త్రియశంరేసోలపానరత్నపతిగళు ।
 రంజిసేదీమజాలవి రాజితవుస్ఫుటికావృతదాంతపట్టాంతరగళు । రూపిసే
 ముక్తాకలావగళిందప్రవాళగళిందలిస్వనాకరజత । యుతగళిందలి దృతి
 సుతవితతదిప్త । మణిగణ స్తంభగళు స్తంభమణిగణగళు । యోలియేసమవా
 గియుజువాగియుజ్జువాగి । సర్వకడిదిరితిసేకపిస్వామిశేరి॥ గి॥ వక్షగళర
 జనకూడి స్తంభగళునంత । రిక్ష కాప్తి సేసుక్షితిలక్షణగళు । రాష్ట్రగృహమా
 లికావిజిత్రగళురత్న । కంబళగళవనితుంబిప్రకాశిసుతమో॥ సి॥ లుక్తమా
 స్తరణాసంయుక్తవాగియుమక్తవిరుగాదగళిందసడితవాగి । దివ్యపర్మిళ
 సుగంధితవాగి సదగరుధూపధూమంగళువ్యాపిసుతిరే । యంసపాండురవా
 గియమలవాగియు రాక్ష సాధ్యక్షనంసేవ్యవాగిజిత్ర । పుష్పాపకారవి
 ఘాషితవాగియు కామధేనువురితికామిగళిగే । శోలార్థిగళనిడుతమనసి
 గేచుతకశోడుతి । దివ్యవర్ణగళనుప్రసాదిసుతశోలక । గళనువిడుసుతత్తం
 ద్రియగళనుత్పత్తి । బడిసుతిపదమగిరిగేజన్మకువియనిసి॥ క॥ పంజేలద్రింయా
 ర్థగళసరు । పంజేలద్రియగళనుత్పత్తిబడిశితధిచన । క్తంబరపతిపాలితవదు
 మింజుతతాతాయ సరిసమిరజగాగ॥ గి॥ నాకమోదేవమోలకమో
 నాన్యవింప్రపురమోగంధర్వపురమోస్వపూర్వకృతపు । రావణానతపపుసి
 ద్ధిసిల్బవాద । అజనమోలకమోయిదుయందననిలసుతను॥ సి॥ కాంజన స్తం
 భసంఘగళల్లి ధ్యానవమాదుతవంరేదివగళనల్లి జూజూటివాడిపరాజితరా
 దధూర్తరనంరేధూర్తరిందలికపింద్ర । నల్లి కండనుదిలపికావళిసుప్రకా
 శవదశానననశీలజస్సుకూడి । ఆఖరణంగళలర్జిసుగళకూడిజ్వలిసుతయిప
 దంతేశాలికండ । నల్లి కండనివివిధవగ్ధాంబరప్ర । గుల్ల సేరవివిధవేషభూ
 షోలజ్వలీరన । శాలీయల్లి కుధానినసరసవరస । యస్రసంఖ్యరశారేర
 సనిలసుతను॥ సి॥ పరివృత్తనిశిధియోలై పాననిద్రావశం గతేరాగిశేల
 వరుకాంతిసువరు । బలవత్తరక్రీడిగళమాడిబళలికే శొండు శేలవరుని
 ద్దేశొండునివరు । వదనపంకజగళరదనమల్లికేగళకేలవరుముకుళిసిమ
 పగియివరు । శేలవరుమోలకనజలజగళ ముకుళిసి నిద్దేగాధవుమాడినిద్రి

సువరుః | మత్తరాగిద్దనిశ్శబ్దమంజుమణివి | భూషణైరకూపినిశ్శబ్దపుష్కరం
 స | బంధురీకాళిసరుసరీరాజవనవంతే | సురుచిసేతురాత్రివేళియాసు
 ప్తిశాలే || ౧౬ || సప్తిగోండిద్దకేలవరసుముఖగళును | సోగసిసిదవాగళు
 ల్లవద్దగళునువసి | నల్లిజోళియువసరిసంవృతాననగళు | నివపునిశివంకజ
 గళంకేసుప్తియల్లి || ౧౭ || నారియరయాశుశానననళినగళును | అలిగ్గొగ
 శంబుజగళనంకర్థిసుతేజో | తావపునఃపునరుయసుతగంధవరుసుతను | నేనద
 నింషిలరాక్షరనిద్దిసోడి || ౧౮ || శ్రేష్ఠమాంద్యగళనుపారశ్చమోదలా
 ద | గుణగళిందపద్మగళగళింద | సమగళాగియిపపురమణైరముఖగళం | దీణ
 సిదనువరస్త్రియరనసోడి || ౧౯ || స్త్రియరనహడితాలియదుడిపిసితా
 గసతారకావళి | వియతుసమానతావివిధవేషిరయోషిరహడిరావణా
 న్ | ప్రియనుప్రకాశవాదనుప్రవేళిసితారేగళిందతారకా | ప్రియసుశశి
 ప్రకాశిసువరితిమడుజ్జ్రియకూడియాడితా || ౨౦ || పుష్కరీకకూడిపు
 స్థరపదల్లి | జోళితభరిసుతిరువలుడుగళేల్లి | దింగళాగిపుట్టియల్లి సంగత
 రాగి | నిలిదరనుతకపియునిదిదరాగ || ౨౧ || మరుదర్శిసుగళకూడిద | బరుతా
 రావళియసరిప్రకావర్ణగళా | వచిసిప్రసన్నిశేదశకన | సరుప్రణిసుత
 యోషిరల్లి శయసియిపరు || ౨౨ || మలకగళాదపులకకళే కేలవరిగలక
 ఘంపతికూడిగుణగళల్లి | గురుపిలనపదిరంకచుపచుంకమణిజోన్నసరగ
 లునివపుకేల్వరిగిజోలగి | శ్రవణభూషణగళుసర్వాంగభూషణగళుకే
 ల్వరిగిసల్లి కాంతిసిదపు | పరణనూపురగళుశబ్దగళేడనాడికేల్వరిగిల్లి
 శేదరియిపపు | పానగళమూడిసంగిలగనాహడి | తానగళనృత్యగళనాడి
 తడిదురుత్తిదశముఖనశేరి ప్రేడిసిదనిదరమణే | రల్లినిద్రావర్ణతజ్జ
 రాదవేళి || ౨౩ || జరిదపుముత్తినసరగళుకేల్వరిగిపుశిక్తుబద్ధవస్థరిగికి
 లవ | తోలగిదవంబరగళుకేల్వరిగికాంబరశనగళ జారికేల్వరిగియిప
 పు | శరశోక్తిపిల్లిఅశ్వగళంకేసురతవగోండుకేల్వరుత్రాంతికూడియి
 పరు | సడలిదశ్రవణభూషణగళకేల్వరుసరిసుశోణాదేతావశయసియి
 పరు | వనదోళానిగిసంపుల్లవల్లికేగళు | శిక్తినశగిదవంకేవిజ్ఞిన్నజిన్నపుష్ప
 హారావళిగళోప్పిజోళియితిపరు | రావణానకూడిరమసిదరమణైరల్లి ||
 ౨౪ || రమణియ్యుడుం ద్రాంశురస్మిసన్నిభసముత్తేటిహారముత్తుగళే స్తనగ

శల్లి । సరసజంసగళంశేషయనమాడిదవు శేల్వరెగేవైడూర్చు యారగళునే
 దేగి । తడిదోప్పియిపవోకాదంబపక్షగళంశే దేమసుూక్రంగళునిపవు
 శేరి । కటియల్లి జుక్ర వాకగళంశే సోగసిసిశేల్వరిగిన్నును ప్రేడేమాడి ।
 జంసకారండవగళశృంగళుజుక్ర । వాకతటిగళు సోప్పినిమ్మగేగళంశే
 జఘనపులిసగళోప్పిభూషణగళం । సంకియరూడిశయనిసిదేంగళివ
 రు ॥ సి ॥ శేంకిశోజాలశంసంకాశగళ రూడిజరిద్యేమవిపులాంబుజగళకూ
 డి । తావనక్రాదిసత్వగళకూడియు కాంతిలెరవకూడిని ద్రిసువనదిగ । శం
 శేశోళిసుతిప్పరల్లి అన్యరమ్మదు తనుగళల్పురుతర స్తనగళల్లి । భూషణంగ
 శమేలీభూషణంగళు శ్రోత్తవంశే శేల్వరునిద్దెరు త్రియిపరు । శేరగుగళు
 వదనమారుతశేరిజలన । పొందుతవిశేల్వరిగేపునఃపునజలుపరి । గుపరిఅ
 న్నరవదనవాయుగళువిశే । కదలుతవేతరగుగళ వతాకగళరిలెరి ॥ శా ॥
 శానావర్ణసువర్ణ రత్నగళవర్ణంగళే ప్రతాపం క్తిగళే । శానారిలిపరస్ప
 రాననమదానారిలకదేశంగళో శే । యానారిజనరేల్లి శోళిసుతవి
 న్నాశేల్వరల్లిన్నుత్వా । సోనికా ప్తిసికుండలంగళును మందాటింగళిం
 దిప్పవో ॥ సి ॥ శర్తరమద్వవాసనపు స్వాతావిక సుఖపర్మేళపుకూడినుం
 దరియర । ఆనసోళిశ్వాసవందాదశాననశేలివిసుతిప్పవారాత్రివేళియి
 న్ను । రావణాయోషెరు రావణాననవంబ శ్రీమదిందతమ్మ సవత్తిజనర ।
 ఆననపద్మగళత్తర్థసంక్త మనసు రావణానల్లి మగ్నవాగి । భూగ్రాసువ్వ
 రుశేలవరుకామినియరు । సవతియరమనశేప్రియవేఆజరిసిశేల్వ । రస్వతం
 శ్రేరునా రావణాంగసంగ । కాశగొండువరస్త్రియరా ప్తివరు ॥ సి ॥
 శంకణాకడగళ శే వంశేశేయూరగళ శే ధళధలిసువబాటుగళిగే శిరసు
 నేంబితావ శేల్వరునిద్రునితిప్పరు తలీకళగంబరంగళను శేరి । నిద్రునవరు
 మానినియరు శేల్వరు శేరియోబ్బరుమేలీమత్తొబ్బుమోదగి । యోబ్బరళు
 జశేమత్తొబ్బరునేంబియు సోబ్బుళోమోడేగి మత్తొబ్బుళిన్ను । నూరుపా
 ర్శ్వగళాశ్చేసియురునితంబివింబగళ శాశ్రయిసియునుబిన్నుగళన । నేం
 బియునుపానమదకూడిస్సేరుకూడి । నిద్రుసిదరల్లి శేలవరానిశిధియల్లి ॥
 పి ॥ అస్మోన్యసంప్రవిష్టాంగిరుశేలవరి న్నంస్మోన్యసంస్పర్శ శాంగ
 ధాగి । ప్రేమవకూడియప్పియు శోలెళ్ల శోండాగి శేరిసి శోండుయో

షిరీరుకేల్వ । రస్మినిద్రిసుతిప్పరన్యోన్యబాధుసూత్రగళిందస్త్రీమా
 తిరజితవంతే । పట్టదంగళమ్యాలిజరికజ్జాతరపం క్తీయకూడితంతల్లి కేలవ
 గంగ । నియరుసాలాగిపవళిసినిద్రిసువరుఃఖూరివ్యేశాబమాససంపుల్లపు
 ప్పమల్లి కావనవనిలసేవ్యపుసుమాళి । మాలి కాయితవంతేస్త్రీశాలియి
 పదో॥ ౧౭ ॥ కుసుమ రాశిమాలికూడిపరస్పర । బాధుశాఖేగళునుశాసి
 సుతిరి । కజ్జరాలిగళును కాంతిసిమిరితుస్త్రీవనపుపం క్తీముఖనవనపురి
 తి॥ మ ॥ టుజితస్థానగళల్లి వరి-సిదరుః యోషాసమూడుంగళో శ్
 రజనంగ శ్ స్రజురాంబరాఖరణాదారంగళే చుజంగ శ్ మహా । కజ
 తారంగళునంగమంగళగుణంగళే యిగేయుంటిందుసం । వజిసల్ బుద్ధిగే
 శ్చక్రవాగదిపమోలవృక్తంగళాగిప్పరేన్ ॥ ౧౮ ॥ సుఖసంవేశనదోల్యేదశ
 ముఖనిశేసరుశయ్యదోల్యే సముజ్వలిసుతతావ । సుఖిశిదనానాప్రఖరన
 సుఖయరశ్యానకేడిదిపజయపుజలిసదే॥ ౧౯ ॥ రాజర్షి కన్యరురాక్షసక
 న్నిరుద్విత్యకన్యకేరుగంధర్వవరర । కన్యకేరుసుపితృకన్యకేరును రావణాగే
 కామవశరాగినతిసుతిపరు । దిక్షయకృతీయల్లిస్త్రీయరేల్లిరవనిందస్వీకృ
 తరాదరుశేరియిన్ను । కేల్వరుప్రమదేరుక్రేడిగే మదనమోలితరా
 గియారసయిజ్ఞేయిసిద । రోబ్బళాగాద్యునవనవిర్యోలపపన్ను । గుణగ
 లిందబలాత్తారకూడిదవరు । కాణేపొవరాద్దళాజనకనచుమారి । శిరే
 యునిన్మిసిలన్దిద్రస్త్రీయ్యరొళగే॥ ౨౦ ॥ పూర్వవల్లి యునన్మపురుషసం
 శ్లోగకాదస్త్రీయోబ్బళునల్లియిల్లి । కామినిశేరదకామినియిల్లి పొ
 డినరూపళునచులినల్లి । సంప్రేరిపడియద సరియోబ్బళిల్లివిన్ననుప
 జారాప్తళునల్లియిల్లి । డినసత్వళునల్లి వేదేయల్లి కాంతేనుకామిసదవళు
 నుకాణేవల్లి । యింతుసాతాగ్యకూడిదదేండుతియర । నేల్లిరనదర్శిసిదనుడా
 ర్వింధ్రనవర । దర్శిసువవేళిబుద్ధియితటితవగి । శేరియారిరియిపళినుశి
 రేయిందు॥ ౨౧ ॥ ఈతనకూడియాలలనరేల్లి రుశోళిసియిద్దరిరియే॥ ౨౨ ॥
 శ్రీయునిదశాస్యగేవశిశ్చతభాదరేధన్యవల్లి వే॥ యారనజన్మవిళువియో
 లిన్ననుతాకపియార్తరూపిస । జ్ఞేతనుకూడిదన్ పునరుశేరువశేతకొదే
 వృన్దితితే ॥ ౨౩ ॥ ౨౪ ॥ సేసమస్తసద్గుణవిశిష్టళులంకేగధిశ్వరన్మడుజ్ఞే
 తనివన్ అనార్యజనజ్ఞేష్టియుజానకియల్లి తానుదా । రిరియుకూడలాపని

దుదృష్టి సేకష్టపుయందుకల్పశ్రేయః । లాతతరంగవిష్టలనధ్యానవమాడిదనాస
మిరజన్ ॥ ఇతిశ్రీమత్పుండరాంధికారమకధారంజనినవమస్కంధః ***

శ్రీరామకండ్రాయనమః॥ ౧ ॥ చోవిధపునిరిజ్జిసుతా । పావనివి
జ్జిసిదనాగపృథికిమణిము । క్రావృతవనుదివృష । రావణాశయ్యాసనవను
ప్రాపిసియన్ది ॥ ౧ ॥ దాంతకాంబనవిజిత్రవిడూరజాంగవరాసనంగ
ళుసంస్తరణగళుసరు । తాసిసేయిపదుశయ్యాసనవన్దియే కత్త్రప్రదే
శదోలజ్జిత్రవాగి । కుండ్రసన్నిహితభక్త్రపుమాక్తేకాదాపఖూషిత
వదుధళేధళిసలు । వాలవృజనరుస్తబాలేరుజ్జారివాలగళవినుతినింతుసో
గసిసుతిరి । స్వర్ణమయవదురుతవకుసన్నిభపున । శోచవనమాలిచేగళో
డశోళిసేకపి । దిలవగళదిలప్రియబలత్తదిలపిసుతిరే । ఇంద్రశయ్యాశ
య్యవనిజ్జిసిదను ॥ ౨ ॥ పరధూపధూపితవుబరు । పరిమేళసమ్మతవుజిత్రప
రమాస్తరణ । స్ఫురితావికాజినాప్తవు । పరమాసనదల్లిదివృషానుపుకం
డ ॥ ౩ ॥ నిలబజలమూకసన్నిహితరిలవకూడిరనుణియ్యమణికుండలగళ
కూడి । లున్నతదిలర్ణబాణుగళనుగూడియరక్తసంకాశనేత్రగళకూ
డి । దివ్యసుగంధగంధిళరక్తబంధనలీలవకూడిసురూపకూడి । సాదామ
నిగళోడసాంధ్యరాగాశ్రవంతవయవఖూషణానివకుకూడి । సవనతరుగు
ల్లమందరశ్రేయవరపునిద్దేశినితంలేనిశివరనివకువవన । రాక్షసస్త్రియ
రకూడాదిరమిసిబళలి । పవళిసిదరావణానకండపాన్నినల్లి ॥ ౪ ॥ పాన
పుమాడికాంతేయరపాన్సుగేశేరిసిక్రేడికూడిరా । నానటంగళాడి
యునునారేరుశ్రాంతిసేతాంతికూడియా । పానుపిన్దినిద్రిసువవర్వక
రూపినకండువానరే । శానసుకీరిశోండవనసామ్యపుయిందేరిబందున్ది
దన్ ॥ ౫ ॥ సోలపానజగిలీమేలీకే । ప్రాపిసికాణిగురేప్పిపాటిడదీయ
వ ॥ సావనవకూడియరువను । రూపనరావణానకామరూపినకునుమన్ ॥
౬ ॥ శోలఃపానకావేళిసుప్తిశోండిమోరావణానశయ్యవరపుగంధగజక
డిద । ప్రసవనాపలప్రతికాంబనాంగదబద్ధగళేరావణాబాణుగళును ।
యంద్రధ్వజంగళంతేయిప్పయ్యేరావతగజవిషానాగ్రప్రకర్షణగళు ।
కుత్తిదభూయజిక్కుగళిందకూడియవరవజ్రకర్షణవయిసివిష్ణు । కుక్ర
భూయగళంతియసుయిసిమిరువ । పిలనగళసాంసకగళనాజానుగళను । స

మగళనుసంగతగళనుసబలగళను ! దర్శిసిద నవనునింతు గంధవజుసుతను॥
 మత్తైశ్ ॥ గురువృత్తంగళునుం సులక్షణానజాంగుష్ఠంగళున్ స్వంగుళిః
 స్ఫురితంగళే పరిభాష్యతింగళు మదాపుష్టంగళున్ సామజ్యే । త్తరసా
 మృంగళుపంజశీర్ష ఫణిసంకాశంగళున్ గంధబంధురలిప్తంగళలంకృతం
 గళిపవాద్యోస్తంభగళే శయ్యద్యో ॥ ౮౮॥ ౮౯ త్తమకాంఠేరాశ్రయి
 సిహిత్తువరంఠేనుపర్శ్యంగళమ్ । దుత్తిసిహిత్తుపూనుతిపరంఠే సమస్తరు
 యక్షదేవద్యౌ । త్యోత్తమదానయోత్తమ మమోరగసత్తమదేవతా
 నుగ । ప్ర్యోత్తమర్థనిరాకరిసియోష్పిదవంతపుబాజుదండగళే ॥ ౯౦॥
 మందరశ్చైలవాశ్రయిసిమల్లిదభూరిభుజంగపుంగవద్వందగళంఠేశ్లోకి
 సుతబాజుగళుప్రశీనత్ దశాస్యన । స్పందగిరింధ్ర సన్నితను శయ్య
 ద్యోలిప్సనును ప్తిగొండుకాంసుందరశృంగపంక్తిగళు శ్లోకిసేమందర
 శ్చైలవంతమ్ ॥ ౯౧॥ జూతపున్నాగవశుశప్రసూనపరిమే । ధితుమృద్వన్న
 రసంగంధయతపుపానపరిమేళపుకూడిమలగిదపంక్తిముఖన వదనవాయు
 పుబడియితునదనవిల్లా ॥ ౯౨॥ రమణియ్యమాక్తికారత్నజిత్రితపరావృ
 త్తసువర్ణశిరిటికుండ । లగళుప్రజ్వలినువ లపనపంక్తియకూడి శ్లోకిత
 బందనసురుజిక్కుడి । వివిధదారగళోడపిపులపిలనాయకవక్షస్థలపుకూడి
 వపుగిస్వల్ప । తొలగిదక్షామపాండురమరూలపుకూడిపిలకాశేయ
 సంవిలకికూడి । శ్లోకితేక్షణారాగళే శ్లోకిసుతిః । కాంఠనస్తంభది
 పసంఘగళదిష్టి । మేరువతొడపుగళోడమిండుతిరువమేఘు । పంఠేయ
 తొరావణానకండననిలసుతను ॥ ౯౩॥ మాషరాశియంఠేమృణాయశ్లోకి
 సే । భుజగరాజవంఠేభుసగళిడుత । గాంగసలిదల్లిగజవంఠేమలగిద । పం
 క్తిముఖనకండుప్రముదిసిదను ॥ ౯౪॥ అవనపాదమూలవాశ్రయిసిమల్లిదప
 త్నిగళనసతితవనసుతను । కండరామదాప్రకాశమందిరదల్లి । జిత్తరుపు
 గళంఠేస్త్రీయరునిపరు ॥ ౯౫॥ ప్రియశార్వనదశవదనన । ప్రియపత్నీరశశివి
 కాసపిలలముఖిరమ్ । ప్రియసఖజాంకగళనుసం । శ్రయిసిమలగిదవరక
 పియసంచర్మసిదమ్ ॥ ౯౬॥ జారుకుండలసుఖాషణ్ణీరనన్తూనమాల్యాశర
 ణాంగీరనధికన్యత్త ॥ వాదిత్రకుశలేర వరభూషణ్ణీరవజ్రజ్యేషార్వగర్జ
 సువర్ణదిష్ట । కుండలగళుకర్ణమండలంగళకూడి బాహ్వాంగదాదికప్ర

ఘోరమౌకూడి. పంక్త వింబగళంఠేనస్మితమాఘగళుశ్రవణాఘాషణగళసృ
 తమీరువ । (స్త్రీ)యరకూడివిమానప్రదేశవళృ । వంశేతారాగణగళింద
 కాంతిసుతిరే । మదవధికకూడిరశిగొండుమయియుబళలి । పవళిసదస్త్రీ
 యరకంఠనాపవనసుతను ॥ ౧౭॥ ఎల్లియల్లి తావువల్ల తనొడకూడి । అడి
 పాడిశ్రీడేమాడియపరొ । అల్లి అల్లి రాక్షసాధిశ్వరనస్త్రీయ । రెల్లిసు
 స్త్రీకూడియపరుబళలి ॥ ౧౭॥ అల్లెబ్బళళిమృదువంగళారవకూడిన్య
 త్రశాలిణ తానునృత్యవాడి । విశ్రాంతసర్వాంగవృత్తియళువళాగివరవ
 గ్నినియునిద్దేవడిసియిపళు । విశేయోబ్బళునిలవేళియుబారిసిఅదనిదేగ
 ప్పిగొండుబ్బళాళ । సంబంధపూరితవాశ్రయసియునదిదాటిదవళంఠేనిద్దే
 యరుక్తియిపళు । మడ్డుకవువాద్యవేదీకక్షగడ్డశేర్ని । బారిసిమృగాక్షయో
 బ్బళుబాలపుత్ర । వత్సలశరీరిశామనిపవళిసదళు । రావణాసన్నిధానా
 టరంగదల్లి ॥ ౧౭॥ జారుసర్వాంగియోబ్బళు స్తబకకుబళు । పటకువాద్య
 వుబారిశిబళలియేదీగే । అదనుశేరిసిమలగిదళధికకాల । కాప్తిసదపరిస
 అప్సవలబళేరితి ॥ ౧౭॥ పవళిసదళోబ్బళల్లి విపంజివేళి । బారిసియన్యత్ర
 నిపుణాళుశేరికాంత । సొడనిమలగిదస్త్రీయంఠేవిడదేఅదను । స్తనగళిగే
 శేర్నినిద్రాప్రసక్తళాగి ॥ ౧౭॥ వేణుగానమాడివిద్రుమాధరియోబ్బ
 శమలకమలనేత్రీఅదను స్తనద । శడేగేశేర్నిసుప్తికండళుకామవ । గూడి
 పరిసఅప్పిశొండురితి ॥ ౧౭॥ స్వర్ణరత్నప్రకాశఘాషణగళోడని । తన్న
 మృదుపిలనకృద్యగళే సన్నతావ । యవగళుప్రకాశిసేమృదంగవల్లిమత్త
 నేత్రీయోబ్బళుబారిసినిత్రీసిదళు ॥ ౧౭॥ బాళుమూలదిందపూర్వాంత
 రగళల్లి । పటకువాద్యశేర్నిబారిసుతలి । మద్యమదకృతశ్రమళునారియో
 బ్బళు । నిత్రీసిదళుతాననిద్యళాగి ॥ ౧౭॥ డిండిమవాద్యవసోబ్బళు । గొం
 డదుబారిశియుఅప్పిశొండుమలగిదళే । గండనసకుకూసినసకు । మండ
 నవరియప్పిశొండుమలగిదరితి ॥ ౧౭॥ అడంబరవనేవాద్యవు । సొడంబరవా
 గేస్వఘజసంధిగిడుతుకా । పిడిసిబారిసుతామద । కూడివిమోడిసిమృ
 గాక్షమలగిదళోబ్బళే ॥ ౧౭॥ స్వర్ణకలశసమగళన్నేతన్నస్తన । గళిగే
 పొణికమలగళనుశేర్ని । పవళిసదళురమణబలపిడితగళాగే । పోబ్బళబళి
 న్నిద్దేగొండగిసోలు ॥ ౧౭॥ శబలవర్ణపుష్పసరపుమాణ్ణికవాగి । దృఢిసితనేవ

సంతర్భుచువినన్లు । కాంఠేయోబ్బళన్లు కలశోదకగళాడి । బంధుపవళిసి
 ఘోషాన్నినన్లు ॥ ౧౬ ॥ పూర్ణ భంధ్రవదనేపుష్కరపత్రాక్షే । అన్యసజనమోబ్బ
 శప్పిశోండు । మలిగియిపళుకానుమదవిర్బలాంగిను । శ్రోణిశాంబి
 శూడిను ప్రిశోండు ॥ ౧౭ ॥ విలక్షణదితంత్రిప్రమాణవాద్యగళనుమద్దళాది
 కపర్మవాద్యగళను । వేణ్వాదినుషిరప్రవిణవాద్యగళనువరకాంస్యతా
 భాదివాద్యగళను । చిత్రగళనుకావు శేరిబారిసివర (స్త్రీ)యరపుగళస్తన
 దేశగళిగి । శేర్నికాముకరనశేరికామినిజనరప్పినిద్రునువరంకప్పిశోం
 డు । మలిగియిరేసర్వరసనోడిమత్తైయన్లు । మాక్తికారత్నశూపణమూ
 ల్యయుతళ । స్వతనుయతియిందగృకువెల్లద్యుతిను వవళ । కనకవర్ణాశనక
 పిశండునాగ ॥ ౧౮ ॥ రూపయావనసాతాగ్యరుచిగళోప్పి । పిలకకాశేయ
 కాంబిలసమేతశోళియు । వవళలంకఃపురాస్తనాయకినశయ్య । దన్లుమం
 డోదరినకండుకున్లు సిదను ॥ ౧౯ ॥ జారురూపినిసూశయ్యదత్ విలక్షిసి స
 రిరూపయవ్వనసాష్టవగళ । మేఙ్గియాశేయి నమ్మ మిథిలీనంధనియేందు
 స్వాత్మదోళతికరసంక్రమిసిద । నానందిసిదనవనాస్ఫోటనపుమాడిను
 మనసుపుట్టపుకుంచిసిదనే । యద్దేధుకుణిదాడిచితగంఢమాడిద నందు స్తం
 భగళిందలగితత్వ రిత । ధూకిదనుకువిగేకపిషేష్టిశోరిశేరి । తల్పిరిరం
 గవిట్టిలాత్మకనరాఘు । వేంఁద్రనపురంద్రియివళంబకృతయమాడి । విడదే
 కామరేలిపనుకపిప్రవరను ॥ ఇతి శ్రీమత్సుందరకాండేదశమస్సర్గః ॥ **

శ్రీ రామభండ్రాయనమః ॥ ౧౯ ॥ - ఈవిధసిలైయంబమరియిందస
 మిలక్షిసిస్వల్పవాగసం । తావనమాడిమత్తైకనతావపుచిందేకేశేర్నిశోం
 డనా । పావనియాశేరాఘవనతామినిజానకియాగలారళా । స్వామినివి
 ట్టుదేగిసుబళయ్యపుమాడువళిప్రకారతా ॥ ౨౦ ॥ నిద్రునువళుదేగిని
 శ్చలమతిగూడి రామనవిడనాడిరమణిసిలై । కుంజిసువళుదేగిప్రోట్టిగి
 యశనవక రామనవిడనాడిరమణిసిలై । మ్మిగిలంకారమాడిశోంబళు
 దేగి రామనవిడనాడిరమణిసిలై । పానదల్యాదరు బ్రికేషడువళు దేగి
 రామగవిడనాడిరమణిసిలై । రామనవిన్యేసివరనత్రయిసువన్లు । ఇంద్ర
 నాథాద్యుసిలైగిదండ్రముఖగి । అర్జునల్ల శోసురరొళన్యశివిన్యేసి । సి
 లైయివళల్ల వండునిషేధిసిదను ॥ ౨౧ ॥ రామగిసమానసమర । స్వామిగిశో

శగ్నియిల్ల జానకీసమఘాః । రామీయవభాగతనుతా । సామీరియుపా
 నభూమిపలిసిదనాగ ॥ ౧౬ ॥ శ్రీదేవతమాడికేలవరుగిలతగళను । పాడికేల
 వరునృత్యగభాషిడికేలవ । రిన్ను పానప్రమదకూడిదేంగళిల్ల । దళిమమల
 గిప్పరల్లి రావణానశేరిల ॥ ౧౭ ॥ మురజగళల్లి కేల్వరును ముందేమృదంగగళ
 ల్లి కేల్వరా । స్తరణగళల్లి కేల్వరునుతన్నుగభా ప్రిసేనిద్రునువ్వర ॥ ౧౮ ॥ దిరిశి
 సిదన్ సమీరనసతన్ బడునంబువరాంగనానరు । స్రుతకనకూడినిద్రు
 నువరావణ రాజనకూడికాణిదన్ ॥ ౧౯ ॥ భూపణాలంకారజ్యోషియో
 షిరకూడిసరససంక్లాపజాతురేరకూడి । రూపసాందర్యకలాపయుక్తైరకూ
 డిజిత్రగీతాద్వైతాపిణ్ణేరకూడి । దేశకాలాప్తయుక్తిప్రయుక్తైరకూ
 డిశ్రీడాకీరతీరసుక్రీడికూడి । పూపాన్నినల్లి సంఖ్యోగాప్తైరనకూ
 డిశ్శోలగవంకీరమణాశ్శోలగకూడి । మలగియియో రావణానమణాత్మక
 నకండ । నాస్త్రియరకండ రావణానావుగుంపు । మధ్యమకువృషభవంత్స
 మలగియిపను । స్త్రిసరుప్రగళోడనాడిక్రీడిమాడి ॥ ౨౦ ॥ నారేర
 కూడిమత్తమదనాగపుతన్నకరేగ్గళిందసం । జారవమాడిమల్లియిపసాటి
 యునిద్రునుతిప్పశోభనా । కారనరాక్షసేశ్వరనకండుకపింద్రునుపా
 నభూమినం । జారకేశీరిదన్ అశీలవంగళుసర్వపునల్లియిప్పలీల ॥ ౨౧ ॥
 మడుమృగమాంసగళే మయిమమాంసగళువరచావిమాంసగల్పిడువపు
 బీరబీరస్థవగీంద్రనుస్వర్ణవిశాలపాత్రగళే । సచితసమస్తశాజన
 రసప్రకరంగళుభక్త్యశోభ్యగళే । విచితపదార్థగళే సకలవిస్తృతవంతి
 పవల్లి కాణిదన్ ॥ ౨౨ ॥ కండనల్లి మయూరగళచుక్కుటంగళవరవరాకుగళ
 దివ్యతరవివిధ । బద్ధాదిపశుగళ ఘనపక్షిమృగగళ భాగగళకపి స్వామి
 యవను । శల్పమృగంగళనద్దధిపావర్ణలక్షారయుతగళకాలితమాంస । రా
 శిగళన్ ప్రదర్శనవమాడిదనవ కృకరపక్షిగళునుకృసరమిశ్ర । ఖుక్తిగళు
 లీల్యుపీల్యుగళే శోభ్యగళును । పక్ష్యగళుమయిమమభ్యగళే బడుబంగ
 గ । భాన్లులవణాప్తగళే శర్కరాదిమధుర । మిశ్రగళునిరేకపియసమిశ్లే
 సిదను ॥ ౨౩ ॥ తారనూపురరత్నకేయూరగళుమ । తాదనంగళుపానాశ
 నావసరదోళల్లి జరియలుపుష్పిలపతారకూడి । పాలిమతదంతేలజ్జీన
 పానభూమి ॥ ౨౪ ॥ శయనానసంస్తరణా । శ్రుయగళునల్లి జీదిరిరంజి

సుతిపవ! గ్నియుశ్చోర్తుదిపినువబగి । ధియుగదులొలెరుకదేపానదేశపు
 విడదే॥ మ ॥ వివిధప్రవృత్తిగళిందమాంసగళుసమ్మిశ్రంగళాగిన్ననే॥ కవి
 ధంగళ బహుసంస్థితంగళపుసంస్థారంగళిందప్పవా॥ శువియోగ్ దివ్యసు
 రాఘటంగళునుసంస్థాగ్ధంగళాగిప్పవ్వే॥ ఐ॥ పరిమేళవస్తుజూగ్ధగళుశాం
 డగళిగళి వివిధప్రకారగళి । శరదిపవల్లి సంతతశుభప్రదగళి బహుమా
 ల్యయుక్తగళి । పరమసువర్ణాపాత్రగళుస్ఫటికపాత్రగళుశిలామ
 యాకరకవిశేషగళి భషకగళి సురేతుంబిదవల్లి యిష్టశ్లో॥ ౧౭॥ రజిత
 శాంజనగళిగళిగళిగళి మయశాంజనగళిగుత్తమసురేయుపానరసతుంబి । పరి
 మేళిసుతశిలామణిమయగళి । సంతతియిపవల్లి శండునుశ్చేలపరను ॥ ౧౭ ॥
 పానశేషమద్యపాత్రంగళనశేషపానమాడిబిసడిపాత్రగళను । పాన
 తుంబియరువపాత్రగళను రాజి । తగళజ్ఞాన్యయగళదర్శిందను॥ ౧౮ ॥ నా
 నావిధభక్షగళి । నానావిధపానగళనునతిసుతన్యనాన్యసంగళశాంజ
 నగళ । తానల్లి విశాగళనుదర్శిందనవ॥ ౧౯॥ తొలీదశాండ్గళను తొలి
 యదశాండ్గళి శిన్నశాండ్గళనువిలక్షిందను । జరిదమాల్యగళనుజలగళ
 లగళ । స్త్రీయరశయ్యగళనిలక్షిందను॥ ౨౦ ॥ నారీజనశూన్యగళి । జారు
 మహాశయ్యగళనుసందర్శిందన॥ శేరిపరస్పరతనుపుపారిలంఘినినిద్రు
 స్త్రీయరశకండ్॥ ౨౧ ॥ ఒబ్బభుట్టశేరియోబ్బభుత్తశదుశ్శిలాం । డవళశి
 రేయన్యశబలిగళిసి । జొద్దిశ్శిలాండుమలగియిద్దనారేరనిద్ది । టక్తిదవర
 శండుననిలకుతను॥ ౨౨ ॥ స్త్రీయరలుభ్యాసవాయుగళి శేరివస్త్రమాల్య
 గళుపలిసేజందనపరిమేళగళు । జొలియుతిపవల్లి మందవాయువగిన్వల్లు ।
 జులిసిజొలియువవిధప్రకారయనదల్లి ॥ ౨౩ ॥ జందనశీలపాయుగళుసా
 ఘమజామధుకుంభవాయుగళి । కుందసుమాల్యవాయుగళుకూడివరాగ
 రుధూపవాయుగళి । జందనధూపవాయుగళు స్నానజవాయుగళిందకా
 వ్ । మందగళాగిపుష్పకవిమానదోళాప్తిసిబిలెనుతిప్పశ్లో॥ ౨౪॥ శ్యామా
 వదాలేరురామేరుకేలవరు శృంగ్వణ్వణ్వంగేరుకేలవరిపరు । కాంబనవణ్ణిరు
 కాంకేరుకేలవరుప్రమదేరారాక్షసభవనదల్లి । తల్పగళల్లినిద్రావశంగ
 శేరాయినిద్రుసిరిమోపద్మినిగళరూప । వంశేమన్మథవేదనాద్రిగిబాడిద
 రూపసంపతికూడిరుజినురీపరు । యావిధపురావణాంబళపురావరణాదో॥

శంగనేరనేల్ల రనసోడెటిఅధికలేజు । నవనుశీలేనకాణాదేలన్లేపునరు । మూ
రుతియుశంకిసిదనుధర్మతయకూడి ॥ ౧౬ ॥ అకటిపరదారేరివరుని ద్రా
ప్తిరాగి । యిరులుకండినునాధర్మయీననాదే । నల్లేయిదులొలపమాడు
తదంలేధమఁ । వనుతేరిగిసిశొండనుమనసుపునకా ॥ ౧౭ ॥ పరదారపరి
గ్రుహణాపు । దరిశిసియిమొనన్నదృష్టితద్విషయగళఁ । స్మరిసదేయిపదల్లవే
తాఁ । దరిశనదొలపవిదునన్నతడితదేయదశొల ॥ ౧౮ ॥ స్వాంతనిష్ఠితనా
గియొకాంతదల్లి । కార్యకారవకూడియుకండిపొర్తు । మనసిగేనువి
కారవమాడవిదను । ఇంద్రియాటకేమనసిదుదేలువల్లే ॥ ౧౯ ॥ అందుమన
స్వికామనసినల్లి వినిష్ఠయజింతేమాడిదఁ । పిండిశుభాశుభంగళిగేశీ
రువయింద్రియవర్తనంగళిం । దేవిగితన్నమానసపు దేలువయాగదే
యాగలార । విన్నిదితరత్రజానకినయేల్లినిరిజ్జీపేనిల్లియల్లదే ॥ ౨౦ ॥ స్త్రి
య్యుమొశగిడుడికి (స్త్రి)యశనదర్శిస । బీకేలొర్తుయిన్నబీరేమార్గ । వే
వదుంటుశీలేనిజ్జనువదకలి । నృత్రశక్యవల్లవల్లెననగి ॥ ౨౧ ॥ దాజాతి
యొలప్రాణిగాజాతియొలుశీరి కాణాబీరకల్లదేయొనియళొలు । కా
మినిమొలగేశక్యళుకాణువదకిన్నునదకాగిపరిశుద్ధబృదయకూడి । రా
వనాంతఃపురాలయపుసర్వపునాను । యుడికిదేజానకియువరిజాడి । కాణ్డే
దిప్పేనియందుకపివర్చనల్లిప్ప దివిజగంధర్వకన్నికేరనాగ । కన్నికేరనేల్లి
సొలడుతకాణాదివను । శీలేనకపిలంద్రనల్లిద్ద (స్త్రి)యరనేల్లి । సొలడిసొల
డియుమ్మేనిలిజాడిరిలియ । నంలేయింగదేనాదనుజింతేకూడి ॥ ౨౨ ॥ పునరు
మకాత్మనాపవనపుత్రనుయత్నపుకూడియొయతఁ । అనఘనుపానఘా
మివిడనాడిత్వరాన్వితనాపురావలొల । కనకేపొరంటిదశయనకాం
తేరకాణుతతల్పశ్చేలశృం । గనటికేరంగవిట్టలగి కృముగుదంజలిబద్ధనాగి
తాఁ ॥ ఇతియొమత్సుందరకాండి రామకథారంజనీపకాదశస్కంధః *

యొ రామబంద్రాయనమః ॥ ౨౩ ॥ అమెలె రావణాధామమధ్యదొ
లులతాగృహంగళనుజిత్రగృహగళును । కండునిశాగృహంగళకూడిసొలడి
యజారుదర్శనశదర్శనపుగొణాదే । పింతిసిదనుభావ బీలేకసిసొలళ్లే వా
యుసుతను సీలేనదర్శిసువదకాగి । యుక్కుకకూడిరఘూత్తమప్రియళు
తాఁ కాణ్డొడలిల్లవేకాంతేయవళు । తన్నకులశీలధర్మసంపన్నలేగళ

నుళిసికేలగువదకనుగళకళిదశేసో। రావణనురతిగేయిడువల్లి రాజత
 నయ। శీలీయునుకాణపడలిల్ల వల్లీననగే॥ ఐ॥ యిరియరమార్గ వాశ్రయసి
 యిద్దువిదేరుజీవశృభాగది । ద్వరీయఘకారి రావణాను తాణజతమాడిద
 నేసోయల్ల దే॥ పరమవిరూపరూపతనువ క్రోరదిర్లు వికారఘోరసం।
 దరిశనీరణశాటినిరదర్శిసియంజయుప్రాణవిట్టిశో॥ లు॥ శీలీనకా
 ణాదీననవిశేషపరాశ్రమపూరుషంగళకళితవమాడికేలొండుజిరకా
 లవుసుమ్మనీవృద్ధ వాగేదా। రిరియునాను తానుజనదృష్టిసలాపినుపే
 యియున్నుమేలలాతనుజుండదండనుమచాబలవంతనువాన రో॥ త్తమ॥
 శ॥ దరిశిసిదేప్రియరనంతః । పురదోళుసర్వరసపంక్తిముఖనగృహిణే
 ర॥ దరిశిసదిష్టినిశీలీన । దురుషకేడదినన్న శ్రమవువృద్ధవనిశీ॥ లు॥
 నానుపృథాప్రయాసనటనంగళనాడియుకార్యమాడదే॥ వానరరల్లి శీ
 రిదరీవాయుజయే॥ శృటిమాడిబందియో॥ నిలనుతాసమస్తరునునీంబి
 యుప్రశ్నవమాడిదాగనా। నీలనుతాసమర్పకపుదేళువదుంటకృతార్థ
 నాదవ॥ శ॥ శీలీనకాణాదినన్నస । జారిగళనుశీరియిన్నసమ్మకవసి
 ద॥ మాతాడలాపికాలపు । స్మృతవృథాకళియురిపదేసమయపురిరి॥
 శ॥ కాలపునుకళియితంరేదే॥ తాళదుప్రామోలపవేశ తనకేర్పడువే॥
 బాళినలియిట్టిమాడదే । కాలిడవల్లీనుసముగ్రచడితరణాకేరా॥ శ॥ వృ
 ద్ధనుజాంబవనిన్నస । మృద్ధబలనువాలితనయనీలనంబరుసం । సిద్ధార్థనవన
 విలక్షిసి । యుద్ధరికేట్టివనుకాణామోప్పిరురిగళ॥ గి॥ శండియేసోనమ్మ
 కాకుస్థిలికనసరినయనుతవృద్ధజాంబవంత । నంగదనుసమేతనన్నకేళిద
 వేళి । మేలనుసుడియలాపినిన్నశీరి॥ శ॥ అందిపరిజింతిసితా॥ శుం
 దదేపునరుక్మితిండుకేలొండుగుణిసిద॥ యిందేతకలంబుద్ధియు । జొంది
 తనగేయిన్నవళరుడుకువేపేర్తు॥ మ॥ అనలంబుద్ధియేమూలమోలస
 కలశ్రేయస్సంగళకళిండువల్యనలంబుద్ధియే సౌఖ్యగళి సరుసర్వా
 ర్థంగళకళిండువల్యనలంబుద్ధియేసర్వసౌధకళి శర్వారంభిగాకర్క
 వ॥ శోనియుంకాణ్బరుదల్లిసుమ్మదనే శోలవిట్టిరాణింతిపి॥
 మ॥ అనలంబుద్ధియశీర్నిశోండిందిగియన్నా రావణాస్థానగళి । పున
 శాయేల్లియిద్దళిలవుగళకళిండుమేలకాణ్బువే॥ ఘనపూరా

అయపుష్పకాలయగళ౯ చంద్రిక విజిత్రాలయా । వనయుంయనున్నుని
 ప్లుటాంతరమదామార్గంగళ౯ కామవే॥క॥ ఛగవిధయోజిసిపునదా
 పావనికుడుకువదకారభవుకురుతనుదా౯ । ఘావేశ్యగళనుజ్యేత్యగృ
 దావళిగళనతిగృకుగళననతిగృకుగళ౯॥ సి॥ఁఁదొందుకడివేగదించలి
 పాకువ౯ సాధంగళిగేమత్రైజగతిగిలివ । సొందొందుకడిమిల్ల సందర్శి
 సువ్వని పొందొందుకడిధూకిబందుతడివ । సొందొందుకడిద్వార
 బృందకీదారువ౯ఘనకవాటంగళఘట్టినువను । అంతఃపురంగళ నఖిలపు
 సౌక్యవ౯ పౌక్తివేషిసేబేగపైరటుబరువ । నిలివపాకువధూకువసేన్
 యల్లి వివరగళునిపువేల్లిల్లి విచరిసెదను । అవను సోడదలిజొష్టవల్లిలం
 కేమిల్లి ఛతురంగుళవుమాత్ర విల్లి వెల్లి ॥ శా ॥ ప్రాకారాంతరమార్గ
 గళురిసెద౯శ్వశ౯ంగళ౯చండనం । దాకాసారగళ౯నిరేషిసెదనిన్నా
 జ్యేత్యవేదింగళ౯ । సాచంఘోనుతియల్ల దేరుడికిద౯సర్వత్ర యాప
 టువే । ల్లాకాలిట్టుప్రచారమాడిదనుతాళారితియావాయుజ౯॥ సి॥ వి
 విధరూపవిరూపవికృతరాక్షసియర చండరే౯ శిలీసనకాణానవను । అసమ
 సాందర్యవిద్యాధర(స్త్రి)యేరనుచండరే౯ శిలీసనకాణానవను । అచికన్యశి
 రవరార్ధరబంద్రముఖయరచండరే౯ శిలీసనకాణానవను । దశకనుడిడి
 గంధర్వకన్యశిరనుచండరే౯ శిలీసనకాణానవను । అప్రతిమరూపవతియర
 నధికనుంద । రియరపూర్ణేందుముఖయరక్రిదశకన్యశిరనదశకనుకందస
 ర్వరను(స్త్రి)యర । చండనివిన్యసిసేలీసనకాణానల్లి ॥ గి ॥ ఇన్నీకర(స్త్రి)
 య్యరనిల్ల సోడిదనువిన్యసివిదేరునందనినజాడి । కాణాదీబాసుశాలి
 తా౯గంధవరున । చందనవనువిష్ణులీకండరాగ ॥ ప ॥ జురివరరింద శిలీరి
 మదా వృవదారపు నంబురాశిసం । కేరణాపుష్పగృవాయికనుతాపునదా
 యదేజింకేమాడిద౯ । త్వరితవిమానదిందిలిదు స్వాంతపుసోలకశిశిలీరేత
 ట్టుశ్చే । లరమణారంగవిట్టిలనరామనధ్యానిసెద౯సమీరజ౯ ॥ ఇతిశ్రీమ
 త్సుందరకాండే రామకథారంజనిద్వాదశస్కంధః

శ్రీరామచంద్రాయనమః ॥ ఋ॥ అవనువిమానదిందజరిదావర్ణాస్థి
 కనాగిమీలఘమ । ధృవుతటికంకేపిగవరి యాప్తిసిబంధుదశాస్పత్యర్కయః
 స్మృపతిరుగాదిజానశసమారుచికాగాదితస్మిన్భాగతాః । ప్రవచిసిదన్

ప్రదర్శిసిదీపట్టి పునర్వపుసీలేకాళివే || ౮ || రామగియష్టమాడలను
 రాగవకూడియుబండుపట్టుదోళ్ | ధామగళిల్లనుత్తిదేని దర్శిసిదీన్
 సకలస్థళంగళ | భూమిగృహంగళ సరితుపుష్కరిణింగళున్మృతకండినే |
 శ్రీమతిమోలకనుందరియుసీలేయకాణాసల్లి వేలకేలొ|| సీ || ఘనత
 హికంగళకండుబందేని పోయి పల్వలంగళ కూడిప్రదరిశిసిదీ | నదిగళన
 వమోలకనవకూడిదేనుమదాజలగళ దుగ-దేళగళకండి | నుపవనంగళ
 కండికుడికేదేసర్వత్ర ఆమోడిసిదేని నానబలభూమి | దర్శిసిదీవిన్మృసి
 దర్శనకొడల్లి వజ్రలాంగనుందరియబలీసీలే | ప్రవజిసిదనల్లిబగనుసం
 పూరిననగి | సీలేరావణగృహదల్లి శేరియిష్ట | శండునానేకుడుడికిదర
 నఘియవళు | సీలేకాళిసల్లి భూజాకేయిల్లి || ౧౭ || దశముబనదుష్టచరి
 తనవళకీశేరి | వివశేయుపసర్పిసియునీల్లి విజనభవన | దల్లి మరేయాయి
 పగ్గొదాగల్ల దివరే | మేదకేకాణాసళినన్నగిండుసీలే || ౮ || సీలేకేసకొం
 డు రావణనుశీల్రుపు రామనబాణాభాకేగా | జేతసుకీరికూడినభశే
 రిపలాయనమాడిమాగ-దోళ్ | కాతరభాగియల్పవనకృగళుజారిధరి
 త్రివిద్దళొ | మేలకేసన్నదృష్టిగవళిందిగే కాణాసదిష్టళక్కుటా || ౯ || అధ
 వాదశముజనువియ | తృధదిందలితన్నకొండుత్వరితనడియలం | బుధిసో
 డియదేయువడిదా | పథజలదోళ్ బిద్దళేసోపాగ్రావకృజిసీ || ౧౦ || రా
 వణానంకకీశేరిసి | కేవలభుజపేడిగొణిసిక్రేడిగేడియల్ | దేవియ
 వనజవబాధికే | జీవితసడలిదళొసీలేక్షిరిజాకేయవల్ || సీ || రావణాం
 కకీశేరిరయకూడియాబళనంబరబిడిగిజారిజారి | సాగరతరిసువస
 మయపుసుళిగొండు జలధిదోళ్ బిద్దళొజనకతనయే | తన్నశీలవసు
 సంవన్నళురక్షిసి కొండుస్వాధిలనకేకూడిబార | దిద్దరేమునిదుదిక్కుద
 వళనతాను శృంగనిదశకనుసుళిసిడిడు | శుక్రభాపుమాడిదసోనుతపస్వి
 నియళ | అల్లదేరాక్షసేంర్రనవల్లకియరు | దుష్టేరుప్రభక్షిసిదమోర్దు
 ప్పినేళదు | యవళుతమగడ్డబందళందీక్ష-కూడి || మ || అసితాపాంగివిశా
 లనేత్రిమరుదార్పల్ పూర్ణబంద్రాశవు | బిసజాతాక్షవ రామవ
 క్త్రవనకిప్రేమారుణాపాంగవ | బుసితామోలకనవాక్యదోళ్ సురిసి
 కొండధ్వానదోళ్ ధ్యానదిం | దనుగో బిట్టిగొదాగిల్లదిరేమో

కాగల్ నన్నగిగోలబరల్ || క || దశకగేమశకసమానపు । వశకాగియు
 మోలరఘాష్ట వాలక్ష్యణమోల । వసతియమోధ్యమేయను కావిస్యజిసి
 దళోపాగ్రాగళనువిలపనకూడి || క || అల్ల దేజానకిమ త్రి । న్నిల్లియురా
 వణానగృహదోలిప్పళోగిణితాన్ । తల్లడిసుతవంజరదోల్ || క || ఇల్లిదజతి
 సీలేతియవళంబితకరితే || క || రామనరాగిసుమధ్యమే । తామరసదళాక్ష
 పోలెదశకనవశదోల్ || క || రామోందేర్పరిసికొగిడు । ప్రేమానింగ
 నవకొమతవిడదెవసివళోల || లు || సోడిదరామనల్లిసనసోటికే శే
 రదేమాయదాటగ । భాడిదళోలవిస్వళనీఅల్ల దేసోడదరామనల్లినిం
 తాడువళోలప్రణాష్టళనీఅల్ల దేతాన్ మృతభాదళేసోరాన్ । రాడుగిప్రో
 గియేననుతరాధగి రామగివాస్త్రేపిళువే || క || ఎదుదేలిదరునుదోల
 షవే । మేదునుందేళదిరీదోలషవిలనగివది । న్నిదేగినుసోలబలిల్లవే ।
 మేదుమాడువదుంటువివమవిదుశేరితజోల || గె || కార్యవనుకూలిసదే
 యిగేకాలకళియు । తిరలుముందేనకాలదిందేలుఫలపు । యిందుప్రియవ
 త్నిగారాఘవేంద్రగిన్ను । శేరియేప్రవచిసువేసందుచింతిసదను || క ||
 సీలేతినకాణదేవానర । ద్వితనరవిసుతనసన్నిధానకేసుమనే । కాతరననే
 నాప్రోదరి । భూతళదోల్లేవదుంటుపురుషార్థవజోల || సీ || అజ్ఞోళ్ళ
 జలరాశియదుదాటిబందేవెలంకేగిశేరిచేరాక్షసరన । కంచెనివృథపుకళి
 యితల్లవేత్రమవిన్నుకీక్తింధగిల్లిందసుమనే । పోలవరీవానరపుంజపునన
 శేరిరవిజనుసచితప్రశ్నవనిడిదరి । రామలక్ష్మణునుప్రశ్నమాడిదరిన్ను
 మేలునుపేళువదుంటుచితవవరిగి । జనకసుతేకాణపడలిల్ల వనుత పరమ ।
 దారుణపుకృతావింద్రియతాపసోలక్తి । నుడిదతక్షణవసుగళావిడువన
 వను । స్వామిరామనుసీలేతినస్మరిశికోండా || గె || రాఘవనమృతియు
 సోడిప్రలాపకూడి । లక్ష్మణునుతదనురక్తనులక్షిసుతలి । పూగ్రావిడువ
 నుననిందబ్రతుకుబ్బిచే । తొలగిసర్వరునదీరికళివరల్లి || సీ || రామల
 క్ష్మణురిల్లి పూగ్రాపుత్యజిసిద రంబదుభరతరాయనవకేలి । తక్షణపూగ్రా
 వత్యజిసువన్ శతృఘ్న నదీరికితాన్ మృతిగాప్తిసువను । పుత్రరమృతిగిసు
 మిక్రైకాసత్యేరుక్మేకేయిసగుమృతికాంబరల్లి । సత్యసంధనుశృతజ్ఞనురు
 రిశ్వరను సుగ్రీవనురామనమృతియసోడి । పూగ్రాగళవిడువనానా

లిమరణానినదు ప్రలపిసువతారేరవిజనరాజకపిన మృతీయసోదియునిం
 తనిం ద్రుచేయోఘోడల | యసుగళిడనాడినడియువశ్శ్లేయవళు|| ము || రుమే
 సుగ్రివన రాణితనప్రియశర్తృపాగ్రాసంత్యాగవ౯ సుమనశ్ విలక్షిసి
 తానుప్రాణవిడువ శ్ శోకాత్మభావేళియే | శుమరన్ మాతృపితృశ్చ
 యవృభేయతాన్ గొండంగదన్ ఘోరశోల | శమమోద్రైకవశూడి
 ప్రాణవిడువన్ కాయాశేతాసోల్ల దే|| సీ || రాజనరవిజనపాగ్రాసం
 త్యాగప్రవిలక్షిసికపిగభావిరనిం | దానమానగళుమన్నగళుపడివరేల్ల
 రుతలిగళకల్లుకళిగే | శేరిముష్టిగళనుశేరిసిబడికొండు పాగ్రావన్ బి
 డువరుబనగళల్లి | శ్రేలగళల్లి సంచారపుమాడువశసికుంజరరుక్రైడిగళ
 నుశోలగ | సుతరతార్చరసచివరచితరసచిత | శర్మశోలకపుశూడియు
 ప్రాణగళను | విడువరల్ల పిడుగళో శ్ బిడ్డువిషమ | శువిగళో శ్ బి
 డునల్లి పోలగి సోల || శ || లురిగళోళుధుముశియిన్నా | గరభాశనపుం
 డుశస్త్రగళగొండితరే | తరరుమృతికాంబరేల్లరు | రురిగళునాన్ పురపు
 శేరిదాగలీనర్వరు || గీ || ఇదుమదాఘోరహోదనవిలననిండు మేర్పడు
 తదల్లిపురశేయిల్లిందనాను | పాశిదాగలీనమ్మయిత్వాకువంశ | వజ్రలవా
 నరవంశపుదానిగొండు || గీ || ఆదకారణానాపొలగలారేపురశే | నమ్మ
 శిష్టింధేగిల్లిందనన్నఘోరేనరవిసుతనకాణవల్లెనురమణిమణిన | జానకిన
 కాణదలీనన్నజన్మవరుసే || గీ || నానునడియదేయిల్లి మేనటిసుతిపరే | ఆశే
 యుంటాగిలతిరధరవరునన్న | దాదియేప్రతీక్షిసుతలి ధర్మాత్మహోడల |
 పాగ్రాగళుధర్మియివరల్లిష్ట వగలొడనే || సీ || నానిప్పినియతవానప్రస్థనా
 గిరుస్తగళిందముఖదిందరేడిదువృశ్చ | మూలగళనుశోండుశుజనుతయిల్లి
 జానకినకాణదేయిన్నునడివదిల్లి | సోగరానూపజ స్థలగళో శ్ బరు
 మూలఫలగళుజలగళుప్రశీసుతిపపు | అల్లదేబితియాదరంగియిందగ్నియే
 ర్పరిసిప్రవేళిసిపాగ్రావిడువే | అల్లదేశ్వాపదగళు వాయనగళుగృత
 వంశేమాడువేత్వక్తదేకున్ననన్న | దేకువనుంధ లుక్తౌగ్రిందివృష్టవా
 గి | యిష్టదల్ల పేడివియోళి ఋషిగళల్లి || శ || సుశగేనుజాతమూలీనన
 శుద్ధయశస్వినికీర్తిమూలీదు | లకశతరరాత్రి వేళియిదురామనదేవి
 మదియ్యదృష్టిమూర్త శువిగేశేరదిద్దరేప్రకాశిందల్లవే శగ్నవాగితాన్ |

నభవతి శీలైరియద్ధియోఽపి నాభిభవన్ శ్రమవృద్ధి వాదరీ॥ సీ॥ నానుభవేన
 ధేగినడియువదిల్ల పోయిల్లిందసీలేనయాంజ్ఞననలే॥ వృక్షమూలగళనుభవే
 సితాపసనాగియిల్లియేనియకాత్మనిపిను॥ పిలేనైతన్మానానుభవేనాంజ్ఞనదేయిల్లిం
 దలిగడిదరేనన్నవానరరుసోడి॥ అంగదాదిగళైల్ల దుర్గోవాగువరల్లైలద
 రిందబడుదోషవాప్తిసుతదే॥ బ్రతుకియిద్దిరే శుభగళుపడియబడుదు॥
 బ్రతికిదరేనంగరిగళిల్ల ప్రాపిసుతదే॥ యనుతలివినిష్ఠయిసికొండుదురివ
 రేల్ల॥ శాత్మదోఁళుదుఃఖసుతలిష్ఠనంలేలిల్లి॥ ౪॥ వడువనీదుఃఖవమనసా
 యిడివనదనుశారిశారియేల్లిగేయునవన్॥ ధడకాణాదిపనీశోలకచే॥ తడిదా
 మేలవనుపునరుచ్చేర్చవపడిదన్॥ ౫॥ వధిసలిమోదతాననన బాఁకుబలి
 ష్ఠనరావణానుతాన్॥ మిథిలీకుమారికందదకేమేదినిమోల్ ప్రతియాగి
 అల్లదే॥ అధమననానుబంధిసిమఱార్ణవమేలీకేవిలెసికొండుపే॥ య్య
 ధిపనరాఘవేంద్రనవదాబ్జగెఱాకలియోనిమేషదోల్ ॥ ౧౬॥ పశు
 పతియుపశువినంకేనాన్ పంక్తిముఖన॥ శట్టిశళుకొండునడిదురాఘవగి
 చట్ట॥ వాదరునుకొండువెనల్లదేలబలిజాన॥ కిన్విసజ్జిసిసుమనీపేరిగి
 ఫలవేసో॥ ౧౭॥ ఈవిధజింకేకూడిమిథిలీశ్వరపుత్రినజాడికాణాదే॥
 పూవనిధ్యానశోలకగళుశావశేశీరలుజింకేమాడిదన్॥ దేవియురామవ
 త్తిననదృష్టిగిశీలరువమట్టుగిన్నునన్॥ యావతుశారిశారిగిదురాత్మన
 లంకేయుఘాలినువ్వేనాన్॥ సీ॥ సంపాతినుడిదనేశంపూలకాత్మన్విసీలేలిం
 కేగేప్రవేశిసిదవార్తై॥ నానదన్ సంవిజానకీవల్లశనకందుసేనేకూడిసి
 యిల్లిశీలెసియివరే॥ రాగినకాణాదరాఘవేంద్రనుసమస్తరవానరర
 ననిర్దయిపదిపనే॥ ఆదకారానియకాఱారనాగియునియరేంద్రియనుయి
 ల్లినిల్లియరువే॥ నననిమిత్తపునరరువానరరునర్వ॥ రిందునాశనవాగువదేద
 కేయదుర॥ కాణాపడుతదేవనవశోలకవకేలాలదను॥ యుడుశలిల్లవేలిల్లి
 గినడివేనిన్ ॥ ౧౮॥ వందనమాడువేన్ త్రిదశవర్గకేరుద్రరిగిన్నునశ్వినీ॥
 ద్వంద్వకేనాన్ మరుద్గణకేవందిసిరాక్షసరెల్లిశోలకవన్॥ మొండేలశోల
 కగాప్తిసువేసొమ్మేలిరక్తసరన్నగేద్దునాన్॥ కుందదేరాఘవేంద్రగి
 కకున్దకులీశ్వరికొండుశీలెన్నువన్॥ ౧౯॥ సుతపస్విగిఫలసిద్ధిప్రతిసీలేన
 అన్నిసువేసురాఘవగనుతా॥ మతిమాడియోగ్గుచూర్తపు॥ గతిబలనీనే

ధ్యానిసదనువ్యాకులరూడి || సీ || ఎద్దనువ్యాకులవేడ నాడియల్లిందల
 ధికశీలజనుమూరుకాత్మకవను । వందిసదను రాఘవప్రభుగావేళితానుల
 శ్చ్యూగివందనవనిడి । సీలేగిప్రణాతియుశీల్పిదన్రుద్రేంద్రయమవా
 యుగళిగిజ్జోజారునిడి । బంద్రార్థరిగెమరుళ్ళమిరిగెనమిసదన్రుందు
 సుగ్రివగెవందిసదనుదిక్కుగళనిల్ల బడదేతాన్దృష్టిసదను । కండనేలశోల
 కవనపొర్వకగ్జ్జుశీల్పిమత్తైముందేనకార్యకేమననుశోట్టు । బింలేమా
 డిదనానుమంతనల్లె || శ || బడుమందిరాక్షసరుకా । విజ్జోరల్లి అశోల
 కవనదొశీల్ల కడియలా । మదిరుకుగళరక్షణకా । మదియునివదేరాక్షస
 రసమాకులరూడి || శీ || అధికసంప్రారసంస్థకవాగియాయ । శోలకగ
 రునవబింత్యావలొలకవనిసి । యిష్టదల్లవేవాయువుదేట్టుఘాళి । బిలదవన
 ల్లి రావణాశీలేశీల్లె || శీ || కనువుసంచుబిసిశోండుతస్థళగెనాను । శీలరు
 వేను రాఘవనకార్యసిద్ధిగాగి । రావణగెతియదంతేయారంభగొళగె ।
 ననప్రవేశవశోలక కాననదొలె || సీ || దేవతిగళుశీలదేవప్రగళు
 శీలసంకల్పసిద్ధియుసలురులీనగె । బ్రహ్మను సురశోలడ కవంతనుస్వ
 యంభుసంకల్పసిద్ధియుసలురులీనగె । దిద్దేవతగళగ్నిదేవేంద్రవాయుగ
 ళ్లే సంకల్పసిద్ధియుసలురులీనగె । ప్రాజ్ఞేకసనుపొళ పొణిసూర్యేందుగ
 ళ్లే సంకల్పసిద్ధియుసలురులీనగె । అశ్వనియరుమడాత్మరు నిశ్వరనుమ ।
 రుత్తుగళుభూతగళుభూతనత్తమరును । సర్వరునునన్నసంకల్పసఫలవాగె ।
 నలురులిఅదృష్టరిన్నదృష్టరునురూడి || బ || సునసపుసుస్సికాధరపుసుఖ
 సుదంతపుసుస్ఫటాబ్జలొలె । బనపుప్రసన్నపూర్ణశశిసన్నితవామిధిలేశ
 కన్యకా । ననపునిరిక్షగెన్ననయనంగళిగాగువదేందిగిలన్యశం । సనుబడు
 పొపి రావణనుసాధ్వినమాయేయమాడితందనే || శీ || అబలినకపస్విన
 బలాత్తురుత్తిడిడిడు । దారుణాలంకృతవవేషధరిసిపొపి । కల్పగిరిరంగవిర
 లనదయగెతొలగి । తందనేయవళనీవాగదరిశినువేను || ఇతిశ్రీమత్సుందర
 కాండే రామకథారంజనిత్రయోదశస్సర్గః ||

శ్రీ రామభండ్రాయనమః || లు || ఈవిధపొగ్గురూర్తపురులొం
 ద్రనుధ్యానవమాడిజానకి । దేవివిలొలకనాధకపుమతిస్పదేగొండు
 స్వశీలజరూడి । మ్యూవరణప్రదేశ బడనాడియుజారిదనాగళేప్ర

దృష్టావయవః పరిమోక్షసిదానా వైశుశాఖవశాయశోరపః ॥ ౧౭ ॥ సా
లగః పుష్పితభంపకాశోరకూతగళుశవ్యగళునుద్దాలకగళుః । ఆస్రవ
శాదినా నాసోరకరుగళుపున్నాగగళే సఫలమదాగమగళుః । కుంబిలతా
వృత్తద్రుమగళిందలిభన్న వాగియిద్దలశోరక తాగకవను । తారినన్నింద
జ్యాముక్తశరరితి శేరిదనన్ది విజిత్ర విరుగ । నాదితకే రాజితగళు స్వర్ణ
తరుగళును । సర్వతరుప్రణిసేఖగమ్యగజానిసంఘ । లకేవిజిత్రకశోరకజీ
త్రవనకదను । కాశిదనుకపియుదితాస్థరనివను ॥ ౧౮ ॥ నానావిధపుష్ప
లా । నూనమదాతావేగళనసోరకరుగళా । ధినిధికండును మత్తశుకా
నికశ్రమరశోరకేలాచులితగళ ॥ ౧౯ ॥ సంతృప్తజనసమాజవవసంతాది
కబగమ్యగళనసమాగమవచూడి । మత్తమయూరస్రస్యత్తగళే నానా
విరుంగసంఘగళ నాదంగళోడని । శోరకేనుతిగ్ధలశోరకకాననదన్ది రా
జపుత్రినసమిరసుతనవను । సర్వత్తరుడుచుతసంఘ ప్రిసుఖగొండ బగ
గళనిష్టాదికగళనిడుత । పాకుతియోపక్షిగళగళ ప్రకటిపక్షిపవనవేగకేద్య
క్షగళే బడుళవర్ణ । గళనువిధవిధపూర్వగళనుసురియే । పుష్పమయవర్వ
తేవురితిశోరిదనవను ॥ ౨౦ ॥ కాననమద్భదన్దికపికాంకనుపక్లేషపుష్పవృ
ష్టిసం । తానవచూడిఖూరురువితానగళన్దిప్రవేశమాడితా । ఖానిజయం
గళనతడితకంపనయోందిసు వాగభూతసం । తానవివవసంతనను తానిని
తాయిపదంతేస్వాంతదోలే ॥ ౨౧ ॥ లుదరిదపుష్పసంపతినయోందిప్రకా
శితభాదభాదరా । మదవతిఖూషణంగళను మ్మ్యేగేలంకృతిమాడికొండ
స । తుద్యతిసమానవావిటపశోరకేగళాతరుగ ॥ ౨౨ ॥ ప్రసూనసం । పదగళన్దిత్త
వాగకపివన్యనవేగకేకంపయోందితావ ॥ ౨౩ ॥ పత్తగళనశలి పువుగళ
ధాత్రిగిత్తు । ఫలగళనుచోట్టువృక్షగళే ప్రణిసేఖపక్షి । అక్షకేతవరుజా
జాకాతరణగ । శంబరంగళపక్షావిత్తరంతేసోరకా ॥ ౨౪ ॥ పత్తఫలపు
ష్పయితగళుపాదపగళు । కపివరేణ్యనవేగకేకంపయోందిపర్ణఫలపుష్ప
గళనీలపాలుసూడి । బగవియెనగళిపపుష్టంధగళ చూడి ॥ ౨౫ ॥ మారుతియు
వేగమారుతశేరితరుగ । శిల్ల అగ్లాడివనపుష్పమిల్లి సడలి । వల్ల శనురమసిన
ళిదవనితేరితి । సొంపుగళుకొలగియిప్పుదశోరకవాగ ॥ ౨౬ ॥ సురదళు
తాధరామృతవసూరేయగొండునబక్షరంగళ ॥ ౨౭ ॥ సురదనవిక్షరంగళను

సోమకేసరిసంపుగల్గిల్ల కంపింతు. కరకురణంగళిందోదిగి కాంతనుపిండి
 సిక్రియేగాఢవి. తురమిసిబిట్టనారిసరితొరికనోరికపుకన్నశాఖపు॥
 జ॥ ఎరకపిపాదదంతనబవాలకరంగళ శాకీసోకిరుం. పరదనకట్టిసోరి
 చవనవాటియువ్యాకులకాణితాదురి. శ్వరను లతావిలాస కుసుమంగళ
 వైరవ కూడివింధ్యభూ. ధరవరదల్లిమేఘసముదాయపు వాయువురిరి
 దాసేద॥ సి॥ వనదల్లి మణిభూమివలయగళకండ్ వివిధరూపిగళవా
 పిగళసదికజలపూర్ణగళరత్నసాపానగళసముక్తాప్రవాళకసికరగళకూ
 డి. స్ఫటికమాణిక్య సంఘటనాంతరగళను ధడదల్లిమోన్నచిత్రగళదివ్య
 కనుపుగళనుసరుదర్శిసిదృశుల పద్మవనంగళుల్లగళగోడని. భక్రదా
 క్త్యాకుగళుకుంసపారసగళు. నానగళకూడినర్వత్రనటినమాడి. అమృ
 తసలిలసరిత్ప్రవాహగళుదిర్లు. తరువుగళకూడిపరితప్రమేరితవల్లి॥సి॥
 సంతానతరువుగళ సంతానిసుతవల్లి వివిధగుల్మగళసమృద్ధికూడి. అంతర
 శరవిరబంతిగళ్యూడియు శ్రీదావిలాసప్రవృద్ధశిఖర. వంబుదసంకాశవ
 త్తిజిత్రకూటసం పతికూడిజగతిపర్వతపురమ్య. వాగిశిలాగృహపూగళింద
 వివిధవృక్షంగళవిశవకూడి. శోకితుతదల్లి దురితదీనుజలనదియు. జగ
 తిరిగిండుపతియంకజారివిన్ద. ప్రియళ సరితరువరాగ్రగళ విరిదుమేరి
 త. వంబువిసమేలితివుకండ్ననిలనుతను॥గి॥ మునుదునడియువనారినము
 ధ్దుమాడి. బంధుగళుల్లినువరంకేపాదపూర్ణ. గళుప్రవాహవరేడిమప్ర
 కాశిసుతేనీసుళిగళనుకూడిప్రవరువుశోకిసుతదే॥జ॥ పతిగేప్రసన్నభా
 గ్నిసరిచాడొవళంకేపునఃప్రవర్తులా. కృతిసలిలప్రవాహవను శిశవరే
 గ్నిసుకండ్నాసమి. పతకగళల్లి నైకవిధపక్షిసమాకులకూడి పద్మనిల
 తతిగళకృత్రిమంగళనుదర్శిసిదృజలపూరితంగళ॥ క॥ మణిగణాసాపా
 నగళను. ఘనముక్తాసికరయుక్తగళనుసజలపద్మనిగళనువివిధమృగకా. న
 నతరుచిత్తరుగళనుఘననుదరిశిసిదన్॥సి॥ ఘనతరప్రాపాదగళనునిర్మసి
 విశ్వకర్మనుమాడిదకాననగళు. తరుగళుచిత్రచిత్తరుగళలంకార శేరిసి
 ఘలపుష్పశేఖరగళు. సోగసిసేనభక్త జగతిగళల్లి సావర్ణ వేదికేగళు
 వరుసేప్రతిసే. ఇవవిన్నుబల్లిగళిందపర్ణగళిందసోగసువ స్వర్ణ శింశుపవు
 ప్పాక్ష. వల్లి శోకిసుతదీనుత్పద్బేమమయగ. భాగివేదికేగళుభూమితా

గగళును జ్వలనసహజుస్వర్ణవృక్షగళుకూడి మేరియురే వికండస్థి సమీ
రసుకను || క || కాడను ప్రస్తవణంగళ || కండను గర్తగళకూడి కపివర్మసు
ఖా మండలతళబిత్తగళ || కండను శిఖసన్నిభగళ కనకతరుగళ || ౧౬ ||
మేరు ప్రశేయిందసూర్యను మేరువరిలి కనకతరుగళ ప్రశేయింగకపివరన
వ || కనకమయనా దేవందుస్వకాయకాంచీ సోడిశిఖండేనువవనా
దాదియన్ || ౧౭ || వాయువు శేరివిలసలు సువర్ణతరుంగళు కింకరీశేరి
ప్రాయపు ఘోషమామిరి పౌవశేవిస్మయతొలరలాయా వాయుజ
దాయశోకవనవాటియ సోడుతబండుపుష్పితా గ్రాయతనింశుపాత
రువు గాప్తిసియేరిదరాగళేకాన్ || క || తరుణాంచురపల్లవపురు తరప
గ్లావృతపురుచిరతరపుతరువడ || చురివరనేరియుశిలేస చరిశినుపెనుయి
న్లియచుతకాన్ బింఠివడ || ౧౮ || రామదర్శనలాలసేరమణిపిలేకీ దృఢయ
దోళుడుఃఖకూడియదృష్టేయింద విచరిసువళన్లే శేరియాలివిధియన్లియ
న్లిగన్లి గేసంజార కిన్లే శిఖంపు || ౧౯ || దశకన యాయశోకవన ధాగు
ణితా దృఢవాగిరమృవృ || కృసమితిబంపకాదిగళుబందనగళే వకుళాది
కూడియు ల్లసిసుకేయిప్పదల్ల వేవికాసకేయోగ్యపురమృపుల్లవ ద్భృసర
సుగల్గివవేషణిషిలవ్యగళా ప్రివారిగళే || ౨౦ || ఛేశింశుపావృక్ష విలక్షి
వదకాగిబాలిజానకియన్లి బరువళన్లే || ఛేపద్భృసరసుగ ల్లిక్షిసువదకా
గిపాధి వేలంఠనపత్తిబరువళన్లే || ఛేపుష్ప ఫలగళ నిక్షిసు వదకాగిప
ద్భాక్షిమృధిలిబరువళన్లే || ఛేశుకపికగళ నిక్షిసువదకాగిబరువళన్లే వే
మతార్కళవళు || యబలిరామమణిషియా రామసంజార శుశలలిందు
స్విలక్షకూడియన్లి || గదికప్రియళు రామాగళుకురంగళా || బాక్షిబనవ
సోడబారదిమోశే || ౨౧ || రామబింఠేయింద రామిశిఖితగళాగి రామశో
కకూడిరమణియవళు || వనవియన్లే మాడివామాక్షియవళన్లే || ఇన్లి గిలేకీబా
రదిరువదవళు || క || వనవాసదల్లి పూర్వపు వనబర-రొడరాడువన్లి వాంఛి
సుతిరువళే || వనశేకీబారదిరువళు వనికామణి రాఘవ ప్రవరపత్నియవ
ళే || ౨౨ || జనకగుమారి రాఘవనజాయేయవళే సరిసంజకాలవం దనగళ
సంధ్యగళు వనికామణిమాడలుబామోశేన్లే యా || వనరునీల్రిగిలబన
పువాసకేయిప్పదుయోగ్యవాగిది || వృనదిశుఖాంబుకూడిపరవర్ణినియన్లి

గీబర్వశస్థి కాణ్ || సీ || పార్థివేంద్రనరాశిపరమకళ్యాణిరాఘవగీస
మృతశశోలకవనగాగి । తారాధిపనితాస్యే తాబర్వశస్థిగీజీవినీయద్దరే
సీరేయవళు । యానదిపశుజలవిజ్ఞేసువదశేసం ధ్యావందనాదిగళ్లబలే
కిరెన్సు । వల్లి యాస్థశకవశ్యపుబర్వశంకలి మనసిసోల్ యోజన మాడి
చాయుఁలెనయనెనుమఱాత్మనుకల్పశ్చేల । రంగవిరలనరామనరమణిమణి
న । యాశ్చినలుట్టిసిపుష్పిరేవృషపణాన్ । ఘనవిలెననుతానాగి కాణ్మురిప
ను || ఇరిత్రిమత్సుందరకాండే రామకథారంజనిపతుర్దశస్సర్గః ||.

అ రామః పంచద్రాయనమః || ౪ || తేన విధయదుచుతమ్మేధిలి । దేవిని
రిక్షణావప్యేసిదృష్టినువలశోలకావనిసర్వపుకండను । పావనితాన్ భూరి
శింశుపాతరుశేరిరి || సీ || సంకానలకేగళు సంశోలకేసుతవల్లిపావపగళ
కూడిపరితవధిక । దివ్యనుగంధవాప్తిసియలంకృతవాగినందసోలద్యానవన
ప్రకాశ । ఖాడినానావిధకూటపక్షిగళ మృగంగళజిత్ర శృంగారవదిసి ।
ప్రాసాదకర్మ సంబాధపుశుకపికస్వరగళుసంపుల్ల జాతరూప । వనరు
రుగళుత్పలంగళ వాపిగళును । జాశిశివిజిత్ర గళుఖూగృహంగళాడని ।
సోగసెనుతవల్లి పుష్పవృక్షగళుసఫల । వృక్షగళుపత్ర ఫలపుష్పవిరతికూడి ||
౪ || సకలయీతుపుష్పపయగళ । సకలఫలంగళను ప్రియైశాఖిగళిందల్ ।
సకలవిధకగళిందలి । సకలవిధపుమిరితవల్లి జగిరిరురుగళే || సీ || సూ
ర్యోదయప్రళేసోంపుసంపదిసి అశోలకగళే పుష్పితాసోలకరుగళు ।
దిలెపినుతివపుదృష్టిసిదనుతాను శింశుపాతరువినశేరియిద్దు । నానావిధం
గళే సజ్జనుతవల్లి వృక్షగళనునిష్పత్ర శాఖిగళను । మూడువహాగేపుష్పవ
తంసగళకూడి తారితారిగేపుష్పతారపలిసి సోలకనాశనగళశశోలకభూ
రురుగళ । మూలపుష్పితగళుపుల్లపుష్ప । తారగళనుకూడిఫలతారగళ
కూడి । సఫలవృక్షగళును సగతిగివవ్వి || ౫ || మంజరిగళుపుష్పపుంజరంజన
నకూడి । భూరికింశుకగళుపుష్పితగళు । ప్రళేయుగ్మోనినుతివపుపరితపుపు
నాగ । పంపకాదికగళసోంపుగూడి || ౫ || సప్తవర్ణ గళును పంపకలొ
ద్దాలపు । నాగగళుప్రసూననాగ్యగళును । వికసినుతవేబరువివృద్ధమూ
లగళాయి । దిలెప్రియమతవాప్రదేశకేల్లా || ౬ || కేలవకనకవర్ణంగళు । కేల
వశిజిహ్వినివమగళుకేలవఅశోలకం । గళునిలలాంజననిభగళు । విలసినుత

వేదమునకు స్రవ్యక్షగళి ॥ సీ ॥ నందసోద్యోగవనప్రదేశకేమింజీ
 రాజరాజనజ్యేత్రరథకేమింజీ ॥ శ్రీకూడిదివృవబింజ్యపురమ్యవాకాశకే
 సరియాగికాననవదు ॥ పుష్పతారాగణాభూషితవాగిష్టద్యేదినసాగరవం
 రేకానుపుష్పరత్నసరుపుంజబిత్రవకూడిసర్వత్రఫలపుష్పసజితో
 లివతరువుగళకూడిమధుగంధపరిమేళగళు ॥ ఖగమ్యగవిహారగళుకూడికా
 గ్నాదుతదేపుగ్నాగంధపురమ్యపుపుష్పగంధ ॥ సంయుతపుగంధమాదనశ్చైల
 వనిసే ॥ ౧౭ ॥ ఆయశోలకవనదోళనరిదూరదోళుడు ॥ ర్మపునుజ్యేత్రస
 జితవదుశితాద్రిపాండురపుసరుప్రశంకారకంఠగ ॥ లిందలిరేకురిం
 న్నజ్జీసినదు ॥ ౧౮ ॥ వరవిదుమసాపానగళురుతరవేదికగళోడసేదోలియు
 తదదనందరిశనకేలళవియల్లదే ॥ పరమశ్రీకూడిప్రజీసేప్రాసాదపుతా
 న్ ॥ ౧౯ ॥ ప్రాంశుతావవకూడిప్రవిమలవాకాశ ॥ పధపుముక్తికేతవనవి
 వదుఅల్లిరాక్షసియరుడుత్తిసుత్తాడిమ్మే ॥ ధినిమధ్యదగ్గిన్మష్టిసినదు ॥ ౨౦ ॥
 మ్మేధిలజాతళమలినసంవిలళనపవాసకృతళనట్టుసురనిడువదిలనళశుద్ధవి
 దియజంప్రరేఖాసమాననిర్మలళనుమందతాంకి ॥ యావకూడిద్వరుబిరప్ర
 శళధూమజాలపుముజ్జిదజ్వాలేయంకి ॥ లుట్టపిలెతాంబరచోణ్ జిర్ణపు
 త్తేమవస్త్రవకూడియువసిదవళ ॥ పంకయుతవాగి పద్మసంపత్తుశోలగి
 యిద్దపద్మినియంతలంకృతిగళగలి ॥ శ్రీదేగళుబిట్టుదుఃఖవకూడిబాడి ॥ కపి
 సువతపస్వేనినకపిదరిశినదు ॥ సీ ॥ అంగారకవృధేడుత్తిదరొడిగ్గియం
 కేత్రపూర్ణముఖాబ్జలాగి ॥ దిలనలాగియుశోలకమానసలాగియు ననశన
 దిందకృతాంగియాగి ॥ యిష్టబంధువుగళయాక్షగావిల్లదే రాక్షసస్త్రియ
 రతజ్జనవకూడి ॥ శ్వానగళీసుత్తిదస్వగణవిజిలయేగియరిలెదఃఖ
 వునేంబిదవళ ॥ నిలరదనివృత్తియల్లిసునిలవనస ॥ మాజవనుకూడియిద్దభూ
 మండలవని ॥ నిలనాగాభవేకవేగియుస్వజఘన ॥ దేశవాశ్రయిసే
 యిరువళదృష్టిసినదు ॥ ౨౧ ॥ అధికసుఖార్థకృత్యసనవర్చదేయిద్దవళకృ
 తాంగియాగిధిగులుకూడియుంమలినకేళకలాపవకూడి స్వాంతదో
 ల్ ॥ వ్యధేగింజురిద్దసుందరినవాయురుమారనుసోడియారేయే ॥ మిధి
 లకుమారియంతవినిమిత్రగళిందలియూదేమాడిద ॥ ౨౨ ॥ కానురూపధ
 తిసిఖలనురావణానురాక్షసనుతేరువవేళేశచండవల్లె ॥ యివళమున్నఅవళి

యినశంబీలదేవతాః వివశిగిష్టదిందిగిజ్జేసిదడి || ట || సునసళుపూర్ణ బంధ్ర
ముఖసుక్రమువ శ్ శుశఃకారువర్తుల | స్తనళుసునిలకుంఠలకుసర్వదిశం
గళిగెల్ల ధ్వాంతవత్ | తనప్రశేయిందితొల్లి సుతధన్యళు పద్మపలాశతొల
జన శ్ | మనసిజరాశరాశరణిమానియంతిపశల్లి యాశి తాత్ || లు || కే
సరిమధ్యళిలయసిత కేళినిబింబ ఫలాధర శ్ సుసం | కాశిసురిష్టళన్లీశశి
కాంతియురిలేసమ స్తతొలకకు | జ్ఞానవమాడుతొనియమ లక్షణతాపసి
యంతేపన్నగ | స్త్రీసరిశ్వాసగళిడుత పృథ్వియేపిలరవమాడికొండు
తాన్ || గిల || ధూమజాలదిందతుంబిదవడ్డిశి | బాసమానళాగిల్లేశకూడి |
యివళుసంశయిసువస్సృతిరితివృద్ధియ | తొరిదరితిశ్రద్ధేజరిదరితి || గిల ||
దిక్కుకేట్టవళరితిశాధేతగల్ది | సిద్ధిరితియుకల్పపబుద్ధిరితి | యిల్లదప్రవా
దదిందమాయిదయశస్సు | రిలేయివళన్లీ రామగేజీతవిత్తు || క || రక్షి
కురణవికర్మత | లిలేయివళిదిక్కుగళనియితాబకురం | గాక్షియబలితాత్ శ
శ్శీర్ | వక్షకేజారుతిరిదిలవదనవకూడి || గిల || తప్తబల్లకణ్ణరీప్సిగళిం
దబా | ష్వాంబుపూర్ణ వాగిప్రాపిసుతిరే | దిలవదనళాగిదిలకేతొలగిని |
ట్టుసురనిడుతళపశిక్యశిసియివళు || గిల || షూషణార్ద్రళివళు భూషణగళవి
ట్టు | మ్మేగేభూషరాగమసుకుసొలకి | నిలమిలకుతుంబి నేంబిదబంధ్ర
న | ప్రశేయిరితిశపశిబాలియవళు || గిల || ఎనుతవాయుసుతనువనితేనశిలే
న | యాక్షిసుతలిసంశయిసుతలివనే | బుద్ధియోశగేపునకు పునకునిజ్జేసి |
యివళుసిలేతియాగదిపశియంచు || సిల || పారవిల్లగవిద్యేప్రశిధిలవంతుడు
బవగొండలంకారగళనుజరిద | సిలేతేనవిలజ్జేసిత్రిరునుమంతనువృత్తత్తి
'దీలనశాస్త్రోక్తిప్రథ | వద్ధాంతరకేశేరి తంబిమానసవుచింకినుతబల్లిద
నుసిలేతియివళంచు | తర్దిసిదనుతానుతర్గకారణగళత్ రాజీలవముయిల్లి
కాజపుత్రి | యిల్లిబిడదేయందిలేయిల్లి యాగ | సొలడికాణ్ణుతలిరామ
నునుడిదరితి | జానకియతొడగళిపుమేవొసర్వవాగ | కండునవళిద్దతరివిన
కాండదల్లి || సిల || కర్ణకుండలగళత్ కండును కనుమనుతావళివాల్సర్వ
ళిగళొడనే | రత్నప్రవాళబిత్తగళకూడిద్దకుస్తాతరణగళనాకుస్తగళిగే |
సంస్థానవేల్పట్టశ్యామళాయేయకూడి కాణిదనిపుయే రాఘవనునుడిద
వస్తగళంబినువరబుష్పమూకపర్వతదల్లి బినటిదవస్తగళను | కాణపడలి

విల్లి యాకాంతే విసదీపి ద్దవస్త్రగళిపుమాత్రవిజ్ఞానీదేని । యదశేషంశ
యవిల్లి పోయివుగళపుయే । రాఘవనునుడుదఱాగేదర్శనకేబంతు ॥ ౧౯ ॥
శనకపట్టాశపుకాశేయవివళుట్టశిలేయేకానికాగశేరగురుదు । యివ
దల్లియాకానియాజ్ఞానీదేవుకాపుకపిగళుయిష్టమూకగిరియల్లి । తరువు
గేనకదండజరిదురు త్రిరుదల్లి అదేబల్ల శరగిల్లి కేమిదేయాగి । యివళల్లి
యివదిన్నునివళుకూపకాముఖ్యగళనేల్లి దాదియోళ్ళ కళగేవిసదీపి । బంద
శేమరుంకిగళస్వనవంకిగళను । వుట్టవస్త్రపుష్పిరవాగి పోడలద్ది । కారణపు
క్లిష్టతరవాగి క్యాడుకదేవర్ణ కేడధాగేత్రికూడివనితేయల్లి ॥ ౧౯ ॥ బ
ల్లిపేదుకానియశరగుగే ప్రళిసుతివదే । అదుమేబల్లిపునిశిలేయల్లి మే
రిత । పొందేసరియాగి యిష్టవిజ్ఞానకయగళును । యంతమాత్రపుమానవ
నిల్లి ధాగే ॥ ౧౯ ॥ శనక ద్వాంగి రామన కాంతేయివళు । జనకనందనిస్వరతన
జరిదుకాను । బందరునుజరియలరియళుతావదింద । సంతకపు స్వాంతవవగి
త్తుజింతేకూడి ॥ ౨౦ ॥ ఇవళనిమిత్తవాగిరఘుపేం ద్రను తాపవకూడియి
ప్పన । ల్లి వసుకృపాన్యశంసేతయుకాశియును న్నధనంబకాన్యని । దివళి
గేకష్టయోళ్ళ యోదగదిప్పినిత్రయనాగదిప్పిని । అవిత్తపుకాగదిప్పి
నిస్సరాత్రిగేమోగిపినందుజిత్రయోళ్ళ ॥ ౨౦ ॥ అవయవసాష్టవగళురా
ఘవగేవిధవివళియోపకాశలసరుయా । కువలయనేత్రిగదేవిధ । వపు
శోకేసినితిప్పవల్లి సాయయకూడి ॥ ౧౯ ॥ ఇవళమనసు రాఘవేంద్రనమే
లిష్టదివళమేలే రాఘవేంద్రగళి । విష్టదల్లి మనసుదేలేయోకినవిట్టు ।
బ్రతుకలపనిలనే రామనవసు ॥ ౧౯ ॥ లురుధర్మయవ సోత్ మురూర్త
వాదరుళుతాంగినజానకినవిట్టుకనుపుధరిశి । పరిశోకేసినితాను బ్రతుకి
మోదరికష్టవల్లి వేప్రళువవనధికకష్ట । దశేయివళనవిట్టు తానిదుతివనల్లి
సేతనమిత్తకాశినినవిట్టు । రఘుపతియోగ్గురూర్తపుమదాబాదుపుజి
విసవల్లినుజింతేకూడి । యనుతసేతనసోమకరునుమనవసు । కల్పగిరిరంగ
గిరివిలాత్కకనరాఘు । వేంద్రనప్రశంసనపుమాదిరూప్యకాగి । మానసపు
రామగళానామాడియివసు ॥ ఇతి శ్రీమద్మందర కాండపంచదశ స్కంధః *

శ్రీ రామజంధ్రాయనమః ॥ ౧౯ ॥ ఈవిధమైదిదిదేవనసుగుణాశీ
రామనరామనప్రస్తుతిసుత । వాయుపుత్రనుమత్రే స్వాంతయోళ్ళ జింతే

యజ్ఞోదిదసోదుముఝూర్తవవను । ధ్యానవమాడిగనక్షిగళిందశ్రుజల
 గళుకరికమ్మిధిలినసోడి । తాప్రలాపపుమాడిదనుమహాజేజస్విగురు
 తక్తియుకగేలక్తుమగేయారీ । యనిశమాన్యళు గురుదారేయగియిద్దు ।
 రామసామిక్రియరపరాక్రమవశేషదున్సకక్షోణిసకూడిదిన్నార్త
 భాగి । కాంబిదుదురధిగమవల్లికళియవశనే ॥ క ॥ జలదాగమదోళుగం
 గాజలరిరియుక్షోణిసవశజనకనుకేయివల్ ॥ శులశిలవయోవృత్తిగ
 ఘోళగళిజనలక్షణంగళోళగేపతిసమల్ ॥ సిరి ॥ రామనీయర్దునురమణి
 ప్పేదీదిగి । రాఘవగణాళిరమణిమణియు । అందుశిలకేసకనకాంగినక్రి
 యనకాంకేరమాదీవియంకేజోళివ । బాలినవిలక్షిసి పావనియావేళి
 రామగేద్యదయవర్పణపుమాడి । శాపిసిదనుతత్ప్రపావగళనుసేన దివి
 శాలాక్షిగాగిలనేవాని । యధికబలశాలికుతనాదనల్లిబలకే । దశముఖనస
 మనుతాకబంధనువిదాశ । వాదనల్లివిరాధనుకుళిదనిండు । క్రిలిశంబర
 నంకేరాఘవనక్తిలి ॥ గిరి ॥ శీలమకర్మరురాక్షసవిరరిన్ను । తానికండరు
 కుదిరాల్ సకుప్రమంది । ఖరనుక్రిశిరనుకళిదరుకళిదనల్లి । స్వామిక్రి
 దూషణనుజనస్థానదల్లి ॥ సిరి ॥ ఈసిరికేగాగియేయివేవాలపాలితవదు
 దులక్ష్మిశ్వర్వపర్థసుతను । ప్రిందలాంకేతీలొకపూజితవిన్ను ॥ అది నద
 నదిలశనమతార్థవవనాను । దాటిబందేనేదీవివర్పనకాగియు నిలవ్పణివ
 సర్వవిలక్షిసిదను । రామనుజానకీ రమణిగాగిభక్తుస్సమద్రాంతవవని
 యముజ్జగగళ । జ్ఞోదిదునుసరేయుక్తవంబి । క్రిశువన్యశ్వర్వపద
 విన్యేదీదియివళు । ఆక్రమిసిదరునదుయుక్తవంబివళ । కళిగేసరిబారళ
 పోక్రితీలొకపదలక్ష్య ॥ సిరి ॥ ధర్మవంకగేమతార్థగేమిధిలీశగేపతిద్య
 థవ్రతళివల్ ప్రళవిసిదళు । మేదినివలయపుశీదిసికేలాండుతాకులదిం
 దమఖమామికురగువాగ । వద్దవరాగనిహంగళుశుభగళుకేదారపాంసు
 గళి కేదరలాగి । ఆర్యశిలగేవిరవర్పగేయుద్ధగళిపరాజయవర్పదవ
 గి । దశరథగేదిరియసోసియవద్దాశరధిగి । రామగేకృతజ్ఞగతిధర్మర
 తగేసర్వ । విదగేప్రియతార్పణగియువిజనదల్లి । రాక్షసస్త్రియరవశకే
 మేర్వప్తళకటా ॥ క ॥ శీలంగళనల్లిపరి । త్యాగవతామాడిపరిధ్యానిను
 కేప్రణా । పూగరదికవనకాదళి । ఈగుణవతిదుఃఖగళను ద్యుదయకేయి

దే॥ శ ॥ పతిశి శ్రావణరతశి॥ మతివతిస్త్రియత్రాగివనవిభవనవం॥ లేక
డిదుఫలమూలగళిం । దితరవనిస్సినదేత్వ ప్రియిందివళన్లే॥ శ ॥ సతతపుకన
కాంగియును । స్మితకౌషిణియిన్ల రాక్షసియరువృధ్వియడల్ । అతియాతే
నగళననుకవి॥ సుకలిపశించును అనర్థసోంటరియదవల్ ॥ ఓ॥ ఇవళనశిలయు
క్తళన-ఈక్షనలిట్టయిసిప్పనల్లై రా । ఘననుదశాస్య రాక్షసనక్కైర్పుతభా
దవళ౯ ప్రపాపిపా । సువుసరియాకిమ త్తై లళినువ్వవళాదడిచేలేవలాత్మ
రు । ష౯వపడియువ్వనల్లినమ రామనుయీకినజొందిస్వామికా౯ ॥ శ ॥
రాజ్యశ్రష్ట నుపునదా । రాజ్యపు రాజనవజొందిరంజినుతిపనం॥ తిష్టగదం
బినజొందియు । ముజ్జగగళతం దే రామమూర్తిసుఖసువ౯ ॥ ౧౭ ॥ కామ
శ్లోకగళిందత్వ క్తళివళిందు । బంధుజనదీనళాయి కెబందుతన్న । దేరువ
నుధర్మియిపళువ్వు దేరివిడదే । రమణ రామనశుక సమాగమవట్టైసి॥ శ ॥
రాక్షసకాంకేరముఖపుని । రిక్షసళిలబాలిపుష్పవృక్షఫలగళ౯ । విక్షేన
ళిలకమనస్తళు । విక్షేనువళుద్యుదయదల్లి విళు రామనకా౯ ॥ ౧౭ ॥ ఘోషణ
గళిగన్నఘోషణవల్ల వే । పతియు నారియరిగిబాలియివళు । భూషణార్థ
ళాత్మపురుషన రామన॥ శ్లోలగియిపళు కెనుద్యుతియిచేట్టు ॥ ౧౭ ॥ కాయధ
రిసియిపను కాకుస్థిలకని॥ రమణివిట్టుదుష్టరపుకృతియిదు । దుఃఖదింద
కెనుకుళకూసుతిప్పనే । రామనబలజగకే స్వామియాగి॥ ౧౭ ॥ ౧౭ ॥ ౧౭ ॥
శాంతళనపద్మనేత్రళనసు । బార్దళనయివళకండరిత్రవనగి । శ్లోరిత
బరువిధదుఃఖపుశ్లోమకలిపదు॥ దేళ్వ దేనదే రాఘవగివళవిట్టు ॥ ఓ ॥ శ్మ
మిగేధరిత్రీయాజనకజాబలజేక్షణి రామరక్షితల్ । రమణినిశాకుర (స్త్రి)
యరురక్షసలావికృతాక్షేరిందకా౯ । ప్రమదవశ్లోలి వృక్షదనెరల్ తనగా
శ్రయమాడిశొండివల్ । ఇమరుతపద్మనిలసమవు జిలనరుకుళ్ వృసనంగ
ళిందజొం॥ పుష్పికా౯ ॥ సరుభరగతకృతాకియంకే । మదిపతిసుతే
తావద్వైన్యరూడి॥ సురుసేయిపళశ్లోలకశ్లోలకమాడల్ । సరుభరిశశికాం
కేరశ్మిబంద౯ ॥ ౧౮ ॥ ఈపరిచానరేంద్రనుమదిలశకుమారిసశ్లోడియా
కియే॥ ఘోషగే రాఘవేంద్రగినుపుణ్యభరిత్రగే రాణియందుద్యు॥ స్థా
పిసిశొండశ్లోలకరరుశాఖగళిల్ బలితల్పశ్మైలస॥ త్పాపగేరంగవిట్టల
గే రామగిమానసమాడినిందిన్ ॥ ఇతి శ్రీమత్సుందరకాండే రామక

ధారంజనీషోడశస్సర్గః॥

త్రైరామభండ్రాయనమః॥ సీ॥ రేడుపరిశుముదపండవినిర్మలనుభం
 త్రమనువినిర్మలనశోమూర్త పిడిచు । నడిచనుచుంసపునడితంరేనిలవోద
 కవనాశ్రయిసికన్నకాంతియిందానిలపుత్రగేసణాయవమాడువనరిలే
 ప్రవిమలప్రభనుకావవనసుతను । పదసేవేచురుతనుపావనియామేలేసి
 లేనపూర్ణశశిప్రకాశ । ముఖనఖారపుఖే త్తుసముద్రసలిల । దల్లిఅల్లా
 డుతిజొనావేయంరేశోలక । ఖారపిడితేళాగిద్దజారుమతిన । జనకపుత్రిన
 కండనుపునడునింతు॥ లు ॥ సీ॥ లేనసుత్రిశోండిచునిశిభరనారియరక్ష
 మిరసం । జాతనుఖోరదర్శనీరసంకులకండనిపకకర్ణిరక్ష । కాతుశీపక
 నీలక్రియరకర్ణవిడినరశంకుకర్ణిరక్ష । ఆతనులంబకణ్డేరనప్రావృతక
 ర్ణిరకూడినోడిదక్ష॥ క॥ అతికాయరసతిమస్తకయుతేరనుదిర్ఘతనుకం
 రయుత్తేరలంబ । శ్రుతియరకంబశశీశా । వృతేరనువిధ్వస్తశీశవిసరేర
 కండక్ష॥ సీ॥ మస్తశోభావ్వాసంబంధనాసికేరసంబలలాటిరల
 జకుజీర । లంబజానుకేరనులంబాననియరలంబోష్టియేరక్షుబుశో
 ష్టియేరను । త్రుస్వరదిర్ఘైరనదీరితికుజ్జీర వామనీరకరాశవదనీయరను
 ఘగ్నవక్త్రేరనిన్నూరిపింగాక్షిరవికటిరవిశృతేరవిశృతముఖీర । కాళి
 యరక్రోధనియరపింగాళిరకలబ । కారిణీరకూటిముద్గరధారిణీరను ।
 సుక్తుకాలాయసమజోర్రశూలశను । ధరిసియిజోరక్తసేరసరుదరిశి
 సిదను॥ గీ॥ వ్యాఘ్రముడిషమృగశివాజవరాజానన్దీయరకుయగజో
 ష్టనితపదరను । పకరుస్తపాదియేరనునిఘాతమ । స్తకేరననిలసుతనుదర్శిసి
 దను॥ సీ॥ బరకర్ణిరనకుయకర్ణిరగోలకర్ణియరనుపామజసింబుభరణియ
 రను । అతినాసికేరనుకిర్యజ్ఞాసికేరననాసికేరలలాటినాసికేరనిన్ను । వి
 శృతనాసికేరనుద్విపపాదిగళమదాపాదిగళక్షాధీనుపాదిగళను । పద
 జూలికేరనతిమాత్రశిరోగ్రీవగాత్రకుజోదరనీలక్రియరను । దిర్ఘ
 నఖజియ్యేయరనుచుస్తవదనీయర । బరవరాజోష్టగోలకురంగవదనీయ
 ర । నురణవదనీయరనుఖోరదరిశనీయర । రాక్షసస్త్రీయరకండనుప్రా
 ణసుతను॥ సీ॥ కండనుశూలముద్గరపాణియరనుక్రోధనీరనుకలబుజిం
 తేనేరనిన్ను । మధ్యపానపుసదామాడువస్త్రీయరకరాశవక్త్రీయరధూ

మృతీకురీయర। సత్రాంతమాంససురాప్తరమాంసశ్శోణితదిగ్ధకాయే
 రనిరతమాంస । శ్శోణితాశ్శేనేరను సుస్థంధవృక్ష రాజవసుక్తికుళితరక్ష
 స్త్రియతను । రోమకుర్షణదృశేరమారురియుకండ। నామదీజకళగేసే
 కేయరామనరియ । కండనీలనిందిలేయవృక్షకడిగేనింతు । జానకియకపి
 వర్ణ్యానుబక్షువిత్తా॥ సే ॥ ధూళితుంబిదకేశపాశసంచులకూడినిష్ప్ర
 ఖభాగిజింతేయదేకూడి । జ్ఞేయాపుణ్యభుకారేజ్ఞేరిమేలదివియిందజారిదజ
 తిశ్శోలకతారకూడి । భూరిపారిప్రత్యజారిత్త్రకూడియు ప్రియపదదర్శ
 నాపిక్షకూడి । లుత్తమాఖరణసంచోగనిష్ప్రకూడిఖర్తృతావ
 ననుకాఖరణకూడి । యూధబిడనాడిసింబునిరోలగింబుని । యిద్దగజ
 నారిసరిబంధుదీనభాయి । రావణనిరోధనవకూడిరాక్షసియర। వశకే
 యిజోమృధిలిననిరిజ్ఞేసిదనవను ॥ సే ॥ మళేగాలకొనేయల్లిజోలియు
 వశారదాఖగ్రభుసుక్తిద్దభంధ్రకళేయంతే । స్ఫురిశేయిల్లదేతంత్రిఫం
 దోలగజరిదవల్లకియంతేగ్గిష్టరూపకవకూడి । రమణానవశబిట్టురాక్షస
 స్త్రిజన వశకేశేరియశ్శోలకవనదోళధిక । తరశ్శోలకజలధికుస్తరవారి
 యాదుకేనికరస్త్రియరుసన్నిధియుకాయే । గ్రురునిపిడిత రోజ్ఞేరిరమ
 గేరిలే । ఇరువకుసుమితలకేయంతేమీరువరామ । వల్లఖీయదేవిసేరికేయ
 వపువినింద । ప్రళిసుకిజోసరియకండనుపవనసుకను ॥ గి ॥ పంచకకూడియి
 ద్దవద్ధనాళపురిలే । మలినవపుపుకూడిమలినవస్త్ర । కూడిముదిడిగొండు
 కుళితద్దయేణానే । త్రియసమిదరజనునిరిజ్ఞేసిదను ॥ లు ॥ దీనముఖాబ్జ
 భాగిపతిలేజపుకూడియదీనభాగియుం । మానినితాప్రకాశిసదేమత్తే
 ప్రకాశిసుతాస్వశీలసం । త్రాణానకూడియద్దఅశితాజ్ఞనశాబమృగా
 యతాజ్ఞనం । ద్యేణాశిశోలరియం లేఖయదిందిజోసేరికండనాఘనన్ ॥
 లు ॥ దిక్కుగళణనిరిజ్ఞేసువదేవినన్దిట్టుసురిందవృక్షగళే । సుక్కుతవంతేమా
 దువశశ్శోలకసమూరుపు శేరితంతేతా ॥ దుక్కుతరంగనేద్ద సరిశోలరువ
 తామేనభూషణంగళ । నిక్కుదేశోళిసువ్వవళ నిజ్ఞేసిదన్ పవమూననం
 దనన్ ॥ మ ॥ సువిఖక్తాంగినసేరిజ్ఞేసిమరుక్పూనన్ మనస్సంప్రమోద
 పుగొండన్ ప్రమదాశృధారేకరిదన్ తాన్ క్యేగళన్నిక్తిరా । ఘవదా
 జేంద్రగివృక్షసంస్థనిడిదన్ కంఠిన్ బదీదేదేశనం । ఖవళన్ శీలేరియం

దుష్ప్రేక్షణినిఁగ్రహించి ప్రాణమంగళం॥గీ॥ రామలక్ష్మణునిగోసా
మిరిప్రణలియ । రజిసికల్పశ్రేలరంగవిరల । దాసనవనుసంవృతస్వరూప
పుకూడి । యివనువృక్షపాశ్రయిసియునింతు ॥ ఇతిగ్రామత్సందరకాండే
రామకథారంజనీసప్తదశస్కంధః ॥

గ్రామరామకథం ద్రాయనమః॥ క॥ కుసుమితపాదపవనదోళే । శ్వస
నసుతనుశేరి రామసతినకుడుచుతా । ప్రసరిసుతిరేజరగితుతన్నిశియావ
తుస్వల్పశేషనిలికిజొనివేళే॥ గీ॥ అంత్యరాత్రియోళ్ పడంగవేదజ్వర
యజ్ఞసత్తమగళయజిసిదవర । బ్రహ్మరక్షసుగళబ్రహ్మఘోషపుకేళ । ప
డితులంకేయోళ్ గివవనసుతగీ॥ క॥ శ్రోత్రమసోలరుగళువా । దిశ్ర
శుభస్వసగళొప్పి కేలివికేగిండా । రాత్రిభరవరనుదశచను । ధాత్రిసు
తేయ రామసతియధ్యానకేతంద॥ క॥ కాలవనుసరిసినిద్రా । కాలపు
శొనికండుస్త్రస్తగళచబమాలా । జేలనుదశచనుసీతా । బాలినస్కరి
సిదనుమదనబాధేగిశక్తి॥ క॥ మనసిసోల్లిద్దకామపునమాళిసలాగదేయ
క్షురావణా॥ ఘనతరసర్వభూషణనికాయవకూడిలలంకృతాంగరా । త
మఘనగంధమాల్య వసనంగళ శోభిసికొండు కాంతియు । క్తనువరణి
య్యురూపపుప్రకాశిసిబందనశోభకకాగతా॥ సీ॥ సౌలువృక్షగళింద
సంతతఫలపుష్పపుంజగళిందసంపూర్ణవాగి । పుష్కరణిగళిందపుష్పసంకుల
దందశోభితవాగియుక్కుకవిరుంగ । వైభిత్ర్యవాగి విస్మయయుక్తవాగి
ఋణామృగసేవికవాగిసకల । దృఙ్మసోలరువాగి దిలపిసే మణిదేమ
శోరణావళికుడిచ్చుకిసుతిరువ । బిదిసోలడుతవిధవిధమృగఖగాప్త । క
తులఫలయుక్తకాయశోభకవనచవను । శేరిదనురావణానుబంధుశీఘ్ర
వాగి । మనసిసోలుజనకపుత్రినస్కరిసికొండు॥ సీ॥ దేవగంధర్వకాం
తేరుమదేంద్రనలనుసరిసిదరికివిశ్రవసుమగన । అంగరాశతగళుననుసరి
సిదరాగకాంబనకరదిలపగళునకేలవ । రావేళిడిడిదరు యథిపగీ యో
షేరువాలవృజనగళుతాలవంత । గళుకేల్వరుశ్రోత్తు కాంతిరుబందరు
కాంబనకలశోదకగళ శ్రోత్తు । ముండేనడదరుకేలవరుడిందేమండ । లా
గ్నగళుఖడ్గగళ శ్రోత్తరమోకేలవరు । పానపాత్రపునవరత్నభర్తమయవ ।
దక్షణాకేశ్రోత్తశ్శోభుభుదక్షణాగీ॥ గీ॥ రాజగుంసరికి రాజిసుతిజ్ఞ

పూర్ణః । జన్మబింబనిఖపుస్వర్గండు । యుతపుత్ర వాత్సవతిగేయింగచేతా
 ను । యిడిదఖోబ్బళవనపొడనిశేరి॥౧౬॥ నిద్రిమదకూడిచంగళునేవరుకొ
 గుతః । రావణానరాక్షసేంద్రనరమణైరవన । అనుసరిసిబందరశితలొయ
 దవనంటి । బరువవిద్యుల్ల లేగళం లేమిరువరాగి॥సీ॥ తారకేయూరబా
 తాదండమండలదోళగాడి పతికూడిమేలగిరమిసి । అంగరాగగళిల్లరు
 లిడుధమ్మిల్లగళి సడలియుబివరుగళిడిదముఖగ । ఘోష్పకమదశేషమోళి
 యొనిద్రా లసశ్శుభవదనగళిందసోక్తసోలయి । కువ్విసమాలిగఘోడలిస
 బివరిందబాడలుమాల్పసంపతియుకేళ । పాశగళసంటిశిక్తుగేర్పడలుమ
 దిద । లోలజునేయరవనదేండరులొలబిత్రై । రథికబకుమానకామగళన్దం
 దిరవరు । బందరా రావణానబకుమందికూడి॥లు॥ రావణానింతుమందిగే
 వర౯ప్రభువాగియుసిలేమేలెలితా౯ । తావవశేర్చికాముకనుబందనుమం
 దనమందయానపు౯ । తావితవాగేత్రస్త్రియరపాదవిఘ్నాపగణాదగళి
 సుకాం । బిలవరశబ్దగళి శ్రుతిగేశేరిదవాకపివర్చగాగలే॥ సీ॥ అప్రతి
 వ్యాపారనతిబలపారుషరా రావణానువనద్వారదల్లి । శేరిదవేళివేళిజ్ఞేసి
 దనుకునుమనుబకుదిలపపంక్తిగళి పరిమేలిసువ । క్షేలసేదనదిందరతిసిప్ర
 జ్వలిసలు బలమదకామ దర్పగళకూడి । బావపులొలగిద స్మరమూర్తి
 యంతేయు త్రమపుసుధాఫేనసమపువిరజ । వంబరపుదేగలకడిజారిఅంగ
 దగళి । రంగురత్నగణాంగళుజొంగిజొళియే । బరువదశకనవిజ్ఞేసిపర్ణవి
 టప । గేరినిలిదనుసంవృతాకారరాగి॥ ౧౬॥ జలిసదేపల్లపుష్పసంభయ
 గఘోళగే । ముదిడికొండాప్తిసువపంక్తిముఖనదిశేయే । కాగుతలిధ్యా
 నిసుతవృక్షకడిగింపను । శేరిదను రావణానుతన్నస్త్రియరకూడి॥ ౧౬॥
 రూపయావనసంపత్తురుపిసిబరువ । స్త్రియరననురూపినకూడిసుయశన
 వను । శంకుకర్ణనుచిత్రభూషణానుమద్య । పానమదశేషసదితౌఘం ప్రా
 పిసిదను॥ క॥ సమధికఖగమ్మగనినద । ప్రమదావనకవసువిశ్రవసుపుత్ర
 నుస్త్రి॥ సముదయపుసరుప్రవేళిసి । తమిజరవరరాగకపిగేదర్శనకొట్టి
 న్॥ శా॥ శీలజ్యోతివంగనరాక్షసేంద్రనమరాల్లెజన్మకండు౯కపి । వ్రా
 జశ్రేణ్మనుతారకాయుతమజన్మ౯ పొలల్వ సొంపొష్టుతా । రాజిలవా
 డేరకూడిబర్వవనధిర౯ యాతనేరావణ౯ । రాజ౯వింశతిబాకు వం

దునినితాప్రాంత్యస్థనాగిష్టన్యే॥ ౮॥ ధీరనువాయుపుత్ర సరిశేజనుతా
నుస్వ శేజుడిందది॥ గ్వారతమస్సుశాంతిసి ప్రవతిఁసుతిద్దరుదాగ సంవృ
తా॥ కారనుపర్ణ సంఘదోళుకాయపుతామరేమాడిశ్శొండిపణ॥ శే
రిదనల్లి రావణునుసీలేనకాంబదకల్లి గాగలి॥ ౧౭॥ అసికళేశాంశేయల
పాంగద్యశేయసంఘృత స్తనియవిపులకటియత్రైతల్పశ్చేల॥ రంగవిరలన
రామనరమణిసరియ॥ దర్శనకేతడిదరావేళిదశవదనను॥ ఇతిత్రైమిత్సుం
దరకాండే రామకథారంజనేలష్టాదశ స్సర్గః ॥

త్రైరామకుండ్రాయనమః॥ ౧॥ ఆవేళేరూపయశావన॥ తావుకనంప
న్నిరామపత్నిజనకజా॥ దేవియలంకృతరూపన రావణానితాజరేశ్వర
నవిజ్ఞేసిద శ్ ॥ ౧౭॥ కంపిసిదళుదేవిభూతిగేకవిళియం॥ కూరువుగళనేరడు
నుదరశ్శొత్తి॥ స్తనగళిరడుబాడుతళదిందమరేమాడి॥ అళుతకుళుతళాళు
తాయతాజ్ఞి॥ ౧౭॥ ఆవేళేదశకంఠనావరాహోదేయవరవర్ణియసమి
వవర్తియాగి॥ రాక్షసస్త్రియరిందరక్షితభాగిద్దసిలేయకండనుజిత్రవిత్తు॥
అర్ణవజలదల్లి అల్లాడుతిదరావేయంశేదుఃఖార్తళంకాయయవళు॥ సంశి
తప్రతళునసంవృతకువియల్లి ఆసీనభాగివృక్షాగ్రదింద॥ శాఖీభిన్నిశివి
త్తంశేజగతిమీలీరజవిఘ్నాపణవనేతరిలరవదుజిత్ర॥ వాగేనిర్ఘాషణాళు
ఘోషణార్ణవళు॥ ధర్మధర్మిసుతిపళుపంకపద్మవిసరిలె॥ ౧౭॥ సంకల్పకు
యపుశ్యస్వమసోలరధవకూడి రామనరాజవర్యనసమస్త॥ బల్లదేవనన
మిలపకేశేరువవళంశే యిపళనసోలదన దిందశ్శోషి॥ సువవళనధ్యాన
శ్శోలకపరాయణాత్మకళనదుఃఖకంఠవరియదిజ్ఞో॥ రామళరామానుర
క్తళమణిమంత్రికట్టుగళిందలిపిట్టుశ్శొండు॥ శ్రోరళుతిజ్ఞోసర్పసరిలెతి
మరళువవళ॥ ధూమకేతుగ్రువుసోలకిదూష్యభాద॥ సోలజ్ఞిసమాన
రాక్షసిపూరుదుద్భవద్లి యిజ్ఞోజానకనకండరాదశకను॥ ౧౭॥ వృత్తశి
లళుతాజారవిజితధర్మ॥ యుక్తకులదల్లి పుట్టిఅయుక్తకులన॥ పూణిపిడిదు
ద్విజన్మశేషడిదవళనే॥ వృననపడియువనలినదర్శిసిదనవను॥ ౧౭॥ అపపారదిం
దవిద్యేయు॥ భవలశేశోణిశంశేఘనయశస్సవమలియం॥ దువశాంతిసికంఠి
వళను॥ విపులీయోళగిత్తద్ధిరుళిదవిధదండివళణ॥ ౧౭॥ ప్రజ్ఞశ్శోలగిదవళ
పద్ధతిఆశేకే॥ ట్టివళరిలివిఫలభాదరిలి॥ అజ్ఞదిక్కుగళిగేతారదవళరిలి॥ యిప

శశాదశాస్సనిజ్ఞసిదను॥ ౧౬ ॥ కాలకృతియపూజేభూతకాగ్నిదరిణినిరుత
శూరవాదనివరుణిణి కలిలవాగివద్మకాసారవిమోరిణి॥ యిరువవళదశా
స్సనిజ్ఞసిదను॥ ౧౭ ॥ అధికకేమసినిందకుళియదప్రశేరిణి॥ లుదకవిల్లదిద్దన
దియురిణి॥ శ్వాసముట్టియిద్దసవనవేదికేరిణి॥ యిరువవళదశాస్సనిజ్ఞసి
దను॥ ౧౮ ॥ శాంతవయ్యిశిఖీయసమపురాక్షుగ్రస్త॥ రాజబింబయుక్తరా
త్రిసమపుగజవిధూతపద్మబగపద్మనిలసమ॥ విరువవళదశాస్సనిజ్ఞసిదను॥
సి॥ పరిశోలకదిందలిబళలిశోలపిసువళతిరపుకడిదునదిప్రపదుపు॥ కురితం
తేయిపళిఅపరపక్షనిశాసమానళమృజినవియేనకళను॥ మణిమంటపనివా
సమామవయోగ్యళనతిసుకుమారియఅతిమృదులేయ॥ విసులుగేబాడిదవి
సవంకేశిలెప్రుపుద్గృతవాగియూధపనిందలొలగి॥ స్తంభబంధనగోళగా
దసామజిసరి॥ యిరువదుఃఖార్తళనుశ్వాసవిడువవళను॥ మళియకొనే
నిలవనరాజిమయియుఫొల్వ॥ దిల్లనిర్మత్తవేణినదృష్టిసిదను॥ ౧౯ ॥
ధ్యానపుకూడిశోలకళయకాపయిత శ్ లుపవాసకర్పితళి॥ దిలనళుజ్జీ
ణకామళునుదిలెప్తళుస్వల్పఫలాశనళీతఫొలె॥ మానధన శ్ అయాభన
ళుప్రాంజలిదీలవతియంలేనికుపం॥ త్తాననశాశవళబయిసి దాశరథిలె
గిజిత్రవిత్తివళి॥ ౨౦ ॥ రొలదనవారిధారేగళురొలదనలగాసుపక్షకా
ప్రుళు॥ క్లొలదయలొలదనద్వయపు రొలదనుతిప్పవళళ అనింద్యళళ
మొలదనమాడిదళ జనకమాపతిపుత్రినకల్పశ్చేలసం॥ రాధినరంగవిట్టిలన
రామనపత్నినశేరి రావణా॥ ఇతి శ్రీమత్కుందరకాండే రామకథా
రంజనీ ప క్షొలనవింశ స్కర్ధః ॥

శ్రీ రామకథాద్రావనముః ॥ ౨౧ ॥ రావణానాపతిప్రతేయరామన
ప్రియ్యళదిలనళళతఫొలె॥ శావనీళన్ నిరిజ్ఞసి స్వవాఙ్మధువింగితవాగిజ
ల్పిదన్॥ దీలవియేయేకేనన్నకడిదృష్టిసదీలుదరస్తనంగళన్॥ శావుకే
లూరుబాడుగళుప్రాపిసేనిన్ మరేమాడికొండియే॥ గొలవళేనిన్నదీ
రువిదుగొలెప్రవమాడిదకాగిసుమ్మనే॥ ౨౨ ॥ కామసిబందేదర్శనకేకం
జదళాజ్ఞియేమన్నిసన్ననిన్॥ ప్రేమపుశాళనిన్నకడిప్రేరిసుతిప్పదేనన్న
జిత్రవి॥ రామిశొళేవరున్ నరరునమ్మనిశాభరరిల్లవిల్లవే॥ శామినియి
న్నుమన్దయపుశావినళీకకేనిన్నజిత్రదొలె శ్ ॥ ౨౩ ॥ సర్వావయవసు

శోభనీసర్వజనమసోఽభిరమేప్రసాదమనన్తమ్ । పర్వేందుముఖమే
 సన్ముగే । యుర్వియోధిదుధర్మవన్యమువతియరొలిమి ॥ ౧౬ ॥ కామరూప
 గళిగీత్రవ్యాధరిగీపరః । స్త్రీయరనపఠరిసియు శ్రీఽడిసువదు । ధర్మసువదున
 మగీధర్మవాగిపదుసం । ధీరువిష్ణువలివిధీరుతనమే ॥ ౧౭ ॥ ఆదాగ్యుని
 కామరూప । భాదరీనిముష్టివల్లియన్నగీదేగి । నిరదేరుదల్లి కామరూప ।
 వ్యేదేయియోగాగీ కామవర్తనియాగు ॥ ౧౮ ॥ శోభనశ్రీగోవిందశోభ
 నీయారికినన్నల్లి ప్రేమమానసపుమాడు । ఏకవేదోధరశ్రీకేయాగువి
 మేఖాశయ్యభాగువియేకీస్వాంతదీపగీ । జింతియేతకీశీరిజింతిస
 లేతకీశ్యపిసోఽడు శ్రీభువనప్రియభునిను । నిత్యవస్థానదోళీ నిలైత
 శుపవాసమాడువిమలినవంబరపునుడువి । మేలతకీపు సముచితగళల్లి సీరీ
 నిగీ । తనుగీభూషణగళనిన్నధరిసికొండు । కీరుసామజనాసోరు
 శేరునన్న । మనీగీసాతాగ్యకరియాగుమనసుమాడి ॥ ౧౯ ॥ పరిమితజిత్ర
 మాల్వీగళుప్రదుకులగళున్ సుకుందరా । గరుగళునన్నపానగళుకాంభ
 నరత్నవిభూషణంగళున్ । స్ఫురిమవశోఽగళయ్యగళు శోభనశ్రీకేసున్య
 త్రవాద్యగళు । విరుదిపవన్నశేరియలికీరుసమస్తపుబందుజొందుని
 ॥ ౨౦ ॥ సీ ॥ స్త్రీరత్నభాగిద్వీపేనిర్మలభాగిన్నవ్యసనార్థభాగబేడు
 భూషణంగళనువపువినల్లిధరిసికొనన్నశేరిదమేలీభాగ్యగళను । ఆ
 ప్రిసదీపనర్థభాగిదేగిరువియేయలినిన్నకొలమలయావనవిదు । వృద్ధపు
 కళియుతదంతేలశ్రీకేపుపునరుప్రాపినదల్లిధునిజలసరి । రూపకర్తనుబ్రహ్మ
 నురుజిరినిన్న । సృజినినిసామ్యశనమక్తేసృజనమాడు । లరియదేసుమ్మని
 పనంకేతరుణినిన్న । రూపసరిరూపవదినధారుణియోళరియే ॥ ౨౧ ॥ రూపయా
 వనశాలియరుజిరదర్శ । నియపితామరునాదాగ్యునిన్నకండ । మేలీమరు
 భాగదియోనినిమిథిలతనమే । నానుమరగిదమరగుయిదేమబిరగు ॥ ౨౨ ॥
 పీకాంశునద్యశదర్శియేనిన్న గాత్రవిలవయవగళుకాణాలాగినన్న । క
 ణ్ణిసోఽటగళుడింగడిగాగదిపవల్లికృపిడినన్నరాఘవనమేలి । మోఽరువ
 నేడనాడుస్థిరువన్నల్లి జిత్రకేపుధుశ్రోణియేతారేయిన్ను । నాను
 షోఽగళల్లి నటసికందమోనన్నలు క్తమస్త్రీయరనంపక్తుగీల్లి । తద్రవా
 గళునిన్నగ్రతార్చశంకే । దానియరమాడికొలనన్నతరుణిజనర । నన్నసం

వత్తుయావత్తునిన్నవశవ । మాడువేమటభునినేసాంబ్రాజ్యవిష్ణో ॥ ౪ ॥
 నానానగరాష్టధరా । స్థానస్థరగిద్దుకందధనరత్నగళ ॥ శానివేనిననిమ
 త్తవు । మానినిమృష్టగూగిమన్నిసునన్న ॥ ౫ ॥ సనసాటిపూరువనకా
 శోనీశానిలియలివిలాసినియేసంగరదోళీ । అనిమిషరసురరుసచితవు
 సనయమరిగినిలలుశక్తి నాటిచెనడిదరు ॥ ౬ ॥ సామజగళుపొలయిసద్వ
 జాశ్వరధంగ । శిల్ల పొలయికుముగళిల్ల పొలయి । బాణాశగ్నరాగిబళు
 తారిసోతర । ల్ల విసురాసురేశ్వరరుకలచిసి ॥ ౭ ॥ సనగు త్తమకృతియే
 వదో । మనసిష్ఠేయుకూడినిమమాడబడుదలీ । తనువుగిధరిసికొప్రళో
 సువ । ఘనభూషణగళను కాంబీర్యైరని ॥ ౮ ॥ నిలనలంకారవరియ
 గేనిన్నరూప । విజ్ఞేసువేనన్నగనుకూలవృత్తికూడి । మనసుదాజ్ఞాకూడి
 యమరువిశవవ । ననుభవిసుఖజనుశోగగళనువరాంగి ॥ ౯ ॥ సె ॥ మనసు
 గేబంధాగేమధుపానవనుమాడుయేనిసోజీకొలవిల్లగ్రయిసుధరే
 మస్తవుకూడిధనరత్నగళకూడి గ్రయిసునన్నలిప్రేమవదిసురమిసు । అవ
 శ్యేసునిగిష్టవదుచ్చిష్టవేదుయోలాలిసునన్నశేరిపాలిసఖలవను । సనప్ర
 తావవకూడినటివనినశేరినిననింటిరిష్టరునిఖలనుఖవ । యోందువవరంకే
 మాడుతావుకళేనన్న । బుద్ధిసంపత్సమృద్ధియుభూరియశనుసకలవనుసో
 డికొనినిసమ్మతిగొలు । రామనిందలియేనుకార్యవలినిగి ॥ ౧౦ ॥ రా
 జ్యలక్ష్మీసనడలిఅరణ్యశేరి । బీరవసనగళుట్టినిమ్రొకరాగి । జయవవిడ
 నాడిధరేయిల్లి శయనమాడి । యిరువనవనిగయిల్ల పోయిపసోబ్రతుకీ ॥
 ౧౧ ॥ సుఖగళినిన్నరాఘవనుసోలచువధేగినిరిజ్ఞువద్ధే । గేఖువియో
 భాదిరణ్యకనకీర్తియువాసవనల్లికాముది ॥ ప్రళిసబలాశనిలఘనమం
 డలదల్లిప్రవేశవంలేన । న్నభవనదోళీ ప్రవేశినిదశారినకాంబనుదే
 గేరాఘవ ॥ ౧౨ ॥ జారుస్మేరాననియలి । కీలరువేజారుతరదనివినజన
 యనిని ॥ శేరిననమనసురునిది । ధిరేసువద్ధనచిసంలేదినలేగొనిసి ॥
 ౧౩ ॥ క్లిష్టకాశేయపుడియుట్టుకృశిసేతనుగ । లంకృతియవిట్టినిన్నదర్శనవు
 మాడి । తాళవేధిగొంబినప్రేమతార్చరల్లి । సచితరతిమాడవల్లీనేసాం
 తవిత్తు ॥ ౧౪ ॥ అంకేపురదల్లియోనన । కాంలేయరిగిప్రేష్టభాగిఘనగుణా
 శల । స్వాంలేయరిగినిలనుకీ । శాంతశీఘ్రస్వర్పకొడుప్రసన్నిశేరి ॥

ర్మవిజ్ఞేసుసాధువృత్తకనుసరసి॥ ౧౬ ॥ దేవేగినిన్నిందరక్షితరాగినిన్నదా
రేరిప్పఁగొఱాగన్యదారేరిపరు॥ నిన్నసరివరరబల్లిదునిన్నదారే॥ రొడనే
శోలెనిసునిలఁజొలయిసడిమోయఁచెగే॥ ౧౭ ॥ దుష్టనుతన్ననారేరిలితుష్టి
యకాణాదేలన్యదారేరె॥ దృష్టిసిజంభలీంద్రియనుధిలభపలత్వవకూడి
జార్యదోలె॥ ౧౮ ॥ జేష్టిసిప్రజ్ఞఁజొలెరిదరే॥ యివి నాశనవాగియుంపద॥
ఘోష్టనుకెనుకాంబనుపరాశవవాపరదారేరిందలె॥ ౧౯ ॥ సాధుగళిలవ
రిల్లఁచొదశాస్యనేయీపురదల్లినినును॥ సాధుగళిల్లిసేలెవగుపసర్పిసలి
ల్లఁచొమున్నసాధుగళి॥ మోలధనమాడలిల్లఁచొనుబుద్ధియునిన్నగేయీ
కేయింతుదు॥ ర్మేధకనాదినినువిపరితమునస్సిదుదేవేగేశేరితొలె॥ ౨౦ ॥ ఆ
జారరచితమరియుని॥ శాభరనాశార్థవాగిసంప్రాపిసితొలె॥ భీభరవ్పేరి
యేసుధియరు॥ సూతిసిదరుమోలధనగళుశ్రుతిగేసొగసదే॥ ౨౧ ॥ అనయ
ప్రభరనలకృతా॥ త్మనరాజనమోందిజనపదంగళుపురగళి॥ విసశిసుతవిసు
సమృద్ధిగ॥ తునురాజనదోలెవదిందలొలెకగళిల్లి॥ ౨౨ ॥ అదిరిలెలంకేర
తొఱుసంకులవిదునాశవాగుతదేనిన్నలపజార॥ విదుకుక్తియమోచొబ్బ
నిందలినిన్నిందత్వరితవేస్వకృతియిందవిసశిసువ॥ కలుషకర్మనలదిలెప్రద
ర్మిననాశకశీనందిసుతవిఖూతావలిగళు॥ అఘకర్మకననిన్నలదిరితినుడివ
రుజనగళునివపజారమాడి॥ ద్వివవశదిందరాద్రునుదశవదనను॥ వృసన
వాప్తిసిదనందుకుషి॥ సుతయిలనే॥ నన్నవశమాడితొలెవదకినునినగి॥
శశ్వవల్లఁచొధనవన్మేశ్వర్పవిత్తు॥ ౨౩ ॥ తానువిందదేవేగిప్రశేలనన్యశో
ఱాగి॥ నానురాఘవగేలనన్యశాగి॥ శిరసుఅవనఘజకేశేరిన్మేనిసిదవ
ళి॥ పరనఘజకేశేరిగిబాగలాపి॥ ౨౪ ॥ తొలెకకాంతనవనుతొలెకసంప్రా
జిత॥ వవనబాఱుదండవదనువిడచి॥ శేరియిరువనన్నశిరవన్యగేలవగి॥ శే
ర్పబఱుదునానుసేలెకేయాగి॥ ౨౫ ॥ రామగేయొలెగృధాదప్రియేరామ
యోనానవరాజనాదవ॥ నేమిగేఆత్మవంకగేమనిలెపిగేవిద్యయురితి
యిన్నున॥ నానుయితొత్కగర్మిసతొలెత్తళసాధువిదంకరణ్యదోలె॥ ౨౬ ॥
ధామవమాడియాదరునుకెనిరువననకూడిరాఘవ॥ ౨౭ ॥ కరికరేణు
రితికాకున్దశేఖర॥ నిన్నునన్నకూడియిరువదాగి॥ మాడునినునవనమ్మే
త్రిసంపాదిను॥ వల్లిఅర్థనాగుకురిగేమున్ను॥ ౨౮ ॥ కురియగొలెబిడల

వనిందలధికధర్మవంశశాత్రును శరణందమాత్రదన్తి | శరణుసోదకువనపక్య
 తిగణిసవల్ల | నవనశీరిసుననయిన్నతవశగొణాదే || ౧౬ || రామనిందలం
 చేరజ్ఞిసికొండునిఁ | బ్రతుకువదకియిజ్ఞేపడిదుయిపరే | శిలఘ్రవాగిన
 న్నతిరామజన్త్రగి | కొట్టుమ్మిరి మాడుగుణపుగ్రయిసి || ౧౭ || రా
 మగినన్నకొట్టిరేపరాశవవర్యదేస్వస్తికాంబినిఁ | ఊమపు మాడువ
 న్ పురుషసింహునవన్యదకన్యధావృధా | కాముకనాదరేమృతియేకాగ్రు
 విరావణయిన్నమేలితి | రామనక్యేలితనశరాసనశబ్దవశేల్విముం
 దేనిఁ || ౧౮ || అంతకనాదరున్ బిడువనాయమరేన్ద్రనవజ్రవాదరి | న్నం
 తరదల్లికాన్ బిడువదల్లిజియిననకడ్డుకందదు | స్వాంతననిన్న రాఘవన
 వన్ బిడతొల్లనుశ్రుద్ధనాజగ | క్తాంతనజాపఘోషమవశతక్రతువజ్రచేసా
 టిశేల్వినిఁ || ౧౯ || రామలక్ష్మణాబిరుశరంగభుగ్ర | సర్పగళరితినిశితగ
 ల్ జ్వలితముఖ | భాగిబతుకవిలంకేయోళి బేగయిన్న | రాక్షసరణా
 శమాడుతప్రళురిసుతవో || మత్తకొలకల || ఎల్లియేనవకాశవల్పుపుని
 ల్లధాగిరఘాత్తమ | ప్రొల్లసత్ప్రదరంగళిన్న ప్రపూర్ణవాగియులం
 కేపూ | ర్నల్లినుత్తుతవోనిశాటవ రాదిగళ్లరఘుప్రజా | వల్లశాబ్ద
 యన్యేనకేయనువద్దుకొల్లువనెల్లర || ౨౦ || ఘణిగళనున్యేనకేయను
 ప్రాణాగిని | సమనిశాటరనెల్లరసంక్తురిసియు | నన్నత్తర్తననకొండు
 నడివనిన్న | విష్ణుబలిగతిదేప్తలక్ష్మివిధవఘనీ || ౨౧ || నిఁజనస్థానదోళి
 నిగుతరాదవరనరాక్షసరన్ ప్రదర్శనవమాడి | రామనయదురనిల్లలశక్త
 నాగిలసాధుకార్యవమాడి శాలిశీరి | శ్రాత్యగభుతయ రాశ్రమవిష్ణు
 రామలక్ష్మణుమృగార్థపుజరనిదాగ | శడ్డుకందియేనన్నబలనితిరా
 మలక్ష్మణరగంధవనినుభాగ్రామాడి | అవరయదురిగి నిలువదకధమయి
 న్ను | కులిగళయదురశ్వానపుడొల్లిదేగి | శక్తనాగువిప్రత్రగిశక్ర
 బాకు | సంయుగదోళంకేదోరకదుజయపునిగి || ౨౨ || నన్ననాధసుర
 ఘనాధను రామనులక్ష్మణసోడగూడిలంకేశీరి | అంశుగళిందలిఅల్ప
 తోయవసూర్యనంకేమయోగ్రసాయకగళింద | నిన్నప్రాణగళనుని
 మిషదోళి గొంబను అంజినిల్లదేవలాయనవమాడి | నినుకుబిరనని
 లయవగంధమాదనశ్చేలవను శ్చోక్తిదరును సరియే | వరుణరాజననశీశీ

చిదరును సరియే రామనవనిన్ను బిడను కల్పగిరిరంగ । విరలనాకనుల శనిశ్చై
విపులవృక్ష । వవని విత్తంకే బిళువి రాఘవన శ్చైలి ॥ ఇతి శ్రీమత్సుందర
కాండే రామచంద్రారంజనీపకవింశ స్సర్గః ॥

శ్రీ రామచంద్రాయ నమః ॥ ౧౯ ॥ సీతేయాడిద పరుష తాపిగళుశ్ర
వణా । శప్రియంగళ యాతు ధానాధిపతీయ । రావణానుశ్చేళి సౌమ్యదర్శన
ళిగవని నందనిగే ప్రతియునుడిదను సొండుకొణాదే ॥ ౧౯ ॥ దేగేదేగే సొం
త్వయితను స్త్రీజనవశ్య । నాగియిప సొలప్రియంగళాడి । సొలపుగిప సొ
దాగేదేవినన్నలి కామ । వెద్దుకొలపతాంఠియిడుతదనగి ॥ ౨౦ ॥ అపమాగ్న
బుక్తిచోలెడువ । ధవలకుదిరేగళను యిడివ సొరధి సమవి ॥ విపులినదనన్న
శ్రుధీయను । ధవలాక్షియే కామ వెద్దుశవనకిడుతదే ॥ ౧౯ ॥ ప్రాణిగళిగే
యల్లి ప్రతికూలవాగియునిపదొకామవల్లి మేలజనంగ । శల్లిశ్చపేయుస్సే
బువదుపుట్టుతదకాగి । వనిలేనిన్ననానువధి సదిపేనే ॥ మ ॥ అపమానార్థ భు
నిన్ వధాకుళలేమి ధ్యాశీలనల్లిన్నురా । ఘవనల్లి జ్ఞేయమాడికొల
డుపరుషంగళాగి యానన్నని ॥ నేవుగళాడిదివాక్యగళిదకే నానినిన్న
ప్రాణావళూ । తవనివేళియేమాడునొలెదుచితవాదర్ స్త్రీనిదే జాన
కే ॥ ౨౦ ॥ ఈవిధపునుడిదు రావణానావనిలేనపునకు రాక్షసాద్యక్షనవ ॥
శేలవలవాగ్రుబువా ప్రిసి । తావజినదనాగయదేయుతాళికే కొణాదే ॥ ౧౯ ॥
దేవియిన్నునేరడుతింగళునన్నిండ । రక్షితవృథాగి ప్రాణవరుసేయిరువళా
గుసమయవి త్రిపేనామేలీ । శయనమాడునన్నశయ్యదల్లి ॥ ౧౯ ॥ ఎరడు
మానగళాదమేలినినల్లి । ఇజ్ఞేమాడుదే రామనయిజ్ఞేయిసువ । భాదరే
ప్రాతరశనార్థవాగినిన్న । కడిదునానుమతానసకిడువేబిడదే ॥ ౧౯ ॥ అందు
రావణనిరికిలవనిసుతేయ । జబరిసువవేళివిజ్ఞేసి సచితవిద్ద । దేవగంధ
ర్వకన్యేరుదినిరాద । రాగసంజ్ఞయనిడిద రాయతనయనీరు ॥ ౨౦ ॥ శేలవ
రుకుటిబల్లిగళొడ । శేలవరులొలెదనగళొడనే శేలవరుముఖసం । బులనగ
ళొడమాడిదరా । అళివేళిగే సొజ్ఞగళను అంజదిరందు ॥ ౨౦ ॥ అవరిందలా
లనగళ । న్నవనిసుతేయపడిదు రాక్షసాద్యక్షగే తా ॥ ప్రవజినదభాక్యచిత
వా । శ్చవనుస్వశీలకృతగర్వి తాక్యకనా ॥ ౧౯ ॥ పుణ్యవంకనాదపురుషని
వట్టిదొ । శ్లోబ్ధనాదరిల్ల ధోలదనే సొయింధ సౌపకృతిగేయదేయి త్త

నినవారి । సువచకింతుమందిసుఖసింహుడు ॥ ౧౭ ॥ శబిశబిలపరిగంఠేదాశర
 ధిగధిశ । ధార్మికే రాఘవేంద్రగిరరుణినాను । నన్ననిసేపొర్తుయవను
 మానసవమాడి । ప్రాధి సువనుంటు శ్రీకువనప్రభుగళి ॥ ౧౭ ॥ అమిత
 తేజగి రామగిరమయియాద । నన్ననిమనిమనుడిదియో శారిమృగిన । పా
 పవిదుయల్లి పోలదరు ప్రాణగినిది । తృణసగతొనిన్న రాక్షసాధ
 మనిసోకే ॥ ౧౭ ॥ శశపువృత్త సామజపుచూడిబనదల్లి । యరుతవల్లేశశ
 పుసరియునిను । ద్వీరదవరపు రామవిభువిందుయిత్వాసు । శులనదూరిల
 జ్జేగినియోబళనీ ॥ ౧౭ ॥ ఎదివరిగిలవనకంగళయేదురనిను । విశదిరువి
 లంతమట్టుగిప్రేడికాశిబలనేనన్నలకార్యకేకాంబనిన్న । కంగళుదరవే
 శృష్టిపింగళగళిలనీ ॥ ౧౭ ॥ శ్రూరవికారబజ్జుగళిందనినీకే కాంబియో
 శాను రాఘవనపత్ని । యాదవల్ దశరథత్వాధిశ్వరనసోలసేయినన్న
 శేరియేనీనునిను । వ్యాధురిసిదియిదకతొనిన్న జిద్ద్యయదేగి తాశి
 శదడాగియిపదొ । నన్నతపొలరక్షణపుమాడికొంబదకనఘన రామన
 ఆజ్ఞకొందగి । శానుననతేజదిందనిన్నవపుశస్సు । వంశిమాడదీయిపినుశ
 స్కార్థ నిను । ఆర్చపత్నిననలపరుసువదకే శక్యవల్ల పొనీలని రాక్షస
 నీనిగి ॥ ౧౭ ॥ నిన్నవధార్థపువిధిసం । పన్నిసిననకందునిన్నపట్టుదొళగి తా
 వ । సన్నివసలిమాడిసి తోలయిన్నతొసందేరువిల్లి విదకేదశాస్పా ॥ ౧౭ ॥
 ధనదనతమ్మనిను సముదారబలిష్టనుశూరశాదవ ॥ ౧౭ ॥ నినిదుదేగిశేల్లుత
 దేనిననవంజనమాడి రాఘవేంద్ర । వ్రనఖయవిల్లి దేలవనరాశినజార్యపు
 మాడితందుని । న్ననగరదల్లి శేరిసిదిశాశపుమాళ్లునునిన్న రాఘవ ॥ ౧౭ ॥
 సీలేయొడిదపరుషతాషిగళుకేళితిల్లనీత్రగళిరడునుతిరగలాగి । నిల
 ఘనసన్నికాశనునింతునుమని । దశశనువిదేరుబాలినదర్శిదను ॥ ౧౭ ॥ లు
 రుబాళుశి తోలధరనవ । నురుసత్వనుదిలప్తజిడ్డును గ్రాక్షనుసం । బరమా
 ల్యనులేపనగళు । స్ఫురిసేదలన్మచుటశాగి తోలెసినింత ॥ ౧౭ ॥ తప్తకాంబ
 నాంగదనుసువిభూషణ । నింద్రనిలవ గిగళిందమోళివ । ప్రోలెనిమా
 శ్రవమృతసూక్ష్మక్తియో శ ఫణి । యొడనీమందరవనిమోళియియిపను ॥
 ౧౭ ॥ శృంగగళిందమందరపుచిత్రితవంశిమతప్తదేమర । త్నాంగదబాళు
 గళి ప్రణీసేలర్ధనిశంగళు చుండలంగళు ॥ ౧౭ ॥ సంగడపుల్లపుష్పదశసంపద

శ్లోకగళిందశ్చైలపుణ్ । రంగినితంఠేశ్లోకశిసేవిరాజసింహశ్రయశారిరా
 వణాన్ ॥ సే ॥ సంకల్పతరురీతిసంకాశిసుతవసంకనమూర్తియంఠేమండన
 గళింద । భూషితాదాగృభూరిస్వశాన వేదికరీతికీలకర దేలకుకూడి
 శ్లోకపసంరక్తదక్షుగళిందదశశనుసర్పశేపాటిశ్వాసేగళశుకూడి । సేలేన
 సోడుతశిడిముడిగోగ్గులలి నుడిదశాశిగేయలిజడశేయంతు । అనశిసం
 పన్నభాదియేలభజిన్ । సంఠేరామనమేలిమోలువిదువిడదే । యద్దిఅన
 యశేయ్యానిన్నయిన్ననాశ । సలుకువేనుసంధ్యేసవిత్వ శేలజసినరీతి ॥ ౧౬ ॥
 అందుసేలేగేరాక్షసాధ్యక్షనవను । రావణానువహిసి వ్యేరికుర్తనవనీమర
 యద్దరాక్షసియరిగేగోలరేక్షణియరి । గాజ్జీశ్చోట్టనుసన్నిధిగవరశరి
 దు ॥ మ ॥ ఎలిమేకాక్షియేపకశణియలికణ్ణావృత్తేగోలకణ్ణియే । య
 లిదంఠావశరాజకణ్ణియలికణ్ణాలంబిశేలుస్తీపా । దశిగోలపాదశీపా
 దక్షాశీప్రుపాదశీలశ్వపా । దశిపకాక్షియేపకపాదశీలపాదశీ
 శేలిరీనన్నవాక్ ॥ సే ॥ అలిమాత్రగళమూర్ధ్నాలిశుజోలదరిశేలి
 లిమాత్రమోలునాస్యశలిశేలి । యలిదిర్లుజిద్వేశేలిలిలిజిద్వశిశేలి
 నాసిశేలిశేలిశేలిసరిముఖ । యలిశేలిగోలముఖ యలిశోలముఖశే
 శేయ్యాసేలేనన్నగేదేగేలిశ్రు । వశశేలేరువశోసర్పరుదాగేమాడిరి
 అనుమోలమపువిమోలమవనుసరిసలు । సామదానశేల సదుపాయగళు
 దండు । సాధనగళుమాడిపాంఠనన్న । మేలిశీరుగువక్త్రమిధిలిపుత్రిననిపు
 మోధిమాడిరిన్నబుద్ధిశేలిసే ॥ ౧౭ ॥ యిగేపునరుపునరుయల్లరిగాజ్జీశ్చో
 ట్టిధిశ్చోలపదిందమిధిలినుఠేయ । తజిసువదశోదగే ఠాన్యామా
 లిని । అవగేనుడిదశవళిగడ్డబందు ॥ సే ॥ ఠాన్యమాలినికన్నద్యేతనఅప్పిశోం
 డలొమదా రాజనియన్నకూడి । శ్రేడిసోయాజానకేదేలిశ్రుయే
 శేకృపణాళువర్ణవిడినలివళు । మూనువ్యశంఠేయామానిని యిందయేదా
 గజీకాగిప్పదధివనిన్న । బాకుబలాజితప్రవరశోలగంగళ నమరరున
 మరవశ్యరునుసరితి । యివళిగడవల్లరలొతన్నయిజ్ఞేమాడి । దవశకామిసి
 దాతగేలిధిశవలిమి । బకుదేశ్చోర్తితరకామళిందేనుబకుదు । తపనపువి
 స్త్రేసితనుపుగేదశవదనసి ॥ ౧౮ ॥ పరకామళనిజ్ఞేప్రిసిది । పురుషనతనపుగదత
 షనశ్చోర్తలొసుఖవే । దోరశకుదుసుఖసంప్రేరియి । దోరశకులిపమవ

శివవరపదామణియిందల్ || ౧౬ || అందు ధాన్యమాలి యిందపిల్చిసికొండు
 డు | తడియపడువనాగిదశవదనను | రుసితవదనసాగిఅశ్రుసంకాశను | పుడ
 చిమగళతొలగినడిదనీడిగి || ౧౭ || మేదినికంపిసేమిదిలీనందనియసన్నిధి
 యిందఁదిచికిరిగిదిల్చు | శాస్త్రవర్ణవశవనపుశేరిదన్ దేవగంధర్వశ
 న్నావళిగళు | నాగశన్యకేరునునడిచుసంగడబారేఅవరసహడిమదాహవ
 నవ | శ్రోక్తేదనిరితిభూపుశ్రీశేనధర్మపరశనవనదల్లియిరువవళిస | తల్పగి
 రిరంగవిక్రలాత్మకనరాఘవనమనఃప్రియశవజ్జిసిమనసిజాతనిందమో
 చితనాగియునినప్రశేయు | వితరినువతన్నవేల్కప్రవేళిసిదను || ఇతిత్రై
 మత్సుందరకాండే రామకథారంజనీచ్ఛావంశస్సర్గః ||

త్రై రామకథాద్రాయనమః || శ || రావణాసుశత్రు రావణానిలవిధవువి
 దేహసుకేయమేదికృధియిందల్ | తావజిసిరాక్షసియరిగేఅవేళియను
 జ్ఞకొట్టిచుర్చ్యకేబందన్ || ౧౬ || రాక్షసేంద్రనుబంచుచుర్చ్యప్రవేళ
 సలచిదనురక్తసియరల్లిజనకనుతీన | ప్రాపిసిదరుశయంకరరూపిరవరు |
 వజిసిదరుపరువవాణికొలపవిడిచుండి || ౧౭ || ఎతకేనినినుసమ్మకినది
 ద్దియేసేకేపులస్త్యవంశసం | జాతగిరాక్షసేశగిదశాస్యగిదేండరియా
 గువల్లిప్ర | ఖ్యాతనివమదాత్మకనుకాంక్షితకృతనందశోబ్ధభా | సేకే
 గిమత్తేయోబ్ధభునిశేదరశేళకజటాభ్యేజల్పిదళే || ౧౮ || తరుణిసకరతలొ
 దరినసేకేనసోడిరాక్షసిస్త్రోధతామ్రాక్షశవళుప్రవజిసిదళుప్రజా
 పతిగభార్మమందిమరిజియత్ర్యంగిరన్నియుపులస్త్య | పులదరుక్రతువివ
 రోళుసాల్లినేప్రజాపతియేపులస్త్యనుబ్రహ్మమాన | సప్రభూతనుపుల
 స్త్యపిగేయోగిశేఖరగిశేజస్వియుఖ్యాతనిని | సంభవిసిదనుమగ
 నువిశ్రవసుసామ | నవనమగనల్లిరావణానివనుశత్రు | రావణానురాక్ష
 సేంద్రనిలప్రభుగితార్చ | భాగువదకర్ణభాగిద్విఅయతాక్షే || ౧౯ || తారుస
 ర్వాంగిననవాణిసోంకకిత్తు | అనుమతినురావణాగిరాణియాగువల్లి |
 బ్రహ్మనసమానసంకేదిశ్రవసువామ | దాత్మకనమగనురావణానల్లివేని ||
 ౨౦ || చురిజటియంబవశ్చనుడిదభాగమదాక్రమియిందకంగళన్ | తిరిగి
 నుతావిదాలసరితీక్షణదృష్టియూరూడిసికేనిని | నరచళురాక్షసేశగిద
 శాస్యగిదేండరియాగువల్లితాన్ | సురరుసురేశనుంయవగిస్తోతరేము

పురుషులుకొలదిగల్గె ॥ సీ ॥ ప్రభుసామ్యభావేశీప్రవహిసదళుక్రొ
 ధసచిత్రభుఖోరభక్త్యనవనిడుత । యలీవిల్యమదపుశ్చలతిశూరనివనుసం
 గరగళా ॥ దేజ్జేయింగడకేయిడను । బలవంకనలివిల్యవంకనలెతగినిలను
 దేందరియాగువల్లెదకేమనను । వలియదిద్దెయేదివ్య పనికరుబళుమందియి
 ద్దాన్యునవరమేలిట్టెయిడదే । రాజనుమదాబలిష్టనురమణినిన్న । తాగ్య
 విడుసఫలవదకాగి ప్రాపిసిదనీనిన్నమేలిట్టెయిట్టు సంపన్నెరత్న । సంపద
 వగ్యురవస్త్రీసగుప్రగళిట్టె ॥ ఛ ॥ వికటిళుమాతనాడిదళువిలక్షితుకాను
 రరుగనురానుగ । ప్రకరపుదానవాచిగళు తారగిశారగి బండు యుద్ధ
 దోలె సకలరుసోలెతరింధజయశాలియునిన్నసమిలవకాగిమేల । తరే
 అధమేలునుస్సిడియుదారబలిష్టగేదారేయాగినిల ॥ సీ ॥ దుర్ముఖయం
 బవ ॥ దుష్టేరాక్షసిమాత నాడిదళివగి సూర్యనివనంజి । సంకపిసనివాడ
 యుసచిత్రబలసనిపుష్పవృష్టిగళిడుకనోలెవృక్షతరిగ । శీలవనఖయకూడి
 గ్రావగళునునిలరసోలెనిగళురుతనోలెధేగిసాటి । మేలుగళే జలధా
 రేమిండుతకరితనోలెయింధరావణానసమృద్ధసకల । సంపదగళుశ్చరాజరా
 జననితాట । రీశ్వరనశార్యభాగువల్లెదకేయంత । రంగమాడియేలయతా
 పాంగినిలను । రావణానసాటియపరేరిభూమియోళగి ॥ లు ॥ తామినినన్న
 వాణిగళబద్ధగళందనబీడనుస్థిత । త్రిముఖభాగి నిలగ్రయిను శ్రీ లష్టకే
 డొందువియిన్నులన్యధా । కొలెమలినిలనుమోలెచీసలు కూడదుజానకి
 కల్పశ్రేయసద్దామనరంగవిట్టిలనద్యేవనమేలిదలాలెతగి ॥ ఇరితి
 మత్సందరకాండె రామకధారంజనిత్రయోలెవింశస్సర్గః ॥

తీరామకథాద్రావనముః ॥ లు ॥ తమపరిరాక్షసిస్త్రీయరుధారు
 గిపుత్రినశేరిసర్వరుక । కృదయశేలప్రియంగళనుదేలిదరావిశృతాన్య
 రిల్లరుక । మదవతిదివ్యద్యేమమణిమంటపపుష్పినశయ్యవేరినిల । నేదిదళ
 శంతగి త్తుచిత్రవేలెతకేమాడలువల్లె గీలెదోలె ॥ గీ ॥ అబలభూతమసోలె
 రురవదుమదార్ద । శయనయుక్తపునీలకాంతసదనవిదకి । శీలరవల్లియే
 మనుజననారియాగి । యరువేనందరేదేగియిన్నిరలిబళుదు ॥ లు ॥ రామ
 నమేలిమోలెరువనురామేవిసజ్జనమాడికొలెత్రిమోలెకామితసంపదం
 గళనరుగిశీకొలెగినుతిష్ణరాక్షస । స్వామిగేరాజరావణాగివల్లె కియ్య

గియధీష్ఠ సాఖ్యవత్ । శోమశియిన్నుమోదిదేయ శోమసమాగ
మకాగుదేగనిగ ॥ ౮ ॥ తామేమనుష్ఠ్యభాగియిమోపగతియిందలి రామ
నగ్నినిగ 1 త్రామిశిశిండియంతవను రాజ్యవశిష్ట పదార్థబిట్టక్షుత్ ।
తామశరిరియాగివనజారియతాననియప్పనల్లవే । రామసంగవినినగి
లశ్చపుదావిధవాగలాపదే ॥ ౯ ॥ దారుణారిప్రకారవశిదారుణవాణిగ
శిందమోధేగ । భూరజనిగరాంగనియరాడలుశ్చేలియనిదితాత్మభా
వారిజనిగ్రినిగేసుఖవర్ధనీశోభనీకగ్జలంగళ 1 శేరిసిశోండుశో
కవేదీశేరిలవల్ ప్రతిమాతనాడివల్ ॥ ౧౦ ॥ జనవిరుద్ధవాణిజల్పువిరేతశి
సర్వరన్నశేరిసాధువల్ల । నిన్మువాణిగాత్మసన్ముతశోణినిదు । కాణప
దుతదనగిశలుపవాగి ॥ ౧౧ ॥ మానుషపత్నిరాక్షసగిమానినియాగువదే
ల్లియుంటుదు 1 ర్మానసరేల్లిశేరి ననమాంసగళకడిదిన్ను నుండరు ॥
నానిమదోషతామేయమనస్సిగేతర్వవశల్ల వల్లశ 1 దినను రాజ్యజిల
నువిదేశగనాదరునాతనీవర ॥ ౧౨ ॥ సవితనశేరిదసరిసువర్షశిసాటిశ
క్రనకూడిద్దశజిత్తుసాటి । సరియరుంధరివశిష్టనకూడియిమోసాటియిం
దువిసోలిదశోజిగియుసాటి । జశిసక్రవంతనసావిత్రివధుసాటి భవన
షిగనసుకన్యాయవశిసాటి । పరియగస్త్యర్షిలొపాముద్రేసాటి సాదా
సనమదయంతిరనిసాటి । స్త్రీవధనవలిదదమయంతిసారిసాటి । కపిలసో
లదిద్దగ్రిమతికన్యసాటి । నగరనసుశ్చేరినియుసాటిలగలదిరువే । భవనయి
త్వాచుతవనరాధువనవలివి ॥ ౧౩ ॥ సేరివాణిశేరిశిడిముడిశోండురా
క్షసియరేల్లిశ్రోధసజితరాగి । వరుషవాక్యగళనుతాపిసిశర్మిను । తిప
రుదశకనాజ్ఞయిందనుత్తే ॥ ౧౪ ॥ శింశుసావృక్షశోనీయల్లి శేరిలిని । నా
గినిర్వాక్యనవను వాయ్వాత్మకవను । రాక్షసియరవళనిదువశర్మనగశిల్లి ।
శ్రవణమాడుతలిపనాగసప్పలిడదే ॥ ౧౫ ॥ పునరుప్రతప్తభాగియిమోభూ
పతిపుత్రినశేరిరాక్షసాం । గనియరుదిలప్తలంబపుటగల్ తుటిగల్ ము
రితావృధాకృధా । ననగళుకూడి మోడ్లిగళనారెరు దస్తగళల్లి శేర్ని
శోం । డనునయవిల్లి దేనుడిదరాగ్రుణవాణిగళన్ సమస్తరు ॥ ౧౬ ॥ ఎం
తువిధగళిందనింతుశోధిసిదరు । నివళునమ్మరాక్షసేంప్రగాప్త । తార్క
భాగువల్లి తావవమాడదే । ప్రరియునుడిదశందుశర్మిసిదరు ॥ ౧౭ ॥ ఈ

రిక్లేమ రాక్షసియరిందవ రాసనిసేరితేర్పరా । లాపకమోలరవగ్గో
 గుక రాజకుమారిస్వనేల్ర వారియ । తాపటిదిందఅద్దికొగ్గుతావృధే
 కూడివరాంగిశింశుపా । నూపకేబందు శేరిదళు సోలడుతలిప్పనవళువా
 యజ । లు ॥ జానకి రాక్షసినివకుసంవృతభాగియుశింశుపాతరు । స్థాన
 వశేరిదుఃఖసుతతానివళుల్లి విశాలనేల్రైయా । దీనముఖాజ్ఞళకమలినదీ
 చుదుకూలళ శేరిమ తైతావ । మానదేను త్రికొండుమరివంతినతర్పిసి
 మాతనాడిదరు ॥ ౪ ॥ వినతానామళుకయద । ర్మినిచుపితాకృతిక రాళిశిడిము
 డిగొగ్గుతా । జనకనుశీగానకొలదరి । అనునయకయగ్గోడమాతనాడి
 దళాగ ॥ ౫ ॥ పతావత్సర్పంతపు । సీరియేపరిమేలీతొలరిసదస్సేరువని
 న్నేలకేతిమాడువినిల । జేతసుగిదువృసనతందు శేలర్పతదల్లి ॥ ౬ ॥ అలీ
 సుమంగళిసంతుష్టభాదీనిన్న । మానుష కుమోలజితపు పతివ్రతే తనవిదు ।
 సోడిసాకిన్ననమాతుమాడుతితవ । జల్పువేనునినగిశుకవాగిజనకతన
 యే ॥ ౭ ॥ శర్తనమాడికొలకజసు రావణానరాక్షసమోలక శర్తనశౌర్య
 యుతన । వాసవనంకిదీలవరిగ్గోళో రూపవంతనుదక్షనాతను త్యాగశీలు । న
 త్కంతప్రియదర్మియల్లిమానుషనరాఘవనకృపణానమేలీ కాంక్షియదకే ।
 శేలరు రావణాననిన్ సీరిదివ్యాంగ రాగళదివ్యవిభూతాగళధరిసి । యిందు
 మోదులుమాడియాశ్వరియాగుమోల । కగళిగెల్ల వానవగేపుమోలమ । త
 నయేరిలిఅగ్నిధనిగి స్వాఠారిలి । శోలకనశీయధేష్టసుఖవపడియే ॥ ౮ ॥
 కృపణానిందరాఘవేంద్రనిందేలగ్గతా । యుష్టనిందకార్య పుంటునినగి ।
 నన్నమాతునిలనుడిసదలిరేయిందే । రాక్షసియరు శేరితజ్జనువేపు ॥ ౯ ॥ వి
 కటానామళులఁబమానకుజీయావిద్యుల్ల తాతాంగిగా । గకమోలరాకృ
 తిముష్టికొలరిచుపితాకారళే మఠాగర్జన । ప్రకటాలాపవకూడి యప్రి
 యగళకతాపంగళళనింతుజా । నకిగావేళిప్రయోగమాడిదళునానా
 తిలిగిల్లాగేతా ॥ ౧౦ ॥ మ ॥ అలీదుర్బుధియేనామృదుత్సవకృసావ్యాప్తిత్స
 వగ్గూడిమ్మే । ధిలియేనిన్నగేతకమాతునుడివే ధిశేలర్పికొలయిన్న
 నిల । యిలియోళే రావణాగేరుదల్లి శేరిశేరిధ్ధాకినంసమ్మక । యృలిశి
 క్తిద్దవళ పురందరనుతానాదాగ్గుగొండ్లావనే ॥ ౧౧ ॥ వితితవనానుపే
 కువేనుదీడవిశోలకపునన్నమాతుసం । గ్రుదినలి వృధావశ్రుజలగల్గిడ

లీలకేశసాగుమాడునిన్ । మయిను శ్రీప్రీతి బుద్ధ గళ మానసశీర్షిడనాడు
 ద్వేషవన్ । స్పృహదేశకంఠనల్లినరవేల్నియధేష్టపుకూడిప్రీడిసే॥ సి॥
 బల్లియేయవ్వనప్రాయపుస్త్రీయరిగె స్థిరవల్లవందువ్వేదేజినిని । కా
 మిని యిదువృధా కళియదలియొమున్నె సుఖవ జొందువభాగు సుముఖ
 యాగి । లుద్యానగళుపర్యతొలపవనంగళు నుల్ల సుకవేవిద్యుల్ల తాంగి ।
 రాక్షసరాజన రావణాశ్చ్యేసి మదిరాక్ష సంజారమాడునిను॥స్త్రీయ
 రుసస్తనకుస్తమందియల్లినిన్ । వశదొలిరుతిప్పరల్లి రావణాన ఫజిను
 నినుకత్తనమాడికొనిబలనిశిధాబరరత్త ర్తననకూతుస్వాంతశీర్షి॥గి॥
 నన్నకూతనినునడిసదేప్రొడదె । యాక్షణదొళునిన్నయేచేయిశిరిగి
 జ్జనువేపునానురాక్షసస్త్రీయరేల్ల । కీరునిన్నతనువుకూతుమాడి॥ క ॥
 బండిలదరినుడిదళుస్త్రీ॥ మండలశిఖరిణిగెధరణిమగళిగెకంగళి । కి
 డగళిడేతూలవక్త్రే॥ కొండుతిరిగిసుకలిబందుక్రృధేయదేహాది॥లు॥ ఈ
 కురిణాయతాక్షిభయదిండస్తనంగళుకంపిసత్ గత ॥ స్నేహకునమ్మరావ
 ణాగెశిక్తియుక్తరతిగొప్పలింధవ్వే । దేజినజేష్టిసోడి ననదేరువు దిపి
 సుకిప్పదివరా । సోదేయమాంసబండవశి-రొలవరపిండవనుంబినిన్న
 నాన్ ॥ గి॥ ఎదేగెయడకేబలకేయిజొయకృత్ స్నేహమాం । సవనుయే
 చేయప్రొడసాక్షమాంస । విన్నుకళగెమేలెయిజొసబంధనదృదయ
 వనుకరుళుగళనకాళుజనువే ॥ గి॥ ప్రభుసేరాక్షసినుడిదళియఘనగళ
 వ । మురియువేపుజాగుమాడదీర్షరితవమ్మ । రావణాగెనుడిరిమానుషరమణి
 మృతియు । గొండళందవనుపుణిరందుకొడువనపణి॥క॥ ఆగలజాముఖ
 విజ్ఞేసి । బాగిదళివళతనుకడిమకాగకనిమకొం । దిలగలియుణివేపుమద్య
 వు । బేగతరిసిరిన్నలైచ్చుపేచ్చుగళొడనే॥ సి॥ తానాగతూర్వణాఖేనా
 మరాక్షసినుడిదళజాముఖనుడిదళేదుయో । యన్నగెలదేయుక్తవారికా
 క్షాడుకదీశిక్రపుసురేతందుశీర్షిరబల । శోకనాశనవదుసురుచియా
 గిలమానుషపుమాంసవల్లి ఫక్షణపుమాడి । నృత్యవమాడువే వత్సంక మడ
 కూడినానుకరుంకీలాదేవివలియే । యనుకయ్యావిధరాక్షసవనిశిరిందా
 క్షేనసగొండుసురసుకొలపమళుసేకే । తల్లిగిరిరంగవిరలాత్మకనరాఘ
 వనమసోల్వేకేరొలదనధ్వనియిడిదళు ॥ ఇతిశ్రీమద్ధర్మపుండరకాండే రా

మహాధారంజనీకరుద్వింశస్సర్గః ॥

అమరామరంబ్రాయనమః ॥ ౮౧ ॥ ఈపరిరాక్షసాంగనియ రేల్ల
రశామృరుశేరిదారుణాః । లాపగళన్ మహాపరుషరంజగళన్ నుడివాగ
జానకీ । భూపతిపుక్తిఖిలీయదేహేందలు రోదనమాడిదత్ ప్రోడత్ ।
వేపిసేలశ్రుధారేచుపవిలభిగేవ్యాపిసేమాతనాడిదత్ ॥ ౧ ॥ సమనస్విని
వ్యేదేయియ । కమిజరనారియరక్తేలిదౌష్ట్యనుడిగళన్ । సుమధిశవుపడి
దులలసోఁ । క్తమేనుడిదళుకంరగద్గదస్వరగూడి ॥ ౮౧ ॥ కూనుషనారి
రాక్షసగేమానియాగువదేల్లియుంటును । రానసరాగిన్నతనుమాం
సగళన్ కడిదుండరున్ సరే । నానిమదోలకౌషేయుమనస్సిగేరర్వవళ
న్లవండుయా । మానిని రాక్షసస్త్రీయర మధ్యపుతాన్ సురకన్యేయంతి
పత్ ॥ ౮౧ ॥ రావణాశర్మన్ సంగళను రాక్షసిరండేరశర్మన్ సంగళన్ శ్రేవ
లగొండు కంపిసుక ఫేదవజొండుక శర్మవర్మదే । తావుకేయేళుగిజ్జ
వోడలుబాబిదళం శోణుగేణుమాడికొం । తావనదోల్ స్వయా
ధవేదనాడిదయేణిసమానవిప్పళ్ళే ॥ ౮౧ ॥ శోలకగళిందపిట్టుగళగొండ
మృగిలసమవార్తలాగినం । శోలకవమాడిపువ్విస అశోలకమణిరుజుతా
ఫీయప్పిశొం । తాకమలాక్షరాఘవన ధ్యానవ మాడుక శుద్ధమానస
త్ । పాకిదళశ్రుధారిగళుబండు స్తనంగళ సొనకాగేతాన్ ॥ ౧ ॥ జింతి
యదేమాడిశోలకకే । అంతవకాణదేహయా ర్తలాగికదళిత । ర్వంతివిసురు
భూళిగేతాన్ । స్వాంతపువేపిసలుసేరేవసుధిగేవిద్ద ॥ ౮౧ ॥ శ్వాసగ
ళిక్తుతావృధేయస్వాంతకేవ్యాపిసేశోలకయ క్తలా । పాసులేకణ్ణునిరుగ
ళుభూమిగేకాలువకట్టిలాగిల । కాశవసోలడుతాశవికాసముఖత్ స్వ
రపుష్టవిత్తుయోఁ । దాశరథిలశ రామయనుతా సతిరోదన రావమాడిద
త్ ॥ ౧ ॥ యోరాజేశ్వరయోలసుమిత్రకనయామోలత్తేకాసవ్యే
యే । కారుణ్యాత్మీసుమిత్రేయే యనుకడుఃఖాత్తత్ ప్రలాపంగళన్
నారిలత్తువు మాడిదత్ కవివితానప్రోక్త లోలకొలక్తపిం । దిదర
ల్పాదరకాలమృత్యుబరదంతిలవాణియేసత్వవోఁగిలన్ సరరిగాదరిన్ననా
రేరిగాదరు । మేదినియోశ కాలమృతియుబండు సోలకదండుబుధరులొ
కప్రవాదవన్ । సంవజిసువరదుయేసత్వవంజీ ॥ ౮౧ ॥ శ్వారేర రాక్షసస్త్రీ

యరఘోరీరక్తివృధికాగ్రుతామమోః । దారసరాఘవేశ్వరనద్యైతన
 నాఁబడనాడలంకేయోఽథ ॥ శేరిసజ్జీవభాగినిశీలేగియకాగ్రాదేయో
 ణ్ముఖూర్తపు ॥ నారియనాను రామనవిన్దసి ప్రవర్తినలార దిద్దవ
 థ్ ॥ ౧౬ ॥ అల్పపుణ్యభునానంకేఅధికశృంఖలా శంకేనానిందనాధశంకాచే
 రాఘు । వేశ్వరనవిష్టాబ్జాడుతిపినిబ్రతుకి । ఘాళిగాడువతరియంకేకం
 భియోశగే ॥ ౧౭ ॥ గండనకాగ్రాదేరాక్షసరండియరిగేశక్తిరాఘప్రలాపసు
 తిపినిఁ । అండిదోరకొగ్రాదేశ్లోకప । గొండమోజులవేగనిధితకూల
 పురిఁదీ ॥ ౧౮ ॥ పద్మాయతాక్షనపటుసింధువిక్రమ గామినరామనఘన
 నన్న । స్వామినదారుదర్శనపుమాడుతలిప్ప రవరల్లెదన్యరియవనియోశ
 గే । సర్వప్రకారపుస్వామినరామనసంవిదాత్మనకృతజ్ఞనప్రయోక్తి ।
 యాడువధానినానగవిజైవిసలారే విషపాయపురుషనవిధపునగే । బ్ర
 తుకుదులఁకవంకేపూర్వవమోఽనాను । దిలేగియవళిగి దుఃఖవ నితైన
 మ్యో ॥ ప్రాపిసికునన్నగమపాపఫలపువిడదే । ఫోరవతిశయదారుణ
 కారియారి ॥ ౨౦ ॥ అనుగళనిన్నానాబడనాడలుబ్ధినువేశ్లోకకూడిర ।
 క్తసిగళకృతివేధిగళుకాగ్రాడకన్నిదే సాధువంబితాన్ । దశరథపుత్రని
 మ్నననద్యైతనవఁననశీరదిద్దరే । వసుధేయోశ్లేకేయబ్రతుకు వృద్ధపు
 నాఁపరవశ్యభాదినీ ॥ ౨౧ ॥ బుద్ధిపూర్వకవాగివపుశృజనపవిడువదకేశకృ
 వల్లవేపుడవియోశగే । తల్పగిరిరంగవిట్టిలాత్మకననన్న । పతినశీరువెనిం
 దిగే ప్రాణాచూడి ॥ ఇతిశ్రీమత్సుందర కాండేపంచవింశస్సర్గః ॥ ***

శ్రీరామచంద్రాయనమః ॥ ౧౬ ॥ బాలిజానకిదిలేగిబాష్పపూర్ణా
 జ్ఞేయధోమముఖముయారిప్రమదకళగే । నింతుకౌపినుతమానినివిలా
 పినిదళులున్మత్తళంకేప్రమత్తళంకే । ప్రాంతజిత్తళరిఁపడిదళుశ్లోక
 వఁకావఁజ్జీత్తకిశ్లోరిరిఁదీః ఖూతళదలివిద్దుభోరలిదభావేశ్శిరామ
 ల్లదవేశ్శికామరూపియారి రావణ రాక్షసనడవియోశగే । ననబలాత్కార
 మాడిమర్షయనునాను । ఫోషపడుతిరీననదిడికొండుకందు । రాక్షసి
 స్త్రీరవశకేయైర్పరిసియిపని ॥ ౧౭ ॥ దారుణేరాదరాక్షసేరదండనకా
 దినిజింకేగొండునాఁ । శేరిప్రలాపకాదే నన జీవితవేతకేఅర్థదింద
 లీఁ । కారణపుంటుఖూషణానికాయగళుననగేకేవిక్రమోః । దార

నకాసలీయనపదద్వయసీవేవిన్యేసిద్భేవవే॥ ౧౬ ॥ నాను రాక్షసియరన
డుమధ్యశిక్తికేలాం । డిపిని నన్నర్చదయ వెంతుకరిన । గుండుకక్షిదుఃఖ
గొండునుశిలేశదే । యిపదేలమరవజరవేసోలరియే॥ ఐ॥ అసరియుశాన
శార్యళుమకాత్మనరామన బిట్టుపొగ్గురూ । ర్తసమయవాదరుక్మ
తుకురక్షిసికొంబదకర్చేనిన్నది । గ్వసుధేయోశన్నజీవితవువాంఛిసలే
స్థలవుంటుసాఖ్యవా॥ శిసిఫలవేలు రాఘవనశేరదలిద్దరిప్రాణాకొల్లు
వేన్॥ ౧౭ ॥ సాగరాంతకవనిజక్రకేప్రియవాది । నన్నరాధనవనుసరవరే
ణ్య । నవనబిట్టునానులవమూత్రవిరవల్లి । రాక్షసియరముండిప్రాణవరు
సే॥ ౧౮ ॥ కాంతనవిన్యేసిదిర్లుదుఃఖవిదుశాను॥ స్వేసలారేనియడపార్శ్వ
భరణదింద । లాదరును రావణానముట్టిలారిననగి । రావణవిన్యేసిబేరకే
రామవిదుయో॥ ఐ॥ కులకేవిశాశవన్తనగి కూడివిశాశపుత్రోకశం
దీయన్ । కేలియదినన్నయేకేపరదేవిసప్తార్థిసువన్తృశంసనం॥ కిలనీ
స్వతావకూడియవనిలేనమోరేయనోడవల్లికన్నిలయవశేరవల్లియే
దీనింబలువల్లినీప్రాణాగొండరున్॥ ౧౯ ॥ ఛిన్నశమాడలీనుననశేరివి
శిన్నశమాడలీనుఁ॥ పన్నరేగిక్షోడల్ కడిదుఖక్షిసలేన్ జ్వలితాగ్నియో
త్రయోశే॥ అణావమధ్యయోశే నననుకాకిదరేన్ దశకంఠశోగనం॥
పన్నరేవల్లిశానవనస్పర్శపుకాల్పలిస్మేతవల్లినీ॥ ౨౦ ॥ ఏనుప్రలాపదిం
దఫలవిప్పదునన్నగేనిమ్ముముండిమ । జ్ఞానిదయాళురామనుకృతజ్ఞనుఖ్యా
తనుసజ్జరిత్రనున్ । యాననశాగ్యజిలనదశేయిందలినిదయనాదనేజన॥
స్థానదోళాకుతుర్దశనిశాటసరుప్రగళనుకొందవన్॥ ౨౧ ॥ కుడినాల్
సరుప్రసంఖ్యాకరాక్షసరసంబరిసిదప్రభువేళేబారదివసో॥ అణువి
ర్యనిందరావణానిశాభరనిందపట్టుబిడ్డునిరొడధవడువళాదే । ననశర్తనవ
నురామనుసమర్థుదశాస్యనయేకేబండుసంకురిసదివసో॥ కుతనాదన
ల్లిదండాంశ్యయోల్విరాధనురాక్షసనునన్నధవనశ్చేలి । రాఘవనశ్చే
లిరాక్షసప్రవరనవను॥ యిందనసాస్వామిననశేరదిప్పనిదకొ॥ క్షోయ
నిధిమధ్యయోశే లంకేదుప్పగర్వ । వాదరును రామశరగళిగడ్డవిదుయో
లు॥ ౨౨ ॥ ఏనునిమిత్తవన్నప్రభువిల్లిగే బారసో ఖారి విక్రమన్ । కానుని
శాక్షరాపర్యురదారెనిస్వేకృతిమాడవల్లుయో॥ మానసశిష్టవిల్లిదేప్ర

వర్ణితునిపై నొయిల్లి లంకెయోలే । రానివదెంబొదర్ప నొఘనన్ సనధ
 షణ్ణాస్మేసియిప్ప నొలె ॥ సీ ॥ రావణానిందదక్షణాగొండనవారేధ
 వగజటాయుగృప్రపరితిళిస । లిల్ల ప్పొరావణానిందయద్ధవమాడినెలమే
 తేవిద్దన్ననిలనువదకే । శక్తికాణదేలవకన్ధవిరనుసుమ్మనెయిప్పనిశొనే
 ప్రాణాదిందకూడి । రానిల్లి యియోవ ర్తమానపురితిళిదరే ఆగలిలవనుబా
 ణొగ్గియిత్తు । తొలకవెల్ల అరాక్ష సానికవాగి । మాడువనులంకేకూడి
 యాళి మాడలాప । నల్లియునుశోషణవుమాడలాపనవను । అధమనదశాన
 నననామయశగళగొగి ॥ ఉ ॥ రామనుబందు రావణాన రాక్షసరక్షణమున్మై
 కవాగిసం । గ్రామకేశేరి ఫోలరశితకాండగళిందలిశొండమేలెద । ధూ
 మినిరేల్లనన్నసరిబాధెయ శొండుత ధామ ధామ దొలె ॥ తామును
 తొలెదనంగళనుతప్ప దేమాడుతలిప్పరల్లవే ॥ ఉ ॥ రామనులక్ష్యణానిశి
 భరప్రకరంగళలంకేయకవిని । ధూమవమాడదే సుమని తొల్లవరేత
 శొళత్తువేవనా । శీమరదృష్టిసన్నిధిగి విద్దుసజీవికరాగలావసం ।
 గ్రామదొలెరునిల్లువర రాతిగళొండుముఝూతకవాదరు ॥ గీ ॥ ధూ
 మయు క్తవాగిశీమగృప్రగళసం । శులవకూడిపిట్టుగొండులంకేత్వరి
 తవిమశ్శశానసరియాయివదిన్ను । నన్నఫోషనుమనెనడితదేదశొలె ॥
 గి ॥ శీమ్రువన్నశొలెకేసిద్ధిమతనిమ్మ । గిల్ల వ్యేపరిత్వవిల్లి విడదే । తడితది
 న్నుఅదకేతక్కునూపనగళు । తొలెరుతిపపుఅదకేయూరినొళగి ॥ గీ ॥ అచి
 రకాలదల్లి యాగాగుతదెలంకే । కళియుశేట్టుపం క్తికంతనఘను । రాక్షసా
 ధమనుయమక్షయకాగలు । పరియుకళిదవిధవసరియురిలె ॥ మ ॥ ధరేపు
 శ్మోలెత్నవవృద్ధికూడికుతాదగ్నారిదారితియోలె సరియాలంకేయూ
 గేయాగుతదేరక్ష (స్త్రీ)య్యరుకరంధెరా । య్యరు లంకాపుర గేలగుగేలగు
 దొళగయ్యోయండుతావ తొలెదన । స్వరగల్పి త్తేళువాగళేళువెనుత
 భృంంగళకశీమ్రువే ॥ గీ ॥ ప్రళియుశేట్టుతమనుప్రాపినిరుతుని । శాటి
 వాగి రామసాయకగళు । పురిగళిడుతవిన్నుపూర్ణిల్ల ధగ్ధ వా । గుతదెలంకే
 నన్నఫోషకుత్తి ॥ సీ ॥ రక్తాంతనయనను రామనులంకేయోల్లానురా
 వణానసంస్థానదల్లి । యద్దసమాజారవిదుకేలిదరేలంకేసర్వపు శస్త్రవక
 నలుకుదివని । రాక్షసాధమనిందరావణానింద పాపిష్టనిందనగినిదిష్టవా

ద । కాలపుయావత్తుకలియబంతల్ల వెకలుషకారిగళురక్తసియరన్న । వధి
 సువరుప్రాకరశనశివధువిసవధ । కూడదంబదులిలియరుఘ్నిరరివరు । ధ
 ర్మవరియరువధవిన్నుతడితదన్తి । ననగిమిన్యాడలిన్నురామనవిన్తిసి ॥ ౪ ॥
 రక్తాంతపొలెననఅను । రక్తనరాఘవననవరనకాణాదినా ॥ వృక్తపు
 దుఃఖినుశిపినిప్ర । సక్తిసివిషపాదరిడరేసాధుగళిరు ॥ ౫ ॥ పరిసవిడరా
 డిగరళవపానమాడి । యమనమనేశిరువేసిశ్చోర్తుఆసురియర । బాధిగి
 నాలారేనాన్తి బ్రుచికియిప్ప । దరియసోరాఘవనులక్ష్మణాగ్రహవను ॥
 ౬ ॥ నన్నకుడుకువల్లి నాధను రామను । మ్మేదననుసుమిత్రీమగనుసచిత
 మేకేకలిసదివరులులిమేలిదూతర । యిన్తి నానువససియిపదరితరే ॥ ౭ ॥
 నన్నవిరుడుదిందనవల్లి ఫను రామ । నవనులక్ష్మణాగ్రహవనుశిరేక । కూ
 డితనుపుక్కజనమాడిపొలెకాంతర । శిరిపొలెదనేసొయిలనినిలది ॥ ౮ ॥
 రాజిలవనేత్రన రామనననాధన కాణిదవరిల్లధన్యరన్తి । దిలవగంధ
 ర్వరుదేలవషిగళునుసిద్ధరుసమేతపుమహాత్మకరుకూడి । రామగిసద్ధర్మ
 రతగి రాజషిగిఅబలాత్మకగిశ్రార్థభాదరేను । నన్నిందలాభవినిన్నం
 దునిస్పరుమాడికొండసొత్తన్నమససిసొళగి । కాణిదరిప్రితి బడు
 దన్తి కాణిదవరి । పుట్టిలారదుప్రితిస్త్రీపురుషజనచేమిల్కృతముకొ
 విసశినుతిప్పరవరు । నశిసనురఘాత్తమనుకృతజ్ఞనవనిలని ॥ ౯ ॥ పనునన్న
 ల్లి అనుగళిపవొనన్న । శాన్యిదశగిలనుతొలెవపుబంకొమేలెకే । రామ
 నవిన్తిసియింతుప్రలాపకాది । అవగిశామినియాదవళవనియొళగి ॥ ౧౦ ॥
 శూరగి రామగిసదమల । జారిత్తగిశత్రుకురగిసర్వాత్మగినా ॥ దూ
 రళనియిమోదుకన్నశ । రిలవక్కజనువదిననగిశ్రేయస్సంబిన్ ॥ ౧౧ ॥ న
 న్నవిడరాడివనదల్లి అన్నరణ్ణ । కమ్మరిబ్బరున్యస్తశస్త్రురనియాగి । రామ
 లక్ష్మణారెల్లి మూలఫలగళను । నరవరరువుణుతగడనగొలెభరణారిపకొ ॥
 ౧౨ ॥ రాక్షసిలెన్ద్రను రావణా రాజనివను । పావజిత్తనుశూరరశ్రాత్మగళ
 ను । భద్రునవమాడి రామలక్ష్మణరనడవి । యొళగిభూతవకురుతసొకలు
 షకారి ॥ ౧౩ ॥ డిలగికాలగతియునేర్పడెనానును । మృరియపడువేశ్చోర్తు
 బ్రుతుకవన్తి । మృత్యువిదకొననసమిలపకేశిరెరుదు । శిలెకదిందనానుపా
 తుచిపరే ॥ ౧౪ ॥ ధన్యరల్లి వెమహాత్మరుయొలెగిగళుత్తక్తకల్మషురుజితాత్మక

రుసుపుష్పా । వంతరిఘనరేల్ల వల్ల రల్లి ప్రియాప్రియంగళ ప్రియవస్తుగాగి
దుఃఖ । వప్రియవస్తువుగాగి తీరియునకు కాణారియరడిన గ్రుచిన ధాగే ।
ముక్తరాగిరురింభ మూర్ధన్యరిగేనాను పూణిపద్మగళిత్తు ప్రణురిసువేను ।
రామనిందలితల్పాద్రిరంగవిట్టి । లాత్మనిందమరుత్నంప్రియార్థ నింద । తొ
లగిదశ చనమశ చన దోషవశన । వశచేయిరవన్లిననుగళ విస్మజసువేను ॥
ఇతి యైనుత్సందర కాండే రామచంద్రాంజనేషడ్వింశ స్సర్గః ॥*****

యై రామపం ద్రాయనమః ॥ క ॥ ఛరిరిరిసిరికియిందలి । ఛారిరత
రొరి క్రిగళనుడిసి శొండుశ్రుధిగళిం । దారాక్షసియరుదశచన । శేరిద
రిదురేలినువదశిశిలస్రు పుకేలవరు ॥ కు ॥ తదుపరి ఛారిరదర్శినిరుతాపునిశా
జరల్లె మ్మిధిలి । సుదరిన శేరిమ క్తేపరు శ్శొరి క్రిగళధగళం తనర్థగళే ।
కృదయకే తొరి శాపిసిదరేల్ల రనార్య శే పావబుద్ధియే । మదవతియిన్ను
నిన్నతనుమాంసవనుంబిపు రాక్షసస్త్రియరు ॥ గి ॥ అందుఁజిరి రాక్షసాం
గనిరిందళ । త్ననవ శొంబజనక రాజసుకేయి । కండుత్రిజటివృద్ధకామ
నిరాక్షసి । పవళిసిద్దుమేడ్డుప్రవచిసిదళు ॥ లు ॥ సిరికినయిరికియ్యున్విరియే
శేరిలనార్య రినిమ్మనిరివేపు । శ్రీరితరునిరిశిరొరిమణియుదేంజరిరామగి
మ్మిధిలాత్మజ శ్ । బ్యాకపరివ్రత శ్ దశరథాధిపతిస్సుషి స్వప్నమొందు
నా ॥ తీరిదివిందు దారుణావవిజ్ఞేసిదకతను రొరిమరుక్షవన్ ॥ గి ॥ ఇ
వళగండగిజయవాగియిల్ల లంకే । రాక్షసరిగిల్ల నాశన ప్రాప్తవాగి । క
నను గాణిదినలరక్తసియరేల్ల । రంజినుడిదరుక్రోధనేరవళిగాగ ॥ కు ॥
రిలివేపునిను స్వప్నవను ధిరశియాదృశవన్నుకండియొరి । మలికితవిల్ల
దేత్రవణిమాడినునమ్మగియందుప్రాప్తిగళే । లలనిరతననజ్జుతగళే
శ్రుగిత్తు ప్రతాతకాలదొళే । రిలిసిదళాగస్వప్నవేదు దృప్తమొకన్న
గేరత్నమస్తవున్ ॥ సి ॥ రామనుశుక్ల మూల్యదుకూలధరనాగి స్వామికాన్
సామిత్రి సచితనాగి । జిత్ర సామజదంతశిబిశవంబరగవన్ కంసనకు ప్రా
ప్తవాతనిరి । బంధాగేకండినుబాలేశుక్లాంబ రావృతళాగి సాగరాత్రిత
వసితవపర్వతవన్నిరితాస్థరప్రశేరిరిసిరికిరాఘవనసమేతళాగి । ప్రతీ
సుతిపళంకేకండిను రామనవను । దర్శనవశొంట్లనలికతుద్దంతవద్రి । సన్ని
తవనితవననుజనసచితనిరి । ధరిసుతిపనంకేకండిని స్వప్నదగ్గి ॥ కు ॥ నరశా

ద్దులరుశీలజః స్థరరుప్రదిలపిసుతరామసామిక్రియరి । బృరునాప్తశుక్ల
 మాల్యాం । బరరిజానకినశీరిప్రళిసలుకండిన్ ॥ ౧౬ ॥ పర్వతాగ్రవల్లిప్ర
 కిసుతరామలః శ్మగూరునిరలుగగనమాగదన్లి । భక్త్రయ్యక్తసామజన్తం
 ధవనుసీలే । యీరిరాఘవాంకశీరకండి ॥ ౧౭ ॥ కమలదభాజిసీలేతనకాం
 తనఅంకవబిట్టాదారికం । ద్రమిడిరన్ కరస్పరిశీ దాపిసిమాడిదళంశీ
 సామజీరి । త్రమవదురామలశ్మగూరుతన్నలిశీలకీసలాగి జానకిరి । ర
 మగినియీరికిలాండునమలంశీగిప్రాపిసితంశీకాగిదన్ ॥ ౧౮ ॥ పాండుర
 వృషతాస్త్వకరధ । మండలదోళీ సీలేకూడిత్రాతనసరుకీలా । దండధ
 రనీరిపుష్పక । కుండవిమానశీప్రవేశిసలుకండినాన్ ॥ ౧౯ ॥ సభరాజర
 విలక్రిజగ । త్పీడురవబ్రహ్మాండవల్లిగ్రసినిదనంకా । బడరకులకవను
 రాఘవ । నచిరపులంశీగవతడితనంరిజిసీదన్ ॥ ౨౦ ॥ శీరాద్భిజలమధ్యసిత
 శ్చేలశీలబరశిబరపొందివదల్లిశ్వేతగజపు । నాల్గదంతగళిందనాగ్నిగళిం
 దోప్పిప్రకిసుతాగజప్యస్తతాగదల్లి । రత్నమంటవదల్లిరాజీలనీలేత్రను
 రామనురాఘవేంద్రనిరీకండి । త్రిమంతనాతను సింహాసనదమీలే
 శీరిప్రాగ్వదననాసీలనాగి । అబలదేవనమస్త్యతనవనుబ్రహ్మియిషిగ
 లిందబలీర్థవారికలశంక । లిందఅశీషిక్తనాగిరాజేంద్రనాప్త । శుక్ల
 మాల్యాంబరనుశీలకీసుతిరీకండి ॥ ౨౧ ॥ అదీరికినుశ్రోత్రశిలబలిజానకి
 దేవిసీలేయిపట్టాశీషిక్తనాగి । రమణియ్యశుక్లమాల్యదురూలధరళాగి
 మణిభూషణానులీలనగళోడనీ । పరిరూడిశ్యంగారవరిశీలకీసువవేళి
 సురరుగంధర్వరువరమియిషిగ । శబలరుసిద్ధరునజనిందకూడిసీలేతాసమీ
 తనరఘూత్తమనశీరి । వందనవమాడుతిరీకండియిందువునరుకండిరమ
 గియ్యమూర్తిరాఘవనుతానీ । విష్ణువారివరాసనావిష్టనాగి । దరసుదర్శ
 నధరనుపీలేతపటిరలు ॥ ౨౨ ॥ వారిజాక్షనుశ్రేవత్సవక్షనవను । శాశ్వితనుధృవ
 నుత్రిదేవిసంజితనాగి । రాఘవనపీలరదల్లివిరాజమాన । నాగియిరీకండి
 నాన్స్వప్నదల్లిశీరి ॥ ౨౩ ॥ అవనిపరబ్రహ్మనుపర । నవనిపరంతవనుసత్సవ
 వనిపరంజ్ఞానపునుపరంబిలజపుతీరి । త్రపుకారణకారణపునురఘువరన
 వనీరి ॥ ౨౪ ॥ కమలతీలభననురాఘవనుతీలశ్వరనవనుత్రివిష్ణురూప
 ననుధరిసి । రఘునందననుత్రివిలాసనుప్రకినిదనాగమునింద్రనింద్రా

దిగళును । పితృగళుగంధర్వవిద్యాధ్రుపన్నగైశ్వరరుక్మతాశీషేచననశ్చే
 రిః కురిసిదరేల్ల సంకేదోషవకూడిప్రాంజలిగళురామనసముఖదల్లి । గా
 నగళమాడిదరు రాజకన్యకేరును । సృశ్యగళమాడురిపరువిణ్ణేగళబారి । సు
 వరుదుందుశీశంబువేణువుగళిన్ను । మురజగళుపణవగళు బాగురిరలుకం
 డె ॥ సీ ॥ మత్తొందుదిశేకండిమ్మేధిలికూడి రామనులక్ష్మణనకూడియిన
 నదిలై ప్రి । దిలపినురిజోభూరిదివ్యపుష్పకవేరి సశ్యపరాక్రమ శావిపురు
 ష । శేలర నాతను శేరియు త్తరదిక్కు కాణుతనడివప్రకార నాను । స్వప్న
 దోలెళిన్ను దాశరథియువిష్ణువిక్రమనుజానకీనలక్ష్మణనకూడి । యిరలు
 శండిను నాను రాసురరునవన । జయి సలారరుమిగులనిశాటరేలు । జయి
 సువరు రాఘవన సాపిజనరు స్వగళ । పదవిగేరువశక్తీయర్పదిజోరిలై ॥
 గి ॥ కాణపడిదనునమదశకంఠను సకు । శ్చేలతను కూడిరక్తవస్త్రుకరవిల
 ర । సరగళనుధరిసేనిలపుష్పకవిమాన । దిందపురళిదనంశేతానిందు సొం
 దు ॥ సీ ॥ పునకు కాణ్ణాడిదను మోలెళుమండియకూడికృష్ణాంబరనుబరా
 శ్చైతవరధవ । నవనీరిరక్తమాల్యానులీపననాగి శ్చేలవళకుడితనర్తనగ
 లిడుత । నగుతకాణ్ణాంక మానసనాగివ్యాకులైం ద్రియనుతనొబ్బ
 ళుప్రీయ్యుశేళియే । రావణానవను గదళవకూడియుశీఘ్రువాగిదక్షణ
 దిశేలను సరిసిద । నంశేగదళళయమోలితాత్మనాగి । తలకళగే మాడి
 రాక్షసీం ద్రునవనిలనీ । రావణానుబిద్దనంశేశీఘ్రగతిపునకు । మేడ్డువిలపి
 సుతిపనంశేయ్యాజీసిదెను ॥ సీ ॥ ఎడ్డుదిగంబరనేదీళయార్తియకూడిమ
 దవిడ్డులాత్మనున్న త్తనంశే । శ్రాంతమానసనుదుద్ధాషిగల్గాడుతప్రలప
 నమాడుతబండు ఘోర । వంధంకమిస్రదుగళంధ దుస్సరునర శోలపమ
 మలపంకదోళుప్రవేశ । మాడి రావణానల్లి మగ్ననాదనియిన్ను నవనకం
 తశేపాశకాశీప్రమదే । రక్తవాసిసికాళికదళమవిలిప్త । కాయళుపరేత
 రాజనికాయకవన । రావణానశళివళంశేదశకనశేబంశే । యావిధచేకుం
 తకర్ణ ననిజ్జేసిదెను ॥ ఐ దశకనపుత్రరేల్లరును శ్చేలవిలీపన కూడియిష్ట
 రి । దశకనుకుందినిరినడిదళయమదిక్కిగెఱ్ఱొంటినిరి ప్రా । పిసిదనుకుం
 తకర్ణనుపురందరజిత్తువు శింశుమారవా । ప్రిసిదడిదళ పరేతపరిదిక్కుగి
 లిగేయిస్వప్నకాణిదే ॥ సీ ॥ ఇన్నొందునన్నిందయాజీసలాయికు

శ్వేతాకవక్త్రపుశ్చేరిమోళియే । శుభ్రవస్త్రవసుట్టుశుభ్రగంధానులేఖ
 నమాల్యసకలసంక్రమపుకూడి । ఘోరిబతుదంతవారణవద్రిసన్నిహితే
 రిగానగళే నృత్యగళుసు । శంఖశేరిగళభోజనపుకూడినలవరసజీవరస
 జువిశీలమణుమేరిత । అశ్రవాశ్చ్యేసిప్రతినిదనంకేతవనసఖియువాదిత్ర
 గీతనిస్వనపుసదిత । శండిశోపురశోరణగజతురంగ । సంచలపులం
 శేచిత్తంకేజలధియోశగె ॥ ఊ ॥ పురవనుశండివానరను ఘోరిబలిష్ఠనురా
 మదూతన । త్వరుజవసోబ్ధబంధుమరుదుజ్వలవగ్నియనిత్తుభస్మవన్ । శు
 రుతనురాక్షసస్త్రియరుకూడియుక్తేలవ పానమాడినృ । త్వరజనగళే ప్ర
 ఠాసగళునాప్తిసేజ్వాలేగేవిద్దరంకేకావ్ ॥ గీ ॥ శుంభశక్తాదిరాక్షస
 శుంజరరుసు । శేరిరక్తాంబరగళోడశేగణనిరంగళేయోలే విద్దరంకే
 యింగడిగేనడిరి । యిన్నుసేలేనమాడిరిమన్నగళు ॥ లు ॥ సేలేనశేరిరా
 ఘవనుశేలప్రవేశోలపవగొండురాక్షస । వ్రాతగళాసమేతపుసమ
 స్తరశోల్లువనిన్నుమేలెనిరి । విలతరళాయలేక్షణిసమేలనకూడమనిన్ను
 గేల్లసం । భాతమృతిప్రవేశినియు కాంబిరిప్రాణావినాశ వేల్లరు ॥ ఉ ॥
 బడుమతియాదరాఘవనశౌర్యశకాననవాసళాపతి । స్పృహళనతజ్జ
 నంగళిడశేల్లదుభక్తనకూడదిమరా । గ్రుహవరుషంగళావిడిరి కాంతే
 గేసాంత్వగళాడిరిన్నునిల్వ । మయిశేయశేరియాభనవమాడిదరేసుఖవం
 తేబల్లిదే ॥ లు ॥ శోలకవగొండసేలే శుభసూచితలాగివలిన్నుమేలె
 యి । శోలకగళేల్లవిట్టుపరిశుద్ధపుసాబ్ధవకాంబళిన్నుయి । ధాశనసుంగ
 భుననగేదర్శనకాదపుతప్పలారవి । నిలకమలాయలేక్షణిస యిందేక్ష
 మాపనమాడికొంట్లి రేగిసే ॥ సంచ్రాపిసుతదేరాక్షసరిగేల్లరిన్నురా
 ఘవనిందశోరణతయవిలనే । జానకీయవళుప్రసన్నాగువళుతాప్రా
 ధనమాడిదప్రాణిగళిగే । రాక్షసస్త్రియరిగేప్రాపిసియిమోళిరిశో
 లగిసలావళిలొయజాక్షి । యివిశాలాక్షయిల్లెనునువికళిలే కాళేపుత
 నువినల్యాణిముత్తు । రిరిమోళివళులక్షణారిరిగేను । శడిమీకాణిసలిల్ల
 సూక్ష్మకరవాద । రిన్నుభాయేగేవృగుణ్యవిల్లవల్లి । వ్యసనమోహ్ పోర్తు
 వ్యసనార్థశల్లయివళు ॥ సీ ॥ రాఘవవిజయకేరాక్షసనాశకేదేలకుమా
 రేస్వప్నవిజ్ఞసిదేను । యిష్టవాగిరుదంబినిదనుకేల్వదకాగిసేలేగిజనకు

సంజాతగిన్ను । పద్మపత్రపురికిప్రస్ఫురిసుతదీనేత్రపువామబాకుపుత
నగీతానే । కంపిసుతిష్టదకస్మాత్తుస్వల్పపు నూరుపుకరికరరీరుయడకే ।
జలిసుతదీసేరియమరదాశరధినింతే । సమపుజోదనగళుకూడిస్వాగతవ
ను । పక్షశకునపునుడితదేఖారిఖారి । సౌంత్వవాదినితా వృక్షశాఖిగీ
రి॥ ౧౭॥ రాఘవేంద్రనతల్పాద్రిరంగవిట్టి । లాక్ష్మకనస్వాగతపుతానురు
ర్న కూడి । సూపనవమాడుతదేబందుశుకపునింతు । సుఖపుత్వరితవేసంపా
పిసుతదివళిగీ॥ ఇతిశ్రీమత్సుందరకాండేన ప్రవంశస్సగ్గః॥ *****

శ్రీరామజం ద్రాయనమః॥ ౧॥ రావణానరాక్షసేంద్రన॥ కేలవలవ
ప్రియపువాణికేళిజనశజా । దేవిశయగిండభావన । భూవియోళిశక
న్యాయంకేపురుకురియదురా॥ ౧౭॥ రాక్షసేమధ్యగతభాగి రావణాననాదు
రకరిసోక్తిగళునింతుబిదరిసుతిరే । కీరుయేదేశీరిగిండు కాంతారమ
ధ్య । విజనదోళ విట్టిశిశువంకేవిలపిసిదళు॥ ౧౮॥ సుజనరుమోలకదల్లి వజిసు
వ్వరేమృక్కువకాలదల్లి తా॥ । ప్రజరిగీ శేరదందదుయే తావిసి సత్యవి
యాగితల్లిరాన్ । రజనిఛరేంద్రనిందబకుభా పరిశర్నితభాగిపాగ్నిగ
క । శ్రీజనదేపుణ్యజీలనళువృధాబ్రతుకిద్దవభాదీనల్లివే॥ మ॥ సుఖసంశూ
న్యపుదుఃఖపూర్ణవనవజ్జోదేశవేంత్లజ్జోదేశ । శిఖరశృంగపు వజ్రపిట్ట
గిలియోళి శిలకువ్వదంతాగదే । సుఖయాగిప్పదు యిదు రాత్మకనశ్చే
సోలువ్వమోఢ దోలవవ॥ ౧౯॥ విజుసల్ కాణనుబ్రహ్మనన్నకుణేయల్
వినాత్మశంతాదీనే॥ ౨౦॥ రామనిశాటసాధగేమనస్సిదవల్లినుమంత్రవ
ద్విజ॥ తానిడనంకేశూద్రగేనద్యేతమ రామనుబారదిద్దరే॥ యాననదేకు
వన్నుఅసియిందలిథేదినువకలదార్యవం । త్రాన్యననిన్నునావికనుగళా
దోభామృతజంత్విసంకేతా॥ ౨౧॥ శోలకిసుతిర్వయాననగీ శోలకపు
కూడియేయారుకింగళు॥ ౨౨॥ తాకలియు క్తవల్లివనుధాపదిదండనకాదజ్జో
రగి॥ తోకగళో ౧ వధార్థగినిరుద్ధగినిత్సనితాంతవంకేనానిలకరికష్ట
వకళివేదేగిందిమాసగళల్లి ద్యేవవే॥ ౨౩॥ తారఘుప్రవీరచాలశ్చ
కారామ । జననియేసుమిత్రేననజననియే । అల్పక్షాగ్యశంకేలల్లాడుతిషి
రా॥ వాధిభూళిబిదవాడేరిలీ॥ ౨౪॥ మనుజపుత్రరవరుమాయామృ
గాశ్చతి । గిండజంతువిందకండరొమ్మరి । వైద్యుతాగ్నివిద్దువనసింకు

ఋషభః । శంకేవేగవంతరన్నగాగి ॥ సిం ॥ కాలవితామృగాకారవ
 శ్రోత్తుబందడవియో శ ననమనకాశయిడిశో । రామలక్ష్మణార నార్క
 మారకరవిడదానినాదిగెల్లాడుతిపిని । దారామదిర్లుబాదాదండ
 దాపూర్ణజుంధ్రమండలముఖసర్వరతని । దాజివమోలకప్రియంకరదిత
 తాపి రాక్షసాశనకేయేర్పడిదనన్న । అరియదిద్దియో నన్నఅనన్యద్యేవ
 తత్వవనునన్నజుమెనన్నధర్మనియమ । వనఘనన్నపతిప్రకాతనవువిఫల । వా
 యిశోనరరిగేకృతఘ్నరస్లిరిలే ॥ సిం ॥ వితథవాయిలే సోవిభువిదామా
 డిద । ధర్మవేలకపత్తితనవురూడినిన్నకాణాదేవివర్ణఘననసంగ । వర్మదే
 నిరాశశంకేయిపిని ॥ సిం ॥ నియమదిందలిపితునిద్దేశవాశ్చ్యేనివనదల్లిరు
 దిదాల్తువషణగును । ప్రజరిసిప్రజరితప్రకాగిస్త్రీయర విశాలాక్షయ
 రకూడిసరనజరిత । సదితవుర్ణయస్వాంతనుకృతకృత్యకాగిక్రేడిసుతిద్ది
 యనుకదాను । తిళిదేసోయానన్నధియునిన్నమేలి క్తకామవనిన్నగేకట్టు
 శోట్టు । ఆశేకేట్టువిదాశనకాగిబద్ధ । తావధాదెనుననతపొలప్రతగళిల్లు ।
 వృధగళుమాడికొండేయిన్నసువుగళును । కృజసువెనుబ్రకుకిదల్పతా
 గృళిగేయదకొల ॥ జ ॥ త్వరితవేయిన్నపూగొగళత్వక్రమమాడువేతస్త్ర
 డిందలా । దరుకొయికొంటిగొలొలు విషధారేయునాదరు పానమా
 డువే । యరజొళగొందుదాదరనగియ్యవరిల్లువేరాక్షసేంద్రమం । ది
 రదొళగొబ్బనాదరునుదిలఘజిలవినవేకేయేకేదాన్ ॥ లు ॥ ఈపరిసి
 తేతాళవిధదిందప్రలాపనమాడుతాధిగుల్ । పూపిసిరాఘవేశ్వరనతా
 వనమాడుతనింతుశోలకసం । తాపవరూడివేణియులతాంగియు పాణిగి
 గొండళిన్నని । శ్వాపఘనానువేణిగళబంధిసి పూగొవవిడువెనందవ
 ల్ ॥ సిం ॥ మిథిలేవుత్రిసుజారుమృదుసర్వగాత్రియశోలకమదిలరుకు శా
 ఖిపిడిదు । పరినరామనరఘుపరినబింతిసుతలత్కణానబింతిసుతస్వవంశశిల
 వనునుబింతిసుతశుతాంగిశోలకవకూడిధిగులుగొండవళంకేదిలనభాగి । తపి
 సుతలిరువాగధ్యైర్యాజితగళుమోలకశ్రేష్ఠగళుశుభకారణగళు । శోల
 కవినివారణగళవునూజనగళు । తల్పగిరిరంగవిట్టిలాత్మకనప్రేర । గొగళు
 పూక్ సిద్ధగళునుకాన్పడిదవల్లి । సింకేగిసుజాతేగవనిసంజాతేగాగ ॥ *
 ఇతిత్రిమినుత్సంవరకాంఠిరామకథారంజని అష్టావింశ స్సర్గః ॥ ****

అమృతం ద్రావ్యమమ్ || లు || నింతువిదీరునందనినిందిరేకుర్వ
 వశాదీశుః | స్వాంతభుజింతేగొండిరలుసాధువుగ శ శుభసూచనం
 గళా | కాంతేనబందుశేరిదవుకాశలవివదకాగితావుఅమృతం | మంతనబం
 దుశేరువస్వబంధుగళంశేమనుష్యవగఁదోల శ || ఊ || చుటిలనుపత్ను
 రాజగురిగూడివిశాలవునుత్తుశుభ్రపుణ్ | ఘటినలుమధ్యనిలరుచికాంతి
 సేతావ్రకటాక్షగూడిసం | స్ఫుటవదుమిలనసంకుర్వియు సోలకదపద్మ
 పురిలిశేసరి | శటికటిగాగవామదిశేకంపిసితక్షయు రుషవిత్తుకాన్ ||
 ఊ || రమణిగేవామబాచువుప రాధ్యమదాగరుజందరాద్వపుణ్ | రమ
 ణిగే రాఘవేంద్రగిరిశ్యయనార్థపుజారుశోభపుణ్ | సమధికపిలనవు
 త్తవదుజుంజలవాయిశిశేంద్రుడుస్తవు | స్తవ్యదులసంకులొలగఁశోభు
 జుంజలకాణితువామపురువు || సీ || ముండేఅమృతం సంతమనిలినదరి
 తిజాన్వంగిగమలమోజునగేకుండ | చుట్టిలరదనేగి శుభశరంగు సువర్ణ
 వణవిలవద్రజోధ్యస్తవల్ప | జారితిన్ననీలకకారణంగుపూర్వసిద్ధ
 గళోడలసూచితగళాగి | మోలిధితగళాగి సుభ్రపుసీలీభాళిగి బిసులుగి
 జాడిదవిజవిలనే | వర్షదిందంచురిసితంశేకపిసితభు | స్వక్షిసుభ్రపు
 బింబఫలాధరొలప్ట | సురదనవువక్రపత్నముంగురుభుముఖపు | కాంతిసి
 తుసతిగి రాఘముక్తశశిరిలీ || ఊ || వృసనవశోల్లితంద్రశేయవజశేతా
 పవశాంతిగొండురు | షణ్సయితబుద్ధికాశలపుసర్వపుకూడిప్రకాశవాద
 లా | రశిశుభవక్త్రదిందనిశి రాజమమోదయదిందరిలితల్పశిఖరిరంగవిట్ట
 లనరామనరాశిప్రమోదమోందితాన్ || ఇతిఅమృతం సుందరకాండే రా
 మకథారంజనీపకలొనత్రింశస్సగఁ || *****

అమృతం ద్రావ్యమమ్ || లు || శేలిదనల్లి సర్వపునుశేసరిపుత్ర
 సుసర్వవాగిసీ | తాలలితాంగి వాణిగళ తాన్ శ్రీజటాభ్యుళవాణిగళుర్ |
 షోలలనాసమాజగళక్షోలకవాణిగళన్ విదీరుజా | బాలినకాణుతా
 అమరబాలిననందనదల్లియంతేకాన్ || లు || జింతేయగొండరాగశిశే
 ఖరనాచునుమంతనిశుభ | స్వాంతేనిమిత్రవాగియేష్టవంగరనేకసకుప్ర
 షుందిది | గృంతిగిశోలదరల్లి పరిమాగణమాడలునన్నుగి అమృతం | మంతి
 యుష్మద్భద్రాదభుసమస్తవట్టివకూడిశండినీ || లు || జారనుమోలగ్యనా

దవనుశత్రువినల్లి యోశక్తికాంఠవత్ । శేరువరిలిపట్నవనుసేలేనిమిత్త
పుశేరిగూఢసం । జారనుసుక్తిదేక్షియు సోధాకవాగిదింతుమట్టు
గి । నిర్దరమణిశిరోమణియునిలనకామవశంలేమాడువే॥క॥ రాక్ష
సరల్లివిశేషపు । రాక్షసపతిశక్తియుపురస్థితిగతిసం । విలక్షణశిరామవ
త్నిస । మక్షమకాగువ్వనవశమన్నిసువేనునాన్ ॥ ౧౭ ॥ అప్రమేయగీరా
ఘవగజలసత్వ । రాశిగళరక్షనువదయారతగీలువళుజాయేయాగిద్దునవ
నదర్శనవట్టిసి । యిష్టశల్లవేయిదేవ్యధేయిందసేలే॥లు॥ ఎందునుదుఃఖవ
ర్చవళిందునితాననిదుఃఖకూడితా । నిందదకంఠవర్చ దివళిప్రళురాగిన
శోలకబిత్తవత్ । వందనమాడియాదరిసి తాపిసధాగియే నానుపొడ
దే । బందదకేనులాళవిదుమద్దతియుంసరువృధావల్ల వే॥ లు ॥ సమ్మన
నానుపొడరేఅనుంగళరక్షణమాడికొండదే । నిమ్మశిరాజనందనిఅ
నిందనిదేరువసోకుమాడువత్ । నమ్మరఘాత్తమప్రళుపునన్ననిరీక్ష
సుతిప్పనల్లితా । నిమ్మజిజాణేదర్శనశిశిజ్ఞియగొండుశశిప్రతానన॥క॥
ఆతనుసరునన్నిందలి । త్రాతనుఆదరణమాడతక్తవనంబి॥ సేలేనిప్రాపి
సిదావిధిమాతాడలిరాక్షసియరమధ్యవిపళివత్ ॥ లు ॥ మాతుగళాడదే
నడిదమాత్రవేప్రాణవత్కృతమాడువత్ । యాతరుణిశిరోమణియు
దేగీసమక్షమశేరిరాక్షసి । వ్రాతగళర్యధాగే పరితాపిసలాపినుశ
క్యవల్లమ । జ్ఞేతనుకష్టకాప్తిసేలేనిఆదరినువ్వధేగీనా॥క॥ ఈ
రాత్రిశేషదల్లియే । శేరిసమాదరణవాణిశేరిసదివరే । నారిబ్రతుకలా
రళివత్ । దారిరిరఘాత్తమనప్రదర్శినువేనునాన్ ॥ లు ॥ రామనుప్రశ్న
కూడిననరామియుతానేదుపిళిదత్ మనః । ప్రేమవకూడినన్నగదుపిళ
నలేకనుడిలాపి సమ్మనీ । స్వామినశేరినానుసతివాక్యగళశ్రుతిగియ్య
దిద్దరే । తామసగొండునన్ననద్యేతనుసందదినువ్వనల్ల వే॥ సే ॥ రా
మార్థవిన్నునాన్ రాజగీనుగ్రివగిందుమమోద్యోగవిదదేయిపరే । స్త్రి
న్యవమేళనసలదికొండిద్దనుగ్రివనసన్నాకుకేడుతదల్లి । ఆదకారణనా
నుయాతుధానిరమధ్యదల్లియేసేలేనిఆదరినువేమెల్లనేశేరిసమీక్షసిసం
తాపబకుశేయమదిశేయ తావదగిసి । అధికసూక్ష్మదేరు వాప్తిసిష్టవగ
నా । దవనుష్టవగతాన్నియాడిదేగి । కధియుతిగినబకుదుకాంలేగీమాను

ష | తాషియిందకధేయపక్రమిసువే || ౧౬ || సంస్కృతపువ్యాసేనానుద్విజా
 తిరిరితి | వచిసిదరే రావణానుమాయేవపుపుధరిసి | ప్రాపిసిదనందుతిళివళు
 తావద్గ్లి | సిరితేశీరెకాంశుముఖమతిశీరివయిసి || క || వానరతాషిగళ ౯౧ ||
 రావణారతావగళనిమ్న వచిసతగదునాన్ | మానుష తాషియు వచిసువే |
 మానవతిగేలధ౯యుతవవశ్యకవాగి || సి || ఇస్మిందువిధదిందయన్నగేధ
 రవల్ల రాక్షసరిందపూర్వవేళయార్త | భాగియిప్పళుపునజాలనిందితేసి
 తేనన్నరూపవసోడినన్నవాసి | కేళియంజువళంజిశేయుగొండమాత్ర
 దోలే ధ్వనిమాడువళు మనస్వినియుబిడదే | కామరూపనుదశకంరను
 బందనందేణాసివిశాలాక్షియదేయవడిదు | సిరితేమాడిదధ్వనికేళియాతు
 ధాని | గణపువిధవిధప్రచురణగళనుకేలొండు | ఫోలరతరవంతకనరిరిశీ
 రినన్న | తడియితదేడిడువధిసలుద్యమవచూడి || క || సనసుత్తుశేరివికృ
 తాననిరునిశాదరేరుప్రచురణగళనిడుమ | ద౯నవసలకువ్వరల్లదే | అ
 నుసరిసియుదిడియువరుప్రయత్నవచూడి || ౧౭ || శాఖీయిందనానుశాఖీ
 శాఖీగిశేరిస్థంధగళిగేణారిగమిసువాగ | శంకిసువరు రాక్షసస్త్రియరి
 నన్న | వనదోభాడుకిరువవపుపుసోడి || ౧౮ || నానుతమ్మగేళిక్తదేనతిసు
 తివరే | యాతుధానియరివికృతాస్పరేల్ల | రాక్షసరశేరికరివరు రావణా
 జ్ఞే | పడిదుబరువరుతద్వైరుపాలరేల్ల || సి || శూలశరంగళసునిశితాసిగళ
 నుద్గరిసి రాక్షసరిల్లి బరువరల్ల | యుద్ధకేళిరికహిలెద్వ మంగళకూడిర్రు
 ధరుననసుత్తికేలొండవేళి | రాక్షసస్త్రిన్యగళనమద౯నపుమాడికంధివర
 పారకాణవల్లి | శక్తినన్నగేదేగేసః ప్రాపిసుతదాగ అల్లదే రాక్షస
 శేల్ల శేరి | దిడియువరుశీఘ్రకారిగళిదిరినన్న | అగణాబందకార్యపురుళి
 తదల్ల | రాఘవనవృత్తవివళిగేశ్రవణకాగ | ధాగేయాగుతదల్లవేవృధ౯
 వనిసి || డ || అకిరుచియింసేయల్లియేమరుత్తనే రాక్షససంఘకేష్పద్రిశుభవ
 తియింసేగాదరునుక్షోణిసియాననయింసేగాదరా | రకిసువరల్లవేరిరవిజ
 రామరకార్యపువృధ౯వాగేయా | యుళయరిగేలునునుతిళియధోలగత
 వల్లవేనమ్మవారేగళ || సి || రాక్షసరిందసంరక్షితవాగియునెల్లియుమా
 గళగిల్ల ధాగే | సుత్తుప్రముద్రపురుత్తిద్వలకాప్రదేశదోలే జానకి
 దేవిగుప్త | శంఠిప్పశ్చైనిశాటిరక్తేనానుపట్టుబిద్ధరునిమ్నపట్టుబిద్ధు 1మ్మ

శ్రీమద్గౌరీరామనాథకార్యసౌధనశీలవసుసౌఖ్యవిపనుః । నానురు
 కనాదమీలీవానరనరామః । కార్యశేషణాయకారిణకాశీనేతు । విధవు
 యోజిసిదరుసునభిశతయోజః । నవనుదాటువనేవను శీలవర-రొళగి॥
 భ॥నిశిబరరణసరుప్రగళనీలకగళాదరుణాసమస్తరణః । గసిమసిమాడ
 లాపితుదేశంధియుపారపుకాంబళ శ్రీప్రా॥ పిసుకదేదేగేనన్నరివిలరర
 శూడియసర్వయుద్ధకు । ల్లసిసువనల్లనంశయగళకమరిమాడలువల్లినన్దే
 నాన్ ॥ లు ॥ దావనుప్రాజ్ఞానాదవనుకేనజయపజయంగళర్యదే । శీ
 వలసంశయప్రభురశృశృవమాడువనుంటునంశయా । శావనకూడిసిలీక
 డితాపిసువల్లినదోషనాగువే ॥ దేవిశశేరితాపిసదృష్టిసిపూ
 దడిప్రాణామోలువ శ్ ॥ ౧౭॥ దేశకాలగళందరొలధిశగళాగి । ఆగువప్ర
 మోజనగళునులజ్ఞానాద । దూతనిందలికేడుతవేతుదినరాశి । యంశేప్ర
 ద్యోతనసోదయదల్లి నేలనీ ॥ శ॥కాశ్యాకార్యవినిష్టయవర్చదబుద్ధియును
 ప్రశీనలారదునుమనే । కార్యగళుకేడుతవల్లె । మర్యాదరపండితాశిమ
 రిదూతరక్తే ॥ లు ॥ దాపరి రామకార్యవిదుతాశీడధాగేప్రవర్తిసుక్ష
 దోల । దాపరియున్ననన్నమరిద్యేన్యశీలరదోశంధిలంఘన । వ్యాప్తివిష్ట
 థవాగదోన్యపాత్మజీలంజదినన్నవాశ్యవ ॥ దాపరిశీల్యశీలమన
 సుదాపిసిఆపరిమాడజీలనా ॥ సి ॥ శ్చరిరితిబింఠిసిమారుతిఆవేళిమతి
 మాడిదనుమరివంశనవను । అక్లిష్టకర్మనలధిపనరామనశీలీనమాడువేశ్య
 జ్వేలి । సిలీరామనమీలీబీలీరస్సుశీలరిసియిప్పళల్లవేళిరియిల్లధాగే
 ఇత్వాకువంశవరిష్టనరామనవిదితాత్మకనశుకౌప్తిగళధర్మ । యుక్తగళ
 వాణిగళనంప్రయోగిసువేను । మధురవిదునన్నవాణియా మధురవాణి ।
 శీలీదావిధవాత్మకంగిలకరిసువ । భాప్రకారపుసర్వపువ్యాధిరిసువే ॥ భ॥
 అనిలజనిప్రకారవేదియల్లి విమర్శనమాడి రాఘవేం । ద్రవశువనేశ్వరీ
 శ్వరనద్యేరీయసిలీయసోడుతామరా । త్మనద్యమపండమండలనమా
 స్థితాడనుకల్పశ్చేలవా । సిన్ద్రవశురంగవిట్టిలనబింఠిసి రామనగానమాడి
 ద ॥ ఇతిశ్రీమత్కుండరకాండే రామకథారంజనీ శ్రీ శంకరస్మరణః ॥ ***

శ్రీరామజంద్రాయనమః॥ శ్చ॥ శ్చవిధపువాయుజనునా । రావిధబిం
 శేగళుబింశనపుమాడుకేసం । శావిసిమధువాశ్యగళా । దేవిగీవబిసిదనుశ్ర

వణాదిశిగిప్రసరిసత్ || వింతలఘురగడ || త్రిమంతసోబృన్మపశేఖరనూ
 పంక్తిరథః | నామ రాజనువాజినాగరధవంతనవ | ఖూమిపరిఘ్నిజువుబడు
 పుణ్యశిలనుకీర్తి | ధామను మహాయశను కపసినల్ ఘ్ని సమను |
 స్వామికర్ణరాజపిఞనశిశ్రేష్ఠను సారవ్ | తామకులసంభవనుబల
 వంతరల్లిను | త్రామనశిశ్రేష్ఠవిక్రమనయిన సారశిశ్రు | పామరియునక్షుద్ర
 తావనిత్వాకుల | శ్చిక్షమానధననులశ్చిక్షవర్ధననుమకు | త్రిమూర్తిపౌర్ణి
 వశ్రేష్ఠనును పౌర్ణిచీ | ధామపరిశరనునుబదనునుబయోజుతురంతే |
 ఖూమివిఖ్యాతనాపురుషుగినుతనశి | ప్రేమిశ్రేష్ఠను జంద్రవింబశో
 తాననను | రామనామనుధనుధరశిశ్రేష్ఠనుని | రామయనునిజ
 వృత్తరక్షకనుస్వియ్యజన | శిలమాశిరక్షకనుజివరక్షకనబల | నీలమరక్షక
 నువ్రతనిష్ఠితనుసత్సం | త్రామనవపితనస్థవిరనవాక్యదందతన | శోమాలి
 నత్రాత్మకనకూడివనశేరిదను | ఆమహారణ్యదోశ గవనిందబేటియో
 త్ | కామరూపకరువిక్రమయుతరుబడుమంది | యామినిజరరుకుతేరా
 దరుజనస్థాన | ధూమినిశ్చి కళిదఖరదూషణనవధశేలి | సామర్షణనుద
 శాస్త్రినుకపటిమాడిమా | యామ్యగాధాపురామ నడవియోళు భరినుతి
 రే | కాముకనుజానకినగ్రయినతందను రామ | నామానవశినతానడవియో
 లుకుడుకుతా | ధామనిధిసుతనమిత్రనశేరివాలినవి | రామణవమాడిక
 పిరాజ్యమకుద్వైశ్వర్య | వామియిరసుతగిడిదనవనుకపిగళనెల్ల | స్తోమగళ
 శురుతనాసుగ్రివనాక్షియం | దామహాకపిగళిలీయావత్తుజానకిన | తా
 ముకుడుకుతలిపరుదశదిక్కుగళిగేరి | కామరూపిగళులంకాపురశేనాబం
 దే | నామకుత్సంపాతినగజరననుడిశేలి | యామహాక్షావపుకళియిదేను
 శకయోజనపు | తామరసనయనేసీతాదేవికారణపు | రామనిపురూప
 వణాత్రిగళనునుడిద | నిలమిధిలను రేయల్లి యాక్షసిదేనబలపును | తేమ
 శరిత్రితల్పగిరిరంగవిట్టలన | త్రిమతాంవరనకృపేశేరిసీతేనకండ్లి || గి ||
 ఇంతుమాత్రపువబిసికపింద్రనవను | సుమ్యనిపనదనుజానకినుదతిశేలి | వి
 స్మయవగొండుకేళసంవృతేసుకేళి | వక్రకేళాంకేకండళువదనవత్తి ||
 లు || శీరువుశింశుపాతరువువిక్షిసిదళ్యే తలియేత్తికేళవా | క్కారవకేళి
 విక్కుగళసర్వవకండళుఖాళకుర్వవణ | శేరిసిగొండురాఘవన బింతన

హూడియుతిర్వగూర్ధ్వగళే । ధిరళుఖారిఖారిగిప్రళిక్షిసుతాకపిదిక్కుకా
 శీదళే ॥ ౧౭॥ టదయసుూర్వనసరిదిలై ప్రిమోళివవాయు । నందననవృక్షగతన
 బ్రధ్నుసతనఖన । తల్పగిరిరంగవిట్టలాత్మరఘువిలర । దాసనవిదేరుసుతేసి
 లేదశి=సిదళు ॥ ఇతిప్రిమత్సుందరకాండపంచక్రింశస్సగః ॥ ****

అమరామరం ద్రాయనమః ॥ ౧౮॥ కాంతారత్నపురేరుకాబాంతరవి
 ననసుశుభ్రకటితటవస్త్రా । క్రాంతనరుమంతనశ్రీల మంతనవిద్యుత్ప్ర
 కాశవంతనకండళే ॥ ౧౯॥ వినియవహూడిశాపిసువవిలరనతే వ్రసువర్ణజారు
 పోల । భననలశోకపుష్పభయసన్నిభగాత్రననద్వినితరు । వ్రసనమువ
 స్థితాత్మకనదశి=సి=సంభలితాత్మభాగియాజనకకుమారివిస్మయపుష్పాం
 తకేవ్యాపిసేజింశిమూడిదళే ॥ ౨౦॥ ఎల్లినరూపవేళకపిగిదేసోశయంక
 రవాగిమోండల । క్రిబ్దద దుని=రిక్షవనీ యిష్టదేయంతలిఖాంతభాద
 భా । పల్లవపాణిశీతియదేప్రాపిసిద్ధ్యేన్యవగొండళంశేతాన్ । నిల్లిప్రలా
 వమూడిదళు నీలకనద్యేతన సామగొండళే ॥ ౨౧॥ రామరామేలిలక్ష్యణ
 లక్ష్యణేలి । శబ్దపుసురుతబడువిధజనకజాతే । నీలకేడుఃఖాన్తేయదేయో
 ఖశీలిగొండు । మోదనవమూడిదళుకపిరూపసోడిల ॥ ౨౨॥ మందమం
 దస్వరవకూడికుందరదనీ । క్రందనవనిత్తునమ్రనభందనిలిదప్లవగవర్చన
 విలక్షిసిఖావిసిదళు । కనసుకండిసోసానందుమనసిసోశగి ॥ ౨౩॥ శామిని
 తా=శారిఖారిగిష్టవగనకుగ్నవక్త్రనభూరిబుద్ధియుతన । వానరీం ద్రా
 జ్ఞానువర్తినవాయుపుత్రనవినితనరిలితన్నరూప । దర్శనవిలవనకరుభరాధి
 వతిమంత్రినవృక్షభరననిరిక్షిసుతలే । నిసౌభ్యభాగి మూనిగతాసుపురితి
 యాగిశిలమ్రువేసాజ్ఞాలనుసరిసియు । పునరుజింశిసిదళుదేవి బుద్ధియోశ
 గాకనసుకండిసోవికృతపుతాగవడితేలప్లవగరూపవకండిశాన్త్రవినిషి
 ధ్ధ । వంబరల్ల వెయిదుమోలకదల్లిబుధరు ॥ ౨౪॥ స్వస్తియాగలిసన్నస్వామిగే
 రామగిసామిత్రిగిన్నరాజగేజనకగి । స్వస్తియాగలీయదుస్వత్నవం
 దనలారి మోలకదుఃఖగళన్నమోలకపాకే । నిర్దేయసానుకాశోనేసుప్రిసు
 ఖవెంతుమాత్రపుననగిల్లరాత్రిగులు । రామనపూర్ణభంద్రనిఖానననవి
 ట్టువృధేరుత్రియిపినల్లి ఆత్మదల్లి । రామరామేలితింతసాలాపకూడి । నీని
 వేవతిసువేనవనవాశిగళిలవన । రూపవనోద్భానిసువేనిన్నశ్రుతిగిగొం

శ్రీ గృహ్యసూక్తకే - సుందర కాండే.

ఋ॥ నవనకధిగన్నైదైయగ్లాశేకొలగి ॥ ౮౮ ॥ రామనచింతేమాడుతనరంక
 రతన్త తతావళాగి నాన్ । కామవరూడి రామ నసు గాధియకేళుత రామ
 రూపవే । ప్రేమవకూడి సోడుతయిపిన్ యేదేమోల్ యనుతకిను
 వ్వేశా । బామ్యగవన్నకొలర్తేకొనెకాళాలు రామనతేమబ్బివొలె॥
 ౯ ॥ స్పష్టపుకాళాడువనుననదృష్టిగే రామనకపియికిరియదిరురేయే
 శిష్టువిధవవనరూపవ । ప్రేష్టవదేతువేవిన్యేసిపేళువనేయివన్ ॥ ౯౦ ॥ వం
 దిసువేన్ బృకుస్పతియేవాసవచ్చేవవేద్యైవవే । వందిసువేన్ స్వయం
 ఘువిష్ట వంగనివన్ ననముందేనించేదన్ । జిందదేపేళిదన్ అదుయే సిద్ధిసల
 న్నగేతల్పశ్చేలవన్ । చుందచిరంగవిట్టలనరూడితధాస్తన్వనిరేల్లరిందుని
 వ్ ॥ ఇరిత్రైమకుందర కాండే ద్వాత్రింశ స్సర్గః ॥ *****

త్రై రామబంధ్రాయనమః॥ సీ ॥ ప్రమశాఖియిందవిదుమనమా
 నాననవనునన్రు స్వరూపవనుసరిసి । యిళమబందుకపిలన్ద్రనిందివరా
 ష్మిగేప్రణమిసిదనుప్రదక్షణగళిత్తు । కరగళుజోడిశిరసుగేరిసికొం
 డుమాధుర్యగళమృదుమాతుగళను । నుడిదనువాయితనూజనుకునుమంక
 నధికశేజస్వితాన్ మిథిలనుతేగి । యేవశీనిలనలీతరుశాఖిదిడిదుకొండు
 మలినకాశేయపుట్టుపద్మదళనేత్రి । యిన్నినిందిద్దిక్కిరనేకేసురివిక
 మలసరికంగళిందవార్తణగళంకే ॥ ౧౧ ॥ అమరకన్యమోతసురకన్యకేమో
 నిను । నాగంగంధర్వవరరకన్యకేమోయక్ష । రాక్షసరకన్యకమోకిన్నర
 ప్రవరర । కన్యకేమోకిలినుననగైప్రకాశవతియే ॥ ౧౨ ॥ రుద్రరకన్యమోయి
 న్నుమ । రుద్రాజరకన్యకేమో సురూపయితళునిన్ । శత్రుశీవసుకన్యకే
 యోస । ముద్రనకన్యకేగిసరిసముజ్వలినువియే ॥ ౧౩ ॥ ఇందువినిందతొల్లి
 దివియిందధరిత్రిగేబిద్దతారకా । బృందవరిష్టేసద్గుణగరిష్టేయ రోషిణి
 యోనుశత్రునిన్ । తందేయదావసోనినగే ద్యేతనుదావసోత్రాతనే
 వసో । నందననేవసోమనుజనందనిన్నగనిందితాక్షియే ॥ ౧౪ ॥ కౌలప
 షోమోలుషోయదేగేరూడివశిష్టనబిట్టరుంధరే । రూపవరీశిరొమ
 శోయశ్రోధిసిబందియో యేనేయిల్లియే । శీలపరినిన్ సుమంగళియే
 యిందేవగోలగతబంధుగాగిసం । తాపవశోంబనారిసరిద్యేన్యవకూడిప్ర
 లాపినువ్వియే ॥ ౧౫ ॥ రోదననిశ్వాసగళన్ । మేదినిసంస్పర్శకూడిమేలగు

తయదశిః । ఖేదవగ్గోఽనువిలసితి । యాదవశః తేదేవనారియనవల్లీని
 నన్ ॥ ౧౯ ॥ రాజ్యయరిగేయిరువలక్షణగళతను । వృంజనగళద్యుదయరంజనగ
 లలక్షిసిదీనినిను రామభూపాలన । రాణియనుతనినిదే రాజముఖయే ॥
 సిః ॥ దశకంధరనుజనస్థానప్రదేశదిందలిబలాత్మరిమాడితందసిః । తరు
 గోయునినేయోతద్యువుతాపినునిన్నద్యేన్యవుతపోనిన్నితవువేలః । వరిమా
 నుషవురూపవవలొకనకేబంకేకామినినినే రాఘవనపత్నియనుతనిజ్యే
 సిదీనందుసామిరిసం తాపిసేరునుమనవాణిచేలి । రామకేర్తనేయిం
 దరుషవేదిహుడి । వృక్షవాశ్రయిసినింకరుప్రవరగే । రునుమగావేళి
 వజిసిదశంబుజాక్షి । ప్రేతేనుబజారేరఘుపతిద్యేతేసిః । సిః ॥ అవనియో
 తే రాజసింహ్వాగ్రేసరగివిదితాత్మగేశత్రుసంతాపకరగే । దశరథన్యవ
 తిగేసోసిరానుజనకనమ్మిధిలేశనమదాత్మకనసుతేయో । నననామవిదు
 సిః । నానుధిమంతగిరామగేపత్నితరణనివాస । దేశగయోధ్యపు
 రనిలయదోళి ద్వాదశ వషఃగళి వసిసి అమానుషగళ । తోలగళు
 తోలెగువభాదేపూర్ణ కామ । సిద్ధియసమృద్ధియనుకూడి శేరిరాను ।
 రామగిత్వాకువంశ సాంబ్రాజ్యపట్టి । కట్టివదిశిట్టయిసిదనుఘననుపిత
 ను ॥ సిః ॥ రుదిమూరినేలవర్ష దల్లిపట్టాశీషేకవమాడువదకుపత్రమిసిసకల
 పరికరగళనుసోపాధ్యాయనధిపను సిద్ధమాడిసిఅశీషేకకృతియ । నడిను
 వవేళిమానవతిక్రేకియతన్న గండనశేరి రాఘవగేవనపుతనపుత్రకగేత
 రతగిరాజ్యపట్టిపునుడుదళుతనతనూజగాధి । పత్నీకొండదిర రామనబనవ
 సతిగి । కలిపదిరేపానతొలజనబాదనగళ । రానుగోఽనువల్లీవల్లీప్రొగళ
 నిన్ను । జీవిసలువల్లీనందునిషేధిసిదళు ॥ ౨౦ ॥ మున్నవరంగళిక్రియేసము
 న్నతరుష వకూడసత్వసం । పన్నునినునన్నువువృద్ధగళాగదదాగేలొల
 రభూ । త్వన్నను రామనిన్నువనవాసవమాడిలియందభాగలే । తన్నవరాం
 గిగి క్తవరదానపుష్కప్తిగితందుకుందిద ॥ ౨౧ ॥ కృతేనుడిదభోలరకరవ
 ప్రియపువాణి । శ్రవణకాగిఅధికసత్వధర్మ । రతనుస్థవిరనవను రాజనుసా
 జ్ఞేయ । తొలగిదుఃఖసిదనునెలనెబిడ్డు ॥ సిః ॥ తొలదనమాడుతమేదినిపతి
 జ్యేష్ఠపుత్రన రాజ్యవక్తపునరుతాను । యాజిసిదనుపాశీషేభనకన్నకే
 వలపుప్రేమపుపితృవాక్యదల్లి । బుద్ధిపూర్వకవాగి పోందేయప్రియవేలు

నుడియకూడదు రాజ్యశోధించివిడలి । తన్నజీవితనిమిత్తపు నాదరున్ సరే
యందుఁజ్ఞెమంతనుకందెయాజ్ఞె । స్వీకరిసి రాఘవను సత్కృతి క్రమనవ । న
జల సౌమ్య్రాజ్యవిభవవనగలిదేగలి । నుత్తరియగళ సోడవినపుడివిగళను ।
బీనిబీనినాంబరగళవజ్జిన్ సదనీగ్లా ॥ ౧౭ ॥ మునివరర నారపటిగళన్ తనువిన
ల్లి । నరవరను తానుధరిసి యీనన్నతన్న । జననిగొప్పిసి రాజ్యాశేమననుగి
డదే । తరలిదనులక్ష్యుణాన సమోదరనకూడి ॥ ౧౮ ॥ నానవళల్లి నిల్ల దేవనస్థళ
వాసకేశిశ్రువాగిప్ర । స్థానవమాడిదన్ ప్రియన దాశరథిశ్వరగన్న
ముందేయి ॥ మానదేస్వగ్ వాదరును మానసకూడలువల్లి రాఘవే ॥ శా
ననబిట్టు నానవనసంగడనినడి దాడిబందేసో ॥ ౧౯ ॥ ఆతగిపూర్వదల్లి యే
మఠాత్మనుప్రీణవమాడిదన్ సుమి । త్రాతనయన్ స్వమిత్ర జననందనల
క్ష్యుణానన్లనల్లి తాన్ । షేతనుమాడి కాననకేశిశ్రువుదేరుకేశారబీర
వన్ । త్రాతనుశీర్నికొందు వనవాసకేబందేవు నావుమువ్వరున్ ॥ ౨౦ ॥
ఘోషతీయాజ్ఞేమువ్వరును పోందిదృఢ ప్రతరాగియందును ॥ స్వాపనదల్లి
యాదరును తావిసి సోడదఘోర్వరగళ ॥ పాపిసిను త్తుతిప్పిచీరవ
స్వీగళాగళితేరసత్వన్ । ల్లావకదండకాటివికలావకేశీరిదేవల్లి మువ్వరు
న్ ॥ ౨౧ ॥ దండకాటివియల్లి దాశరథిశ్వరనమితౌజను రామనవనువసి
సి । వరీనువాగ రావణునుదు రాత్మనుబందుబలాత్తారమాడినన్న । రామ
తార్యశనసంగ్రహిసికందనునన్న గిన్నమాసద్వయవిలసిజీవి । తాశేయే
ర్పడితుదశాస్త్రినిం దామేలీ మాసద్వయాంశ్యకేశిమరణసిద్ధ । వంశిపా
ణగళనుత్పక్తవమోడువే । రమణతల్పశ్చేలరంగవిట్టి । లాత్మనల్లి రఘుకులా
దృక్షనల్లి మా । నసపు శీర్నినుడిదేనన్నగాధి ॥ ఇతిఁజ్ఞెమత్సుందరకాండే
రామకథారంజనిత్రయత్రింశస్సగ్ ॥ *****

ఁజ్ఞె రామకుం ద్రాయనమః ॥ ౨౨ ॥ జానకీవాణిశీలీరవిజాతనమిత్రను
పాయుపుత్ర నా । మానినిదుఃఖ సోడి శుభవంశిగిదుఃఖవుదూరవాగేస ।
శ్లానవమాడిజల్పిదను మానిని శోలకిసబీడ విన్ననాన్ । ఁజ్ఞె రామ
దూతనలీ శీరిదీనిల్లి గెనిన్నగాగియే ॥ ౨౩ ॥ రామన రాయతారవను రా
మిశిరన్నగేశీర్నికొందునాన్ । ప్రేమవకూడియల్లి గెప్రవేశవమాడి
దేస్వామి రాఘవన్ । షేమవకూడియానినగి షేమవపేలిదనమ్మరా

బ్ధ్యవం! యోమరుదస్త్రబల్ల వసుపూర్ణ శ్రుతింగళనేల్ల బల్ల వన్ || సీ ||
 వైదేయివేదవిద్వరను రాఘవను రామను దాశరథియందు నిసగితాళః
 శంశలవాణివజ్రాణిసదఃసుమి త్రాపుశ్ర కనుమదాత్మకనునిన్న । సో
 మిగిప్రియననుజరనులక్ష్మణానవనతిదుఃఖసంత ప్రవాగినిసగి । వందిసిదను
 శరద్వంద్వ వన్ శిరశేళిరిసిశోండుయనలాగివసుమతిసుతే । నరవరరతు
 శలశేళియానందమోంది । బృష్టన ర్వాంగిరునుమనదృష్టిసుతలి । వజిసిదళు
 పరమకళ్యాణావతియిదందు । శాణాపడుతదేతాకిక గాధీనసగి || ౧౬ || నరను
 జిలెవిసియిపరీయానందవన । వమశతగళిగాదరావతిసలాప । దనుతల
 ఘ్నతసంప్రేరిజనిశేయుఖయ । రవరువిశ్వాసకూడిమూతాడుతిపరు || ౧౭ || ఆ
 వళవాణిశేళిరునుమునుమారుత । సుతనుజనకసుతేయశోకవతియ । రుక్తి
 లిగిప్రవేశవాగువల్లియుపక్ర । మిసిదరాగమెల్లమెల్ల తడిదు || ౧౮ || రునుము
 నుదేగిదేగిరనరుక్తిలిగాదరకూడి శేరుతి । ప్పసోనరితాగెతాగిరన
 తావపుశంకిసిశోండులిందుబం । దనుదశకంధర తునరుతాకపియాప
 వకూడియందుధిక్ । వనగనకూడియేననుతవాదిసిదేమతికేట్టినల్ల వే ||
 ౧౯ || పాపిదశకనవనురూపాంతరవశోండు । ప్రాప్తవాదనందుతావడు
 లిసి । శోకకూడిసరియశోకశాఖియుబిట్టు । త్వరితకుచితశక్తిధరణిమీ
 లి || మ || అనవద్యాంగిగేతగవాయుజను సోష్టాంగప్రణామంగళః । ఘన
 బాణాయుగరాగకూడిదనుతాకశక్తి త్రియాదాగ్బుత । తనదిక్విక్షిప్త
 వల్ల శంకేతయవిశ్రస్త శ విదేదేంద్రనం । దనితిమేలివిదిర్ఘనిశ్చసన
 దిందల్ శండుమాతాడిద శ || ౨౦ || మధురస్వరకూడియవల్ । విధుముఖ
 యసురిదళుమాయవేషియేనన్నల్ । శధియాడబందియేతశోండుప్రధియి
 డువననంకేమూయిపంక్తిముఖసోనిక || ౨౧ || నిన్నరూపవవిడనాడినిను
 మున్న । బనశిమన్తరివపుకూడిప్రాప్తవాది । ననజనస్థానదిందకందదశకం
 తనల్ల వల్ల వినినకండినల్లి అల్లి || ౨౨ || లుపవాసకృతశదిలశ । నువనస్పిసిను
 మనేవృధియమోందిసువేదశోండు । శపివేషియేశుఖవాగడు । విపులీయో
 లిదునినగినన్నవేధిసతగడు || ౨౩ || అధవానన్నగె శంకేగాగదిమోకేశా
 ధిలశనికాదరే । అధికప్రేరియు నిన్నమేలీననగుంటా గువ్వదిలనిన్నా
 న్ । సుధిమేకాణిదమూత్రదన్తి శుభవు శుద్ధాత్మగుంటంకేని । సుధరా

ధీశనదూతశాగియిచురిన్నుక్షణమస్తవ్యంబీదాన్ || ౮ || రామనదూత
 శాగిచురి రాజనిబంధవనాదరేనినన్ || ప్రేమవకూడి రామనసుపిశల
 గాధీయప్రశ్నమాడువేన్ || టేమవకాంబినిలనదనుకేళిసుపిలరవవారివే
 గవు || ద్వామిసిగొంబరిలిష్టవగర్వతనన్నమనస్సుగొంబినిన్ || ౧౧ || ప్రియ
 నరామనగుణశతప్రియశధీగత || నిన్నులిళిసన్నగమోస్వప్నకేరిసుబ
 వ || శండిసోదిల్లుకాలకేకపినదేగే || దూతతనకిడువనవనింతుదూరకు
 విగే || పండుదత్త || ౮ || విలరనరామపంద్రనసుమిత్రైశుకూరనకూడిస్వప్న
 దోల్ || ధీరరరానుకాశిదరేదిలనకేగొంబవళ్లుస్వప్నవున్ || ప్రిరియే
 యాగితన్నగిడుస్వప్నవిదందనలారేవానరొల || దారనస్వప్నదోల్
 తడిదుదర్శనమాడిదమీలెఠేమవేన్ || శేరుతదిన్నునభృదయసిద్ధియస్యై
 తవుశేరియిప్పదే || ఐ || వనసిగేమోలకువాప్తిసిగేమారుతవేన్ బడిగేల
 ప్రమాదవేన్ || ననగేప్రసక్తవాయిలొమనస్సువికారకేశేరిగేలధవా
 ఘనమృగతృణ్ణియోలకపియకాబ్బడుతిప్పనుశేరిజ్ఞప్తియున్ || వినశిసలిల్లు
 యాననగిమిచ్చియిందనలారెనల్లవే || ఈ || మనసుగేమోలకుకాశినుప్ర
 మక్తకేకాశిప్రమాదవర్చనే || ననగేవికారవిల్లవధునామృగతృణ్ణియుని
 ల్లిసికేనాన్ || వనగనివకపరస్పరవువాజిసుతిప్పివేయందుసికేజిం || తేనిబ
 రుమాడిసోడితిళిదత్తదశశంరనుబందనందుకాన్ || ౧౧ || కామరూపరణ్ణి
 యామినిపరరేల్లి || తన్నిమిక్తవాగిదశశనివను || ప్లవగరూపయాగిబందనం
 దువరాంగి || సుమ్మనింతశేనుసోల్లధాగే || మ||మానినిదిగేజానకిసుమ
 ధ్యమిసుమ్మనిమాతేశాడదే || మానసజింతేగొండిరలుమారుతిజానకిజిం
 తేకాపరి || జ్ఞానకేతందుకొండువజునంగళుశృత్సమూలగళుస || స్వాని
 సియాడిదకరవిసమానసురీజనుకాంతనాగియే || జానకినిన్నవల్లతనుస
 ర్వజగత్తుగేజంద్రనంతివేన్ || ౧౧ || దావనురూపవన్ ధరిసిదధర్మదేవతియో
 సత్ప్రతిప్రతియుసాధు || సజ్జనత్రాతనుసంకల్పదాతనుసర్వభూతప్ర
 యపరితనని || నంకేబలిప్తనుచురిచయనంకేడుజయనుకుబీరనసరిసమ
 స్త || తోలకకేరాజనుత్రికాంతనంకేయశస్విపరాక్రమశాలియవను || స
 త్యవాదిబృదుస్పరిసదృశమధుర || వాగ్మిత్రమంతనతిరూపవంతనివసో ||
 స్మరనసరిరూపవంతనుసంప్రభువన్ || తోలపనియనుదశరథశుమరనవ

నే॥ ౮॥ దావనభాయేయాశ్రయసికాపునజీవిగళాగిలొకగళే । జీ
విసుతిష్ఠప్రొజగళేశ్రేష్ఠసుదావనీవణమఞారధణ । దేవియేఅంభతా
ఘవనదృష్టిమృగాశేగిశేర్నిరాక్షసేం । ద్రునునికదనల్లవే బలాశ్లేశి
మాడియివణదురాత్మకణ॥ ౮॥ కామినియిన్నతత్ఫలవకాంబనివణత్వరే
యాగిరావణాణ । రామనుయద్దదల్లియేపరాక్రమవంశనుబండుమార్గ
ణా । స్త్రోమగుళిండురావణానదుష్టనకొల్లువనమ్మయింధశ్రే । రామనదూ
తనానరఘువరన్కళిసల్ నినగాలిబందెనే॥ ౬॥ నినవిరహాతి కూడిప్రళు
నిన్నగేతేమవుతాపిసందరా । తనసజీవకపిప్రళువుతాపనిన్నగేతే
మపిలెదణ । అనిశవునిన్నజింకేయిదేరుత్రియేరామనులక్షణన్కపిం॥
ద్రునుసరుమువ్వరున్యిపరుద్యేవవశాత్తుసజీవభాదినిన్॥ సుగంధినివృ
త్త॥ రాక్షసీనమూరుమధ్యరంగదల్లియిద్దనిన్ । విలక్షినువ్వీశిలమ్రువే
సువేణియిన్నరాఘవా । ధృక్షపాదపద్మవన్నుఆర్యలక్షణన్నపిం । గా
క్షకొలెటిగళుకీలకాంతతానుజన్నునిన్॥ సీ॥ వాయుపుత్రనునాను
ప్యేదేజినుగ్రివ సజీవనురుసుమనుస్వామియాజ్ఞే । యిందయొజనశత
విలసాగరవదాటిబందెనులంకగిలెపట్నకిందు । రావణరాక్షసేంద్రనదు
రాత్మనశిరసిసమేలేదరణవశేర్నినిన్న । కాంబదకాగివిక్రమవున్యేజవు
కూడితాళనిలెదుశంకితావదొళగి । మాడికొండియొలదువిడనాడి
నన్న । వాణియలిశ్రద్ధేమాడువిశ్వాసమాడు । కల్పగిరిరంగవిట్టలాత్మరఘు
విలర । దేవదూతనునానందుకిలియేయిన్న॥ ఇతి శ్రీరామకృందరకాండి
రామచంద్రాంజనేయకుశ్రీంశస్సర్గః॥

శ్రీరామచంద్రాయనమః॥ శ॥ రామచంద్రకపియిందలి । రామామ
ణికీలెజనకరాజతనయభా । సామిరిగెలనునయవా । గీలెమధురవకూడి
ప్రతియునింతువజిసిదళే॥ ౧౧॥ ఎల్లి రామనసంసర్గవిలనిన్న । గాగితలొ
లక్షణాననిలెదుదేగిబల్లి । వానరరు నరరుదేగి సంధానవుంటు । మాడి
కొండరువిశదవమాడునగి॥ ౮॥ రామనలక్షణంగళనులక్షణవిల
రనలక్షణంగళన్ । ప్రేమవకూడిపిలెళుననప్రేష్టన రామన రూపవన్న
యొల । ద్వామతదంగసంస్థితియు దావిధవిష్టదొలూరు బాళుగళ ।
స్వామిగేయిన్నులక్షణాగిస్మృతవుదేగిపవిల్లపిలెళునిన్॥ ప్రధర॥ సీ॥

శీతాంశుబింబస్మితవదనీసరి శ్రేష్ఠభిరితి శేఖర । వాతొలగ్నాతన్మ
 ఛాత్కప్రవహిసదనలీవారిజాకాజ్యేన్ద్రీవార్త । జ్ఞాతభీ నైశాగినన్నన్క
 రుణాసయితప్రశంకశశ్లాడిదియ్యే । ప్రేత శ్ నైశాది యిన్నల్ రఘువ
 రరమణావృక్షగళిల్ల పీల్చేన్ ॥ ౧౭ ॥ సార సాననీకతన్ సన్ధిరియును ।
 లక్ష్మణాస్థిరియు రామనలక్షణగళు । లక్ష్మణానలక్షణగళేవులజ్జితగళిం । ప
 ద్మపత్రాజ్జితపుగళప్రవహినువేను ॥ ౧౮ ॥ రామనుకమలపత్ర విశాలనీత్ర
 నుజనమనోరుద్రను ప్రశ్రయసయితను । శేవలయాప దాక్షిణ్యసంపన్నను
 శేజస్సినల్లి తాస్తరను షమిగే । భూమిసమానను బుద్ధియు క్షేత్రబృహస్పరియు
 శస్సుగిదివస్పరియునవని । రక్షకనవనిధర్మశే మోలకశిసుజాతుర్వర్ణ్య
 మోలకతంతుగళిల్లి । అవనిరక్షకనబలమర్చాదేగళను । మాడువనుమోల
 కరిందకాన్ మాడినువను । బ్రహ్మదర్పవ్రతపరూడిపరమదిల్ల ప్రివంతనర్జన
 పడువనర్చంతవాగిల్ ॥ ౧౯ ॥ కామినినుజమోలపకారజ్ఞనవనుశర్మప్రకారగ
 లబ్ధి నవనబల । రాజవిద్యావిశారదనుధనుర్వేద దల్లి వేదాంగగళల్లి
 వేదదల్లి నిష్ఠితనుకజ్జరపూజిగొల్లి ప్రిష్ఠనల్లి వివిధులాంసనవనుసేలే । శం
 ఖకంఠనుబాటుశాలియుగూఢజత్రువును తామ్రేక్షణనవనుపూర్ణ । శశి
 నితాస్యనుదుందుశిస్వనస్థిరమోలి । సిద్ధవర్ణానువిక్రమాన్వితనుశ్యామ ।
 వర్ణననతిశయాన్యూనపపుపుకూడి । సమవిశక్తావయవశాగిస్వామియిప
 ను ॥ ౨౦ ॥ లురసుమణిబంధముష్టిగళి స్థిరగళాగి । బాటుగళువృక్షగళును
 పూబల్లిగళును । లంబగళునుశిరోరుదాగ్రగళుజాను । వృక్షగళును
 మగళాగియునిష్ఠవవగే ॥ ౨౧ ॥ కుజేనాశ్చంతపువక్షస్తళపుసమున్నతగళా
 గియువళిక్రితయకూడి । యిష్టవారేగేసేలే యిన్నునైత్రాంతగళి నబ
 పూర్వగళుడరణాలగళును । తామ్ర గళాగి పాదగళరేఖగళుసిద్ధగళు
 శేఖరగళులింగమణిగళును । శోణిసుతిప్పపు నాశియనర్కపు స్వరపుగం
 తీరవాశ్రయిసేయిపపు । స్తనగళునుజూడుకగళునుజరణారేఖి । గళును
 శోణిసుతిపపుమగ్నంగళాగి । జంఘిగళుగళపు మేఢ్రపృష్ఠగళుత్రుస్వ ।

శ్రీస్థిరః ౧ । శ్రీలంబః ౨ । శ్రీసమః ౩ । శ్రీమగ్నః ౪ । శ్రీతామ్రః ౫ ।
 శ్రీసిద్ధః ౬ । శ్రీగంధీరః ౭ । శ్రీవళివాన్ ౮ । శ్రీవనకః ౯ । జతు

వాగియిష్టపురామగీనాగవేణి || ప || సుభిగళుమూరుభశ్ర సరిశోణిసీ
మస్తకకిప్పవేదకు | స్తశిగళువేదసాజ్ఞగళు కాంఠేపదాంగుళిమూలద
ల్లితావ్ | విలసిసిరేఖిగ శ్ సరిప్రవేణిసీయిష్టవలీలలాటిదత్ | డోళిత
వేనాల్లారేఖిగళునున్నకిశిష్టకుప్రమాణావే || లు || కంగళునాసికావి
వరగళే శ్చపుగళే స్తనమూమకంగళి || స్తంగళు కణాగళే వృషణజా
నుకరాంఘ్రు కటింగళినున్నే || శాంగియే స్థిక్చిదేశమణి బంధనకూ
ర్పరగళే సమానయగ్గంగళునాగియారదనగళే నలుదంష్ట్రగళిపియి
ప్పవే || గి || వ్యాప్రవృషశేకరుగళవరుసేగమన | శిలనుసుదిర్ఘకుంగ
నాసికేయిబింబ | ఫలసమోష్టపుపూర్ణ మాంసలపురునుపు | సోగసిను
వపురుషనాకనుశోణక శాంగి || గి || వాణిమూఖనబరొలమగ శ్ త్వజువు
మృదుల | వాగిబాచూరుగళును జంఘాంగుళిగళు | నాయతగళాగియిపవి
న్ననాయతాజ్ఞ | జానుబాచూరుగండగళే సమగళాగి || సి || ముఖమో
జనాస్యగళే నబపూదకరగళుతాలుజిద్వేష్టగళే స్తనగళిపుగ | శవయవద
శకపద్మాకారగళునిన్న శ్రవణపుగళవువక్షపులలాటి | పుదరపుపదపా
ణిక్పదయపుశిఖియిష్టపుబృదుక్తుగళాగి స్వామిగివవే | యశపురేజస్సు
మరుప్రియముమూర్ధాడివ్యాపినువనుపిత్వవంశమాతృ | వంశపరిశుద్ధనాకను
వక్షవిన్ను | కక్షకుజ్జలలాటాంసకగళుభ్రాణ | వారునిపుప్రొణన్నతగ
ళాగి శేరియివవే | రామగీసమస్తమోకాశిరామగనఘ || గి || అంగుళి
పర్వగళునుకేళంగళిన్ను | త్వగ్మఖశ్శశ్మరొలమశేషగళుబుద్ధి | దర్శనగ
ళిపుగళింబకుదాశరధిగే | సూక్ష్మగళునాగియిపవమ్మ సుందరాంగి ||
గి || ప్రాజ్ఞమధ్యాదువిన్నపరాజ్ఞవన్ని | మూరుకాలగళిన్ల సమున్నత

ర్వ్యంగః ౧౦ | శ్రీశిర్ష వాన్ ౧౧ | పతుష్కళః ౧౨ | పతూరేలః ౧౩ |
పతుష్టిష్టాః ౧౪ | పతుస్సమః ౧౫ | పతుర్దశసమద్వంద్వః ౧౬ | పతుర్దం
ష్ట్రః ౧౭ | పతుగళిః ౧౮ | మఱొలమకునానాః ౧౯ | పంచస్నిగ్ధః
౨౦ | అష్టవంశవాన్ ౨౧ | దశపద్మః ౨౨ | దశబృదుత్ ౨౩ | శ్రీవ్యాప్తః
౨౪ | ద్విశుక్లవాన్ ౨౫ | షడున్నతః ౨౬ | నవతనుః ౨౭ | శ్రీవ్యాపకః
౨౮ శబ్దగళు ||

గళః సనశధర్మాధః కామగళనుసరిసుతః రామనివసమ్మహిళాకాశీరా
 మనాగిలె||గి|| సత్సధర్మయితనుసంగ్రహానుగ్రహ రతనుసకలమోకరం
 జనాను । లాపిదేశకాలలక్షణాను రామః సవనకమ్మనిష్పనదుయేరిలె||
 శ || ద్వైప్రమాత్రశ్రాత్మకనుమ । కామలిలక్షణానుస్థితవనురాగగు
 ణాః స్త్రీమనుసరూపగళిందలి । స్వామిసలపరాజితనుప్రసక్తిసింహపనే||
 శ|| జననిగిమోచులినమగనవసనఘనులక్షణానునుతయరవరలీనినదర్శన
 కాగియ్యూతమ్మరు । మనుజవరరుడుడుచుతివరు మయియసకలవశ||శ||
 సమ్మనకాశీదరల్లవే । నిమ్మశీభూవలయవేల్లనిన్నడుచుతా||సమ్మంధిసి
 యవరిబ్బరు । సమ్మనినిసవిరకుక్తతమోకరపుచూడి|| సే || బందగ్రజని
 యిందసొందిద్దకపిసనుగ్రీవనకండురుశ్యమూక । పర్వతదల్పురుపాదప
 సంచులదల్లిశ్రాత్మగళునావేల్లరవన । అగ్నినతయదిందలల్లాడువనష్టవం
 గపతినసత్సంగరసరాజ్య । విశ్రాంతకనపరివేష్టిసి సేవయోళిరువాగన
 మ్మనదరిసిసిదరుఃఖిరవసనరుశరచాపచారుపాశః । ధారిగళుయ్యశ్యమూ
 కాప్రిభూవిరమ్మ । దేశకేప్రవేశవాదరుదేవియవర । శండుసుగ్రీవనే
 దిశయగొండరా|| సే || మనుజశార్దూలరఘనధనుర్ధరనలక్షిసివానర
 పశమశీరి । జొందివర్వతదిందమోడిసుగ్రీవమశిబరాగ్రకేరితట్టిబ
 రదల్లి । శేరినింతవనాగిత్రిమంతరసమిపకావేశకళసిదసమ్మనన్న । నా
 మసుగ్రీవనాజ్ఞానుపారపుపరిజ్ఞానాధః వంజలిసతితరాగి । రూపలక్షణ
 సంపత్తలాపయితర । రామసామిత్రియరనదర్శనవమాడి । మూకుగళనా
 డిదేగలుగిమనుజవరర । నేర్పిశొండధికసంప్రేతియిందబందే ||శ||తిలి
 సిదినామసుగ్రీవగి । అలఘుమరిగిమనుజవరరనవరనకందా । స్తతశీనిలి
 సిదినామసి । సునిగిపడిదరవరురఘుజనవిత్వజరుతయరు||మ||రువివర్చ
 నరవర్చనాయుతయరు||అ||స్మోలన్యసంప్రేతిసం । తరితస్వాంతరుతావ్ష
 చస్పరసుసంతాపంగళశచూడిను । స్థిరవిశ్వాసగళంభి శీర్ణియతరా
 త్రిరామసుగ్రీవరి । బ్బరునుంవణానమాడిశొండరుతమప్రాగ్వర్త
 మానంగళ|| గి || బాలిబాధిగొండుబళలువరవిజనఃఆదరిసిదనినకులా
 ధిపతియు । అధికనిన్నవిరకుక్తిద్దరామనఃఆదరిసిదనినజరాగతాం||శ||
 తారానిమిత్తశాగియుఃఖూరితయపుచాలియిందశొందిదనినజః । బారు

మరిన్నివిరుచువి । జారవవిడదిరువనల్లే సతతపురఘుజన్ ॥ ౪ ॥ రామనవిర
 చువిజారవ । సామిశ్రీనివేదిసిదను సవిత్వజగిలాన్ । రామగేసుగ్రీవనవృ
 థి । రామేయేవాలిశృతవల్లి శ్రవణగోణిసిదేన్ ॥ ౫ ॥ సామిశ్రీవజిసిద
 సరిన్నివారేయ కేళిసుగ్రీవను ఘేదగొండు । నిన్నుమిత్తపునిష్ప
 తాదనువర్వరాడుగ్రస్తతానురిలే । ఆమేలేనిన్నగ్రాత్రాతరణంగళ
 రావణనిందసంగ్రహితిభాగి । నిలబామోవేలే నీలమేలేబిసటిద కాం
 భనమణిసంప్రకాశగళను । కపిగళానందదిందరాఘవగీతండు । తొలరిసిద
 రేల్లరినిన్నత్రోవేయవరు । తిళియలరియరునిదవంతిగళభూష । గూలిగ
 శానీరాఘవగర్విసిదేను ॥ ౬ ॥ జిత్రపుశోలెవచూడితిపుశేరలుశేర్చి
 దనంకదల్లిదే । చోలైత్తమనన్నికాశను రఘూత్తమనామణిమండనంగళ
 న్ । శ్రోత్తనుదర్శనియ్యగళ తూరియరస్సుగీతారితారిశోల । కార్కను
 రోలెదనధ్వనియునా ప్తిసేకండనుభూషణంగళన్ ॥ ౭ ॥ పునరుపునరుదృష్టి
 భూషణంగళమేలే । తట్టిప్రకపినుతిర్వదాశరధిగే । సుదరినిన్నవిరుచుశోల
 చవయిన్జాల్లే । మాడుతివపుశేరిమండనగళు ॥ ౮ ॥ బాళశ్రోత్తుశోలె
 తారవశ్రోత్తుదుః । బార్తనాగిప్రభుమదాత్మనవను । మలగియిరలునానే
 మననుశోలెధిసికష్ట । దిందలివనపునరుయేష్టిసిదేను ॥ ౯ ॥ నినభూషణంగళను
 నినపరిశోడినుగ్రీవగీతారితారిగవుగళను । తొలరిసియవనల్లిశేరిసిద
 నుసలశ్చూణానాగిఘనబాడుశాలియవను । నినవిరదార్తియనేంబసంకపిను
 వనగ్నిస్థగిరియుజ్వాలాగ్నియింద । కపినువరిలే జిత్రవనిన్నమేలిత్తు
 తారనిద్దగళ్పరియదివను । త్వత్త్వేకపువిరుచుశోలెకజింతనగళవన । ఆర్యేబ
 యుతాపగోణిసుకదగ్నగార । వగ్నిగళరినినివిరదార్తిదుః । శోలెక
 దిందలిప్రకపిసిపాకుతివను ॥ ౧౦ ॥ కంపినువనుమరుద్ధాశ్రీకంపదింద । అద్రి
 సరిమనసిగేదునుసంభృతేయగోణును । రమ్యనదికాననగళప్రప్రవణగ
 లను । భరిసుకలరొలెజినువనమ్మస్వామియవను ॥ ౧౧ ॥ నినఅదర్శనదిందభ
 న్నిరుగులిరుగు । మనుజశాద్దూలనవనిన్ననీనిదునీనిదు । కపినుతిపనిన్నునిన్న
 కాంతనుత్సరితవే । వనిశిరామనుబండు రావణానకొండు ॥ ౧౨ ॥ మిత్రర
 బంధుపుత్రరసమేలేవు రావణానిన్నుదుష్టజా । రిత్రనుశిలెప్రుచేన్మపవరే
 న్నినజ్జీవినిశాశమొండువన్ । మ్మిత్రయకూడితాస్తరకుమారను రాజ

శుమారనుంధరా | పుత్రియేకావ ప్రతిష్ఠగళబుద్ధిపురస్సరమాడికొండి
 పరు || శ || పాలినకొంట్లువేసందును | శిలను రాఘవనుకుడికి శీలర్పువేసి
 తా | బాలికేనయనుతరవిజను | దేలావశిసశ్రవణననిడుకొండరుకావ ||
 లు || సందియుమాడికొండురవిజన్మును రాఘవరిందకూడికి | స్థింధిగేశీ
 రిదణమనుజసిండున రామనబాణాసోలకిచ్చు | ద్ధ్రంధియుశిలీవాలియుప
 రాక్రమశాలియుబిద్దనమ్మ | సమ్మందిసియిద్దతానుజగిపట్టవకట్టదనల్లి రా
 ఘవణ || లు || వాలినకొండుతానుజగివానర రాజ్యవ రాఘవేశ్వరణ |
 తిలనికొట్టిమేలయితరేతరజేతసుగ్గేకృతావపుణ | శ్రీలలువదాయి
 తిలవిధపుబుద్ధిగేతందుకొనన్ననంజని | బాలను వాయుజన్మి చనుమంతును
 రామనదూతనందుని || శ || చురి రాజ్యకేసుగ్రివను | ధోరేతనమాడుత
 ప్లవంగధోరిగళనిల్లా | శరీకళిసియాజ్ఞికొట్టను | తరుణినిన్నకుడుకువ
 ల్లిధరణివలయచోలె || గి || చురివరేణ్యనిందలమి తాజనిందను | గ్రివ
 నిందలజ్ఞికాపుగొండు | తరళికుడుకుతిపరుధరణిమండలవెల్లి | నిన్నకపిగ
 ల్లినితరుశీరి || లు || నానుననేకమందిరవినందననాజ్ఞేయగొండుబం
 దేవా | వానరవర్చరెల్లరును వాలిశుమారనలంగదాడుమే | శాననలజ్ఞ
 వంతునవిశాలబలిష్ఠనకూడివింధ్యసం | స్థానకేబందు శీరిధిపు తాయిత్రి
 తాగవస్మిన్మకూడినావ || గి || త్పుధేయుగొండుఆశేశిధిలవుకూడికొం
 డల్లి అద్రివిలదోళాడినిన్న | కాణాదిరువనమగేకాలపుసర్వపు | శళియిత
 న్లిశోకశళియుశీరి || గి || కార్యదల్లి ఆశకాణాదీకాలపు | శళియలాగి
 నిన్నకాణాదిరువ | నమగే రాజకీరితాటి ప్రాణగళను | యదేయుమాడువ
 ల్లియజ్ఞేయపేపు || సీ || వింధ్యపర్వతదల్లి విచరిసియానిన్న | కుడుకుతలిరేన
 మ్మగిడిదకాల | శ్రోణ్ణిరింగళునదుమోరటుమోరిగువనదుగగళగిరి
 వగగళను | ప్రప్రవణంగళపరిమూగణావమాడినినజాడి కాణాదీనిబల
 రల్లి | ప్రాణగళనువినజణనమాడువల్లిని శ్చయసిప్రాయోలవ వేళకీర
 లాగి | సోడియంగదనతిదుఃఖకూడిప్రళుపు | శోలకసాగరదోళుమిందు
 పాకుతిపను | నిన్నప్రస్థానగతివాలినిచుతినమ్మ | సంస్థిరిజటాయివినమ్మకి
 స్మరిసిస్మరిసి || గి || రాజసందేశదల్లిని రాశరాగి | మృగీగియేర్వట్టనమ్మ
 సమిలపకాగ | కార్యకాప్తిసిదవనంకేకాలనడిరే | బందనమ్మయ్యసంపాతి

పజ్జీవరను॥ ఓ॥ అవనుజటాయుగణ్ణనుమఠాబలవంతను ప్రాత్యశాశవః॥
 శ్రవణవమాడిక్రొధవిదేసంఘటిసత్ నుడిదఃమఠాత్మన॥ న్నవరజనీ
 వనిందమృతదాదసో యాకధిపేలిరన్నగి॥ ప్లవగవరేణ్యరందవగేతా
 షిసిదన్ ప్రభువంగదాద్వయన్॥ గి॥ నిసనిమి త్తవాగిఘనజనస్థానదో
 ల్॥ పంక్తికంఠనిందప్రాత్యమృతియ॥ వారీఃనుడిదనవగేతిఃజోందిద
 నుసం॥ పూరియాజటాయుమరణాకేళి॥ శ॥ సంపూరినమగేనుడిదను॥ శం
 పూలకికాంగినిన్ దశాస్యనమనియోల్॥ శంపూవికళంఠిపదను॥ శంపూధి
 శాగిప్రేరికంఠిపుకేళి॥ ఓ॥ తదుపరియంగదాదిగుతుకన్థలబిట్టుప్లవంగ
 రేల్లిబం॥ దుదధిసమిలవశేరిదేవుయోలెషిత్వదిలక్షణకాంక్షిచూడిస॥ మృ
 దయుతరల్లి వర్తిసుతమత్తై మనస్సిగేజింకే శొండరా॥ యుదధిసమోడి
 దాటువదశొబ్బనిగాదరుద్భేర్యవిల్లదే॥ సి॥ అవరనిల్లరమఠాల్లవ
 రిలరనిలిసి నిఖాయనుయోజనశతవాధిదాటి॥ తడిదేనురాక్షసతరిగళ
 కూడిద్దలంకేయుసర్వపురాత్రివేళి॥ దరిశనమాడిదేదశకంధరససరుకం
 ఠేనుశోలకవశొండనిన్న॥ సచితవకంఠేని సర్వవృత్తాంతవతిలిసిదేనిదన
 నిందితేయేనినగే॥ నానురామనదూతనుసన్నమాతి॥ నల్లి విశ్వాసమాడిడ
 రాడుసంశ॥ యవనురామనుకళిసిదనమృనన్న॥ నిసనిమి త్తవునాబంద్రి
 రజాక్షి॥ శ॥ రవిజనసచివనురానన॥ పవనతనయనండుతిళియేపతిరామన
 వః॥ యువతికుశలయాగిపరా॥ అవరజనుసమేతకుశలియాగిపనమ్మ॥ లు॥
 అగ్నానసేవీయల్లియపరాప్తిసలక్షణరాప్తలక్షణః॥ ఓన్నీసమస్తశ
 స్త్రధరసత్తమగారఘవర్చగిష్టసంపన్నగిప్రేయసాగితితావపుకొల్ల
 దేయిప్పిసొబ్బనీ॥ అణావదాటిబందే నిసగాికపిలంద్రనలక్ష్యజోం
 దిరాః॥ లు॥ నాససహాయనాగిగనస్తతకాప్తిసకామరూపకః॥ మాని
 నిదక్షణాశే పరిమాగణా మాడుత వాధిదాటిబం॥ దిలనికంఠేద్వీవవ
 తదిన్నుప్లవంగరునిన్నగాగి॥ తాననరాగధాగేయదేహిఃసితర్తి
 నివృత్తిమాడువే॥ శ॥ ద్వీవాత్తునిన్నకండిను॥ ద్వీవాక్తిదుఫలసితభిత్తర
 ణాపుయశపు॥ ద్వీవాత్తుపడువదాదేను॥ దేవియేనిసవిలక్షణిందస్థిరతర
 విలియోల్॥ సి॥ క్రౌంచనామకమఠాఘనగిరియోందుంటుఅల్లికేస
 రిశపినిల్లియవను॥ శోలకర్ణపర్వతకూటకవఃప్రేగు వాగదేవన్నిగళ

ధిసేదరుశంబసాదనన రాక్షసససంహారవృత్తానదనదిలేర్థపుఖ్యతటివ
ల్లి। ఆరాక్షససకొందనమ్మనమ్మప్పకేసరియుఆకాలవంజనిగానాను। వ
వననిందలికేసరిపత్నిలనే। జనిసేదనువిలర్పవిక్రమశౌర్యకూడి। ఈనుమ
దాబ్ధనుఘవనవిఖ్యాతాప్తి। శిలైత్తరపు నుడిదేరామన గుణగళిల్లా॥
లు॥ రామనుబందుశిలైత్తరపు వేపరాక్రమవంతునిన్నకాంబను। ద్దామయ
శృంగదశాస్యసవిదారణమాడువనాత్తరకసుఖ్య। స్త్రీమగళృశమేలే
వలిశీలతనే రామనునిన్నకూడిన। తేమనయోధ్యశేరువనుశిలైత్తరపు వే
నిలనిదుసంబుజానకే॥సే॥ ఈరికితునుమంతనిందసదేతుగళుపయుక్తగ
ళనశిజ్జోక్తిగళను। దేలిసికొండువద్దేక్షణిసేలేసోలకారీవిశ్వా
సితళాగియవన। దూతనందరితళుతుష్టిశిండుళుదేవి దృష్టభాదళు దృష్టి
యిత్తుసోడి॥ వక్రపత్నేక్షణవనజదోయగళిందకరిదళానందాంబు
శళాగళాగ। తామ్రశుక్లాయతేక్షణిలైత్తమపుముఖపు। జగతిపుక్తిగెన్న
ణాగాక్తిగేవిశాల। నేక్తిగెప్రకాసిసేతురాకునిగళముక్త। పూర్ణశ
శేచింబసరిసముదిణావాగి॥ సే॥ ఈనుమంతనిలేతురుకాంతనల్లదేవ్య
క్తవుమత్తోబ్బనల్ల వందు। తిళిదళావేళివేదేయియతునుమను। ప్రియద
శృంగళనిలేక్షితుతలి। వరమతినిగేయావద్వరకమానవపిళిదేనిగిన్న
ప్రేరియేదుయో। యనగేఅజ్ఞాపిసన్ననఘనానీనుకార్యవమాడబిలె
అమ్మయ్యత్వరిత। నడియువేనుబియ్యిగళాజ్ఞయు పడిదుశంబ। సాదనన
కొందన్లవగనసరిగావాయు। జన్మికపియాదరునువాయుసాటిగాను। వ
రీసువేనమ్మగమనవిస్ఫూర్తికూడి॥శ॥వరకపియునానువాయుపు। వరుసే
ప్రతావగళనుశ్యవనుతల్పగిరి॥ శ్వరరంగవిట్టిలగేదా। శరధిగేప్రియదా
సనానుశరదిందుముఖ॥ ఇతిశ్రీమత్సుందరకాండేపంచశ్చక్రింశస్సగళి॥

శ్రీ రామచంద్రాయనమః॥ శంపునరుమతుంతనుసేలేగే। ఈనుమం
తనుదిప్తివంతనరిబలవంత॥ వినయపుసరు ప్రవచిసేదను। మనుసుగివి
శ్యాసజనిపేమధుమ్మదువ్వాళి॥ ఊ॥ స్లవగనుదేవిరానుమతివంతనరామ
నదూతనమ్మరా। ఘవనశరంగుళియ్యకపుకాణాలినంబిశేగాగిసన్నక్తి।
అవనిదుశోట్టినవ్వనిగపిసువల్లి తదంకితప్రకా। శవుగ్రయిసిన్నుత్ర
పుప్రసక్తిసేదుఃఖశేదూరభాదిణి॥ ఊ॥ గ్రయిసేతదంగుళియ్యకవకండు

స్వకథానముద్రికాప్రవక్త । బయలుపరిచుపక్షగిండుభుస్వకథానబంధవ
సంతేజిత్రమోఖే । స్పృహేయవిశేషకూడెసరిసిరికేగిశోభిసెకాగవ
క్రృపుణ । అమోఘకథామ్రశుక్లవిపులాక్షపునిగ్రహభుగ్ధేందురీతితా
న్॥క॥ పరిసందేశానందితేమరిచుపక్షసితాశప్రేమమాడికపిససంస్తు
రిసిదభుజసకనందిని । యితవాణిగళిందవికసిరేక్షణాధాగి॥మ॥ చనుమాని
నేసమధానంబినలొప్రాప్తానినివిక్రాంతివం । కనునిలైతకయోజ
నాంబుధిందుకదాటవ్వరేరుంటుదా । వనులంకారపురవిలసితాభరవ
రాప్రస్థానవక్తప్రొక్తలా । వసుకాసోబ్ధునినిన్నగిజలభిగోలషాపదాహ
వంకాయితే ॥ ౮ ॥ ప్రాకృతకేలరియందునినకావిసవల్లినువానరేం
ద్రుల । ప్రాకృతకామరూపకపిబందియోద్వేపతియాగిరాక్షససా । నిలక
గళిందవ్యాకులపునిన్నగిరావణానిందతీరియుక్త । పాకదునన్నసంగడప్ర
కాపిసలర్థునునిలనీమారురీ ॥ ౯ ॥ ప్రేషితనాదినినురఘువిలసనక్కేలి
పరిక్షవర్చదే । ప్రేషణమాడవల్లసోకపిప్రవరర్థునిన్నరాఘవక్త
యోషినిమిత్తవిల్లిగేమయోన్నతవిలయనభృష్టరాతన । న్వేషిసువల్లి
ప్రాణిగళనిష్ఠేనియామగళిల్లబల్లవక్త॥క॥విదికాత్మనునినశక్తియునిదీగి
విశేషవిదుతిలియదిరేకళిసనవక్త । సదయనునన్నసమిలవకే । సదమలము
ద్రాంగుళియ్యసవికేపుచునుమా॥క॥పుంగరపుకడగవాంతులొ । అంగద
వంకాయితొలెమహాబాఝుగేమ । క్షంగరికిళియదేకృశినుతాడింగదవిరచ
దవకూడియరువవగిదుకా॥సీ॥ ద్వేవాత్మచుళలవిధర్మాత్మకనురామ
నురుసుతినక్కసంగరనుచుళలి । యాగిప్పనేసుమిత్రానందపథానసమిత
రేజనులక్ష్మణాబ్ధునవను । రాఘవేంద్రనుచుళలవకూడియిద్దరే అవను
కుతుసేగ్గరాంతవభువి । శస్త్రపమాడదిప్పనేకొలపవిదేగంటియొందియు
గాంకాగ్నియోక్తరీతి । సురరనాదరునిగ్రహినువ్వశక్తివంకరాగియు
ననదుఃఖశాంతిమాడు । వల్లినిశక్తరాదరొలగ్రజాను । జన్మరిభృతునన్న
శష్టదశేశేరి॥ ౧౦ ॥ పంచదళ॥వృధిగోణాదిప్పనేసొరఘువర్చనుకాపిస
దిప్పనేసొనాన్ । నిధనపుగొండినందునననేతనునన్నగి ౮ త్తరక్రి
యా । విధిగళమాడనల్లవివివేకకేకొలపపునిల్లవల్లికా । ర్పధరణాదల్లిది
నదశేలర్పదేశ్రాంతియునర్పదిప్పనే । అధిపనుమామరిప్పసొమదాపురు

పాశ్రయకార్యగతుతాః॥గీ॥ సామదానగతునుసలకువసోమిశ్ర
 రల్లిశీదకూడియాప్తిసువసో। దండనిరిశత్రుమండలదల్లిజుయేజ్ఞయిం
 దరాఘవేంద్రనవను॥గీ॥ సుద్యుదనాగియిపసోసుఖమిశ్రజనరల్లి। మి
 శ్రతావగళనుమిశ్రరింద। పడువనేసోమిశ్రసోదనికల్పాణమి। శ్ర
 నుమహాశపస్విరామనవను॥గీ॥ అమరరిందప్రసాదగల్పాక్షిషగళ। పార్థి
 వాత్మజనాతనుపడియుకిపసో। పురుషకారపుద్భవపు ఫోండియిపదో।
 అవననన్నల్లిమనసిష్టదల్లియవగీ॥శ॥ పరవాసదల్లియిరువళ। మరియుదే
 యిపనేసోనన్నవృసనవనధిప॥ పరిచురిసువనేసోమరా। పురుషను
 రాఘవనుతేన్నబుద్ధిగెతందు॥ శ॥ అవనుసుమోజితే అసఖవర్యదేయిద్దవ
 నిందునిత్యవ। న్నవిరచుశోకవేదనపునాటిప్రయాసిసనల్లిపాధిప॥ ప్ర
 వరనుతన్నతాయిచుశలస్థిరిశీలేళుకలిష్టనేసోబం। ధువుగళ తేమవనీతి
 లియిశోకసకృతాదరయోధ్యపట్నదోల్॥గీ॥ బల్లసోసుమిశ్రీచుశ
 లపుతరకచుశల। వవగీశీలియుకలిపదోమానార్థనిందు। ననవిరచుశోక
 దిందఅన్యమరియనుస॥ రిసదేయిష్టసోననలుద్ధరిసువనేసో॥సీ॥ తరత
 నుకేవలశాశ్రవత్సలనునన్ననిమిత్రవాత్మస్త్రివస్వమంత్రి। జనరక్షితవ
 నిత్తుసంపూర్ణవక్షోజిణియనుకలిసినసోసన్నిధిగేయిన్ను। బరువసో
 జ్ఞవగాధిపతియైమంతనుసుగ్రీవనిల్లిగేనుద్యుదసోదనే। నబదంతవర
 సాధనరవానరరబలిష్టరమరాదముగళసతితరూడి। లక్ష్మణానుశస్త్రవి
 దనుశరంగళింద॥ శూరనుసుమిశ్రీపుశ్రనుసోకేరాక్ష॥ సరనకొల్లువ
 నేసోదాశరధిక్యేలిదశకనిలమేలివిళలీందుదశిసువేసో॥ శ॥ ననవిడ
 నాడియిద్దననాధనపద్మసమానగంధవా॥ ననవదుశోకద్యేన్యకళీనాటి
 ప్రశోషినదల్లివేలిసుత్॥ ఘనతరవాగినిరుబుడకాణిదకంజపురిరిత
 త్తకాం॥ భనసనువాగిసర్వజనసంస్పృహణియ్యపువర్ణాయుక్తవున్॥శ॥
 త్యజినదనల్లిరాఘవనుధర్మవేదేకువునాగేరాజ్యవన్॥అజితనునన్నకొల
 మలవదాతినసంగడసోండర్యవన్॥ శజినదనల్లితానిదకేబాధేయకా
 ణానుశోకకాణాను॥ ద్విజవనుకాణామద్విరచువేదనదిందేదేధ్యైర్యమా
 శ్వసో॥ లు॥ స్నేహుకేనన్నసామ్యపువిశేషిసితందేయకాయియాద
 రున్॥ అరుదేయిష్టరంతిరరాతగేయిల్లిపరిన్నుమేలియిదేలవనీంకు॥

మట్టుగిలనిశనరామనగాధికేళువేన్ । మోడిసిలంతమట్టుగిప్రమో
దిసి నాన్ బిడధాగేశాళువేన్ ॥ లు ॥ ఈపరిరాజనందనిరులం ద్రగేష్మి
రుసుధార్ద్రవాణిస । ల్లాపవమాడిపౌథివలలామన రామనలుద్యమంగ
ళ ॥ వ్యాపృతిగళ్లుకేల్వదకేవాంభిసితాపిసిసుమ్మనిష్పళం । దాపవనా
త్మజశిరసుగంజలిశేరిసిమాతనాడిదన్ ॥ లు ॥ జానకియిల్లి నిలెరువసంగ
తీరామనుపద్మమోజన ॥ తానిదనర్చనతీపరీ తక్షణవేల సురవల్ల తళ
బిల । మానినంరేకొండునడివననవాణియనిన్నరాఘవే । శానసుకే
ళిదాగతీప్రసక్తిసువళకపిసేనికొండుకా ॥ లు ॥ వానరయుక్షసం
కులవువానినకూడియ శేరివాణాసం । తానగళింద వారధిసంతంశనమా
డియదాటిబందులం । కానగరస్థరాక్షస నికాయగళక కడిదాడినిన్న
గొం । దానళినాయ శేక్షణనురుద్ది సువళత్వరేయాగిజానకి ॥ క ॥ దేవా
సురుసుకూడియ । తావిదురిగే శేరియడ్డతడిదునవర ॥ జీవవరుసేవి
డమొల్లని । పావకనిశరగళింద ప్రాణావగొంబవ ॥ కు ॥ నినవిరణా
యిందనినీతను రామనుశోలకవార్ధి యో శ ॥ ముగిదిరితిసాఖ్యవప్ర
మోదవకాణానియంతుమాత్రవు ॥ అనఘిరలం ద్రవారురీకరాద్ది తపం
రేప్రమాణమాడిపే । శ్వీసుమలయాత్రిమందరవ వింధ్యేయదడరమే
రుముట్టినాన్ ॥ గి ॥ మూలఫలగళనుముట్టిప్రమాణావ । మాడువెనురఘా
త్తమనవదనవ । బిలగవిలక్షిసువినువిలక్షణవమ్మకొలెన్ । బింబవదుశశాంక
బింబనిశవే ॥ గి ॥ స్వగళిరసినిల్లిసంప్రకాశిసువవా । సవనరితిరామజం
ద్రధణిస । ప్రప్రవణమయిధరదశ్రుంగసంస్థన । కాంబిత్వరితవిన్నకమల
నీల్రే ॥ లు ॥ ఒల్లనుమాంసతక్షణవవల్ల నవేమధుమద్యపానవన్ । కుల్ల
కగంధినిన్నవిరణాత్రిగితిత్తవశేర్పియావదన్ । వల్లనెవస్యమూలవేదో
పక్వపవక్వమోతజ్జెసువ్వనా । వల్ల శన్మేదినిదీదవసతాగకేయ్మేదినితాగ
వన్నవన్ ॥ గి ॥ దేవతిగళిగేయుపిత్వదేవతిగళి । గతిధిగళిశ్చిదుతాగగ
ళిల్లి నాల్లు । తాగగళ శేర్పియ్మేదినితాగవన్న । వ్మేదినికాలకుఘిరిపనకు
సినిల్లి ॥ క ॥ మశకగళుదంశకేటిక । విసరగళుసరిస్థపగళువేదినిదరునా ।
శిసనవుగళకొల్లి సువద । కసుగళనాశిసనినిన్నవసనవుశేరి ॥ లు ॥ ధ్యా
నిసుతిప్పనాతనుసదానినశోలకవకూడియప్పనిన్నిలనశిలావమాడుదిపని

సనజించియు కూడి మన్మథా । నీలమనస్తానాగి యలిదేవియే నిద్రియు స్త్రీక
వర్తనా । ఇది నిధిమల్లి యిద్దరును సేరేయలీయను లేడు కూడువన్ ॥ ౧౭ ॥ ఫ
లవసోడిదాగ్నుపరిమేశపుష్పవ । సోడిదాగ్నెదను మసోడిరువను ।
సోడిరును శబ్దమాడువసోడిసేరే । ప్రయశీయనుకేశాస్వస విసురుకూ
డి ॥ ౧౮ ॥ నిత్యపుపరికిమి వనవనత్యధికపుసేరే సేరేయనుకానుడితా సత్కద్య
ధప్రతనాతను । ప్రత్యధిసలూకాగ్నిప్రయతనచురువన్ ॥ ౧౯ ॥ రామనజ
ర్యకేర్తనవ రామనశోకసమానశోకధా । రామియుకేళిశోకపువి
రామణిమాడికరస్సుబాబ్బశే । షామలదంగ్రరాత్రి సమశంకవళాదళు
తల్పశ్చేలన । ధ్వామచుంగవట్టిలనదాశరధిశనమానవప్రియత్ ॥ ఇతి ఇది
షట్సుందర కాంచీ రామకథారంజనిషట్త్రింశస్సర్గః ॥ *****

ఇది రామజం ద్రాయనముః । ఐ ॥ రునుమనవాళిశేళిజనకాత్మజేపూ
ర్ణశతాంశమండలా । ననిమరుదధధర్మవజనంగళ తాపిసిదల్ స్లవంగవ ।
ర్యనేలనవాళికాన్ విషపురుత్తియిజోలుధేయంకేయిప్పదం । జీనువిధిపా
శబంధకవివేళిగళువ్ పశపాగదిర్వరే ॥ సే ॥ నాధననన్యమనస్తనాదరును
శోకయకాత్మనాగరున్ కపియివిధియు । ఖూరియ్యేశ్వర్యమో శ్ దా
కుణవ్యసనమో శ్ దాముబంధిసికృతాంతనుపురుషన । కట్టిశళ్ళువరిలే
కపినుతిపదన్తి ప్రాణిగళన్ అవార్చవదువిడదే । నన్నవిజ్ఞేను నననాధన
విజ్ఞేను విజ్ఞేనులక్షణవిలవరన । వ్యసనగళురుత్తిమోలితరాగియిపి
పు । పొరవేందిగియోశోకవారినిధిగే । కాంబనలొ రామనిదుకకంధి
యోళగే । ఖాళిగల్లాడురిజోవాచిలిలీయపనే ॥ ౧౭ ॥ రజనిభరరాగిగళ
కొందురావణనను । రాత్మకనకొందులంకేయుహళుమాడి । యేంది
గిలనన్నకాంబనొబందురామ । నవగివచిసయ్యత్వరితబారందురునుమా ॥
౧౭ ॥ ఎత్తరపుకాలపూర్తిసంప్రాప్తవాగ । దిరువపూర్వవేశేరందుదే
ళోనిను । బ్రతుచుననగుతుమ్మగిల్పట్టునడియులిప్పదిదురుత్తినేరింగ
ళిగళకపియే ॥ క ॥ ఇన్నిరడురింగళిప్పపు । నన్నగిదుర్మణియు రావణానువచిసి
దవాక్ । నిర్ణాయవందిగెనంగపు । తన్నగికొడదివరినవిదారినువన
వ ॥ ౧౮ ॥ శ్రాతనవన్ విశేషణను రామగిసన్నసమర్పిసందుదా । రిలీయు
యత్కమాడితివృత్తియపిళిదరన్నకానదన్ । బేతనుగొప్పదిప్పనఘ

శీలను రావణానింకుమాశ్రపున్ । పాతకీయిన్నుమృత్యువిన బాఱిగివి
 శ్వనీశ్రోర్తుమారురి॥ ౧౬ ॥ కాలవశనపంక్తికంఠనమృత్యువుఁబుడికిశొ
 ణుకదశ్లియుద్ధదల్లి । దానమాడవల్ల దాశరథిగెనన్న । తన్న ప్రాణవరుసే
 దశకనవను॥ ౧౭ ॥ తనతం దెనుడిదవా ర్తేయ ! మనసిగఘను శొణదవా ర్థేమ
 గఘనశీవిశీ॥ షణ్ణగవఘననగేనుడిదఘ । తనజననియప్రీత్యుదందదానవిష
 యదోలై ॥ ౧౮ ॥ నానశీలాషశొండిపిను నాధను ప్రాపిసలన్నశీలఘ్రు
 విం । దిలనసలంకరాత్మపురురిం ద్రునేనాధనపాదదల్లియే॥ స్థానపుమాడి
 యిప్పదుసదావిడదే పరిశుద్ధవాగియి । న్నానసనాధనల్లిసుమరుద్ధుణగ
 యివప్రోఅనేకగ ॥ ౧౯ ॥ విస్తృతొలెత్పరుపారుషవిశ్రమాన్య । శం
 సృతేశ్వరశ్శతేప్రతావసత్వగఘను । గుణగళిన్నుననేకగ ॥ కూడివిడదే
 శాశ్వితగఘాగియిపపుదాశరథియల్లి॥ ౨౦ ॥ ఘనజనస్థానదోలై కాకు
 స్థతిలకనురుదిశాల్ సరుద్రసంఖ్యాకరాక్ష । సరనప్రోబ్బునేసజ్జోదరనవి
 స్త్రీససంహ్వారిసిదనవగంజదిరువనేవసో॥ పరిపంకిపురుషనాపురుషవరే
 ణ్మానువశ నాగవల్లనువ్యసనగళిగే । అవనప్రతావవ నవిరకరాయశ్శిత్రన
 విశ్రమశబియురిలే । రామనామనురవియుమార్గణసరుద్ర । ఘృణిగళను
 కూడిశత్రురాత్రిచరమయవ । జలవనిశ్శేషవాగేశోలషణవమాడి॥ శీ
 రిసరక్షసువనల్లి శేరేయవిడిశీ॥ ౨౧ ॥ ఈవిధపునుడితసీతా । దేవియుక
 ణ్నిరబసికదేవననిరితా । తావిలపిసుతిరేవిజ్ఞేసి । పావనిసంఘాపిసిదను
 ప్రార్థనకూడి॥ ౨౨ ॥ నననుడికేళిదాగలేమనస్విని రామనుశీలఘ్రు వాగి
 యే॥ వనచరముక్షుసంకులవవాచినివాచినికూడిబర్వని । న్ననఘశేహగే
 అల్లదిరేఅష్టయుశోష్ఠరేనిన్నదుఃఖవన్ । నిసపరిదుఃఖవిలక్షణవనిందిరేనా
 నేనివృత్తిమాడువే॥ ౨౩ ॥ నన్నబిన్నుమేలెనలి నాశ్చియేరికొలొయిన్ను
 బిన్నుగేర్నినిన్నకొండు । కంధిదాటినడిదుకాకుస్థగిడువేను । రువ్యతాగ
 గింద్రగిర్నిరిలే॥ ౨౪ ॥ రామనసరుసామిశ్రీన । కామినియాక్షణవేనినుకా
 ణ్ణవియేమజోలె॥ ద్దామనవ్యవసాయవసరుశ్రీమతిద్విత్యవధేయల్లిశ్రీ
 శనరిలే॥ ౨౫ ॥ రామనత్వద్దర్శనకృత్ । కామనప్రప్రవణశ్చేలఘనధామన
 సు । స్తోమనకాంబియేశబిసూ । త్రామనఘననాగవృష్టధామనరిలే॥
 ౨౬ ॥ నన్నబిన్నునల్లి నళి నాశ్చియేరికొలొ శంకేమాడబిడచాన్దంతన్ । రా

మసోడనే శేరిరమిసుమోయిణియుజం । దిరనశేరిరమిసుతిరువరిలి॥ శే॥
 ననబిన్నుగేరిగగనవవనరాశియతరిసురాఘవనశేవిసుని॥ నిననసువర్ణ
 శేసరియిం॥ ద్రునశబిడేవిసరినన్నప్రార్థనకేళి॥ ఉ॥ శానినయక్రిశోం
 డుగగనస్థనుప్యేణవమాడువాగలం । కానగరస్థరేవరునుకాదుగేతావన
 నకుక్తసాలరి॥ మానసదల్లిసంశయపుమాడలిబేడవిడేగేబందేసో॥
 నానలిహగేశేరువెనుశాధనయ్యానిగొండుసోడునిన్ ॥ ఉ॥ అనుడి
 శేళిసిగేప్రతియాడిదభాతగేఅల్పరూపిన్ ॥ వానరనన్నదావిధపుతార
 వప్రోర్వియోదూరపారవ । ధ్వానవదేగేసోగరవదాటిప్రవేశిసలా
 పిరాఘవే॥ శానసపేళోశానిదకే శంకిసువే శపియాగి యిద్దియే॥
 లు॥ శాంకియమాకుశేళిశపిశాంకనవశునుమంకశాగ్ని॥ మంకసు
 బింకిమాడిదనుమానసదోల్ అసికాక్షియాకిదు । ద్వాంకననన్నసర్వవ
 ప్రకాపవనర్పదశారియంకేతా॥ నింకుప్రశంసేమాడిదళుయాక్షిసలిన్నున
 సస్వరూపవన్ ॥ గి॥ స్వేజ్ఞేయిందవ్వేరిశేక్షేగేనగింకు॥ రూపవిదియోయి
 దనురూఢవాగి । కాలిన్నుయనుకేకాయవబిళిసిశో॥ రిసిదనవనుతనశ
 రిలరవాగ ॥ మ ॥ గిడమేలిందలిధూకిదశనిలకేయాశిశేశశావేశిత
 స్నోడలుకృద్ధియమాడివజనకపుత్ర్యుత్పాఠవిశ్వాసవన్ । పడియ
 ల్ మందరమేరుసన్నితవరూపశ్రేష్ఠవశశోత్తుతాన్ । బడుదిలప్రాగ్నిస
 మాననింకనవశాకంజాక్షిసోన్నిధ్యదోల్ ॥ ఉ॥ ముఖవదుతామ్రసన్ని
 తపుమూర్తియశ్రేలపువబ్రదంష్ట్రగళ్ ॥ నఖగళురూడివ్వేరిజనశాశత
 యంకరరూపగొండుతాన్ । సుఖవశిగాప్తవాదికపిసోల్లిదనిక్షిసిముం
 దేనింతుయే॥ సఖయేనసస్వరూపవనుసమ్మతిగొండుప్రదర్శిసవ్వనిన్ ॥
 గి॥ పర్వతగళుకూడిబనగళురూడిప్రా॥ శారసోట్టిగళను శోలరణగళ
 మాడిలంకేక్రిశోండురావణాసోడ । నడివశక్తియుంటుననగేతాయి॥
 లు॥ శంకిసబేడవిన్నిదేయస్థాపనమాడిశోరామలక్ష్మరన్ । సంకటి
 దిందశోల్లిసుప్రసన్నిసినిన్ ననబిన్నుగేరియే । పంకజగంధిబారేజనపూ
 లనరామనశేరిశోలారా । కంకవరూడికింకరను దాశరథిశగేనాను
 జానకే॥ లు॥ అనుడిశేళిశ్రేలసమవాదునుమంకనరూపసోడియా॥ జా
 నకిమూకేనాడిదళు సారసపత్రవిశాలనేత్రియే॥ వానరవాయుగారస

శుమారనునిలనడుదంబీసర్వదా । నూనబలప్రకాపగళుసోయదేనిన్న
 గేయుంటుబల్లిచేక ॥ ౧౭ ॥ వాయువేగనునిలనువరవయ్యిసరిదిలక్షనితరను
 ప్రాకృతనేవనుబందు । శేరువనిప్పనిధారుణీవలయకేపారవిల్లదలకూ
 పారవనమో । దాటువనుంటయ్యదాశరధిశనపునరుశేరువశక్తిపూర్ణ
 వాగి । నిన్నుగిప్పదుబల్లినిలనన్నకొండురా ఘననశేరిసలాపిశపియేయి
 న్ను । బందనినకార్యవేదుయోలవశ్యవాగి । త్వరితనేరవేర్చియిల్లిందతరళిన
 డియో । యుజితవల్లచోనానునిన్నొడనేకూడి । బరువదిదకేవిరూఢగ
 ళ్ శతౌళయిపచో ॥ ౧౮ ॥ అనిలసమానవేగనుస్వయంనినవేగవకూడివేగ
 దిం । దనశనుగేర్చువర్చుపరితగ్గతియిందలినిలనువాధిలం । ఘనవనుమాడు
 వాగళయకంపితళినినబిన్నినిందరాక । వనధిగిబద్ధరేగగతియో వారికు
 రావళిగన్నవాగుచేక ॥ ౧౯ ॥ కిమినక్రూరుషాకులదోళే । సముద్రసలిల
 దోళునానుజారిదక్షణావే । శ్రమగొండువివశభాగుచే । కిమినక్రాదిగ
 లుబందుతినుకవినన్న ॥ ౨౦ ॥ బరవల్లినిన్నకూడియు । అరికర్మనబరలునిన్న
 నాజీపిసువరే । పరసలిపురుషరసరినన । పురుషగేసంశయపుకూడిపు
 ట్టుతదల్లి ॥ ౨౧ ॥ నిలనకొండుఘోగురినిన్ననిరీక్షిసిరాక్షసాళుగళే ।
 ప్రాణజళీమశౌర్యరుదురాత్మనరావణోరాజ్ఞకొండుకావ । మానవి
 శూలముగ్ధరసమాజగళకధరిసువ్వరాగిపం । ధానకేఅడ్డతట్టినినదండన
 మాడువరల్లిదారుణారు ॥ ౨౨ ॥ కందేనేవిలరపత్నిననుకొయేదేసంశయ
 గొంబియిన్నున్ ॥ సందడిశేరిరాక్షసరసంచులవాయుధగళ్ళుబిలెను
 తా । జొందలునిన్నగాయుధవసొందునుకాణేవినన్నదేగినిలె । కుండ
 దేరక్షిసువ్వినినకూడియరక్షిసికొంబిపావని ॥ ౨౩ ॥ నిలనురాక్షసరింద
 నింకుయద్ధవమాడు కిరలునానిన్నబిన్నిందజారి । ఆకాశదిందరతాక్షర
 దోళే బద్ధనిముషదోళేననకొండునిశిధిజరరు । లంకేశేరిసువర
 ల్లదేకొల్లువరునన్ననదునల్లదిరేనిన్ననధికబలరు । శూరకర్మగళుదేగొ
 యుపాయపునూడి జయిసువరేమృతావసమరదల్లి । నిన్నబిన్నిందలా
 దరునన్నడిదిదు । శేలిదుకొంబరుకలరుదోళే శేరిదాగ । అవ్యవస్థిగ
 శల్లిజయాపజయగ । శేరడునుంకాణాబారవంకేదురినల్లి ॥ ౨౪ ॥ నానొమ్మిప
 ట్టుపడిదరు । నిలనిశిభరరిందప్రాణవేదనాడిదరు ॥ వానరనిన్నప్రయత్న

పు|తానువిఫలవాగుకదీవృధాశ్రమకొట్టు||గి|| రాక్షసరనేల్లకొందు
 పర్యాప్తనాగు | వల్లిననగిణ్ణేయిప్పదాదాగ్న్యరాఘు|వార్యనయశస్సుగిదు
 దానియల్లినిన్న | కృతిరాక్షసరేల్లరుకళిదమీలీ|| టు || అల్లదీనన్నసం
 గ్రహిసిఆర్యనురామనుకీలశరిన్నుని | వెల్లరునర్యదిద్దకడియిత్తుననమ
 మరేమాడిరావణా | నిల్లిసేముండియోగతియోనిన్నప్రయాసవిదేల్లి
 వ్యధవం| తల్లవేయ్యాగెనానుమృతభాదరునిప్పవనేకదోషగళ్ || టు||
 జీవితవెల్లినన్నకడిశేరిసియిద్దరఘాత్తమకామడాన్ | శావనులక్ష్యణ
 న్సచిత్రాశ్రాత్మగళెల్లరురాజవంశ్యరుక | తావుమదధవాశేగళత్తక్తవు
 మాడిసశోలకరిన్నును | గ్రివముఖప్లవంగరునుబన్నరుప్రాణాకేదూర
 వాగువరు||గి|| శత్రుకృత్రుకూడిప్రభువినరాఘవేం | ద్రనవిన్యేసిపరరత
 నుపునాను | ముట్టివల్లిపంక్తిముఖనుబలాశ్రార | మాడిముట్టిదరునుమనసు
 మాడి||గి|| నాననిలశభాగినాథదిలనశరిలీ|వివశభాగియిద్దవేలీనన్న | ము
 ట్టిదదకేపంక్తిముఖనమడిసినన్న | ప్రభువుగొంబువదిదుయేప్రాయజి
 తేవో||క|| రామనుబందుసబంధు| స్తోమనరావణానకొందుశిలెప్రుపి
 లోలక | తేమదనునన్నగొండరే|ఘామియోలిదుయేప్రతికృతియోపూ
 ర్వకృతిగేతా|| సి || రామనఘోరసంగ్రామకీమనమడాత్మనవిక్ర
 మవనాన్దరిశిసిచిను | కేళువభాదీనుకీలశనేనిన్నింద దేవగంధర్వద్యైలే
 యభుజగ | రాక్షసకొలెటిగ | రామగేసరిబారరాఘవదోళ | రు
 రిరుయసమాన | శౌర్యనసామిత్రిసచిత్రనజిత్రచార్ముకన బలిష్ఠన ముండి
 యవను | నిల్లువవనుంటిలోమడానిలవకూడిజ్వలినుతిపవిరిదోలెత్తన
 సాటిదిలెప్తి | కూడిమేరువనమదమత్తేచుంజరసరిరణాకేనిండ్లఘననదర్శ
 నవమాడి | ఊ || ప్రశయరవిప్రచారపుప్రతాసిసిలీక్షణాబాణారశ్శిమం | డ
 లసరునింతరాఘవన తాళువనేవనోరుషవియ్యాయి | న్నలోకరతా
 లోశిలెప్రుపుసదానుజస్యేన్యనతల్పశ్శేలస | ల్లలితనరంగవిట్టలనరామన
 మద్వ్యధిశాంతిమాడునిన్ || ఇరిగ్రిమత్సుందరకాండే రామకథారం
 జనెనప్తత్రింశస్సగ్గం|| *****

గ్రితామదండ్రాయనమః || ఊ || తదుపరివానరేశ్వరనుధాత్రిజే
 వాశీయుకేలివాగ్నిశా|రదనుప్రదృష్టనాగిరఘురాజనపర్మిగేమాతనా

డిదః । యేదనుననన్తి నిలను చుశలేక్షణి తాపిసిదియ్యోనిన్నగిం । దదుబ
 యు క్తవంబేనిదేయల్ల వేసాధ్విగళస్వతావపుః ॥ ౧౭ ॥ సాధ్విగళస్త్రి
 స్వతావకేసద్యశవిదుయే । విసరుణాక్షయేనిలనన్నబేన్నమేలీ । యేరిశత
 యోజనసముద్రదారిలంఘి । సువదకసమర్థభాదిస్త్రిలక్ష్మవనువడిసి ॥
 సి ॥ - ఈరినేకారణవేదుతాపిసిదియ్యోనిలన్ విసయసంయుతభురామన
 విన్త్రేసి । నాముట్టవల్లినన్యనయందునిదేసాకు దావభునినగన్యకరుణిజిగి
 తర్థతాక్షయకూడి తాపిసువవళుంటు దేలివియే విలరవక్తిత్వకిదుయే ।
 సాధ్యశ్యవంబిను శ్రవణమాడువనిన్నురిరవశేషితవాగినిన్ననిష్టే । రాఘ
 వనప్రియవనిష్టేప్రిరామేనిలన్ । కారణగళిపుగళనగ వజ్ఞాణిసిదియ్యో
 యిపుగళసమస్తనాశ్శోత్రకిడువేనమ్మ । రాఘవేంద్రగినిసలనురా
 గకూడి ॥ ౧౮ ॥ కేలవలపుతాక్షయిందలి । తావపుక్లిన్నరేయజొందిప్రవచిసి
 దేనునాన్ । దేవినిసప్యేణావాణిగ । లిలవేలిదకొందుదోలన్ । వెంబదిర
 మ్మ ॥ ౧౯ ॥ లంకేయుదుమ్మవేలశవిదురాక్షససంకులకూడివాధియన్
 పంకజగంధిదు స్తరవపారపునందునప్రతావవత్ । శంకసంధాగిసానిన
 గజల్పిదేనల్ల వేనిన్నసొందునున్ । సంకటివిల్ల ధాగిపతిసన్నిధిగిందుయే
 శేర్పువల్లియున్ ॥ ౨౦ ॥ నిలననకూడిబారదిరేనిగ్నశేనన్నగనుజ్ఞవియ్యేనా
 న్ । ప్యేణావమాడువేరఘన్యపాలనసన్నిధిగిన్నునిన్నసన్ । స్థానవరాఘ
 వేశ్వరనుతాత్తిలియువ్వసుశిల్రు విందుయే । సానుజగిన్నునేపతిగి
 సంగతిపిల్వీయోపిలభుకాయనిన్ ॥ ౨౧ ॥ ఈవిధపునుడియేసిలెకా । దేవి
 యుదేవసుకేసమళుదిలనశసరిశోల । తావకిమందస్వరసరు । పావనిగళు
 జలధారెబిసితవచిసిదత్ ॥ ౨౨ ॥ ననసందేశవరాఘవేశ్వరగిబిన్నాకుం
 గళత్మామాడుయిం । దినవృత్తాంతపు శోలప్యప్యోందివదిదత్ దృష్టాంతవాగి
 న్నువ । నానమాడయ్యులొజిత్రకూటిగిరిపార్శ్వశ్చాశ్రమస్థానవా
 సినినానాగిరువాగసంగతికపిశ్రేష్టాఅదత్పిలభువేన్ ॥ ౨౩ ॥ ఈశాన్యదిశే
 గల్లియివదుసిద్ధాశ్రమవదకేమందాకినియనతిదూర । దల్లిప్రవచిసుతదే
 ఆయువనతరుషండదోల ॥ ౨౪ ॥ పుల్లపుష్పగళుజొలియే । దివ్యమూలఫలాం
 బుదేశదల్లి విహారమాడియానదియల్లి మయ్యులొలిదు । బందుజలక్లిన్నవ
 పువాగిసరికొడియేలీనాబందుప్రవేశిసిదేను । బరువసమయకేకశవోగ

దుష్టాప్రవాసి । నన్నకుబుద్ధులన్ని కుండకొనియింద । బడియిల్ల వే
 'తొలగిపోవ' పడిమబడిమ । తొలగిసి దేనిద్దు కాకనదూరదిశేగి ॥ భ ॥ అ
 దుననకుష్టి శ్రోయిమరేయి పదలై యే మాంసహక్షణ । శ్రోదగిలపిల్ల
 మాడిననమోందితుమ త్తదువుట్టివ స్త్రువుణ । జీదరలుతాన్ ప్రకషింసెను
 శిల్పపుటొంకకేకాంబి ధామవున్ । చుదిరిసికొన్నీర్ తనదుకూలవ
 జారికేస్వామికాణిదన్ ॥ భ ॥ శిడిముడికొండు నానొడలశిలరేయి శిలరిసి
 కొంబవేళేసం । గడవరిజాసమాడియుచు సన్నుబ నాదనుటగలజ్జీనాన్ ।
 పడిదేసొకాళ వాకకపుహక్షణ కాంక్షిసెనన్న శిలరితాన్ । బడియలుతన్నస
 న్నిధిగిబందెను తొడికళాగి యాగలే ॥ శా ॥ తానాసీలనమాడిఅల్లి యిర
 లాతన్నంకకే శ్రాంతళాగి నాన్ బందు ప్రవేశమాడియి పినందేష్ట్రోల
 సమాధానవన్ । నానారిరియుతెనుమాడిదను నన్న బాష్పపూర్ణాక్ష
 ణన్ । సానుశ్రోతను కాకకొలపితను త్సంగాస్తవన్ రాఘవన్ ॥ సి ॥
 రామనమోడిమిలీ శ్రాంతళాగియునాను శిరవశిలరిసినిచ్చిసిదేనుజిరపు
 ఆమిలీనన్నంకదల్లి రామనుశిర విత్తునిచ్చిసిదను మర్రేకకపు । సంప్రా
 ప్రవాయితేయనదిందేద్దాగననసమిలవకేశిలరి స్తనగళన్లి । కుర్తికాన్ బ
 డియితుని త్తురుసురియలు తొరితొరిగి శిలరిజారిజారి । కాకపిట్టిందనా
 న్ బడుభాశి కొండు । స్తనగళిందలిర క్తపుప్రవిసలాగి । యెబ్బిసిదేనా
 నుసుఖను ప్రియిందనన్న అంకకేమో రాఘవనహయశంకేచూడి ॥ క ॥ శిల
 మంకనధికలేజను । రామనవనుబాడుతాలి రక్తస్తనశన్ । స్వామినన
 సొడియిసిసరి । సామవకనాగి శ్వసననరుతొప్పిసిదన్ ॥ గి ॥ నాగనా
 సొలరుయేవనిందడిగినిలను । స్తనగళనుశిలపడిదర క్తమయవాగి । తా
 మనపుకొండపంజప క్త్రసగికుడి । శ్రీడినువనేలనుంటిలికేలరవాణి ॥
 గి ॥ అందుప్రవజిసినన స్తనకందుకగళ । శ్లోణితివుశిలరినఖగునునిశితగ
 లు । మోలియేయదురిగినిందిద్దబళికుజవను । కాణిదను రామనవనుశక్ర
 సుతనన్లి ॥ భ ॥ అవనుగిరి ప్రజారిపకేగాకృతివంకను వాయువేగివా । సవన
 కుమారనాదవను వాయుసవాగి ప్రవేశమాడిదన్ । ధవనురభూర్ధవకాలవ
 నదర్శిశిలొపవగొండనానితా । తవమరిమూడిదన్ మరిమతాంవర నాకక
 జేట్టిగాగలే ॥ క ॥ దక్షశ్రీకృష్ణాకే బ్రహ్మస్త్రవ । దుక్షరవను సంతిమూడి

దుష్టనద్యశేసం । దక్షిణేన సడవిదనదుశశ । గర్హితకడిగ్నికీల గళకారుత
 కా॥శ॥ ఆస్తరణదక్షాత్మణావదు । ప్రస్తుతకాలాగ్నిరిత్తిప్రజ్వలిసుతకా
 శస్త్రశక్తికడికువిజ్ఞేసి । త్రస్తతగ్నిండంబరశేప్రధావిసిదనవ॥ లు ॥
 పోలకగళిల్లును త్తిదనపోలనఖవ॥ సరును త్తిసు త్తియా । పోలకవకూడి
 సుక్తుకవిపోలకినుకాతనబిన్నయిందేమీ । పాశుకబాణోదక్షాత్మణపా
 వకదిల్పై గెతాళలారదీ । పోలకిసితందేసన్నిధిగి సోలకియవ॥ తనరజ్జే
 సందన్యే॥సి॥ నానురజ్జేసలారేనడియందనింరను సడియందరావేళేనా
 కిగళును । సిద్ధరుసాధ్యరపి॥గళిల్లరదీరితి నుడిదరురాఘవనిడిదత్మణావ
 తప్పిసలారేవంతలికాకనల్లిందపోలకగళనను త్తిపోలకజ్ఞొంది । దక్షా
 గ్నికాపకేతాళలారదేమి త్తిబండురామగేశరణండునుడిదు । బిద్దనిలేమీ
 లేతత్పాదవిసజగళిగి । నమిశిశరణాగతనశరణ్యననరణ్య । శులనుకాకన
 రక్షణశురతనల్లి । అవనుసంహారయోగ్యనాదాన్యసరియే॥లు॥ పో
 లకగళనును త్తియవపోడిసిశర్మవకాణాదీలునః । కాకనవ॥విషాదవే
 దేకట్టలువేదనకూడిశేరల । పోలకినసోడిసోల్లిదనునుమ్మనేయీము
 రుదస్త్రవేల్లియు॥ కాకేడదిన్నదక్షిణాపుదక్షిణావజ్ఞయిడండురాఘవన్॥
 గి॥ కాకదక్షిణాజ్ఞకాశుస్థలిలకను । రురిసిసంత్పజ్జిసిదనవనఅజ్ఞిసంస్థితను
 శురంగసాక్షిద్యౌత్యనుమ్మతి । గ్నిండనల్లిఅస్త్రకేండుసోలకీ॥శ॥ రామ
 గేవదిసిదశరధ । నామగేతత్పితగిరూడినమిశికకనవ॥ స్వామియలియ
 పశేపడిదుస్వ । ధామకేశేరిదనుప్రాణదక్తేసిగ్నిండం॥గి॥ కాకమాత్ర
 నల్లి కాశుస్థనవనుబ్ర । ద్వాస్త్రవిత్తనల్లియన్నగాగి । నన్నయిడిదమళననా
 శనమాడదే । జ్ఞమిసియిప్పనేదరేమణానవను॥ సి॥ ప్రభువునన్నల్లిశ్చ
 పాపరనాగలిన్నకృపకూడలియేలిమివడిసి । సపతియాదవళునానపతి
 యంకిపినల్లి విలరనిందలి నాను విరళుజ్ఞొంది । అధికధర్మవకూడి అన్యశం
 సితయకూడినివసెనువనకని॥శియుబిడదే । సమధికవిలర్చనుకృపయుక్త
 నుమదాబలనండుబల్లినుపతినాను । పారవిల్లదఅజ్ఞోక్త పారినిధిస
 మానగాంకిల్యవంతును మన్నినువనే । జలధికుతురంతధారుణి జనరన్లి
 యింరనంతాగిత్తిరాఘవేంరనవను॥సి॥ అస్త్రవిద్వరనవధికబలి
 ష్టనుసత్వవంతసునిశాన్తరరమేలి । కూడదేయిపనేరేమరుదస్త్రవస్త్ర

యోగవేదవరుకనగిష్టరేదురునీలనే । నాగరుసురరుగంధర్వాసురరుకూ
డిసమబరలారరుసమరదల్లి । నింతుమోలరువశక్తివంకరాగరుకాపుయిం
తుమదావిలర్చవంకగేన్న । మేలీప్రమయిప్పదిల్లమోమేదినిలె । కుమర
గలొరిల్లమాగణాసమిలియిత్తు । సంక్షయవమాడనీదకొరాక్షసర
నీల్ల । కుత్తిసామిత్రితాన్ రాఘవాజ్ఞగోండు ॥ ౮ ॥ ఏనునిమిత్తవన్న
ప్రళువిలనసరక్షసదిప్పసోలముదా । నూనబలిప్తనాన్యపతేమాఖవరిబ్బరు
తామువాయున్యే । శ్వానరసన్నితప్రళరవార్చగుసర్వసుపర్వరిందలు ॥
మానసదల్లిపిక్షయనుమాడిదరేకనమేలీమారురి ॥ ౯ ॥ ఎదుయోల
చుష్ట్రతవన్నలిప్పదనుతాయానానుసందేరువన్ । యేడియోల్ శేరిసు
వీన్ సమధరవరాగిడ్డన్ దశగ్రీవనం । కదనస్థానశేశేరికొల్లదేనన
న్ శ్రేకొళ్ళదేసుమ్మనే । కుదురాగిబ్బరుకూతుకొండిపయోమద్దోల
ష్ట్రాదరున్ యిల్లదే ॥ ౧౦ ॥ ఈరిరికిశ్శీరనిడుకద్యేన్యవకూడివ్యేదేది
నుడియలావాయుతనుజ । నాడునుమంకనర్మంకరేజస్వియువజిసిదనావే
శివనజముఖగేనిన్నశోకచేలరుర్నిశిహాడిరామనుపాచుకలివనుకట్టోల
కనోడి । సామిత్రియదేరిరిసంతాపగోలురిప్పనిదనునానుప్రమాణ
విడిచునుడివే । దరిశినువియిన్నుత్వరేయాగిదాశరధిన । అనఘినినిన్ను
శోకెనువదకేకాల । వల్లవిదుయముకూర్తవేలంత్వవంబి । నిన్నశోక
శేశుకకాంబియిన్నుమేలీమ ॥ పురుషవ్యాఘ్రురునిన్నగోర్వాదకేతావ
శ్రోలెక్కాడువన్ కూడిబ । ర్వరురాజేంద్రకుమారరిన్నుత్వరేయోల
ల్ శాచాబలాధిచ్చరి । బ్బరులంకాపురవినిశాదరర సంపత్కూడియంక
స్సవన్ । త్వరేయోల్ మాడువరిన్నురావణానుప్రేతస్థానకాసువ్వని ॥ ౧౧ ॥
రణాదొళుకృతాత్మనరా । వణానసపరిచారబాంధవనరామనుమాగ్ధ
ణాగళనంటిసికొల్లువ । నలుమధ్యేయయోధ్యకవనంత్రినిడివినిన్ ॥ ౧౨ ॥
మనుజవరేణ్యగేత్రత్రుకవమాడలిలక్ష్మణగేలనుపేళలి । నిన్ననుకగేలను
పేళలిరురిల్వరగిన్నురుప్రవిలరదన్ । ననకడినుత్తికొంబరలిశానవ
రన్చిదనిందుపేళదే । కనఘిప్రకౌషిసన్నగేప్రయాణవమాడువేరిప్ర
వాగినా ॥ ౧౩ ॥ ఆమాతుగిళుకేళిరునుమంకగాదేవినుడిదళుకాసల్యేవ
డిదలొలక । శ్రద్ధగరామగేప్రవజినుకుశలవ ననగాగిసాష్టాంగనమన

విత్తు । రత్నాచారగళునురమణీయ్యరమణేరప్రియైరనవిదసాదివృధివివల
యః । చులఁశ్చైశ్వర్యవశోలగియుతంచేతాయగళిగేసమ్మతవిత్తునమిసి । అ
ధికబలశాలిసిండుసండుననవను । లక్ష్మణును రామరక్షణార్థపునగణ్య
జ్ఞీసిసుమనస్విని సుమిత్రేపడిదమగను । బంధనవగిన్నుచుశలవక్త్రవజీస
య్యా॥గి॥ప్రేమవతిశ్చేనే రామనపితృసమానః । వవను తెయిసమాననన్న
గ్లితక్తే । మాదియనువర్తిసువనులక్ష్మణునునిత్య । వధికవన్నగే ప్రియతర
సాగియిపని॥సి॥ ॥ శ్రీమంతురసాతసువృద్ధోలపసేవియోబయశాషియన్
లక్ష్మణునుతన్న । మామగేతక్తజామాతనుప్రియనుశ్రేష్ఠను రాజపుత్రను
బనదోశన్న । పంక్తికంఠనుగొండుబరువదర్శనమో రామనతమ్మనవను
ప్రేమపువశేష । వుశ్యవనన్నగ్లియోర్మురిప్పనునమ్మహారవసర్వవక్తవి
రవరను । పితనవృద్ధనసతితపుస్త్వరేగిసోణును । లక్ష్మణనసోడినన్నవ
ల్లతను రామ । నిన్నుమృదువాగిశుబియాగిచక్షణీయ్య । సాగిప్రియసా
గిరామనచుక్తియిపను ॥ ౮ ॥ చుశలవపేళునిలను ననగోష్ఠరవిన్నునుల
క్ష్మణాబ్జగి॥వ్యసనవదేగినన్నగినివర్తిసలాపదోణాగెమాడుని॥
దశరథపుత్రనిన్నుతనదండినకూడిప్రయాణమాడువ । ల్లవ్యసదృశదేకు
నిలనిదకేయత్నవశిల్రువుమాడుమారుచి॥గి॥ పునరుపునరునుడియోమూ
వతిపుత్రగి । రామగిన్నునిలనరాతిరుగి । దేరుధరిసియిరుచిరింగళి
గ్నిబుగా । మేలెనుడియోబ్రతుకలారినందు ॥ ౧౦ ॥ ప్రకృతితరుపాపకర్మ
నపంక్తిగళన । శ్చేగిశిక్తిదననగొండుకాయువదచి । అఱురాగలిపాతాళ
చుక్తికందు । రాజ్యలక్ష్మణకాదయింద్రసరిప్రభువు ॥గి॥ శాశికాబ్జనుశ
క్తనుశాశికియనే । తన్నఅయిశ్వర్యలక్ష్మణవృత్రచుతియన్గి । నడిచుపాతాళ
దన్లచితడిచుపునరు । గొండనంతిప్పదుపు రాశిచుశలవాని॥గి॥ అందుప్ర
వజిసిజానకిఅనిలనుతగి । శోభిస్తాగదుమాలదో శ్చ కట్టియిద్ద । తనశి
శోరరత్నవనుసుదిష్టవనుతిగిదు । అర్పణవమాడురాఘవగందునుడిచు ॥
౧౧ ॥ రామగిశోభునిలనిజూ । డామణివరమూషణవవిడచిత్వరితదోశం ।
దామిధిలకన్యేవజీసలు । సామిరియుగొండనదనుసంక్రమకూడి॥గి॥
సిరికేయిత్తశిశోమణిశ్రీమిరునునును । దివ్యవనుగొండనంగుళిదేశకిడి
దనధికరూపవకూడియిద్దదనుధరిను । వన్గిరునుమనశుజవిష్ణునుసగిసదే ॥

౧౭॥ శీలపాశవశీర్షువదీశకిరువ | రాశిడియరంధ్రమోలై శపిరాజ
 ఖుజవు | శీలరువదకిల్ల వంశీశీలయూరరిలై | అంగుళశీశీర్షిశీండునందా
 చునుమును॥ ౧౮॥ మస్తకరత్నవందిచును మంతనుజానకిపాదదల్లి తొణ | మ
 స్తకశీర్షివందనవమాడి ప్రదక్షణమాడియున్నదా | నిస్తులరుషణ్ణం
 దిదనునిలరజనిలక్రిసకండికార్పవుణ | ప్రస్తుతిగాయితందవను స్వామిన
 రామనధ్యానమాడిదణ॥ ౧౯॥ వరమణ్ణిండుమూరుతపవణమరుదర్శవ
 సిలైలీయిందను | స్థిరధిమణ్ణాన్వితావతరుధిలను వాయువిధూతము క్తఘా
 ధరసరిష్టేణవేలర్పరిసిదణ సుఖవంతనుతల్పశ్చేలస | ద్వరదగై రంగవిట్టల
 గైదాశరధిలైగితిత్తపత్తుతాణ॥ ఇతిశ్రీమత్సుందరకాండే రామకథా
 రంజనీఅప్తక్రింశస్సగణః॥ ***

శ్రీ రామచంద్రాయనమః॥ ౧౭॥ తనశిరీమణిఖూషణ్ణంక్షోలైత్తమవ
 ననిల | తనుభవగైశ్శోభునుడిదళుపునరునిలై | సర్వతరునన్నపతిగఃఖిజ్ఞానవి
 న్ను | జ్ఞాతవాగిప్పదిదుయై రాఘవగైబిడదై॥ ౧౮॥ రన్నవసోలడి రాఘవను
 రామనుమువ్వరధ్యానమాడువణ | నన్నను నన్నతాయిసఘనణ తనతండి
 ననాపుమువ్వరిలాయన్నతభూషణప్రళేయనూడిసిమిజ్జిచేవల్లిమున్నసం
 పన్నను పాణిసంగ్రహణతరణమూడుతిరల్ వివాచుమోలై॥ ౧౯॥ దశ
 రథనసన్నిధిమోళన్నతాయిసన్న | పితనశ్చేయిందగ్రుడిసిఅర్పిసిదదిదను |
 నన్నశిరసుగిబల్లను నాధనవను | స్మరణాశీడువనుసమసమువ్వరససోలడి॥
 ౧౭॥ ఖూరియుతెరురుపరనాగి శ్రోత్రాగి | స్వామియిందిన్నదశకనవ
 ధశకేకార్ప | విదుసమారంభవాగబీకదనునిలను | యోజనశీతా రోయిద
 శీలైనుజితనంబి॥ ౧౭॥ కార్పఘటినదల్లి శపియేనిలైప్రమాణా | వన్నదుఃఖ
 శాంతియాగువల్లి | యత్నవిదుమోశీల్రువదునాగైరామన | శీలర్పయి
 ల్లిగిన్నుసేనికూడి॥ ౧౭॥ అదుయేరిలియుమాడువినందువాయు | తనయ
 నుప్రతిష్ఠమాడివందనవనిత్తు | గమనశీయుపక్రమిసేనిలైకేకండువునరు | వ
 జినదళుబాష్పగర్గదవాణియాగ॥ ౧౭॥ కుశలవనుడిమోకాచుస్థవర్చరి
 గైరాఘవలక్ష్యణిగిన్నుశపియేనిలను | సజివరకూడాడి ప్రజరిసుతిరువ
 సుగ్రీవగేయిన్నునువృద్ధరాద | చరివరేణ్యరిగై సర్వరిగన్నకుశలవప్ర
 వజినధర్మశీపాలుపడిమో | పరియు రామనుమదా బాచువు ననదీగి

మఃఖసోగరదిందశోలగిసువసో : ఊగేనిమాడు యదకర్మనంబీ నిన్న !
జీవితశనన్నదేగిసంతావిసువసో ! రామనుయశోళిరామనుస్వామి
యవను । ఊగేమాడిన్నుధర్మిష్టసాగురుమా॥క॥ ద్విత్తమమత్ప్రేరితగ
ళ ! కౌతుకయు క్తగళనిన్నుచ్చేలినుడిగళ॥ తాతిలిదరేఘారువపు ! రాతగీ
జీవియుతదినన్నఽప్తిసువల్లి॥ ౧౭ ॥ నన్నసందేశద్వైత్తగళవాణిగళనురా
మనునిన్నందశ్రవణమాడి । విక్రమోద్భోగవృద్ధిపూర్వకపుతాను
మాడువృ॥ ప్రోర్తుసుమ్మనిరవల్లి । నందుజానకినుడివాగమూరుతిక్కేళి శిర
సుగంజలినింతుశేర్చిశోండు । సంతాపిసిదనలీ జనకజీనిపతిత్వరితజీబ
రువనురువివరను ! యుత్తవరరనుకూడివద్వాజ్ఞయవను ! రణదోళగీరా
వణానశోండురామేనిన్నవృసనవనుశోలగిసువనుసురాసురశోళు ! మ
నుజశోళగవనతడివశక్తనేవనిపను॥ ౧౭ ॥ తానువాదరేనుపజన్యరాద
రీ ! నవనుపద్మగళన్రాదరేను ! అవరనేల్లతడియువల్లిశక్తనుశోళక ! తర్త
నేవనునినిమిత్తవాగి॥ ౧౮ ॥ ఘోగిశోళవజ్జలపుడుతు ! స్నాగరవర్చంతవాగి
స్వామివశకేసం । మోలగిసువల్లి జయప్రొ॥ శోలగినియుత్తజినుశిషభుభు
వినిసగాగి॥ ౧౯ ॥ పావనిమాతుసత్వవనుశాపితవృ॥ శ్రుతిగిత్తుజానకి ! దే
వియుప్రేక్షాదల్లిరువధిరనకాన్ బకుమానకూడిసం । తావినుతాపునఃపు
నకుపావనిమోరేయునోలడుతారఘు ! స్వామియన్నేరుకూడియేదేసా
రుపికూడియుమాతనాడిదత్ ॥ ౧౭ ॥ రునుమనిన్నుగిష్టవాదదేయాదిన ! విల్లి
శోలపువాగియిద్దునిను ! నాశీప్రోగబకుదునాధనసముఖకే ! దేశదల్లి
శ్రమవరీర్చిశోండు॥ ౧౭ ॥ అల్పతాగ్యభాగిఅల్లాడుకిడొనన్న । గిందుని
న్నకాగ్నిపరేయోగ్ని ! యూర్తవాదరేదేయోభాతి॥ శాంతిసుతదే ! సాకు
మాడియిపినుశోలకకూడి॥ శా ॥ నిలనిల్లిందలిప్రోదమేలీపునఊనినిల్లి
బర్వజ్ఞోళిం । నిలరాన్ ప్రాణగళిందకూడియిపిశోలయిల్లారేసోల
సంశయ । స్థానధ్యానకేశేరియిప్పదనజేతస్సిన్నునిలప్రోదదే । ప్రా
క్షోలత్పన్నననిన్నకాగిదేమఊబాధాప్తశంతాగువే॥ ౧౭ ॥ నినలదర్శ
నభవశోలకనేంబినన్న ! తపనశిడుతదేమఃఖవంతశనమఃఖ ! వశిశయపుజ్వల
నశోణిసింతంన్నశోండు । సంశయపుతట్టియిపదల్లి స్వాంతకేగ॥ ౧౮ ॥ రు
రివరరాసువేంద్రగీ సఠానిగళాదప్లవంగయుత్తనా ! ధరుషముకూ

డిదు స్తరవదావిధవిలవనరాశిదాటిబ । ర్వరునరవర్చరుబరువ మాగన్
 వుడేగొలశ క్యవల్లిము । వ్వరిగివిన్యేసినిన్నగిసుపణాగివాయువుగిన్న
 వాధికాణ ॥ ౧౭ ॥ కార్యఘటనదల్లికపియేసమాధాన । విదుయోరిళిసు
 కార్యవిదనునిలను । ఆనికదు స్తరపుమదాణావవిదుకార్య । సిద్ధిగొబ్బని
 నేశేరియిపియే ॥ మ ॥ అరివిలరఘ్నునునిలను కార్యకేసహాయ రాఘవసోవ
 మిగా । దరియాకీలీయ నిన్నశేరుకడి నాథ రామవన్ వానరేం
 ర్రరస్యేన్యంగళకూడితానెదశకంప్రాణావశేరిగొం । డరియాకీర్తి
 యుబందు శేరుకడినన్న మూరుమోలకంగళిం ॥ శ ॥ లంకానగరవరా
 త్తన । సంకులవనుదాళుమాడిసోమియననతన్నంచకశేరిసికొండ
 రే । పంకనరావణానకృతిగిప్రతికృతియిదుయే ॥ ఏ ॥ అమలగెరాఘవేంద్ర
 గిమహాబలవంకగిరకృతూరివి । క్రమవిదుడేగి మోలకదోళుఖ్యాతిగిబ
 ర్వదోదాగామూడునిల ॥ సుమతియేయందజానకియ సోలపచితార్థవ
 డేలుయ క్తవ ॥ సుమధురవాణిశేలికపిసోల్లిదను త్తరవాక్యశేషవన్ ॥
 శ ॥ జరియిక్షస్యేన్యగళిగి । శ్వరనురుబలితానుసంభవనుగ్రివన్ । తరు
 ణినినగాగిరాత్తన । జరణాశేబరువల్లినిశ్చయపుమాడియివన్ ॥ ఓ ॥ అవనుస
 కుప్రకొలెగళశాకుపశౌర్యరవానరేంద్రర ॥ నివరువకూడియిప్పన
 లినిర్మలివిక్రమవంతున్మమసోల జవరువ హాబలిష్టగిసత్వరువానరరా
 తాజ్ఞియోళి । అవిరతవిష్టరాఘ నరుదారువరల్లవేయల్లిగాదరున్ ॥
 ౧౭ ॥ యిల్ల మేలీయంబుదన్నధస్సంబదు । నిల్లతిర్యగంబుదిల్లవమ్మ । అవరగతిగె
 యల్లిఅడ్డవిల్లవేతాయి । కృతిగళల్లిశ్రమపుమతీసరవరు ॥ ౧౮ ॥ అమితేలేజరవ
 రురువ వగొండరే । జలధిగళనుకూడిజగతివలయ । వెల్లిసుత్తిబరువరుల్లాస
 గళకూడి । అధికవాయుపథవననుసరిసియే ॥ ౧౯ ॥ నన్నగధికరాగిననసమ
 రాగిసు । గ్రివనల్లికపివరేణ్యరిపరు । అధమసోబ్బనాదరవనల్లియిల్లవే
 యిల్లికుడికిదరునుమేళికేమాడి ॥ ౧౯ ॥ నానిబందేసంకేయానిలరనిధిదా
 టి । అవరపిళ్ళవడిమహాబలిష్ట । సోబ్బనిందప్రేప్యసోబ్బనుకాణేయి ।
 నిత్తరరిందప్రేప్యరిల్లవమ్మ ॥ ౨౦ ॥ తాపవజొందబీడయదేతాళిగో
 శోలకవసోకుమాడుతా । విలపురకొందేసంప్లవనదిందలిశేరువరాప్ల
 వంగసే । నాపతిగళిస్వసేనిగళుతమ్మనశేలివిననన్నబిన్నగా । ఖాపతి

పుత్ర శీలశబిపూషణారంభే ప్రవేశ మాడువరు॥సీల॥నిన్నునిన్నిదిగిసంప
న్నరుమనుజసింహ్యరు రామలక్ష్మణారధికవిలర. రిన్నుశీలవరవరిలంక
యబలవదాళుమాడువరుశ రాళియిత్తు । రామను రాక్షసేంద్రనరావ
ణానసబాంధవనస్త్రిన్యనరేడిదుకొండు. నిన్నుజొందిలమోలెన్యనిలయకే
శీలరువనాకనిన్ని గిశీలరువంతుమీలర । యదీయకాళికొ శుశవాగలిన్ను
నినగి । కాలకాంక్షణినిలనాగిశశవళినదే । స్వస్థతిత్తవగొందిరుజ్వలన
నంతే । మిరువ రామనకాణువిమిదిలకుమరిల॥గి॥సచివపుత్రమిత్రసంబం
ధబాంధవ । యుతను రావణానుమజొలగ్ర రామశరగళిందకుళియేశశిన
రొలొయ్గిరిలెరిపనిశీలరికొంబినచియేనిలను॥ గిల॥ సీలకీయిన్నునిలనుశీల
ప్రమివేసొలకకే । పొరవిలక్షినువ్విప్రధనదొలగి । రామనిందవిద్దరావణా
ననిరిలెక్షి । సువినుమధ్వినిలనుసుబవచూడిల॥క॥పవనాత్మజనిలపరియా । యు
వకిగిసమ్మతవసొలొ యున్ని సనుతప్పి । ణావసిద్ధమాడిపునదాలవళిగినిం
తుప్రవచిసిదనంబయిముగుడు॥ సీల॥వ్విరిచుంకేన రాఘవనకృతాత్మననిలనుద
శనమాడువిత్వరితవాగి । లంకేముందేధనుర్ధరనలక్ష్మణానసబుదరిశనమా
డువిత్వరితవాగి । వారణ్ణేంద్రాఖర వానరవర్ధర దరిశనమాడువిత్వరిత
వాగి । ఋక్షరవ్యాఘ్రురుర్వక్షవిక్రమరనుదశనమాడువిత్వరితవాగి । సు
నబదంష్ట్రాయుధరుశ్చేలవనదనిఖరు । ప్లవగఋక్షరు మలయ సానువుగ
ళొడనీ । లంకేసర్వత్రేతుంబినదశనవనిడలు । శ్రవణమాడువివృధియిన్ను
సలకుతగడు॥గిల॥ మన్మథనశరగళింబియుమర్మగళును । కాడితగళాగిసింహ
దందగజవంతే । సుబవకాణానుకుసునిగుళ్ సుబయరామ । నప్రియవచూ
డిశొలకదిందళదిరమ్మ । క॥ గండనశక్రనచూడిద । దేండరిశబిరిలెరి రాఘ
వేంద్రనఘనదొలె । దండనగండనచూడిద । పండిరేనాధవచినిలనుప్రలపి
సతగడు॥ లు॥ రామనసాటిదారిపరిభాతలపూరుపరిల్లి సద్గుణ । మ్రోలము
గళొప్పిలక్ష్మణానతుల్పురుదారికురిన్నుఘోలరసం । గ్రామకే త్వన్నిమి
త్తవలీకాదిరునిల్పురువయివాయుగళి । కామికురిలెరియిన్నదేగిద్యేన్యవ
శీలరిసబిడజానకీ॥ లు॥ దిష్టుదిసంగళిలెనిశరీలశనరాక్షసరాశిదేశ
దొలెళ్ । సద్వరిత శ నివాసవిదుసంధిసలారదునిన్నుగిన్నుఘోలకజ్జవళా
గు రాఘవనకాణువమాట్టుగిస్త్రిసుతల్పుశ్చే । లొలెజ్జయరంగవిట్టలరఘా

జీవిసియిరలారిననుకళేరివజినునిన్ || లు || దిలనలేకూడియాపరివిదేరు
జేకంగళనిరుకుంబిస | స్థానిలేమాతరాదులేరి మారురియు క్షరవిక్షనా
గళే | జోనినిధిచేరిసిలేనినశోలకపరాజ్ఞుబనాగియేళవ | జ్ఞానియుని
ప్పనానిదకేసత్వవకూడిప్రమాణమాడువే || క || రామనశోలకవనిజేసి |
సామిత్రియుతపిసుతివనుసతతపుత్వరేయోళ | స్వామినకాణవిశోల
కచే | కామినియిదుకాలవల్లకడిలేరిదినిన్ || గి || ఈమురూర్తమాత్మ
విశోలకకవకాశ | వనుకలేతియేనినువనిలేయిన్ను | రామలక్ష్మణున
రవ్యాప్తురిల్లిగే | బరువరమ్మనినుపడువినుబవ || క || నిదర్శనకుత్సాకువ |
ననుసరిసియులంకేకస్సవంకేసలజిక్ష్వా | రనరావణానసబాంధవ | జనన
కురిసినిన్నకూడిస్వపురకేనడివ || శా || ఇన్నేరాదరునన్నగియువియో
నిన్ || యిందిలరాపాంగియే | నిన్నస్వామిగిప్రేరిదేలుగెపురాణివా
ణివృత్తాంతగళ | యన్నల్లిన్నునుపేళతత్కవపునేలాదాగుసాఖాగ్య
సం | వన్నళ్ యిద్దరేపేళునినుత్వరేయోళ | ప్రస్థానవమాడువే ||
మ || కునుమానిన్నగిశోజ్ఞిసల్లవేలశిజ్ఞానార్థవిలనన్నభూ | వణాకూడా
మణియిట్టిసాకిదునురాజరాఘవకండలేనినవాక్యంగళనంబువ
మనసినిన్ || నిన్నిందదుఃఖంగళ | శోనినావకండవరాదేవిన్నునిన
సద్గోష్ఠింగళిందిబ్బున్ || క || ఆమాకుగేకునుమంతసు | త్రిమంతసుద్య
ప్తనాగిసిలేయిడిదజూ | డామణియగొండుప్రేణవ | తామాడిదనానకి
సిప్రదక్షిణావిత్తు || లు || వృద్ధియగొండుదారువచేకుళ్ళువేగవకూడియి
ద్దన | ద్భుద్ధినగొండిలశ్రుకణపూర్ణముబాంబుజేసిలేబాష్పసం | రు
ద్ధపుగద్దదస్వరపుగొలెజిసేవాజిసిడళ్ళ పునఃపునః | సిద్ధమగొలెకేలాషకన
త్రిదునుమంతనగొండిసొడితాన్ || సి || కుశలవపేళుకాకుష్టవద్యరి
గేరాఘవలక్ష్మణరిగేనిన్ కండుసింకు | సదృశరిగుగ్రాంశుజనిగెనుగ్రి
వగేకుశలవపేళుకాకుష్టతలక | నవనురామనునన్నధవనుమదాబాకు
విలదుఃఖసాగరదిందనన్న | దరిముట్టినువదాగే ధరిసుకార్యవనినుకృత
రాక్షసియరళేరియిల్లి | పడువననకష్టగళఖోలరతత్వనగళ | లేరియమా
డలొరామగేరిప్రవాగి | మంగళవశోడలినిన్నగేమాగవిన్ను | నడి
యోననవందనంగళనుడియోపకిగే || లు || ఈపరిరాజపుక్రిదశేయిందని

వేదితకార్యనాగియం । దావపమాననందననుకుషవచూడికృతార్థ నా
గళిడిడిపనీకార్యశేషశేష్వదృష్టియుదిడిగితల్పశ్చేలన । తప్పిపనరంగ
విట్టిలన రామనధ్యానినినితుశేర్చివన్ ॥ ఇతిశ్రీమత్సుందర కాండే రామ
చధారంజనీచత్వారింశ స్సర్గః ॥

శ్రీ రామచంద్రయనమః ॥ కు ॥ జనకజిక్ష్మప్రశస్తసువచస్సుగళిం
దలిపూజగొండుమా । నినియపశ్చేదువాయుజనునింతప్రదేశవచిట్టుతళి
దన్ ॥ మనసినిగొళాగయోజనపుమాడిదనాతనుకార్యవిన్నున్ ॥ కొ
నిగొణాళిందుస్వల్పవనుకూలపునాగలుమాడబీరునాన్ ॥ లు ॥ నీలే
నకంచేభూషణవశేరిసికొండినశిక్షాకాగియి । నిలెతరువాయరావణ
నయాక్షనబీరువుపాయమూరుగళ్ ॥ దేలకుగళాగలారవిదకిన్నుచతు
ధన్విషోలరరాక్షస । వ్రాతగళియుక్తవిదుక్త్రాజసే తోలరువెనన్న
శౌర్యవన్ ॥ గి ॥ సామవేళొదాననీమవేళకొళిడి । వేళకెన్నుదు
ర్వినిలతరగ్లి । దర్పవంతరగ్లిదండసోలపాయవేయుక్తవన్నబలపుషోరకే
బఱుదు ॥ నీ ॥ ననగివిక్రమపువిన్యేసియాకార్యకేనిశ్చయవితరపునేంబది
వదు । రణదగ్లిరాక్షసప్రవరరుకుతరాగిఆమీలమాద్దవవాశినువరులవ
నియోళ్ మాడబీకాదకార్యగళినిడిప్తనాగిమనిషియేవను । విడదే
సాధిసువనుతడిదనీకగళనాదరునుపూర్వకేవితోలధవిరధాగి । కార్య
వనుమాడబీకేన్నుకదేయుకాణు । వగ్లికార్యపుస్వల్పవాదాగ్నుబకుగ
ళధన్గళుబగ్లినివసొసమధన్వనీ । ప్రిందేదేలపుసాధకగొదగదిప
దు ॥ లు ॥ ఇగ్లియేకార్యనిశ్చయవనీర్పటుమాడిప్లవంగవాదిని । వగ్లితన
నిధానకనువర్తెసబీరుబలాబలంగళ । న్నగ్లినికాటరగ్లితిళిదాదడి
సాధన్కవంచేదాత్మవున్ । శేల్లుతదగ్లిరాక్షసరశేరివిమదన్కేదాదిమా
డువేన్ ॥ క ॥ నన్నగిన్క్తంబరరిం । దిన్నుకలరువాప్తిసుతదేదేగొలదకి
సం । వన్నిసువినానుదశకన । సన్నిధిగాగువేనుకలరు జరగిదమీలీ ॥ గి ॥
రాక్షసరకూడి నానుసంగ్రామమాడి । దాగళిడిదిదు తరిసువనవనున
న్న । పంక్తికరనుననశ్రేష్టబలపువృక్త । వాగుకదేకాంబీనామీలీలవన
నడితి ॥ గి ॥ సదీవరిందకూడిసంబంధబాంధవరిందవాకుసంగళిందకూడి ।
యగువసంక్తముఖనయాక్షసిత్సన్ । స్థిరియనురియధృరియ తేళిదునడివి ॥

తీరళ || ఇదువనస్థలవిలసత్సంసకగిష్పదల్లవేనందరా । ఖిదకేసోటిమసోల
 బురాకృతివృక్షసంపతివల్లికా । సదశసంపతికూడిజక్షుగే సంఖ్యమప్రద
 వాగితా । దనుర్ధ్వంసపమామవేన్ అనలీలధనప్రతికేలొరినాన్ || సీల || వనవి
 దురాళాగిమనససోలీ శ్రుధిగొండురావణానుకృతరథతురంగ । గ
 జబలవన్నిల్లి శళిసువనామీలీ కలకువేల్పుడుతడిసునగెననగే । అధికశ్రీ
 శూలకాలాయసపట్టిసాయుధరన విశ్రవాయుతరకూడి । కలకుకేరానువి
 శ్రమసియుదశశను శళిసిదజమువినకుళిసిమీలీ । నడివేనుబవాగినమ్మవా
 నరవరీణ్య । నరవరీణ్యరసన్నిధానకేప్రమోద । కూడియనుతలియోల
 జిసిశ్రుద్ధాగి । వాయుసరితడిదనవనురావణానవనచే || లు || లూరుగళింద
 వేగవుమమోలన్నతవాగితరుంగళన్ మరా । విలరనుభూమిగుర్మిసుతవృక్ష
 గళకలకేగళుమూడుతా । శేరివిచారమాడి వనశీలమేసమస్తపురాళు
 మాడిదక । భూరిసుపుల్లపుష్పఫలపుంజపుశంజపునాగేయాగతీల || లు || మ
 త్తవిరుంగసంకులసమంతిశవృక్షలతాయతాప్తవున్ । లు త్తమపుల్లపుష్ప
 ఫలయుక్తవుతీశ్రగృకుప్రదీప్తవన్ । కుక్తిసమీరపుత్రను మకుత్పమ
 దావనవెల్లిధ్వంససం । పత్తువినంతిమాడిదను వ్యాపిసిదన్ సుళిభూళిరికి
 తాన్ || శ || మధితగళాగియుతరుగళు । పృథివిగెదిద్దవపుమురిదు విటవగళువి
 య । త్పదకేనడిదపుజలాశయ । నిధిగళుశిధిలంగళాగినీలసమవివమోల || సీల ||
 అష్టతదర్శనవంతిపర్వతశిఖరంగళావేళిచూర్ణంగళాద । వావనపక్షిగళు
 దురిప్పపుధ్వనిగళునిడుతపద్మసరసుగళు । శోషిసిదపు భూళిసుళిసోలకివ
 నవెల్లిదావాగియిందదగ్ధవనవంతి । ఆయితావేళితామ్రాశపల్లవగళు
 శ్రుమలతాయుతగళుధూళిగాగి । ఆవరణవెల్లివ్యాకులవాగిలకేగళిశిల్లహ
 గళాగిసర్వశిల్లపాక । లాగివ్యాళమ్మంగళునంజిమోల । లాగివనవదు
 భూమిపాలాయితాగ || శ || పాషాణగృకుగళునువర । యోషాగృకుగళు
 నుకపివదోలన్మధితకళా । వేషగళాగిమరావన । భూషణగళువినశిసిదపు
 భువిపాలాగిల || శ || ప్రమదావనవదుదశశన । ప్రమదావనవందశోలకబ
 నదేశపుస్వ । శ్రమవకొలగిరునుమనవి । శ్రమదిందలిశోలకదశేగిప్రా
 పిసితాగ || శ || కునుమనురాక్షసేంద్రనమరాత్మనబిత్తకయిష్టజేష్టశౌ
 ర్యనిధియుమాడిరాక్షసబలక్షయకార్యపుబ్ధిసిబందుని । తనుతనుకాంతి

యుజ్వలినీతర్పురమోరగూదల్లి కల్పశ్రీ । లనటనరంగవిట్టిలనరామనధ్య
నిసుతామదాబలన్ || ఇతి శ్రీమత్సుందరకాండపంచకవ్యాసంశస్సర్గః || *

శ్రీరామకథం ద్రావ్యనమః॥ శ॥ ఆమీలీపక్షరవగళ॥ నామజిరుకుశం
గరవగళాకళింసలం । కామలయనిలయరంజయ । శ్రామిశేషిందిద
రుసుప్త్యవస్థీయతేలగి ॥ శ॥ బగగళుగగనశేరురిదవు॥ మృగగళుప్రొడిద
వుదిశేగళిగళాల్ నిలదే । ధిగులుతగళిరాక్షసరిగి॥ మిగులప్రసరిసినదవుదు
ర్నిమిత్తగళాగళు ॥ శ॥ యనగళిందయేద్దరునితాటరేరిల్లరునిద్దేవిట్టుశ్రా
ధయుతేరుగళువన్ వనవదశనమాడిదరేల్ల రాఘవా । శ్రయనమదాబ
లిప్తనతరిస్వనకేళనకూడియాగలే॥ శ॥ యదవరూపవాప్తిసియుపావనినిం
తనుశ్రీలవంశేతాన్ ॥ మ॥ గిరిసంకాశనభూరికాయనమదాకేళన్నతా
వరాక్షసింపరివారంగళుశేరికేళిదరలేవ్యేదేడియావాసరే॥ శ్వరనే
వన్యదకిల్లిశేరిదనుత్వత్పన్నిధ్యశేల్లిందతాన్ । కురిరాజీంధ్రనుబం
దనేలయవనునిన్నజ్జీనుమాతాడిదన్ ॥ లు ॥ ఏనునిమిత్తవిలకపిసయాక్షసి
తాషిసిదియ్యేనిన్నగి । వానరనేనుపిళిదను వారిజమోటనీపేళునమ్మ
గి । నినుమనస్సిమోళే శయవనీంబదీనిన్నసమీపదిందసం । ధానవనే
నుమాడవడిదన్ అదనున్తిళిసిన్నసర్వవన్ ॥ గి ॥ అందుప్రశ్నమాడలాగి
సర్వాంగనుం । దరివిదేలురాజతనయేసిలే । ప్రవచిసినదళుష్టవగనివనేవ
మోడేగి॥ అరియలాపిరజనిదరనడితి॥ సి ॥ కామరూపగళరాక్షసరవ
రిజ్ఞానవన్నగిదేగియుంటాగియివదు ॥ నిమ్మవరేనగళు నిమ్మగిలిళిబేళు
హామినఅడిగళన్ హామితిళి॥ దల్లపెనిమ్మళుబల్లిరియామహామాయగళ
నునివేమనసినల్లి । దావమోకపిరూపధరిసిరాక్షసనుశేరిదనందునా
న్ శయవిదేగికుక్తి॥ మోడురీపినందుసిలేమాతాడలాగి॥ కేలబమోడిద
రదుకేళిశేలవరల్లి । నిలిదరావేళిశేలవరునిలదేపంక్తి॥ ముఖనసముఖశే
నడిదరాసజయరంజి॥ శ॥ విశ్వతాననీయరుదశకననికటకనుసరిసివిరూ
పిణియరునుడిదరా॥ ప్రకటకపివర్తమానవ । సకళవవికళశేయకూడిసా
ధ్యసకూడి॥ కు॥ దశకనీకేళశోకవనధాత్రియోశేలమోకేమరూప
నా॥ ప్రిసియుమహాకపిప్రవరదేలునుసిలేసమీపశేరియా । శశిముఖ
మాడితాషిసివిశాలపరాక్రమశేర్పికిండుతా ॥ సిసులిపనాతనస్థిరియ

సీతేయుపేళభుకేళిదాగ్న్యకాన్ || సీత || కరియవనీలవనుకురిగొపొలజునీ
 పేళేయనుకేళిదరునుజనకతనయే । నుడియవల్ల భుదూతసోలయింద్రగి
 వనుకుబేరనదూతసోలవిలవరను । రఘుపతిదూతసోలప్రాపిసియిపను
 సీతాన్వేషణార్థపుతడిదనీసో । వపువట్టతేపుకూడేత్వస్య సోలకురవం
 తేప్రమదావనవశోలకవనపుశేరి । ఖగ్నమాశ్వుడితవనిందపక్షి మృగవి ॥
 తానసంకేర్ణ వదనుమాత్రపువిశాశ । మాడిదనీ పోర్తుమత్తొందుమాడ
 లిల్ల । యేదుయోలుగ్నేశ్యరిళియధాగిప్పదల్లి ॥ ౮౮ ॥ అవనిజేరక్షణార్థ
 పోస్వయం శ్రమకాగియోనుమ్మనిప్పశా । ప్లవగనక్యేలియిందోణువిప
 త్తునశోలకకేబంకే పోతుకాతా । నవనగ్నమాత్రపుశ్రమవనర్యనురక్షిత
 భాదభాకపి । ప్రవరనక్యేలిజానకియుపావిసిదా అవళిద్దవృక్షవ ॥ ౮౯ ॥
 సీతేష్టవంగరిబ్బరును శేరిపరస్పరకౌశల పోర్తుకాత్ । మాతుగభాడియా
 తుదేష్టవంగనశోలకవనప్రదేశవే । ల్లాతుళిదావరాంగిమిథిలప్రజేనిం
 మోవృక్షమాత్రవేళ । భూతేగీశేరిలిల్లపుపుగళ్ దళగళ్ సరుబాడలి
 ల్లపోల ॥ ౯౦ ॥ నిలనుగ్రుహసితందమానిమణిసర । కుస్మదల్లి శేరిలవనపో
 తుకా । బ్రతుకినల్లి యాశపడువవనీలవను । మాతాదాడలాపనిలేలొలగి ॥ ౯౧ ॥
 తృవిధపురాక్షసియరా । రావణగుసరలుకుకాగ్ని రాజనసరిశోల
 పావిష్టనాగిక్కొగ । భావతే సేప్రజ్వలిసిదనవనదుకేళి ॥ ౯౨ ॥ కంగళింద
 జారికళగేబిద్దపురత్త । బిందుపుగళుడిలదొందదింద । జ్వాలేత్తేలధారే
 సజితజారువరిలేరి । నుడిదనవనుకపినడిడియిరందు ॥ ౯౩ ॥ తనసరిశూరవర్చర
 నుదారరకింకరనామరదతా । స్యనధికతేజసింఖతు సరుస్రనికాపర
 రక్షణవంగశా । ధనడిడిరందుతాకళిసిదబలవంతరవేగవంతర । కు
 నుమనమేలిబందరవరాళిముద్గరకూటిధారిగళ్ ॥ ౯౪ ॥ కూటిముద్గరగళ్
 సొండుమమోదర । రధికదంష్ట్రునుబలాధికరును ॥ ఫోలరరూపరవరు
 గురికూడిపోరటిద । రాలయంగళిందఅవనకడేగి ॥ ౯౫ ॥ తోలరణాదేశద
 ల్లిళయతొలరుతఫోలరవికారరూపవ ॥ శేరిసిసొండునింతజయశేలి
 నశేరిదరిల్లరుజపోల । దారరువయ్యి శేరిదపతంగగళంకేళిలంద్రనల్లి
 కాన్ ॥ భూరిగదామదాపరిఘపుంజగళన్ను ప్రయోగమాడిదరు ॥ ౯౬ ॥
 శాతతరగళనాదిత్యసన్నిభగళ । పట్టిసంగళతొలమరప్రాసశూల । ముద్గ

రంగశశేరిసిముక్తిగిసియు । ఈక్తిబడిదరుతావసుత్తుముక్తుశేరి॥ బ॥ ఈ
 మునుమదిప్తివంశనుమహాబలవంశనుశ్చేలసన్నిభా । తనఘనవాలవేక్తివ
 సుధాతలతాడిసిరాదమాడిదా । స్వనవతికూడితేళికిరియుస్వాకృతిరూ
 డియులంకేయల్లత । న్ననినదదిందశిళితనేరాదవతుంబిదరాగజీతా॥
 ఈ॥ ముదాదాస్థిలనరావకే । మదిధరసానుకృతరవకేమదిగురళిదవా
 విదాగశశ్చిలిసర్వం । సరుసర్వపుటలిసితవనశబ్దవశేళి॥ బ॥ జయసువని
 న్నురామనశిత్వనవజగవేల్లలక్ష్యుణా । జయసువనశ్లిఖూరిబలశాలి
 అరాదివిభాతియిన్నతా॥ జయసువనర్థనందనను సర్వకపిప్రభువారే
 రాజగః జ్ఞయిరఘవర్యరజితనుస్వామిగేరామగేదాసనానమో॥ లు॥
 దాసనుకొలసలింధ్రగేయుదారదరిత్రగేరానురామగదాశరధి
 శగిన్ననిలద్యేవతిపుత్రనుశత్రువాదిని । రాశకనిదశాననగగంగళుసా
 సరసంభ్యేయాదరు॥ తాసరిబారదన్నగేసదాశివీవృక్షగళిందే కాదు
 వే॥ లు॥ లంకేయబూదిమాడువెనురాక్షసశేల్లరునోడలాగిమే
 కింకరరాసమస్తరనకీటకరాశినరికికొల్లువే॥ పంకజగంధిసేరీవ
 దపద్మవముట్టికృతార్థరాగిని శృంకనుతళిశేలరువెనుస్వామినరాన్ ఈను
 మంతనంబవ॥ నీ॥ అవనసన్నాకుశబ్దాకణానవమాడికింకరరతిభయ
 శంకీకూడి । అనిలనందనసంధ్యామేఘసమసమున్నతనకండరుదశానన
 నిదేశ । వనుసరిసేవిశంకరాగిలొరణాదేశ దల్లిద్దరునుమనకుక్తియో
 క్తి । బడిదరుకీక్షాప్రచరణంగళనిత్తుశూరరుసర్వత్రసుక్తికొండు । అ
 వరకృపిష్టుగళకొండురునుమరాగ । లొరణాద్వారపరిఘశే ధుముకి
 స్ఫురిసు । తిరువపరిఘవనురగనగరుడనంకే । మేళదుకందవరనెల్లరకులియి
 సిదను॥ బ॥ పరిఘవకృగేకొండుపవమానజనంబరజారియూగిసం । బరి
 సుతకింకరాళ్ల శనసర్వరసంకుతిమాడిమక్తితా । నురుబలశాలిశేరిదను
 యుద్ధకపిక్షిసిబందులొరణా । స్థళశేవనప్రజారవప్రదర్శిశిశేల్వరుశి
 తిలొడిదిదరు॥ గి॥ కింకరరాశావనుదశగ్రివగవరు । తిలిసిదరుశేరియదు
 శేళికిలిసిదనమో । రాక్షసేంద్రనుశల్పాద్రిరంగవిరల । దాసననిబరు
 ణాకేప్రదుస్తజనరణాకే॥ ఇతిశ్రీమత్సుందరకాండే రామకథారంజనే
 ద్విజ్ఞత్వారింశస్సగః॥*****

అథ రామభండ్రాయనమః॥ శంకరనామకేశ కాంతనుజను॥
 మంత్రనిదేయోశవనుచింతిసిదను॥ యిగేశగ్నవాగితన్తేబనపుష్పైర్వన॥ ప్రా
 సాదవన్నాశ సలకుదిపిన్॥ ౧౭ ॥ తేర్నిమి క్తవాగిధ్వంసమాడువెను ప్రా
 సాదవిగ్లయదనుక్షణదోశనుత॥ మతిసిమనసిహిశగిధృతిగొండుప్రా
 సాద॥ జ్యైర్వగళిగెష్ట వనసాగిసిదను॥ ౧౮ ॥ మేరుశిఖరరితిమిండువతత్వ
 దే॥ శశేష్లవంగవరనుజ్వలినుతిద్దతన్నతేజకూడితడిదనుపారియా॥ త్రా
 ద్రుసదృశనాదనల్లి శేరిరి॥ ౧౯ ॥ గిరిసదృశప్రాసాదకే॥ చరియూధవనేరి
 సూర్యనంకేచ్చుకిసిదన్॥ వరజ్యైర్వప్రాసాదవ॥ నురుదుధృవనుపిట్టు
 యోడిదనుతడిదు॥ ౨౦ ॥ స్ఫోటితమాడిదనదరా॥ స్ఫోటితనశబ్దపునులంకే
 సుక్తివిరియలా॥ స్ఫోటితనశబ్దపుశ్రవణాకేరాటియుబిద్దవిలేమేలినఖసిన
 బగళన్॥ ౨౧ ॥ జ్యైర్వపాలరేల్లి సంత్రాంతరాదరు॥ శ్రవణభూతవంకేశ
 బ్దకేళి॥ తన్నమయిమిమాడితన్నతేజవకూడి॥ ప్రవచిసిదనుకపియుబాయి
 శోట్టు॥ ౨౨ ॥ జయసువనస్త్రవిద్వరనుస్వామియురామనుశోలసలేశ్వ
 రన్॥ జయసువనిన్నులక్షణనుసర్వయతన్ ప్రభుశానునందన్॥ జయ
 సువనానుకంధరనుసంతకేపురఘరామరక్షితన్॥ దయితగేశానశీంద్ర
 గేయుదారజురిత్రగేదాసనానయో॥ మ॥ చనుమంతన్ అరిస్మేన్చుంత
 నుసమిరాశ్మోలన్త వన్ అంజని॥ జనినాన్ రావణాసాటిరాక్షసనకుప్రం
 గళర్ణాక్షేత్రదోళన్॥ ననగిందేదిగిసాటిచారరు మయిద్రంగఘ్న
 వృక్షంగళన్॥ క్షణదోళన్ తందుప్రహారమాడువెను లంకాధ్వంసవన్
 మాడువెన్॥ ౨౩ ॥ పురవనుబూదిమాడినృపపుక్తి నసీలేనశేరినాన్ నమస్తరి
 సిక్యతాధృణాగిననస్వామిసమిలవకేపొరిశేరువెన్॥ త్వరితవియందు
 జ్యైర్వశివమానకేరక్షకరాదయామిని॥ జరరిగినింతుఖాపిసిప్రసక్తిసి
 తిలకరరావమాడిదన్॥ ౨౪ ॥ రాక్షసరిగిహయపుప్రసరితయంకరారవణ
 మాడితదనుశ్రవణమాడి॥ జ్యైర్వపాలశతపుసంప్రాపిసితువివి॥ ధాన్త్ర
 గళుపరశ్వధగళధరిసి॥ ౨౫ ॥ ప్రాసగళశోలమరంగళ॥ శానిసువపరశ్వ
 ధగళబజుభాన్త్రగళన్॥ కేశవరేణ్యనమేలిప్రవేశపుగొనిసిదరుకా
 యవిపులరుశేరిరి॥ ౨౬ ॥ కాంక్షానాంగదేగళగదేగళనురుపరి॥ ఘగళనర్థస
 దృశకాండగళను॥ గ్రయిసిబడిదరవనగంగాజలావతే॥ వంకేరజ్జుదర

బంకియిపదు॥సీ॥ మూరుతాత్మజనుఖీమస్వరూపవగ్గొండుసత్వరదించ
ప్రాసాదకిరువ' స్తోత్రవన్ సత్కృతశాతకుంభవశి త్రి కృగిళొండధిక
వేగవనుకూడి ' త్రామణగిడిదను ప్రథవిసి రేదరింద జ్వాలాగ్నియాగ
ప్రాసాదవిల్లి శీరిసుట్టితునిరిజ్జిసివాయుపుత్రనుమర్తేనూర్ తూరిత్రా
మణవగొణిసి ॥ యింద్రనసురరదంఘోళియిందశీలంద ॥ సరిమదాబ
లనాకనుసంకుర్చిసిద ॥ నానిశాబురశతకవనంఠరిక్షపథకేత్రిమంఠనవనిం
కుప్రవజిసిదను॥ సీ॥ నన్నసమానవానరశీలబరదుమదాత్మరుబలవంఠరు
ధరణివలయ ॥ వెల్లి ఆవర్చిశీలండిపరుసుగ్రివగె వశవరిగళుతాపుబకు
సరుద్ర ॥ మందిసుగ్రివాజ్ఞేమస్తకకిడుశీలండు ధాబందే నధికవానరర
కూడి ॥ నానిల్లి కంఠినునళిరాజ్జిసిలేతినశిలవరుశతనాగబలరుశిలవ ॥ రద
శేశతగుణవధికిరన్నవరిగధిక ॥ రిఖసరుద్రబలాధ్యరునిన్నుసోలఘ ॥ సం
ఖ్యేబలరనిలబలరునసాధ్యబలరు ॥ శిలవరిప్పరునమ్మసుగ్రివనల్లి॥సీ॥ ఇం
తుమదాత్మరదంఠనవాయుధాత్తరనసరుద్రశతంగళిన్న ॥ నీలకళకాయు
తానిలకినిశీలొటిగళనకూడిసుగ్రివనినజనవను ॥ శీలరువనిల్లి శీలీశ్రువే
నిమ్మననిర్మూలమాడువన్ నిమ్మగిన్ను ॥ లంకానగరవిల్లి రావణనిల్లి చొయి
జ్వాకువంశరాజీంద్రనింద ॥ రామనిందవరాక్రమఖీమనింద ॥ పరమ
ధర్మిష్టనిందతల్పగిరిరంగ ॥ విరలధణియిందదశకనుశరనుద్వీష ॥ కిండవో
ణ్ కందుయుడికట్టిశీలండునల్లి॥ ఇతిశ్రీమత్పుండనకాండే రామకధారం
జనీత్రిభక్త్యాంశస్సగః॥ *****

శ్రీరామకుండ్రాయనమః ॥ పండుబామర ॥ ప్రభుస్తజ్జనిశాబురీ
శ్వరప్రయుక్తనాగిదు ॥ సుకున్ బలివృక్షూరిదంష్ట్రీజంబుమాలినామకన్ ॥
మదాధనుధారకసురక్రమాల్యవస్త్రధారిదే ॥ మహారకుండలంగళుక
వ్రతాసవాగేతళిదక్ష ॥ మేదినిలవృత్తే ॥ సమరదురాసదక్షవిపులకుండవి
క్రమకతాక ॥ సమధికివింద్రబాపసరిబాపవన్నబాగోల ॥ త్తమవను
శీలండుటంకృతిలకాప్రభోలవవిత్తా ॥ క్రమిసిమదాశనిప్రతియుకాదు
గాస్తనాదక్ష ॥ షలవనమదాధనుస్ఫురణగష్టదిశంగళునఖ్రికూడిశబ్దవ
పరిపూర్ణి
దుధిరరక్తియకూడిప్రవృత్తిసల్ కపి ॥ ప్రవరనజంబుమాలి బలుప్రాపిపి

దక్షబడుబాడుశాలికాఁ ||జు || రవియుదయాప్రియన్లి అతిరక్తమకూడి
 ప్రశంఘిందమో! ప్పువసరిరత్నజిక్రితవఖూరితను శ్రవకూడిన్యందన! ప్ర
 వరదోల్గిడుజల్పిదనవజబలశాలియుజంబుమాలియా! స్లవగనసోడివా
 నరయలానిలునిల్లు నుకాత్వ రాయుత్థాఁ ||జు || కునుమనువేలగవంతను ప్రకుస్త
 కుమారనసోడికీలక రా! ననను ప్రకుద్ద కూడియు నిశాదవమాడిదనాగ
 శోరణ! స్థనబలశాలియాదవనతాఁ కునుమంతనజంబుమాలిని! తనువ
 మశౌర్యవంతనుశికాంబకరాశిగళిందమోత్తిదన్ || ౧౬ || అథఁజున్ద్రబా
 నావాన్యకేబడిదను! శిరశేకశిఁకాబృశరవబడిద! నీదగిబాడువుగళిడిద
 నుకుత్తునా! రాజగళనుకపినప్రకురిసిదను || ౧౭ || బాగాపిట్ట సోలకిప్రశి
 సితుకునుమన! తామ్రవదనపుదయతరణిరశ్శి! యిందపిట్టు శేరియిడో
 శరత్పుల్లర! క్రాజ్జవంశీరక్తేయధికకూడి || ౧౮ || రక్తదిందకూడిరంజనుతి
 డోప్రథం! జనకుమారముఖపుప్రశిసికాగ! గగనదల్లిరక్తకమలపుకాం
 భన! బిందువుగళ కూడిమిరువరిలీ || జు || నిశిభరవర్యనిక్తశరనిష్ఠురపిట్టు
 గిశోలపగొండువా! యనుతను పూర్వదల్లి డోమడోన్నతవశశిలే
 యొందునింతుద! శిశిర్వరేయిందకిత్తిదను శేరిసిశొండనుక్యేగివిలసి
 రా! క్షుసనప్రణారమాడిదనుసత్వవశేరిసియోన్ నిమిషదోలీ || ౧౯ ||
 బాగాశతకవిత్తుపూషాణాఖగ్నవ! కురుతనాప్రకుస్తకుమరనాగ! కం
 డుశోలపగొండుబండవిక్రమనుకి! త్తిదనుగిడవననిలదేవసుతను || ౨౦ ||
 వృక్షవగొండుసంక్రమణావేగవమాడువవేళిరాక్షసన్! విలక్షిసిజంబు
 మాలివరవిలరననేకగళశరంగళన్! తిలక్షణగల్గుతాకిదను దిలపిసిదా
 ల్మశరంగళిందలా! వృక్షవనాశమాడికపివిలరనశోలగళిగ్నిదుమోత్తి
 దన్ || ౨౧ || బిందుబాగావిత్తుయిరసిగిబడిదను! యేదేగికుత్తుశరగళిత్తని
 న్ను! నవనశరగళిందఅంగపూరితనాగి! సాలతరువినాశసచితసోడి || జు ||
 పరిఘవగొండుక్రామణావ పూవనివేగవకూడిమాడిస! త్వరసచితబ
 లోక్తేటనుకాడనమాడిదనామడానిశా! భరనయురిస్సుగాపరిఘసం
 తిసోలకిస్వరూపవేలుసం! దరిశనకాగదేలుళియిదన్ నిలధూళిగిశేరి
 రాక్షసన్ || ౨౨ || మస్తకపునాస్తియాగితుమయియోశ్శణి! జానుగళునా
 స్తిఘజగళుసచితనాస్తి! రథపునాస్త్వగళునుసారధిధనుశ్శరంగళు

నునా స్తియాదపురజనిభరగి || ౧౬ || అంగమాషణగళుకుంగిమార్గగళాగి |
 పరిఘుఁజ్జియగొండుబాచు శాలి | జంబుమాలియవనుజగరిగివిద్దను | పౌ
 గాగళనుకపియపాలుమాడి || ఓ || బలగళకేంక రాళ్ళ గళనిబర్హణవణబల
 శాలిజంబుమా | లిలయవనుందశాస్త్రినుబలిష్టనుదుష్టనుకేళిశ్రాధవి |
 ఘ్నలపరివృత్తలొలభననుమంత్రి కుమారరత్నశ్రీలన | ల్లలితనరంగవిట్టి
 లన రామనదానసమేలీయి క్తన్యే || ఇరిత్రైమత్సేందరకాండి రామక
 థారంజనిభతుష్ట త్వారింశస్సగః ||

త్రై రామజంద్రాయనమః || సుగంధిని || పళుమందిరాక్షసేంద్రనిం
 దసంప్రయుక్తరా | వేళిమంత్రిపుత్రే ర్లి విరికిమోత్రవభరా | యా
 లయాగ్రదిందకళి | ప్రవాదరుజ్వలొ | ద్వేలస్యేన్యకూడిఘారివి
 ర్యరేకకాలదొ || ఓ || అరిబలరా త్రేజాపరుమదాబలసంవృతరా
 గియస్త్రవి | త్రేజివరరుజయ్యోవణరుత ప్రసువర్ణవరిష్టతధ్వజొ | న్నత
 రమోమంత్రిపుత్రేరుఘసస్వనకూడిదస్యందనంగళ || భతురతురంగయు
 క్తగళసత్వరయు క్తరునేరికళిదరు || ౧౭ || కనకబిల్ల కాన్యకగళనుస్ఫు
 రణవ | గొణిసుకాప్రజుర్ల కూడివిచ్చు | దక్షసన్నితాంగరా ప్తిసిదరుమ
 తాకపినతాయిగళిగేతపనవిత్తు || క || కించరర సావుకేళియు | సంచటవిదే
 గాదరవరజననియరుడుచ్చు | త్నింకులవకూడిసుతరిగి | శంకిసికొండుక
 పియందసావుగళా || ఓ || త్రే ప్రసువర్ణకూషణరుకావుపరస్పరఘవణాం
 గళ || వ్యాప్తిసికొండుకొలెరణనివాసినసుస్థిరతి త్రేనమ్మదాన్యప్తరు
 జొందిఘొలెరశరవృష్టియశేర్నిదరాతనల్లిచ్చొ | మాప్తగళశ్రగళి కు
 ధరదల్లిప్రవర్ణవరికిన్యేరుతరు || ఓ || జనుమనుమంత్రిపుత్రేరమదాశరవృ
 ష్టిగళిందసంవృతాం | గనుమశిష్టికూడియిమోఘుట్టపుట్టిపురికియిద్దు
 యా | మినిభరరిత్తఘొలెరశరవృష్టిగేలొల్లి విచారమాడిద || తనువుగి
 యొండుబాణావును తొకదదాగ మలాంబ రాధ్వదొళ్ళ || ఉత్పలమా
 లి || విలరరజారుకేరుగళవేగకేయా ప్తిసిచ్చిలమమాగణసం | జారను
 లిలప్రజారనుసజాపరకూడియిక్రేడియాడిద || మారుతనింద్రకాన్య
 కసమన్వికమేఘగళిందరికె || ఘొలెరపునాదవిత్తుభయశొట్టనుస్త్రి
 స్త్రకేచ్చిలమమాగణదొళ్ళ || మ || బలవంత్కధ్విరివంత్సాతసుడుసూమం

కేణముంగళుత్తాః । తలపిట్టుంగళముష్టిపిట్టుగళ పాదస్థానపిట్టఘ్న
ర । స్థలపిట్టుంగళనూరుపిట్టళనమోదారప్రదారంగళుః । జ్యోతితాశే
రిసిరాశమాడిదనురక్షోద్రైకస్మైన్యంగళః ॥ ౪ ॥ కేలవరువానరేశ్వర
నకేవలఘోరనిరాదదందలీ । తొలగిదరల్లిదిగ్మిమితుంబదప్రాగ
ళనమస్తరుః । బలిగళుమంత్రిపుత్రరునుప్రాణగళకపియందబిట్ట
రా । గలిరుతశేషరెల్లరునుకామవిసజిసినిల్లదోడిదరు ॥ ౫ ॥ శయ
గొండుధ్వనినుతవిద్దపుగజగళుఘోషిసివిద్దపుకుదిరేగళును । ధ్వజగళ
కూడిరధంగళువిద్దపుభక్తగళే విద్దపుజగతిమేలీ । రక్తప్రవాహవాశ్రయ
సితాఘామియుసంకటివాప్తిసిలంకేయిపదు । నగరదోళే రోదననా
దగళికుూడివికృతాస్యరాత్తరువిలపిసిదరు । మచితశౌర్యప్రవృద్ధరమంత్రి
సుతర । భమువునకుకొండుపునకురాక్షసరవధేగి । శేరిదనుకొలరణాకే
తాఁసమిరనుతను । తల్పగిరిరంగవిట్టిలధ్యానకూడి ॥ ఇతిశ్రీమత్పుండర
కాండే రామకథారంజనిపంచుభత్వాదింశస్సర్గః ॥ ***** ॥

శ్రీ రామభండ్రాయనమః ॥ రుగ్మవలీవృత్తవాయుజనించేత్తేమం
త్రిసుమారర్ । సాయదవారే శ్రావిసితాశంకాయతనాలంకాపు
రనాథః । ధియోలుధ్యైర్మ్యోద్రైకవమాత్పః ॥ ౬ ॥ యూపాక్షవిరూ
పాక్షర । ప్రాపిసిదుధర్షప్రఘసశాసశ్రవరః । తాపంచనాయకరనా
జ్ఞాపిసిదనుకపినడియివల్లిదశాస్యన్ ॥ ౭ ॥ సేనాగ్రయాయిగళిగిద । శా
సననుసరిదనునయవిశారదరిగిఘో । రానిలజవరిగినడియిరి । వానరసం
గ్రుహణకాగివృత్తేగోణాదే ॥ ౮ ॥ సేనానిగళునిలవుశిలప్రపుబలపరిగ్ర
కురాగిరధవాజగజగళోడని । శేరివానరనశిక్షసిరిజాగ్రతే కూడిఅవన
జొండువదకేయత్కగళను । మాడబేకేడివిడధాగి సర్వరుప్రోయిదే
శకాలావిరోధితగళాగి । వ్యాపారగళుకూడివరేసబేకుయారనజే
జ్ఞిగళనేల్లధ్యానిసిదడి । ననగికపియందుకొలరదునన్నగాగి । దావదో
ఘాతవిందిగుత్పన్నవాగి । అధికబలశేర్నికొండుబంతంకేతిళిదే । నింర్రనిం
దతప్రోయోగదిందకూడి ॥ ౯ ॥ నాగరుయక్షగంధర్వదేవాసురమరు
ముషిగళునునిమ్మబలదింద । నన్నిందసకుసోలకుఱన్నరాయిపరల్లిఅవ
రేదోలనమగిభద్రవనుస్వల్ప । విందవశ్యపువిడదేర్పాటుకూడిదరిదశి

శంకయవిల్ల విన్నుకపిస । తేవ్రవిక్రమనకలాలియిదెంతు మాత్ర వంతలి
 అలక్ష్మ్యపుమాడతగమనింపు । దర్శిసిదేమున్నకపిగళదర్శగళను । వాలిసుగ్రి
 వజాంబవనిలద్వివిద । మ్మేందముఖ్యరనింతు సోమధ్య వవరి । గిల్ల అవరింతు
 బలవంతరల్ల వల్లె ॥ ౪ ॥ - ఈతనగతికిలముపుమరి । యాతనవిక్రమపు తేజవిశే
 నబలపు ॥ యాతనవపుకల్పనగళు । నితనలుకెన్నగుచూడి యిల్ల పోయ
 ల్పు ॥ ౫ ॥ వానరరూపకూడిపరివర్తిసు వాతనభూరిసత్వ తే ॥ జోలనిధి
 యందుబల్లి రియసూయతేమాడదె యత్నగళుసం । ధానవకూడిసోడి
 కలొగుకాకపిగ్రుగు మాడబిలెచునిన్ ॥ యానిమగిల్లి దుజయగళిల్లి
 పోమున్నజగత్రయంగళో ॥ ౬ ॥ ససు రాసురమనుజేంద్రుడు । ప్రసరి
 సిముజ్జీలకదవరుబందరునుని । మృగముబదోల్లే నిల్లువదచే । సుసమర్థ
 తేకాకారల్లె శూరరుచూడి ॥ ౭ ॥ యాదరునయజ్ఞ సాగిజయాశిలాపి । ఆ
 త్మరక్షణసకలప్రయత్నచూడి । మాడికలొబిలెచుమోదులకా మలియు
 చేడదె ॥ జయపుడలవం తేయిప్పదుజగళదోళగి ॥ ౮ ॥ - ఈపరి రావణాని
 శిష్యులైశ్వరనున్నతతేజసాతనా । జ్ఞాపనమాడియాగలే మహాజవయుక్త
 రువడ్చిసామ్యగళే । రూపగళోప్పియ్యేవరువరూధినినా యకరస్త్రుశస్త్ర
 గళే । దిలపిసేవేగవాజగజతేరుగళున్ బముచూడె శేరిదరు ॥ అంబీవృత్తి ॥
 పంజబలాధిపరున్ స్ట్రీన్యంగళే । బంబిశేకూడెబురింద్రప్రాంత్యక్రంభి
 తరాగెగునూమన్ కండన్ ॥ వంబిసబందవరన్ కేళేంద్రన్ ॥ ౯ ॥ కండర్మ
 వరుబంచుఘనవిలర్చవంతన లుదయాంశుమంతనం తోప్పవవన । తేజస్సు
 ధికకూడిదిలపిసు వాతనసూర్య తేజపుకూడిశోభిసువన । లున్నతకాయన
 లున్నతలొకెన్నగునపున్నతబలనబుధ్వున్నతన్ను । సుత్తికలొండురు శేరిము
 త్తిగేతాకీసర్వరుసర్వదిశగళావరిసిఅవన । మోత్తిదరు సత్తుముత్తును
 చుత్తియయన । శరగళేశితగళేశుశిలెత్తుగళశితము । బంగళనుకలొండుశి
 రదల్లికపినశేరి । విద్వవపుక్చైరవగళంతేపుద్విమేలి ॥ ౧౦ ॥ అయివరక్చేశిర
 స్సుగిప్రచారగళంతిదమేలివానర ॥ వియతుగేతారిదిక్కుగళుశీలియు
 మోందెనినాదమాడిద ॥ రయగతికూడి దుధరను రాక్షసరాగరధన్
 సాగిశా । ర్చయితనుమాగణాంగళనుచు త్తిసిద ॥ అతితేజ్జగంగళ ॥ ౧౧ ॥ త
 డిదనుమాగణాంగళగళ । నిడుతిమోదుధరనవృష్టియిడువజలదవ ॥ తడి

యువవాయువుసరిమశే । శఢికాలశేగగనదగ్గిగంధవకుసుతే॥౬॥పవనజ
 నాగదుధానరసబాణాగళిందప్రచారగొండుశ్చే । రవరవమాడిదక్షపున
 రురంకుసవాప్తిసివృద్ధిజొందిన । త్వవధికకూడిఅంబరశేకాబకురూ
 రశేచారిధూకిదక్ష । దివిశఢియిందదుధానరస తేరుగిబిట్టశే వజ్రవంశన
 తే॥౧౭॥ శపినిపాతదిందఘనరధవష్టాశ్వ । రజితవక్షశూబరగళసరిత । కూ
 ణావాగితవనుసులిగొండుదుధానరక్ష । బిద్దనిలనిపాగ్నిపొద్దిశొండు॥
 ౧౮॥అవనుసంశ్చక్రజీవితరాగిసోడి । యూపనీశ్రమశ్వరితవిరూపనీ
 శ్రే । సరివివాశశరిబృరురునిమరుద । మహానరుతడిదరాగదుధానరక్ష
 రు॥౭॥లుఖయరరామదాకపికుశోక్షమనిశ్శేషిమస్తేచారిదక్ష । నశ
 సుగతాపురాకపివిరాశశేయిబృరుముగ్ధరంగళక్ష । ప్రశీసేప్రయోగమా
 డిదరువక్షసుగాజవదిందపిట్టగొం । డక్షయనుభూమిగాప్తినిదరాగలి
 శేగనుపక్షావిక్రమక్ష॥౧౯॥పాలతరువుశిక్తిసత్వరకూడియు । బండుబడి
 దనవరపవనసుతను । పాగ్నిబిట్టరుఖయరాక్షసరువిరూప । నీశ్రాగ
 యూపనీశ్రసోడిని॥౨౦॥అవరుమువ్వరురుతరాగిరునిప్రభుస । రామ
 శనుమనిదుతాసంక్షాసంక్షాకూడి । శూలగళశొండు యోమ్యిల్లినులిసి
 బడిద । రధిశరయకూడియుఖయరాక్షసశేరి॥౨౧॥ పిట్టశ్రమకునుమం
 తగిపట్టసదిందప్రభుసననుతానశ్రవక్షా । శుట్టిదనుశూలదిందలి । బిట్టశి
 సరిశ్శోల్వస్థవగవిరనశేరి॥౨౨॥ అవరశ్చిలిపిట్టకుత్తిశరిరావ । యవ
 గళినిత్రుప్రవిశేకపియు । తోషకూడిబాలపూషణసరిదిల్లి । విరిత
 శ్చేలశిఖరపేచలినిదను॥౨౩॥బరుమృగవ్యాళపాదసరితతుంగ । శృంగవ
 నుశొండురాక్షసపుంగవరను । బడిదనవరునుపాగ్నిపునడలిరులిద । రా
 గజమువినశొండునుకునుమనవను॥౨౪॥ గజగళిందలిగజంగళనిల్లిశొం
 దను తురగగళిందలి తురగగళను । రధసంఘగళనిల్లి రధగళిందలి యిన్న
 యోధరశొండునుయోధరింద । అసురసంఘగళసరుప్రాక్షనంశేనాశ
 వనుమాడిదనురాక్షసరసేని । రుయగళురధగళుకుస్తగళాళుగళే భిన్న
 శిన్నగళాగిశ్శేరిగతుంబి । పధగళిల్లియుశాశిసచారవిలసి । అనిలనుతరాగ
 కాలాంతశనమాన । తోలరగాశేరిదనుసేనికులిదుబండు । తల్పగిరిరం
 గవితలనధ్యానకూడి॥ఇతిత్రిమక్కుందరకాండిపట్టకావరింశస్సర్గః

యైరామభండ్రాయనమః॥ శ॥ సీరానాయకర్మివరుః సోనుగరుః
 వాదనరుశాపరవరా । వానరనిందవివాశిసి । తానక్షనవిజ్ఞేసిదనుతన
 యనదశక॥౮॥ అక్షనుస్త్రిన్యనాయకరమ్మైవరసంధ్యుశిశిశిస్త్రిసదే ।
 వృక్షజరప్రశిక్షవనపిజ్ఞేసియుద్ధసముద్ధశోన్ముఖ । విజ్ఞానమాత్రదిం
 దతనపి త్తవనిందప్రయుక్తదాగిత । త్రుక్షయకారికార్ముకవరుశ్శువిశిత్ర
 వశోండుదాగలే॥౯॥ ద్విజముఖరిందవద్వియుకువిర్లుతధారేయగిం
 డుప్రజ్వల । ప్రజనవనేద్ధరితిబలశాలినశాస్త్రదల్లియుద్ధుత । న్నజనకనా
 జ్ఞేగిండునడిద॥౧౦॥ సవతాకపురత్నభూషిత । ధ్వజపునువర్ణజాలకవితాన
 పుస్యందనశీరేతిక్షకన్ ॥ సిరి ॥ అష్టాశ్వసంయుక్తవచసురాసురరిగధృ
 వ్యవసంగజారియుతపఃప్ర । శావసంపాద్యపుబాలశానుప్రళవక్త్రసం
 జారియష్టాశ్వబద్ధ । బంధురపుసమస్తపరికరపూర్ణపుశక్తిశోమరము
 బ్ధయుక్తవముల । డంరసూర్యప్రకాశసువర్ణదామదిప్తపుదివాకరస
 నితపునువర్ణ । జాలకవిభూషితపురత్నజయవిభూషితధ్వజపురధపును
 సమాజితపువతాక । యుతపుబరలీరితశీదనుగ్రభక్షు । వక్షరాక్షససమ
 రతుల్యబలనవను ॥ డ ॥ కుయగళనిస్వనంగళుమజారధనిస్వనగళేమదేశ
 సం । జయవిపులస్వనంగళునుసాపలవిలవనుధాప్రదేశపు ॥ వియకును
 కూడివ్యాపిసినువేగజముంగళగిండుశోరణా । శ్రయినష్టవంగశీబ
 రనప్రాపిసిద॥బలియక్షరాక్షస॥గిరి॥ ప్రళయకాలదల్లిప్రజరసంక్ష
 యశేకా । లాగ్నియోక్తమూర్తియంతేనింత । కురినవిజ్ఞేసిదనుకురివిజ్ఞ
 నక్షు । మానకూడిసంక్రమవనుకూడి॥౧౧॥ ప్లవగనవిర్భవిక్రమవిలాస
 నవిక్రమవ॥సమిరవే । గవనుస్వకియ్యవిక్రమవికాసవయోజిసి
 శోండుతాన్దిమాం । త్తవరవియంతేయుజ్వలిసిద॥బలశాలియుకండు
 దాకపి । ప్రవరనదుర్నివారణానరావనాపుత్రనుశోలపకూడితాన్ ॥ శ ॥
 శ్రమవర్చదగర్విష్టన । సమరచోళగళశత్రుగళనసవరువవనతా ॥ య్రమజు
 రనబడిదనక్షు । సముదిల్లాత్మకనుమూరుశరగళగిండు॥గిరి॥ బారుకుం
 డలగళస్వర్ణనిష్టాంగద । గళనుధరిసిరీప్రగళినకపి । తడిదనక్షునమర
 ద్విత్తరుశ్రమగిండు । రవరఘనసమాగమవనుకండు॥గిరి॥ ధరీప్రకాశిస
 దివతాగళపనినను । తాపశోడదిప్సనిలనుతానువిలసదివనుప్రభులిసితక్షు

లవుకపియునక్షుఁ డిబ్బరును శేరిరణాశేనింకిరువవెళి॥ ౧౬॥ నశపునదవనిడుకు
 ళ్పఱిసితంఁజూరియు । నవరయుద్ధదన్తి అయికాక్షుఁ నక్షుఁ రాక్షుఁ సనునునిక్షు
 ణాశరగళ । నిత్తుకపినబడిదసొత్తిరుత్తి॥ ౧౭॥ బత్తువిక్షువనుశరంగళసం
 ధాన । మోక్షుణాగళబల్ల అక్షునవను సర్వపద్యశగళనుశరగళనిడిదను । కన
 కపుంబగళనుకపియశిరశే॥ ఓ॥ సుముఖగళు సువర్ణ కృతశోభితపుంబగ
 లు అశిలవిష । ప్రమితగళు సునిక్షుగళు పాతగళాశిరస్సినిందని । వృషి
 సీయురక్తధారేగళు నానకాప్తిసే బాలసూర్యుని । బముబవకూడిమా
 గణాగళ సైగళిందకపలం ద్రసొప్పిదన్॥ ౧౮॥ తిరువరివానశోక్తమను
 దశశ్రీలవపుత్రనజిత్ర కాయుకనజిత్ర । తరసాధననశోడితనువృద్ధిమాడి
 శోండునురశోలన్ముఖనుదిలప్తముఖనాగి । కిరణాగళిందమందరశ్యేలదన్తి
 శాస్తరనుమెరియువసరిమెరితశోలప । బలవిలర్పగళకూడి బలవాగెఅక్షున
 సబలవాకుననశోభనమరిజి । వచ్చియిందలిదడిసువవరుశేకండు నక్షున
 వనిం ద్రజిత్ర జాపాప్తజలద । వంశేశరవృష్టిబడిదనుకురినశేరి । సమధిక
 వబలవకూడివిక్రమవకూడి॥ ౧౯॥ అజలాజుశోక్తమదన్తి మేఘపుమ
 శినురితంకేకపిమేలీసునిశిరగళ । శరగళశేర్నియక్షుకుమారనావేశబడిద
 నుశేజపుబలపువిలర్ప । వనుసరిసిద్ధసాయకవంశనాగిద్ద సుకుమారకనకు
 మారకనలక్ష । రజనిలకురనశోడి రవవమాడిదనుశ్చే రవవారికుక్షుసం
 త్రమవకూడి । సజలజలదపురితిఅక్షునవనాగ । బాలశావనువిలర్పదర్పగళ
 కూడి । శోలపకూడియుకపినసంపాప్రిసిదను । రథకుయంగళత్వరేమా
 డిరయవశోనిసి॥ ౨౦॥ అక్షకుమారనాగరుధిరాక్షునువిక్రమవేగియా
 గిపిం । గాక్షునమేలీకుప్తియుత్యణావృతకూవశేరితిరుత్తిదన్ । అక్షునబా
 ణాపాతగళకుత్తిని నాదవమాడిదన్మహా । వృక్షుకురాగ్రగణ్యనవనిక్షిసి
 మేఘసమాననిస్వన॥ ౨౧॥ ఖుజగళురుగళునుయుజిసివితేపిసే । ఠారి
 దనునశస్సుగాగళోర । దర్మననుశయప్రదనుకునుమంశను । అనుసరిసిద
 నక్షునవనిడదే॥ ౨౨॥ రధికశ్రేష్టవరిష్టను । రధియాగియుకపిశిరశరంగళ
 నిడిదన్ । కుధరశిశిలిమశిసజలాం । బుధరపుతానిడిదరితికుజబలకూడి॥
 ఓ॥ కురివరనానితాకురశితాంబకరాశియువాయుమాగణదోళి । కురిను
 తేవాయువిక్రమనుజ్ఞంపరాక్రమణామశోలప । త్వరితవకూడియంబ

ప్రభునినువన । తడిమమూరుకిమూరుతనపరాక్రమకూడి జవదించిఅక్షనకు
రక్షాగళను । పిడిదనుదృఢవాగిబడదేసర్వవనుతాక్ష్యకనుపిడియువరిలే
శౌర్యవనిసి । అవసరేస్తువుసరుప్రాప్తికిరిగిసి బిలసివిసాటిదకాపుధి
విమిలేలి । వాయుతుల్పపరాక్రమవంతనవను । వాయుపుత్రనుచునుమనువ్యా
యతాక్ష । నక్షరాక్షససాయంతరిక్షదశ్చ । ప్రాణగళబిట్టుబిద్దనుజ్ఞోక్షే
మిలేలి ॥ ఓ ॥ కరగళునూరుగళే కటియుకంతపుకగ్గుగళాగిర క్తవక । సురి
తరుతాస్థిలొండననసుంగళబిట్టు శరిరసంధిగళ । మురిమవికేలాబం
ధనసమున్నతనక్షనుభూమిబిద్దనా । చురివరనిందసంత్రముఖవాప్తిసియం
బరదించరాక్షసక ॥ ఓ ॥ పవనజనక్షరాక్షసనప్రాణవశ్శిండుధరిక్రిగి
త్తువా । సవముఖరుకమడాత్మకరుసర్వసుపర్వరుసపియక్షరుక । స్తవ
నవభూతపక్రభరస్మిత్తువిస్మయకూడిశేరితావ । దివిశువియల్లిమాడి
తయదిలపనకండనురాక్షసేశ్వరక ॥ లు ॥ అక్షకుమారరాక్షసనలస్రని
తాక్షనశౌర్యమోక్ష సరు । సౌక్యకుమారసమ్మిలనసంకృతిమాడియు
కాలనంతేఖా । తక్షయదల్లిలొండరాకేదాపిసినింతనుతల్పశ్రేలప । ద్వాక్ష
నరంగవిట్టలనదాసను కేశకులీలశరాగలీ ॥ ఇతిశ్రిమద్వేదరాంధి
రామకథారంజనీసప్తపత్నాశ్రితశస్త్రము ॥ *****

శ్రిరామకుంద్రాయనమః ॥ ౧౭ ॥ దశకనవనుతన్నతనయనుకపియం
ద । మృతేయశ్శిండవాకే శ్రుతిగేశ్శిండు । మనసుభ్యేర్వవనిసికునుమ
నదిడియువ । ల్లింగ్రజితుగినుడిదనింద్రసమగి ॥ లు ॥ లొండవకూడిరావ
ణనురూక్షనిరక్షణాగయింద్రవి । ద్వేషినలొండి జల్పిదనుధిరనుని
నలొకస్త్రవిట్టిలొండి । భూషణాగి యిద్ది సురపూగవు స్మితపు శ్శొక
శ్శింబరి । తీలక్షణకర్మయాదనినవిక్రమవిజ్ఞేసిలంజినిత్తువు ॥ ౧౮ ॥ అజన
లరాధనవమాడియస్త్రవరవ । సంగ్రహవమాడి యిద్దియేశౌర్యయతను ।
అస్త్రధరనాగియిరువాగలమరరసుర । రింద్రముఖునినగిదురిరువరేవ
లొండి ॥ ౧౯ ॥ బాకువిలర్పవకూడిపాలితనాగిద్దిపాలితనాదితపస్సినిందాదీ
శకాలస్థికిరిళిదవనాగిద్దియు క్తమబుద్ధిసంయుక్తనిను । నిన్నగళకృపుని
లసంగరగళాక్షయిల్లియుకృతికూడియిల్లవన్ది । నిలనర్వదిద్దమంత్రితగ
ళునిల్లిలొక్తిశువనదొళి నిన్ననుభుజబలపు । నస్త్రబలపుతపొలబలవ

ధికవిర్భు । బలపునితరరిగిల్ల చ్చోకవరమోళగే । అస్త్రబలవిర్భు బలశూడిఅ
 రిగళప్ర । మదినుపనిన్నగేదురుప్రమర్దనేవసో ॥ ౧౭ ॥ సంగరంగళల్లిజ
 యనిష్టితననిన్ను సోడికొందునాను సోపు సోనాదేయిరువేనల్లి యింది
 గిల్లవృక్షచరనింద । కలకుప్రొందుబందుఘటిసికల్లే ॥ ౧౮ ॥ కుళిదరుకింకరాళు
 గళుచానియు సోండును జంబుమాలియు । కళిదరుమంత్రి నందనరుఖండి
 తరాదరుస్యేన్యనాధరు । బలిగళు నేళుమందియును వానరరాజనక్యేలి
 స్సందనంగళుగజవాజియు క్తభముగళ సరుకాశవశండుప్రొదవ్వే ॥ ౧౯ ॥
 నిన్ను సోడిదర సచితనిష్ట శిశండును విర్భుధ్యేర్భుసం । పన్నవళు
 మారకను వానరరాజనక్యేలి అక్షని । నన్నగేని న్నమేలిమో మనస్సుము
 దారకేయిల్ల వస్థర । నిన్ను ప్రయాణమాడుష్ట వగేం ద్రననిగ్రుకుకాగి
 పుత్ర కా ॥ ౧౭ ॥ బనచరప్రకౌవబలపరాక్రమగళ । ప్రతియునినప్రకౌవబ
 లపరాక్ర । మగళ సోడికొందుమగనిర్ణే స్వబలాను సారవాగి వేగ
 సారమాడి ॥ ౧౭ ॥ శాంతశక్త్రునిలను శాఖామృగసమిలప । కాదవేళిసే
 నేకురణావాగ । ధాగేజాగరూకాగి కార్పవమాడి । పరనబలవనిన్నబల
 వలికిదు ॥ ౨౦ ॥ నిలను సమస్త శక్త్రుగళ నిష్టేయబల్ల వహిల్లే వరిష్టని । సేనే
 యు సోలధాగేజయశీలను సోడికొయిన్ను వజ్రపు । తానలసార
 వాతనప్రకౌవశీసాలదు వాయువేగపు । వానరనల్లి సాలదలొ వజ్జి
 యుస్యేతపు సాలనల్ల వే ॥ ౧౭ ॥ నిలనిష్ట బిన్ననికేకితండుకొ । కర్మసా
 మ్యదల్లి గణానవిత్తు । శక్యవల్ల వచనసంకుర వాయుధ । తేకిగళిందకలకుధర
 శీయల్లి ॥ ౧౭ ॥ ప్రజరు సోయధాగే ప్రారంభమాడుకా । ర్యవస్థ వంగ
 సంగ్రుకుకాగేనిలు । ధనువినల్లి దివ్యతరవిర్భువనుసమా । జితమనస్తాగిమ
 తిగేతారొ ॥ ౧౭ ॥ నిన్ను కళిసువల్లి బిన్ననేమినిన్ను । గిల్ల వాదరునునరేంద్ర
 ధర్మ । విలనేక్షప్రియరిగేమేర్పడియిపదుసం । గ్రామనిపుణాకేగళుజే
 మకాగి ॥ ౧౭ ॥ యుద్ధమాడబిలకుయోధ నాదవనుతా । సరినశేరిముఖ్యవా
 గివిడదే । జయశేమననుమాడిసంగ్రామమోక్ష ప్రవర్తినువనాగబి
 కుధ్యరియుకేడదే ॥ ౨౦ ॥ ॥ ఈపరికండియిందవనుజేలిసికొందుప్రదక్ష
 ణంగళ । ప్రాపిసివందనంగళ సమర్పణమాడిఅదిలసత్వసం । దాపురు
 చూకపిర్విరికల తాళిముఖ స్వగణార్థ సంగళ । దాపిసికొందుతళి

దనుతేర్థలమొలకవకుత్సుకాత్మకః॥సీ॥ శ్రీమంతనవసుకుశేళయాత
 నుమహారాక్షసేంద్రనకుమారనుసముద్రం॥ సంతేపర్వగళి అధికతేజ
 వకూడిపక్షరాజసమానపరమవేగః॥ వంతగళాదుతువ్యాశమృగంగళతే
 జ్ఞదంష్ట్రగళబంధిసదరధవ॥ నేరిదనంబర జారియంతమశక్రవిక్రమనా
 వేళిశక్రజిత్తు॥ వధికధన్వమహారధనబలశక్త్రుగళనుబల్లవనబలాశ్రు
 గళనుబల్ల॥ నవనురధకూడిరావశోధన్వవనుత్పరిత॥ వనిలనుతేరువప్రవస
 తిగాప్తిసిదను॥ మ॥ రధనిగ్ధోషవశార్కుశస్వనవధిరక్షాళిచాయా
 త్మజః॥ అధికానందవశోండనాగళితశల్యంగళుబాణంగళః॥ సధను
 త్తంగళకూడియంద్రజిత్తువాసామిరిసామిల్యకా॥ ప్రధనస్థానశిశేరి
 దక్షాపినవిరాగ్రైసరక్షాణిదక్ష॥ శ॥ దిశేగళుశక్తలశోండపుపహ
 గళువ్యాభ్రాదికగళుబహుకూగిదిచ్చి॥ యిషిగళుయతురునాగరు॥ దృశి
 గళనిత్రిజ్ఞసిదరుదివిచోళశేరి॥ జ॥ కురికుయప్యిరిజావశరకుస్తనుత
 తువవేళిశక్రసం॥ భరునవగ్రకుంగళుప్రసక్తిసి తారిగళిన్నసిద్ధు
 న్॥ దరిశినుతిప్పరంబరశేదాపిసపక్షసముదాగళ॥ సహా॥ కురుపపుకూడి
 కాణిపరంబరదోళశరవపుష్పవిత్తుతావ॥గీ॥ సరధనాగిబరువశక్ర
 జేల్వినసోడి॥ నిదకురుతనధికనిదనవను॥ వేగవంతనాగివృద్ధిమోంది
 దనువా॥ యువినముద్దుమగనుష్టవగవరను॥ జ॥ రధవరవేరియంద్రజిత్తురా
 వణపుత్రనుజిత్రకార్ముకః॥ అధికధనులతాధ్వనియునాకులిశధ్వని
 రితిమాడిదక్ష॥ ప్రధితరురీప్రవేగరు పరాక్రమవంతరునిర్విశంకరు॥
 ప్రధనశేయిబ్బరుక్షలకుపండితరాప్తిశిశేరిమోరిదరు॥గీ॥ బద్ధప్యిరిం
 ద్రబలిగళుమోరువ॥ రితిమారుతప్రసూతిరాక్ష॥ సప్రసూతియునుప్రస
 క్తిసిమోరిద॥ రింద్రజిత్తుశరగళనిడిదనరిగీ॥ లు॥ కునుమనుజావవంతన
 మహారధసంస్థనఘోరబండకాం॥ ఉనశరవేగవక్షాళిసిదక్షపవనాధ్వవ
 నప్రమేయవక్షా॥ అనుసరిసిప్రవృద్ధనుమహాధ్వనిమాడియునానిశాభరక్ష॥
 వనభరనల్లిబాణగళప్యేదనువజ్రనిపాతగళుతాక్ష॥ గీ॥ నిశితశల్యగళను
 నిర్మలపత్రికా॥ శనకజిత్రపుంబగళనువజ్ర॥ సమ్మితగళశేఖండుశక్రా
 శక్రప్ర॥ తారికపినబడిదనాగతడిదు॥ లు॥ స్వందననీమనాదవనుజావ
 వికర్షణాదవక్షామహా॥ దుందుశిరాదవక్షాపటకుతూర్చునాదవశంబనా

దవణ । శుందచేకేలిగంతుగళుశుశ్చిసిశుశ్చిసియిక్తుతామదా । నందవ
 సొండుకేట్టరగణంగళోభాడిదనాష్ట వంగమణ ॥ ౮ ॥ ఎల్లిగేలత్తువీ
 ష్టావని త్తునిశాటనుకన్నమేలీకా । శల్లగళప్రయోగినుకబర్వనదణ
 శపివృధమాడుతా అల్లియేబందు మత్తేరిరుగాడుకేతభరమాగణ శగ్ర
 దోణ ॥ ౯ ॥ ౮ల్లసి సువ్వనాదనిల యోలరుగే యోల్ల శ జాబిశొండు
 తాణ ॥ ౧౦ ॥ వేగసంపన్నరిబ్బరువిపులయన్ద । శర్మనిపుణురాక్షసశపి
 గళవరు । సవణ్ముతమసోలరు సంగరవను । సలదిదరుదుస్సరుదువర
 స్పరపుదిజడి ॥ ౧౧ ॥ సందుకాణాదిపను సమరదోల్ శరునుమని । దింద్ర
 జితుపురునుమనింద్రజిత్తు । విందసందుకాణాదిపనల్లేశరగళణ । సడలువ
 ల్లివృధసలకువల్లి ॥ ౧౨ ॥ దివిజాసుర సమవిక్రమ । రవరిబ్బరుయోరిల
 ష్టకుత్తడిశరగళే । శువిగాగెరాక్షసనువ్వస । నవపడిదను శాశతనమ
 నస్సిసోభాగ ॥ ౧౩ ॥ మారుతియింద్రరావుగే సమాదితజి త్తనుదృష్టియిత్తు
 నాణ । శేరిసుతిష్ఠినేప్రదరశేఖరగళత్తివేగగళవీ । విరనసోలశ
 ధాగే పృథివిస్తళ గాదవ వధ్యనాగిసం । జారవ మాడుతివ్వనువిజారవ
 యోందచేవ్యోమజారితాణ ॥ ౧౪ ॥ దావిధవిలేతనడిడియువే । నిలవేళేశ
 రావళిగళివనుదోరకడి । తావేగవిల్యవాప్తిసి । కేవలనలశ్చవేధే
 శేడిసుకలిపను ॥ ౧౫ ॥ యివిధే జింకేమాడి ష్టవగేల్వర నిలకనవధ్యనందు
 సం । శావిసిశొండుజాస్త్రవను పోగిగే శేసిదనస్త్రతాత్వికణ । కే
 వలవస్త్రశొలవిదనుఖేళురవల్ల శజిన్మజాత్మనా । పావనిసంప్రచారణ
 శేబాకుబలబలశేజరూడితాణ ॥ ౧౬ ॥ బ్రహ్మాస్త్రవనుశపిప్రవర
 నమేలిసంధానవమాడియింద్రజిత్తువవన । సంగ్రహిసదనురాక్షసనబ్ర
 హ్మాస్త్రశిబద్ధనాదను శపిప్రవరనాగనిజ్ఞేష్టసంకేతాణ నేలనెవిదనుబం
 దుకేదుపరిసాష్టయితందుశొండు । ప్యేతామదాస్త్రప్రశావవబల్లవన
 వనుస్వవేగవత్సజిసినిత్తు । తన్నమేలియోబ్రహ్మనదయయళిళిదు । యో
 జిసిదనాగబ్రహ్మమంత్రోక్తవస్త్ర । విందుననబంధనకేసాలదిపదునా
 ను । విడిశిశొలాలాపిబ్రహ్మనప్రేమ కూడి ॥ ౧౭ ॥ నన్నగస్త్రమోక్ష
 నకేశ క్తియిల్లవం । దజనశ్యపేయవ దువనాదేయనుకే । అస్త్రవనుప్ర
 యోగశస్త్రిమాడిద । ననుసరిసువేనివనచాదివలిదు ॥ ౧౮ ॥ అస్త్రవర

విలర్పబలవత్సన్ని అజన । మరుదను గ్రుడు బలవనుమరిసికొందు । అస్త్ర
మోక్షణాశక్తియుననుసరిసదే । బింఠిసిదనవనుపునకు స్వబిత్తమోశగి॥
గీ॥ నన్నగిలయస్త్ర దిందబంధనదశయవ । నిల్లనాననిలనిందబ్రహ్మేంద్ర
రింద । అనిశరక్షితనాదేనాదాన్యుననగి । కాణావడుతదేలగుణవిమగ్రుణ
దల్లి ॥ ౪ ॥ రావణానసన్నిధానకే । తావిడువరుసంసయాకు ధానరుకొం
డా । రావణాగెననగిమాకుగి । లీలీలీమీనడితవల్లీయిదిబకుగుణాచో॥
సీ॥ ఛరీరితిమినిజ్ఞయిసికొందుకునుమంతనరికుంతనామదేంద్రా
యింద । పట్టుబిద్దవనాగిభక్త్యనగళగొణుతాసమిక్షిసుతనాదవనుకూడి ।
మాడుతజీష్టిగిమతిమాడదేతాడనంగళగొణుతశాంతమతియాగి । రా
క్షసప్రవరరరాతిమద్దనసనిజ్ఞేష్టనకపినవిక్షిసిపమిలవ । శేరిబంధిసిదరుద్య
మజిలశణాక । వల్లలగళనుశేసిపావనినదిడిదు । సయిసిచనుగ్లవగనవరని
గ్రుడుకృతిగళ । కౌతుకవకూడిదశకనకాంబినందూ ॥ గీ॥ వల్లలగళింద
రాక్షసవరరుదిడిదు । బంధిసిదమీలీబ్రంహ్మస్త్రబంధనవదు । కృక్తవా
యితుకపియస్త్రముక్తనాగి । యిపనుద్యమజిలబంధపువపుగికొందు॥
ఓ ॥ కునుమనజాస్త్రదిందబిడుపొగలువిక్షిసిరాక్షసేంద్రనం । దనను
మనస్సుబింఠిగిడిదణ్ణిదకన్నిరేరాస్త్రవిన్నుబం । ధనకొణునిల్లివల్లి
వేపితామరుదక్తమణాస్త్రవిందును । మృనేలజొవృధమాడిదీనమర్థతే
కూడియువృద్ధవాయిరే॥ ౪ ॥ యోజనపుమాడఘోదేని । శాభరరనశేరియ
స్త్రసంధానకేసం । మోజితనాదనుకపివర । నిలకురాననమణాస్త్రదిం
దనిమిషమోళీ ॥ సీ॥ సర్వాస్త్రగళిగన్నసంశ్రేష్టవిదుపితామరుమరుద
స్త్రవేమాయితంరే । యిన్నీలవదిపదస్త్రవివనబంధనకే యాయస్త్రదింద
లిముక్తనాగియిద్దు । నాక్కమోళీ కన్నతానరియదిద్దవసంరేయివనుజీష్టి
యకొల్లియిప్పుననుతే । యింద్రాబింఠిసుకిరేరాక్షసరువల్లలగళిందబంధ
సిస్లవగవరన । శేళదుకొండల్లి అల్లిముష్టిగళుబడితే । బాధిగొణిసుతనడిద
రువవనపుక్త । నస్త్రముక్తనుప్రజ్ఞాల్కనాగిసుమనీ । యిపనుద శకనకాంబ
దకిజ్ఞేవయిసీ॥ ఓ ॥ నిశిధరరిందపిట్టుగళునిష్టారగ త్తడియల్ నినాదవణ ।
విసృజనుతాప్రకమణానిసిడితనాగుతఅల్లి అల్లితా । డిసికొణుతాకు
జస్తలదృశీల్యకపాశనిబద్ధనాగియా । దశముఖసన్నిధానకేప్రకాపిప్రక

క్షేత్రశాదశాగ్రే || సే || ఆవేశేయింబ్రజ త్తస్త్రిము క్తనద్రుమబీరసూ
 త్రగళిగీశీరిదవన | షండాంశునిఖనప్రకుండ విక్రమనకురిప్రవిరనశం
 డుసుప్రకావ | వంశను రాక్షసేశ్వరసన్నిధానకే శీరిసిదనుమ త్తవార
 నావను | బంధిసి శీలెసిదవద్దతియింద రాక్షసరుదశాననసముఖవన | తేం
 దుదశశనకిడిదువిజ్ఞాపిసిదరు | వానరనతందేవందు రావణగీరాక్ష | స
 ప్రభుగెనగ్గంగా చురిశ్వరనసోడి | బహువిదవునుడిగరల్లిప్రబరు
 శీరి || ౧౭ || ఎవసోకపియవనీవనదితసోయిల్లి | గెవకేబందసోకా
 ర్పవేనివదోయిల్లి | దేగిలసహాయితడిదనందీక్షినువర | రాక్షసరక్షా
 షగళుశాశప్రబలిసిదవు || ౧౮ || కేలవరుబడియువేవనుకా | కేలవరుభక్షి
 సువేవనుకేలవరుజ్వాలా | నలకిడిదునుడువేవనుకలి | బలిసిదరా రాత్రి
 భరుపరితవు శీరి || ౧౯ || మూగగళగళవిగళమిసిమారుతీరావణాన
 నిధానకా | దుగళసశాప్రదేశకవిదూరకేప్రాపిసిల్లి తత్సద్భుద్వ
 గళగళప్రవృద్ధిపరివారరమంత్రిగళసురత్నసం | సగళనివాసవశక
 పిదశాననరాజనకూడికాశిద || మ || విశ్వకాశారరక్తేనిశారరక్తే
 విధింగళజ్ఞోందుకా | దిగుగళ దిలపిసేబందు శీరిదమహాశీలజస్విసం
 వాయుపుత్రకనంవానరరాజనంప్రభువుకండ || రోషకాంమాయ
 తా | క్షకరోరిక్షణానాగి రావణసురక్ష సోమియావేశీతా || ౨౦ || శీ
 జోబలసంపన్న | రాజను రావణనుశాస్త్రనసోమ్యవువి | శాగ్రిసుత
 లిరువమారుత | రాజకుమారకనసోడిప్రాగ్రుకుగోండ || ౨౧ || పరి
 తవు శీరియిద్దకులవంశరశాంశరశీలవృద్ధర || మేరియువమంత్రిముఖ్యర
 నమిక్షిసి రాజనుప్రశ్నకూడలా | వరుసేలమాత్యరిందశపివర్చనుప్రశ్న
 వగోండుకానుబం | దిరువసమూల కార్యకేయదిష్టదో ఆదియదన్ను
 పేలిద || ౨౨ || దూతనుశాసంగ్రీవగీ | ఆతనుకళిసిదయిల్లి గాప్తి
 సిదేనుశాశ్రితల్పగిరినివాసిగ | రాతికురగిరంగవిరలగీప్రియనాత ||
 ఇతిశ్రిమత్సుందరశాండేతిష్ఠభత్వారింశస్సగళః || ***** ||

శ్రి రామభండ్రాయనమః | మహాస్రద్ధర || కనుమంతరరోష
 తామ్రాయతనయననవశుర్భుదోళీ దివ్యదేమా | సనదలిశ్రాజసు
 వ్వస్వతేనువదుమహాశ్చర్యవంశోప్పిముక్తా | మణిమాలాజాలశంగళీ మ

చుటదశకగళే మస్తకస్థాపితంగళే । తనుగ్జ్ఞాదిప్రిమాడల్ ధశధళిను
 రిషోంధాదశాస్యన్నుకండ ॥ ౧౬ ॥ వజ్రసంయోగగళే వరమహామ
 నోవిగ్రుడుగళువిజిత్రదేమాశరణగళాత్మసంకల్పగళవుప్రదిపిసలాగివ
 రమాడుణావజ్ఞామపటివధరిసి । రక్తాశకుందనరసలి ప్రతనుకూడిపరిమే
 ణాప్రానులేపనవకూడి । రక్తాక్షగళు విశాలగళు శయంకరస్వనగళు రి
 ణ్ణదంప్రదశనగళు । లంబబింబాధరేవప్లవగళోడని । యక్తుముఖ
 గళుదశానియ్యగళుమచుట । పంక్తికూడిప్రకాశిసేప్రతినువవన రావ
 నానకండనాకపిరాజనిదురా ॥ ౧౭ ॥ నానావృశమృగానులాస్తజిబ
 రాన్నర్త్యంగళాచూడిమం । ధానాఖ్యాబలవిష్పరితదశమూర్ఖంగ
 ళ్నుతాచూడిక్షోం । ధానిలాంజన రితికాంతినుకహరానికవువక్ష
 యో ॥ ౧౮ ॥ తానల్లాడలుశోలఃకినువ్వవనకండవాంబుదేవాత్మజ ॥ ౧౯ ॥
 పూర్ణాశుంద్రాశ వక్త్రీపుస్ఫురిసలావ । లాకసంయుక్త నిలవలాడు
 శవని । మిరిదనాతనుకుందనమిళితబాడు । పుగళుమిరిదపుకేయూరయు
 తగళాగి ॥ ౨౦ ॥ పండుమస్తకాదిపంక్తిరితివరాంగ । దగళుకూడిబాడు
 పుగళుమిరియే । స్ఫాటికాస్తరత్నసంయుక్తసంస్థితోక్తమసమాస్త
 రణావదశిసిదను ॥ ౨౧ ॥ ఆస్తరణాస్త వరాసన దల్లిదిపినువ రావణాన
 ప్రాపిసిప్రమదీరు । వాలవృజనకుస్తవంతియరాగిపాశ్వగళల్లివిను
 తసోగసినుతిరి । తన్నప్రదుస్తదుధారనికుం తరమహాపాశ్వనునలవ
 రుమంత్రివరరు । సాగరంగళునాల్మజగతిను త్తిదవంశిబలదవవిలృసం
 పన్నురొలిదు । తావుశేవిసేమంత్రితత్వజ్ఞరాద । మంత్రిగళకూడిబంధు
 సమాజకూడి । సజివరేడివిబుధరేడినివాసవనుమిరువ సంతేమిరువ
 నకాశిదననిలనుతను ॥ ౨౨ ॥ మిరుధరాదరాగ్ర కేసుమేఘపుమింజుక
 దంతేశేరిశం । గారదపిలరకాప్తిసిప్రకాశినుతిప్పసులేజనంమహా । వి
 రసరాక్షసేశ్వరనవిజ్ఞసిదేశకపిశీలమవిక్రమ ॥ తూరిమనిలపినిస్సయ
 పుఖేందిదనాతనకృత్కాత్మయో ॥ ౨౩ ॥ రాక్షసదుతన్నశీలమవిక్ర
 మరుశేరి । యత్తిపిడినుతిద్దరునదనుసరకు । గోణాదేవిస్థితమతియాగికు
 ధరతరను । రేప్పియప్పదేదశకనదృష్టిసిదను ॥ ౨౪ ॥ రాక్షసేశ్వరనవి
 త్తాజమానననోడిఅవనరేజస్సుగిడువయోంది । బిత్తయోత్తాశ

మేఙ్జదనుఁగ్రామంతనుకునుమంతనిలతనీంతధికధ్యైర్యవంతసదోలవపుష్కం
తనుసత్వవంతనుధృతివంతనిలతనుసమస్త | లక్షణవంతసాగ్నిష్ఠకానందవని
డుతిష్ఠనిలరాక్షసేంద్రనస్తి | తానుధర్మైతరపుబలతరపుశీల | ధోలధరే
సేంద్రసురమోలకకున్నతాధి | కారమాడువనదుప్రాప్తవాగధాగి | కే
వలవధర్మవిలతసకిడిసితస్తి || ౧౭ || శ్రూరగళునివనమోలకజుప్పితగళు | శృ
తిగళున్యశంసగళుశీరిత్రిశువనగళ | సమరదానవరనుకూడితిఁగోళి
సు | తిష్ఠవల్ల విమేనిద్దరేనుఫలచోల || ౧౮ || తగతనుకూలపగోండరిమ
బిలతలవేలకనముగ్రవంకేప్ర | ద్యోలినతానుమాకువదకుత్సుకసాగువ
నందువాయుసం | భూతనుతత్ప్రకావవనుబుద్ధికితందనుతల్పశ్చేలవి | బ్యాత
నరంగవిట్టిలనధ్యానినింతుసతాప్రదేశదోలత్ || ఇతిగ్రామక్కుందర
కాండెరామకథారంజనీపకూలనపంబాశస్సగః || *****

గ్రామరామకథాద్రావనముః || ఐ || ఎదురిగేనింతవానరకులీంద్రనవి
జ్ఞసీమోకరావణ | యేదేశ్రుధిగోండురావణను యావతుశంకేయ
కూడిధ్యానదోల బృదయవ శేలినజింతిసి దనిలతనీవబడురేలజకూ
డిసం | పదిసిదనిన్లినందితగవంతనుబందసోశాపకూట్టవ || ౧౯ || సాను
పూవపుక్యేలాసనగళినడిద | వేళినన్నగేశావవవిశువునంది | కేశ్వర
నుకూట్టనల్లినన్నిందస్వల్ప | వపకునితసాగియాతనీతనీసోల || ౨౦ || నం
దియేవానరాకృతిసునయిదుగోండసోబాణానామక || బందసోతా
న్మజాసురనుబానరరూపవకూడియిన్నిగిం | దందుమనస్సిసోలత్ బడుశ
ధ్యానినిశంకితసాగిభూరిదోల | వృందనవప్రకుస్తననిలజ్ఞసీమంత్రి
నమాతసాడిద || ౨౧ || కాలయుక్తపుమకుదర్థకలితవాగె | ప్రవచినదనవను
దోలవతామ్రాక్షసాగి | యాదురాత్మనకేల్యోయల్లినదబంద | నిల్లిగివ
వేలుకార్యార్థవేవసోయివను || ఐ || ననవనశంగదిందవనసారెరకజనదిం
దయేప్రయోల | జనవిపదిలగిలనలసాధ్యపురస్తశకేళిశీరిద || ౨౨ || ర
ణాకృతిగేలనిమిత్తపుదురాత్మనప్రశ్నవమాడునిలప్రకు | స్తనీయనలా
దశానననశాననదిందవమాతసాడిద || ౨౩ || శపియేలంజబీడకళ్యాణవా
గలి | నినగేత్రమపుకేలగినిమ్మళిసికేల | నిజవపేలకునమగేనిన్నసమాజా
ర | విన్నుబిడినువేపుకపిలంద్రనినను || ౨౪ || ప్రేషితసాదియోత్రిదశేంద్ర

నిండవృత్తవశానందలియో ప్రేక్షణపపడిది । ప్రేక్షానివతియిందప్రేక్ష
షితశాదియోబరుణానదశేయిందప్రాపిసిదియో । విష్ణువినిందనివేళితశా
దియోజయశాంజ్యియిందనిజానాగి । వానరరూపపువడిసియానమ్మ
లంకాపురకేళితశేప్రాపిసిదియో । రూపమాత్రవేవానరరూపభోతుఁ
లేజవిదుసోఁడివానరలేజవల్ల । నిజవనుడివిడినువేపునిన్నర్తజనుళయవ
అన్యతనుడిదరేనిజాప్రాణానానపడువి॥ ౪॥ అల్ల దేనినగేరాదరు । నిల్లి
ప్రవేళిసలుకార్యవిష్ణుదోనిజనిజా । సోల్లువవరాగువానర । వల్ల శలం
కాపురకేప్రవర్తిసిదేదశో॥ ౫॥ ఆనుడికేళిమంత్రిగేఅచార్యభరణ
నుడిదశనురేంద్రగుణ । నానుకుబేరధర్మ వర్ణాప్రభుగళి యు బారన
ల్ల వి । నిలననవిష్ణువు శళిసలిల్ల చ్చోజాతియేకూడిదిగిపే । వానరశాగి
రావణానవాంఛినిదర్శనకాగిశేరిదే ॥ ౬॥ ఇవనసందర్శనపు నన్నగిల్లి
శాళ । దులశవిదందువనవెల్లి ధూళిగిడిదే । రావణానదశరాధావేరాజ
వనపు । శాశ వాయుకునన్నిందభాశిగొండు॥ ౭॥ వనశంకవాగేరాక్షసర
నుపమబలరన్నబడియువదకేతడిదరి । ననప్రాణరక్షణకేనా । రుననవ
మాడిదేనుకలరుదగ్గిరిపుగళి ॥ ౮॥ అస్త్రపాశగళిందఅమరాసురరుస
రుననకట్టిలారరుశానేసుమనే । బద్ధనాదేనుమున్నబ్రహ్మనవరవన్నగిప్పదు
శాబందేనిల్లి గిగ । రాజనరాక్షసేంద్రనదర్మరాధాపు అస్త్రనిబంధవన
నుసరిసియు । రాక్షసరన్నమదశనవమాడిదరును ముక్తాస్త్రశాగియుము
డిడిశొండు । రావణానదర్మనాధాపుప్రాపిసిదేను । రాఘవేంద్రగీత
ల్పాప్ర్రంంగవిరల । గతులలేజగేనా రూతనందుతిళియ । బళుదునిమ్మగే
నిజవరాప్రవచిసిదేను॥ ఇతిశ్రీమత్సుందరకాండపంచాంగశస్త్రముః॥ ❀

శ్రీరామభండ్రాయనమః॥ ఓ॥ బలయుతశాసమిరజనుళాపిసిదశ
విపులాధాయుక్తవ ॥ లలితవనర్వసంయుతగేరావణగిక్షణవిక్తుకేళ
తొ ॥ జలరుకుబంధునందననశాసనదిందప్రవేళవాదేని । స్థళకవనిన్న
శ్రాతనుయుదాచురిసందనునింగేతేమవ ॥ ౯॥ నినశ్రాతననుగ్రివన
అనఘనధర్మాధాయుక్తవాదేళవవార్ ॥ మనసిగేకందుశొయిరువర
కనుకూలవనుడియువేనుదశాస్సనిశేళి ॥ ౧౦॥ దశరథరామరాజనురధ
ద్విపవాజినమాజసంయుత ॥ ప్రసవిత్వసోటితొలకరిగేప్రాపకనాగిను

రేంఁద్రసంకేతా । ససుతిపరామహాత్మకగిజ్జీవప్రకుమారసు రామరామ
 చక్ । అసదృశబాధుశాలియుస్త్రియంశరనిష్ఠునుభూరిధార్మికఁ॥గి॥తేం
 దేయాజ్ఞాదిందదండకారణ్యదోళే । బంచుశేరిదను ప్రశావయుతను ।
 స్వపురవిష్టసకలసౌంబ్రాజ్యవనువిష్ట । శార్వసీశీకూడిత్రాత్మకూ
 డి॥లు॥ రామనుషేమధామనునిరంతరపుణిజధర్మమాగఁదోళే ।
 నేమచుకూడివరీకనుతేనింఠిరలగాయరణ్యదన్తియాః । భూమనరాశికాశి
 సచిప్రొడఘసీశీప్రణప్తశంకేస్వ । స్వామినకూడియిద్దవళుజానకిదేవి
 అదృశ్యభాగితాఁ॥ఓ॥ అవళువిదేరురాజజనకాఖ్యమదాత్మనపుత్రిసీ
 శేఫోర । దవిధపుత్రిశ్చదేప్రళుపుదాశరదిశసులక్ష్మణాఖ్యనిం । దవరజ
 నిండకూడివనన్తనిమాగఁణమాడియిష్టమూ । శవగిరిబంచు శేరిదను
 శండమతామజనిందసఖ్యవఁ॥శా॥ సీతాన్వేషణకాగితానుసుతరా
 త్రిమత్పద్మీశ్వర్యసం । దాత్మత్వక్రీమే గాగి రామను ప్రతిజ్ఞానంగళ
 స్థోఽన్యసం । ప్రతేష్వాంతరుమాడికేలొండరుపదత్రొడింఁదిదఁ తాను
 జఁ । సీతావల్లభనిందవాచికళిదఁశీఘ్రాప్రప్రీప్రీందతాఁ॥లు॥ వాలి
 న్నొయన్తవేలవార్చబలిష్టనమున్ననిన్తతాఁ । వాలకేశేర్నికేలొండునలు
 వాధిగళఁసుళిదాదిబందరావాలినకేలొందసొందేశరవడ్డియుసో
 కిసెరాఘవేశ్వరఁ । శిలిగేశానునందనగేశేరిసేదఁశపిరాజ్యసర్వవ
 న్॥లు॥ రవిజనువానరతుఁగణరాజ్యకేవల్లభఁగజానకీ । యువశినిమి
 త్రవాగిశపియూధగళఁ దిశగన్తిసన్నియో । గవళురుత్సంకుప్రశతగ
 శ్చయ్యుతంగళద్విదిక్తుగ । శ్చవరుయుపర్వధస్తగళన్తినిమాగఁణమా
 డుతిష్ఠన్తి॥ఓ॥ కేలవరుతాత్యుఁసన్నిభరుకేల్వరువాయుసమానవేగరు
 న్ । బలిగళనంగజారిగళుప్రాపిసీశీఘ్రవిహారమాడుతా । యిశేయునమ
 స్తవేషిసుతలిష్టరుణాదునుమంతనిగి । నిలయకేవాయునందననునిర
 ధిదాతీప్రవేశమాడిదే॥సీ॥ శతయోజనాంబుధిసంతరిసేదెనుసో
 ష్పదమాత్రపుమాడిబందేనిగి । గవనిపుత్రినకాణువదకేలంకేయునెన్తిఅ
 రిసియసోలకమంఠిరళనిను । గ్రుణిసేతందవళదర్శనవమాడిదెనుజానకిన
 ధర్మాధిపదర్శననునిను । అధికతప్రతావాప్తపూర్ణేశ్వర్యనాదవఁ
 ప్రాప్తనాదవనునెన్తి । పరసనిగోలధనకేదేగేపాలుపడిది । ధర్మదాని

యుకులహానికనుగీణాని। బరువకర్మకేదావనుపాలుపడువనుంటునిన్నం
 ధమకివంతనుర్వియోశగి॥ క ॥ రామనశ్శోకపహడిద। సామిక్రిధనుర్వి
 ముక్తసాయకగళుముం। దిలములొలొకగళొళును। త్రామాశ్యమరా
 సురశొళుకాళువనీవసొలొ॥ క ॥ రామగపరాధమాడియు । క్షేమపకా
 గ్నవవనీవసొజిలవరుచేయా। భూమియొళిన్లుయునిల్ల పొ। రామాగేసరి
 నన్నవాణిసత్యవరేళియొలొ॥ క ॥ యిదేనలపరాధకేషును। పిందిగేముందేగి
 యునన్నచితవాణియుని । న్నిందెగేధర్మకగళొడ। యిందుచిళియొలొ
 దను రామగిడుసెలెరినె॥ గిల ॥ ఆస్యరిందికాగ్నవదకేకులకళాద। సెలె
 సతినకందేశేరియిందు । నన్నగొళ్ళియదుయొ నరరాగ్నందనా । నడును
 మాడిదేనుకృతార్థనాదె॥ గిల ॥ ఇన్నముందేకార్యవేదొ రాఘవనుమా
 డి। శొంబనవనిజాకేకులచిలితు। నానుశ్శొలెయినుడివనళినాచికుళలన।
 రాఘవేశ్వరగేలరాకిరుగి॥ లు ॥ సెలెతినకందేసొలెకేసుకేశేరియశొలె
 కదొళిప్పళార్చనం । ఘాతశనిలనుపండుముజ్జుకారి భుజంగనియందుకిశ్య
 డె। భూకేగికందుశొంబివిషకారుకేలిప్పళున్నమీలెలియా। సెలెతినశేలె
 ద్విత్వరునుశేరియుజారశమాడసాలర్యే॥ క॥ మృష్టాన్నవవివరససం। స్ప్ర
 స్టవకీక్షణవనీవనుశేరిభుజసువ । ల్లిష్టవపడువసొజిలవన। కృష్టియునుశ్శ
 వనుమృత్యుదృష్టిగేలొలెగి॥ క ॥ మునకేపసిందేకులభృపొ। ననకాయుర్వ
 ధ్రియదనునిలెన్నుదిరా। శనకేడసల్ల దవచ్చతే। ఘనవరవివడుచామనసుగర్వి
 సబిడె॥ క ॥ దేవాసురరిందలిసరు । సావునినగేయిల్ల వందు స్వాంతదొ
 శగినం। తావిసదిశొయిదకేమరు। క్షేవలదేలెకువివదల్లి కేళుకశాస్య॥
 సెలె॥ దేలెవలియల్ల పొలెళిలెననుసుగ్రిలెవనసురనల్ల పొకపియంతేలవను । గగ
 ధర్వనల్ల రాక్షసనల్ల పొలెయచ్చ నల్ల పన్నగనల్లలవనమాందె । దేలెకెదక్కిసి
 శొంబియొనిన్నప్రాణగళ్ళవను దావనునరసంతేలవన। ముందేదావిధ
 కుదేముట్టలాపియొధర్మఫలవదునుఖవధర్మఫలదింద । మిళితవాగచధర్మవి
 ద్వేషిధర్మ । విలసేకాకేతన్నఫలచేకర్తవుగేకొడుకే । దిదివరగేశొలె
 గిసిదియొనిలెదనుయిన్ను । పసువిత్వరేయాగియెలధర్మఫలవవిడదె॥ సెలె॥ తి
 లియొజనస్థానదేశదొలె శరదావ శాదిరాషసర సంతహరికృతియా।
 రఘుపతియిందకారాపతివాలియమృతియసుకిలియొసుగ్రిలెవరాఘువరస

బ్రువనుకూడివరమతిలిచిదునిలై రామగేసలైసేనర్వణవమాడు | రథవాజిసం
కులాశ్రయవలంకాపుర విల్లి నాసొబ్బునీయిందుధ్వంస | మాడలాపేను
రామనమనసుగిష్ట | వాగదిదుతేన్నిమి తైవేయిగనుమనె | నటిసుతిప్పినునర
రవాసరరక్తేలి | నిసగవచ్చుకేవరవిల్లి వనుతలిళియో || ౧౬ || స్వామి రామను
ష్ట వగక్షాపయసమక్ష | మవుప్రతిష్ఠియదృఢవాగిమాడియిపను | సేలైసేబ
లాత్తరిసిదలరాతిగళన | ప్రభురణావమాడువల్లి నరప్రవరను || ౧౭ || రామగ
పరాధమాడినూత్రామనాద | రిలనేసొబ్బవపడిలారనిన్నునిన్న | సొటిజ
నరేంతుమాత్ర రాస్వామిక్తేలి | మశకసరినాశవాగువిదశకనిలను || ౧౮ ||
చావళనిలనుసేలైయనుతా మతిమాడి అశోకకానన | స్థావరదల్లియి త్తి
యోదశాస్యనేఆకియేనిన్నసర్వలం | శావరవాసనాశనకేకాదికుసన్ని
ధిమృత్యువందుసం | శావినుకాలపాశకేనికళ్ళే నిసకంరకే శేరియప్పళ్ళే ||
౧౯ || రామనకొలపవుదిలపిసి | భూమినుకేయిలేజదిందఘగఘుగవురివోల
యీమరుపట్టివుక్కాణవి | యామినిబరనిలై ప్రతొలైకొట్టిగఘోడనే ||
౨౦ || జ్ఞాతిగళన్ద్రమంత్రి సముదాయగళన్దితవుత్రమిత్రరన్ | త్రా
త్యగళన్దుకొలగళన్ద్రపత్నిగళన్ద్రులంకేసర్వవున్ | భూతకేశేర్నబే
డదశకంరనివాసరనాదరేనునాన్ | దూతనురామఙ్గ్రగేప్రతొలైపి
సికేళ్ళే ననమాతుసర్వవన్ || ౨౧ || రామనుసర్వతొలైకరజరాజరఘాతగ
ళన్సమేతేని | ధూమవమాడిమి తైవరితొలైపిసిపుట్టిసలాపనిన్నున్ | ద్వా
మయశస్త్రనార్కనుప్రతాపయతన్ ప్రతిరామగేలవరున్ | భూమియొల్లి
వేల్లియునుభూతశపవత్ప్రశవిష్యతుంగఘోళ్ళే || ౨౨ || ఇల్ల వొడేవాసురేం
ద్రనరేంద్రతొలైళ్ళే యక్షరక్షతొలైలు విద్యాధరతొలైలు | గంధర్వతొ
లుకుంజంగమతొలైలుసిద్ధతొలైళ్ళే పతగతొలైళ్ళే కిన్నరప్రభువుగఘోలు | సర్వ
తొలైగగఘోలుసర్వభూతగఘోలు రామగేయదిరిసంగ్రామకృతిన | మా
డువాతనునన్నమాదిదన్దేళు రామగేసర్వతొలైకాధిపతిగిరాజ | సింహ
గిందునిలనుసేలైతాపరురణాదొలై | పవనుమాడిదియ్యే జగతిమేలై | బ్రతుక
లారియిన్ను బ్రహ్మాద్యరునునిన్ను | అడ్డబందుబిడసలారరవరు || ౨౩ || ద్వైత్య
దుదానవేలంద్రునిశాపరుగంధర్వవిద్యాధరేంద్రునురేంద్ర | రా
దాన్యుసర్వతొలైకాధిశ్వరనరాఘవేంద్రనరామనయదురశక్త | రా

గలారరుణ్ణివల్లిబ్రక్కనుటకుర్చుబనాదరునుస్వయంకుపుత్రి నేత్ర । రు
 ద్రనుత్రిపురవిరూఢియాదరునుమదేంద్రనుసురశాధనిం ద్రశాద । రే
 నురక్షిసలారరిన్నివరనిను । శరణుజొందిదరునుసరేనమరదల్లి । రాఘ
 వనక్కేలిమృతిగొంబిరాక్షసేంద్ర । యిన్నుననుడియదునిష్ఠ యసిశో
 మనకే ॥ ౮ ॥ ఈపరితామజాత్మనుకపింద్రనుసౌప్తవశూడిధ్యేర్చస ।
 ణ్ణాపనుపిళేచేలియు జ్వలన్ముఖశాగి ప్రశోభపదిపపు । ద్విపిసేవానరే
 శ్వరనదృష్టిసియారేనశోబ్లిరంతలా । జ్ఞాపిసిదకదురాత్మకనుసప్త్రియ
 వాదినపంక్తికంధర ॥ ౯ ॥ టేమనిమిత్తవాగితనశేరిప్రజల్పిదత్పశ్యే
 లస । ధామనరంగవిట్టిలనదాశరధిళనదాసమోలకమా । డామణినప్ర
 మాపణాశోడంబడితద్వధేగాజ్ఞ మూడిదక । తామసదిందతామ్రనయసం
 గళభూణిశిశోండు రావణ ॥ ఇదిశ్రీమత్సుందరకాండే రామక
 థారంజనేషకపంచాశ స్సర్గః ॥ *****

శ్రీరామకుంద్రాయనమః ॥ ఉ ॥ రావణనిలప్రకారపుదురాత్మమ
 కిళనశోబ్లివల్లిశోభ । పావరునాగిశోబ్లిమరుదాజ్ఞగెసమ్మకనాగ
 దేలసం । తావితవందుతానదనుబల్లిచురద్వినివృత్తిగాదశగ్రివనలగ్ర
 జన్మననిరిక్షేసితాపిసిదకవిశేషణ ॥ సి ॥ శ్రుద్ధశాగిద్దరక్షోవల్లితన
 నోడిసామవారుగలిందసశియోళవన । భూషిసినింతువిశేషణనిరీచా
 రివాక్యన్తేపుణానధకవద్వజనపు । విజ్ఞాపిసిదనుతావితితవాగియేమో
 ల్నినిలకరాక్షసాధిశాధ । శాగిద్దిరేషవశ్యజిసిదకక్షమిసుప్ర
 సన్నశాగిలనన్నజల్పుశేళు । దరణియోళురాజవరరుసంతరుపరావ । రజ్జ
 శిల్లియురాజధర్మకేచిరుద్ధ । వాగిదూతనవధమాడరధికమోలక । గర్భవి
 దునినుమాడతక్తకృతియల్ల ॥ గి ॥ వధిసకూడదురేషవవచిసికపిస । రాజ
 ధర్మగళిల్లబల్లవనునిను । అధికధర్మజ్ఞనుకృతజ్ఞనమలతిత్త । నజులభూతవ
 రావరజ్ఞనమోప్రళువే ॥ బి ॥ నిమళిసదేఖవత్సమరునిదితకార్యకేచిత్తవి
 త్తరే । శ్రమవిపదల్లిఅభ్యసితశాస్త్రపుసర్వపుశాస్త్రవేత్తనిలక । క్షమి
 సమోలజ్ఞపూరుషనసాటిసుశోభవిదశాదవకామతి । శ్రమణాశేరకూ
 డదుదురానదనినుసమర్థనకప్రశోలక ॥ క ॥ మనసిగేయక్తాయుక్తపుఘ
 నమరినిష్ఠయిసిశోండుకార్యవనడిసోల । వనజరదండనకాజ్ఞా । పనమాడ

లుబకుదువధకిపాలుబడిసదే॥ ఉ॥ ఆనుడికిలేళిరావణానరువుపుకౌ
 ర్యపుకూడివాళ్ళు॥ తానుడిదక్షిణవిశేషణగేతమ్మనేపాపిగళదరిక్రి
 యోళ్ళి॥ పూజ్యునిగొండరేయిదకిపాపపుకాణేపులొత్తమిత్తవిలవా
 నరసంప్రమావణపుమాడువినిలెనుపాపచారియ్యే॥ గి॥ అదకినుడిదనా
 మకామనిలెషియువిశేషణనార్యదితపుసకలదోలె॥ యుతవధర్మమూ
 లవారావణవాణి॥ శ్రవణకాగేఅధక్షనితవాగా॥ ఉ॥ నిలనుప్రసన్న
 నాగురజలెజురవర్యనేలంకేగిలెశ్వర॥ నానుడియువ్వతత్వవజనంశధ
 ర్మయుతాధక్షంకంకం॥ మానసవిత్తుసంశ్రవణమాడలొ దూతరవధ్య
 రంకుతావ్॥ జ్ఞానిగళ్ళిచేళగళొళాప్తపిపెలవరణ్ణి సశ్వరు॥ గి॥ అది
 శశత్రువాగిలప్రియకృతిగళ॥ నప్రమేయగళదరిప్రవరను॥ మాడిదరు
 నుసరియిమాడకూడవధ॥ దూతరర్థరల్లకురియువదకి॥ గి॥ అంగవై
 రూప్యకృతియొకశాశిభాత॥ విన్నులక్షణవినిపాతవిపుయిమాత॥ గొప్ప
 యిప్పపుశాస్త్రగళొళగేతావ॥ శండివల్లవివధయల్లికాణిల్లి॥ గి॥ నిల
 నుధర్మాధక్షవినిలెబుద్ధియుపరావరల్లివిశ్వాసతావబల్లి॥ నిన్నసమాన
 రుమున్నయివిశ్రాంతగాదవరేరొమకాత్మచేల్లి॥ శ్రాంతవక్షత
 పుశాంతిగొండివరల్లిలొకాకాబారధర్మవననుసరిసియే॥ శాస్త్రసమ్మ
 తబుద్ధిసంగ్రహదొళునిన్నసరియావరలొసురాసురరిగిల్లి॥ పుత్తమను
 విశ్రమొకెన్నబుయ్యక్తరాద॥ దేవద్యైత్యరజయిసిదిదేవతిగళు॥ ద్యైత్య
 రునుయధ్ధూమిగేతడిమతడిదు॥ నిన్నకృష్ణలొకరణ్ణిలొకకావారి॥ గి॥ అ
 మరద్యైత్యశత్రువాదవనతిశూర॥ నధికవిలెననితనరిజనరిగి॥ యింధనినగే
 మూధరేలపరాధవ॥ నడిసిపూజగళనుకేడదెయిపరొలె॥ గి॥ యిలెగిము
 న్నకాణేవిందునురిపుగళ॥ యాగష్టవగళేక్షిగాగియొందు॥ గుణావకంఠే
 నిదనుధ్ధామొమాడలొలజ్జే॥ యివనకళిసిదాతగిత్తుకళిసొ॥ శ॥ సాధువ
 సాధువొపరరిం॥ దిలెనిలనుమాతనాగియిల్లిగేతడిద॥ అధొరిగళనిద్దే
 శవ॥ సాధిసిప్రవజిసిదనిజవసవరతగదురావ్॥ ఉ॥ ఈతనకొండమేలె
 యినునెలవనువారధిదాటిబండుశే॥ ర్వాతనుఖీలెజురజబధిగాకడియి
 ప్పుసొరిశ్యదన్లియా॥ మాతనకొల్లకూడదువిధూతవిరొధియొత్తువి
 మ్నదానిరియినిప్పదొలెయివనప్రేషణమాడిదరాజవర్చలొళ్ళి॥ గి॥

భస్మయ్యుద్ధయత్నకేదేమాడుసేంఁర్రు.మేలీసురరమేలీమేదినిశ.మా
 తవధకేమాత్రప్రేతసుకేలాడబిడ.యివనుకళిదరిన్నునేలవనివనో॥ ఉ ॥
 రాజవరేణ్యునందనరురాఘవరిబృరుయ్యుద్ధకాగిసం । యోజిసి దుర్విని
 తరేదుయోజనమాడుతలిప్పదోబల । ప్రాజగళన్నశేర్నియుపరాత్ర
 మవంతురుదిర్వమాగదో ॥ గిలజడజాతివానరనయిసిసకూడుదుమా
 తనిలకన్యే॥ లు ॥ వానరయూధశేబరనివకరుకనాదచేటపదంగళు ॥ మా
 నదీబతవంచుబడుమందిలక్ష్మిరుపేళ్ళర్చిలకపి । ప్రాణవగొండరేను
 ఫలబామోదుకేరికేగానవల్లదే । తానపవాదవిన్నవసాధాతళదల్లిప్ర
 సిద్ధచోందుయే॥ గి ॥ గుణవకాణేయశవకూడియకాణేలొల । కాపవా
 దచోందేప్రాపినుతదే । వ్యధకవాగికపినవధిసిదమేలిన్ను । నేనుబడు
 దోముంచేదేగేతిలివి ॥ గి ॥ పరుమూధరాగిచారుప్రగల్గురు । దుర్విని
 తరాగిదూతతనకే । యివనకళిసికేలాట్టరిల్లి గేపురుషరు । అవరవధకేత్వరిత
 యత్నమాడు ॥ లు ॥ విలరనురాక్షసేళ్ళర్చును విక్రమవంతునుధర్మమాగ
 దో ॥ శేరిసుబుద్ధియిన్నునువిశేషిసేంఁర్రుదేవద్వేత్తర ॥ వైరి
 గళకప్రచారిసనివార్చునదానవరకసమేతపు ॥ ధిలరనుయత్నకూడిక
 పిదేదినమాత్రపుకేలా లాగద్వే ॥ ఓ ॥ మనసిగేశేర్నినినుననమాతుగ
 లనరరాజపుత్రర ॥ జననపుమాడుయోధరనయత్నపుమాడిదకిన్ను
 మేలీని ॥ ననుపమవిక్రమాస్తరనురాసురరకజయిసువ్వనాదియా । మిని
 జరనిన్నదాబగేసమేపిసలాపరురాజనందనరు॥పుద్ధివృత్త ॥ శులీనరు
 సుశీలరుకడితవకేలారిదంధావరు ॥ బలిష్ఠరుసహజితప్రజరుప్రాజ్ఞ
 రుయోధరు ॥ సలిలగుణవంతురుఘనరుశాస్త్రవిశ్రేష్ఠరు ॥ అ
 లంఘురిపరల్లచేబడుసకుప్రకేలాటింగళు ॥ గి ॥ బలకేముఖరాదబల
 యూధనాధరు । ధగియేనిన్నయోధతనవనివరు । నడిదురాజనందనరిగి
 మూధరిగిన్నునుడివరంకేమాడునోయధాగి॥ ఓ ॥ అవరజనిప్రకారపు
 మహాత్మనుకన్నగెఅధకవద్వరి । స్తవమకుదిప్తవప్రవచిసత్ దశకంతనవ
 న్విఖేషమో ॥ క్తవమరిత్తుస్వికరిసిదకబలశాలినమస్తమోకళ॥త్రు
 వుపునణామసస్సిసోళుదూతనవిలక్షిసిచింకేమాడిద ॥ సి ॥ దావనో
 యివకపేంఁర్రునువరబ్రహ్మనవరమకేజపుశేరిప్రణిసితంకే । శోణిసుకిష

నువిష్ణువినప్రపంచకారణనలేజోరాశిప్రాప్తవాగి । దివినులిప్పదో
దేవదేవనపరంలేజవుకపియంలేదేళుధరిసి । శేరితొనన్నసంచారకే
వ్యిష్టవపరమలేజవుకపివపువుధరిసి । తిదకేదామాత్రసంశయవిల్లవనుక
తావవిధబింతనవుమాడిపంక్తికంర । నధికశోలపకేవశనాదనాగవిడదే ।
మనసిసోశ్ ధ్యానవిరిరిమాడిమాడి॥ బ ॥ మనసిసోశ్చిద్దశోలపవస
మాళిసిశోండువిశేషశోలక్తిభూ । షణ్ణవనుకానుస్వికరిసిసర్వనిశా
బరశేలబరణమణా । శ్మనుమలివద్వరిష్టకగతమ్మవిశేషణగాగతల్పశ్మే ।
లనటనరంగవిట్టిలనిరంతరతక్తగిమాతనాడిద॥ ఇతిశ్రీమత్సుందరకాం
దేరానుకథారంజనీద్విపంచాశస్సగః॥***

శ్రీరామకండ్రాయనమః ॥ లు ॥ తమ్మనవాణిశేళిసముదారబలి
ప్తనుదేశకాలస । త్నమ్మశేవాగియుత్తరపుబిచ్చిదనాతగేపంక్తికంధరణ ।
నిమ్మళవంశేశోలకుతదినిన్నసుమోలధపుదూతనాదవణ । దుమ్మగేశేల
కూడదిదుదూష్యపుదేరియేశిలక్షమాడువేణ ॥ పంభపాద॥ లు ॥ వానరరా
జనితనునృవర్చనదూతనశోలకపిలంప్రసం । తానశేదిర్లువాలపుసదా
సరిఖూషణవంశేయిప్పది । స్థానశేబింశిబుట్టిదదిదగ్ధవపుట్టవకూడివోల
డువణ । దిలనుతన్నబాలవనుదృష్టిసిశోశ్చిదకాజ్ఞామాడివ్వే । శ్వానరనిం
దకూడిదస్లవంగనసుక్తిసుపట్నవేల్లనిణ ॥ శ ॥ జ్ఞాతిగళుమిత్రబాంధవ । రితే
నపుట్టప్రదివపిందునుతనుకృత్ । ప్రాత్యగళునూర్ప్రదక్షణావిలెనుమా
డుకిరేసోలడలిన్నుసకలరుణ ॥ శ ॥ ఆమాకుశేళిఘోరరు । యామినిబర
రాగ్రమోగ్రవాప్తిసిస్లవగ । స్వామినపుట్టకేవస్త్ర । స్తోమగళనుత్కే
లశోయిసినుక్తిదరాగ॥ సి ॥ కార్పాసగళజిల్లగళవస్త్రగళకందుసుత్తు
తలిమోవేళినుమనినింతు । వృద్ధిమోందిదనుతన్నుద్ధబాలవకూడివ్వే శ్వా
నరనుశేరివనగళి । శుష్టిలంధనగళనుశోలకిదరిలిరాక్షసరిందవస్త్రసం
భయగళింద । సుక్తిసిశోండునుసుమ్మనేసోలడుతఆమీలలిపురికేండరుక్తి
సిదరు । రాక్షసరుశేరిపుట్టపుప్రజ్వలినుతు । బట్టిగళనుక్తిదవరనుపరితశే
రి । యిద్దవరనిన్నుసురికేండలిత్తవరను । పతనగోణిసిదనవనుశోలపవను
కూడి॥ గి ॥ బాలతానుసదృశవదననుదునుమంత । నధికశౌర్యవంతనరినిరుం
త । నవనువడ్డిమంతనాగిశిలంప్రనపట్నదవరుసోలడుబందరిణా ॥ శ ॥

బాలరువృద్ధుఁడైయునును । వాలపుప్రజ్వలిసుతిజొన్న వంగవరనకా । వా
 తొలకిసబందరునగ । రాలయరావేళికుమఁవధిచవుచూడి॥మ॥పునదా
 ప్రారరక్చేలిరాక్షసరక్చేళూరిప్రతాపకృష్ణ వం । గనుసంబంధకనాగిబు
 ద్దిచురుతేకాలానుసారప్రజా । రనుజీకాదప్రతాపవన్న గిపదల్లాబద్ధ
 నాదాగ్నుబం । ధనవజ్జిదిసికొండురాక్షసరవిధ్వంసోత్కర్షమాడు
 వే॥ ౧౬ ॥ శత్రుచిత్తవజ్జిసిశత్రుశాసనదింద । ప్రదరిసువననన్నరజనిదర
 రు । పొవిజనగళివరుబంధిసిదాగ్నుని । క్షురియిదాగలారదివరకృతియు॥
 సి॥ లంకేసర్వవనశశంకనునాసొడజీకదకాగిదుజీరుననె । రాత్రి
 మోలైదుగఁమాగఁగళవిధంగళ నాసొడవిల్ల వేనగరదల్లి । యిందవ
 శ్చవులంకేసంచుగొంచుగళిల్ల సందర్శిసువేను నిశాంతదల్లి । పుట్టకేజ్వా
 లేయుఘోరిదిసిదాగ్నునుపునకురాక్షసరెల్లి రనుసరిసియు । బంధనగళిం
 దపిడియబడిసిదాగ్ను । ననగేదామాత్రవిదరిందతనువుశ్రమవిల్లి నా
 న్పుట్టపావకనిందచూడి । పరిసువేనువిజదేస్వైజ్ఞానుసారవాగి॥ ఓ ॥తే
 దుపరిసంవృతాత్మనయదారబలిష్టనమూరిసత్వసం । పదనసమిరనందనన
 వానరవర్యననుక్రికొండుసం । ముదగళచూడివానరనముందే దరంగళు
 చుంచుకొంగళు॥ నదిసేపురప్రదక్షణకేన కృపరాళుగళిల్ల తళిదరు॥ ఉ॥
 రాక్షసరెల్లి తన్నొడని రావగళిక్తుతబారేవానరా । ధ్యక్షనుశత్రుమదఁన
 నుతత్పురవెల్ల ప్రజారమాడిద॥ విజ్ఞేసిదవిజిత్రగళవిరవిమానగళకా
 విశేషవి । ధిజ్ఞేతగళుద్విణాగళదిధివంతనుసంవృతంగళ॥ లు॥శా
 టిగళకమహాగృకునిబాధకవాటిగళనివేశశృం । గాటిగళగృహం
 తరనికాయగళకయపరద్యరద్యసం । ఘాటిగళక సుదత్వరవికాసజతు
 వృద్ధగళుభూరియా । శాటిగళిందసంకురణమాడిసిదర్శకపింనిశాడు
 రరు॥శ ॥లూరిల్ల ఘోషమాడుత । శారికేసరికపినకొండుసంకురిసుతిర
 ల్ । శేరిదరల్లి లిరుపిసి । విరనకాణిదరుప్రియరు వృద్ధరుశిశుగళే ॥
 శా ॥ లాంగూలాగ్రకేజ్వాలేకుక్రియురియల్ సంచారమాడువ్వసొల
 లాంగూలేశనసొడిరాక్షసియరెల్లాసంఘగళే చూడిసా । రంగాశ్లే
 క్షణిగావిరూపదృశరెల్లాసిరేగావేళికావ్ । శృంగారాంగిగేశేరిశా
 పిసిదరాశ్లేకాసమాచారవు॥ ౧౭ ॥ సీరేనిన్నసముఖశేరిసంవాపి॥

ముగిసినదికలెను ముఖనరపిన । యిదిమలెండుపొయిబడిమలాలళి
 కేడఁగి విత్తుబిదిబిదిను త్తురిపరు॥ ౧౬॥ శ్రవప్రియవాక్యపహారవంతే
 వదనవదుకేళిజానకీవృద్ధియగొండు । రమణియావేళి మంగళాశీముఖ
 భాగి । అగ్నినవుపాస్తిచురుకేళాచరినచురుతు ॥ ౧౭॥ శాధనశిశ్రుషా
 మాడియిద్దరేచునుమగిశిలనాగనలనిను । నాకతపొలవ్రతగళనడినుకలి
 ద్దరేచునుమగిశిలనాగనలనిను । నానిలకపర్తిమానవతియాగిద్దరేచునుమ
 గిశిలనాగనలనిను । శాస్త్రశేషపునన్నప్రాపిసియిద్దరేచునుమగిశిల
 నాగనలనిను । వృత్తసంపన్నశంకురావిభుసనూగ । మవనపిలక్షిసిదవ
 శంకుమనసన్లు । ధర్మవంతునుపతియునన్నటిచిదివరే । శిలనాగయ్యచునుమ
 గిజాతవేద॥ ౧౮॥ నన్నయామఃఖదినన్నపతిసత్సంగరనుబాచుశాలి
 దాశరథియుద్ధ । రినువనాదరినసమేలీశ్వపియునిపరే । శిలనాగిన్నచును
 మగిజాతవేద॥ ౧౯॥ ఈవిధసేయింద్రప్రయతేంద్రియళిందకృపిల
 యోనిసం । తావికరాగిఆశిశుభస్థితిలొరిందనంతేకానుజ్ఞా । లావళి
 గళి ప్రవక్ష్యగళాగిశిఖానలనింతుమాత్రపుణ । దావవమాడదీకపిగి
 ధ్నాగివతిసంప్రచారదొల ॥ ౨౦॥ మృగశాఖాగిశాఖామృగ
 విశుభవతిలినుతానుమేదకసజి । స్సుగళొడధ్నాగియిపనవ । నగలదీవి
 సిదనువాయువతిధ్నాగికా॥ ౨౧॥ సేకేగిస్వస్థబిత్తకీయశేర్పువనా
 గిసమిలదీవనా । ప్రియకూడిపుత్రకనప్రియమకూడియతత్ప్రజా
 రదొల ॥ శిలలభాళిబిదిసిదను శేరియమానిలనాగి ఆత్మసంజాతగివా
 యువాతనునుపర్పుధదీవగినింటనల్లవే॥ ౨౨॥ శపిశేఖరనఖయంకరవి
 శ్రమరురాక్షసరులొండుచరినుకలిరువవేళి । కయకూడిశోకవఖరి
 సియిద్దవతిససేనసొదితాపిసిదభాగ । సరమాఖ్యభావికేషణపత్తికే
 వలవవళి విశ్వాసవధికకూడి । వృధిశొణాబేడవేవ్యేదీనిలకపిల
 గ్రనపతిప్రియనబింతనవుమాడి । రాక్షసరక్షకరనమదనవమాడి । పా
 వకనరిలిలంకేయశస్రువంతే । మాడువనువిలర్పవంతనుమనిగిమనిగి । శేరి
 బిదిగళి సంజారమాడి॥ ౨౩॥ ప్రాసాదసంస్థరుబకుజాలరంగ్రసంస్థ
 రుయోషియరువచ్చిదావధామ । యుక్తజ్ఞుగళాయియరుదుఃఖకూ
 డిక్రందనగళమాడుకేతపనశొణాకే । పట్నదొలిగయిప్పరువిశాలాక్షియ

రసలనజ్ఞాతేగళాక్రమసలు । గండరవిడనాడికొండమోళ్ విడువరుస
 ర్వక్రవంశిసంజారమాడియత్తఫోగలుకొలపబిమ్మిన్నివదకేయి
 ల్లదేప్రసరుకణాలుకుడివశిశువుగళనేత్రికొందుఫోషిసుకవిశృతవద
 నేయరుస్త్రీయ్యులొడుకిప్పరలేదేవిల॥ సీ॥రాజితజామిలకరస్తంభగళు
 మణావిప్రుమరత్నప్రనేకగళును, అన్నిసంతప్తగళంకేకాణ్ణమతవేల
 గ్నియోల్ బిళగువలగ్నిరిరి! ప్రాసాదపంక్తిగళ్ బడువిధవగ్నిదగ్ధ
 గళాగివిళుతవిధరణిమేలే! అచియోళ్ గిజో యిర్య్యాగళంకే శృష్టవ
 త్కేసప్రతావప్రతావలియకూడి, భూమిభాగపుసచితపుబూదియంకే!
 లంకేయిప్పదువిలయకాలవిడుశేరి । కేలవదగ్ధప్రదేశగళ్ కేలవకొల
 శ! శాశితగళాదవునిలేశనంగళెల్ల॥ సీ॥దాచరచూడాదిత్రస్తరాగివర
 గ్లిరాక్షసరునుసకులంకేయోళగే! ఊడానినావగళాగుతయిపవిలగరజ్జే
 సువవరనర్వరలిపురదో! భిలప్రజ్వలిసుతయిపదల్లి లంకేయికునుమనవ
 యిప్రహారగొండు! అంతేపురగిల్ల అగ్నిదగ్ధగళాదు తివవ్వుబాధేగ
 లిందకూడి! కేలవకుంకునువర్ణగళ్ కేలవకేంకు! కచ్చరిగళిన్నశాల్యలి
 కప్రకాశ! కగళకొలవయిశిఖిగళుకాణ్ణమతవే! లంకేసుడుతిప్పదిల
 మృగాంకముఖయే॥ సీ॥ ధూనుదిందలిదవృధామదేశగళెల్ల వర్ష కాల
 వుఘనావళిగళింద । సంకాశిసువనశస్త్రశవంకేయిప్పదుకునునుదా
 మాశ్రవంజిపను । రామయేలంకాపురవసుష్టుకునుమనాకాశకేణారి
 ప్రకాశిసుకలి । నిలజియూతసన్నివకువుకొలగిదవిహలపంద్రనరికివిల
 వరను! ప్రాశనివనందుసరమేయప్రవహిసుకీరీశశినితాననేసంప్రేకిసయి
 తళాగి । తాళఆనందిసిదళాగబావీసీరే! తరుణియావేళెన్నస్తజిత్రతేయి
 కూడిల॥ క॥లాంగూలకగ్నిశేరియ! జొంగుతప్రజ్వలిసువాగయోజిసి
 దనున! న్నంగకేశఫిసోలకదేయిప । దొంగచేయియదకొలుపుట్టపురి
 యుకలిపరు॥ ౮॥ జ్వాలేయకొడియిప్పననవాలకేవయియుభాయవి
 యుదే! భూలియకూడిశిలేశముఖస్థితనాదనునమ్మరామభూ! పాలనభూ
 ర్వునుగ్రుకువుప్రాపిసిజానకీరేజకూడిన! న్నాశలుపావకదయిసలారచి
 మర్పిక్కగాప్తనావవ॥ ౧౭॥ రామనప్రతావదిందరాశియిల్లి! కంచె
 నట్టుకవంకేవ్యక్తవనునాను । జలధిరాజసుమ్మేనారశ్చేలరాజ! నవరురా

మూర్ఖాపుపకారకారకరనగి || ౧౬ || అదాయేరిరియివనుకువృవాకుననుగా
 మూర్ఖవాగినన్నుకుత్తడిప్ప | ననుకేన్ద్రోబ్బురూర్తవామోక్షనవమాడి
 యారిదనుకపిలంప్రసాదకజవను || ౧౭ || ఘోరనాదవమాడిసమిలరసుతను
 శేరిదనుత్వరితేమోరణాద్వారదేశ | వదుసమున్నతగిరిశృంగవంశేయిప
 దు | అల్లినిలనుప్రొమంకనవనుయారి || ౧౮ || ద్వాదశకేవిత్తక్రకక్షిణా దార
 కేకపిశేరివర్షతేవునరినికె | కారవక్రస్వవమాడినివారిపిదనుపాశగ
 శనువరవపువిందత్ || ౧౯ || పాశబంధనగళునాశగళావపువర్షతాకారను
 పవనసుతను | క్రుస్వరూపకశాగిఆమీలీపునకువర్షతవంశేవిపులరూపవ
 నుధరిసి | ప్రొమంకనవనువిజ్ఞేసదనుచరిమవ౯ తోరణాశ్రితనను భూరి
 బాదు | శాలికాలాయససత్త్వతవనుతానుశేరిసికొండనుశేలిదుక్తేగి
 పరిఘుకురియిక్తుతోరణపాలకరను | పునకుకొందనుప్యదశ్వపుత్రేన
 వను | దండితారాతికండనపండవిక్ర | మనునిరిజ్ఞేసిదనులంకేగనలశాగి ||
 ౧౯ || సంప్రదిలపితలాంగూలసత్త్వతాగ్ని | మాలిబలశాలియుగతస్తేమాలి
 సూర్య | సంకేదుక్తిసిదశాకునుమంకనవనుతేల్పగిరిరంగవిరలనధ్యానమా
 డి || ఇతిప్రొమక్తుంకరకాండేత్రిపంచాశస్సగ౯ || * * * * *

ప్రొమమహాద్రాయనమః || ౨౦ || తదుపరిలంకేవిజ్ఞేసిశృతాధమ
 నోరధశాగివృద్ధిజ్ఞాం | దిదనమోకార్యశేషవ సుధిలరనుభూయకుటిం
 తేమాడిద౯ | యేమననగిన్నుప్రస్తుతపుయిల్లవ్వవశేషపుమాడతేక్తది | ప్ప
 దురజనికరాద్గళిగిచాధేయశేర్వదకిలమురూర్తదోల్యే || ౨౧ || శాశ
 వమాడిదేశవనవశాననశ్చేలినిశాలికోటిగళ | శాశనకండరల్లపి
 రణజ్ఞేరియోల్యేయనులంకేదుగ౯పు౯ | శాశనమాడతేక్తదుననశ్రమకిలరు
 వయగెయత్నవ౯ | తేలవమాడియేసుబపరిశ్రమశాగుతదన్నగిన్నుతా
 న్ || ౨౨ || ననలాంగూలకేశేరిద | అనలగిసంకేర్పణవగృహాళిగళనుశ్లోజ
 నవిక్తుమాడువదేయ | ననగుతితపుబంధవల్లిననతందగివ౯ || ౨౩ || ఆమీలీ
 తేటిచ్చుక్తపు | జీమూతపురిరివాలశిఖరూడియులం | కామందిరగళిగిరి
 ద | నామాయతిపురపుదగ్ధవాగిదరిసిద౯ || ౨౪ || మనియిందమనేగియారుత | వ
 నగళనుద్యానగళనువాయుజనువిమో | కనమాడుతప్రాసాదగ | శను
 ప్రాపిసిప్రదదేసదనులంకేసకలవ౯ || ౨౫ || అనిలనశేర్పియగ్నినప్రకుస్త

నమందిరకి త్తువాయుశౌ । రృనుమరుపూర్వ మందిరకేలంఘసివయినయి
 ట్టినగ్ని పా । వనిప్రళయానలాజిఁ సరిజ్వా లేప్రకాశిసివాటివప్రకంఁప్ర
 నమనేమిలెనిహరిచదుజ్వా లేయునామనేయి శీర్షిద౯॥౧౬॥ శుశనవసే
 మిలెని కాప్తిసినుమరులేజ । నవను సారణావేళ్ళుచేఱారియింప్ర । జితుపన
 నివేళనశే శీరినిజనయి త్తు । ప్రదయిసెదనవరగృకుగళ౯పవనశుకను॥౧౭॥
 జంబుమాలిగృకుచేజ్వా లేయు శీరిసి । రశ్మిచేఱుగృకుకేరశ్మి మాలిశతృగృ
 కుచే శీరిజ్వా లేసమర్పిసి । ప్రదయిసెదనుకపియుపవనగళను॥౧౮॥ ప్రస్వ
 శ్కణాశనదంప్రకనరొలమశనయుద్ధోన్మత్తమత్తవిద్యుప్రసనరమంది
 రగళనిల్ల యొందిజ్వా లేగళిత్తుశీలమధ్వజగ్రివధామగళిగి । వయినశీరి
 సివారణముఖనకరాభవిశాలాఖ్యరజనిభరర । వున్నకాలయగళిగురిగళు
 శీరిసిశోణికాక్షనగృకుసుట్టుయజ్ఞ । శత్రుభవనకేశపిబ్రహ్మశత్రుభవ
 న । నధికదీవాంతకనరాంతకాలయగళిఁ రూడిచుంకనగృకుచేనిచుంఖగృ
 కుచే । యేరిదయిసెదనురిగళనిత్తువిడచి॥౧౯॥ చుంఖశ్కణాశనగృకుకగ్నిశో
 ట్టుపవన । సుకనుమకరాక్షకనవసేమిష్టుసోణివి । తీరిషణానగృకువుమా
 శ్రేవువిట్టుపురవ । సకలవనుదయిసెదనుస్వతేజస్సుకూడి॥౨౦॥ శ్రమదింద
 విలదిగళనా । శ్రమిసుకజ్వా లేగళనిశుతగంధవరుశుత౯ । రమణీయ్యగళను
 మందిర । సముదయగళనవనుదరునలచివశా॥౨౧॥ శ ॥ శ్రీమంతరతరతయ
 వర । ధామగళిండ్లిద్దనంపవగళసకలవ౯ । సామిరిదయిసెదనుతన । సామ
 ధ్య౯వుకూడిబయిశస్విసగరదోళ ॥ ష ॥ శ్రమగళిరూడిరాక్షసని
 కాయ్యగళి సుమకామహాత్మ౯నా । శ్రమిసెదనాదశాస్సననికాయ్యకేకాం
 బనరత్నహాపిశో । త్రమవదుమేలుమందరవుకాననేకాన్నాడుకాసమ
 స్తలజ్ఞమయిమకూడియిప్పుచుసమిలరజనాగృకుకగ్నిశీర్షిద౯॥౨౨॥ వాల
 దల్లియిద్దవయినరావణాలయకే శీర్షిప్రజ్వలనవమాడిఁ ఫిలారతరపురవ
 వుకురుతనురునుమంత । నాయుగాంతజలదవంఠేనింతు ॥ శ ॥ కాంబనజా
 లావళిగళు । అంబితముక్తామణిప్రగాయకేగళునక్తంపరవరగృకుగళుమ
 ణిసంబితగళువడిదవగ్నిజ్వలినువవేళి ॥ లు ॥ వేగవకూడివాయువినవే
 గసమేలెత్తుకాలవయినం । యోగిసితంఠే శీరియుమయోజ్వలనాగిరు
 తాశన౯మఱా । తాగనువృద్ధియొందిదను పట్నపుసవళవు జ్వా లేమాడి

దః॥ శోకవశేష్టురున్మృగళుఃకూమరేంద్రపుదగ్ధరూపగళే॥ క॥ శీలబిద
పురత్నవంశిగ॥ భాలయపంజ్జిగళునపుమరుంకిగళుపనూ॥ నాగిగళసనికథా
రుణి॥ మేలురళిదవల్లజావలీమేళనవాగల్॥ ౧౭॥ పుణ్యనాశవాగేళుప
మేలీయంబర॥ దిందళిళువసిద్ధమందిరగళ॥ రిలెబిద్దవాగజ్యోలిమృతయగ
ళాగి॥ రాజమందిరగళులంకేయోళగి॥ ౧౮॥ తమ్మతమ్మగృతువుతావురజ్జిసి
శోణు॥ వదకేప్రోడువవరరుతనముచ్చ॥ మప్రరుక్షలజ్జమణిమగరా
క్షన॥ జనరతుములరవపుజనిసికాగ॥ శ॥ శ॥ రురియాపనాగిఅనలను॥ బరుతిరున
య్యయ్యోయనుతప్రలపిసిదరుస్త్రీ॥ య్యురూలిచాల్ శుడియువశిరుమ
క్తళనేదేగిగొండుకేలవరుపురదొ॥ శ॥ శ॥ ధరణిగిబిద్దరుకేలవరు॥ వర
కున్మృగళశల్లియిద్దవయ్యియును క్తల్॥ పురళిదరాయగ్నియోళం॥ బరదిం
దతటిత్తుగళనీబాలిరుకేలవరు॥ ౧౯॥ వైడూర్యవిప్రుమవప్రసమ్మితగళమా
క్తికారజతనమానగళను॥ బిశ్రధాతువుగళశీలరుక్మగళిందజారువప్ర
జ్వలజ్వావేగళను॥ శండునుకలరుప్రభండునుకునుమనుత్పిణకాప్తగళిగిన్ని
కృప్తికాణా॥ సంకేలదేరిరియోమినిలభరరసంహ్వారమాడియుత్కృప్తికా
ణాదివను॥ న్వల్పవాదాన్యశింశుశనదృశకగళు॥ శాల్మలీపుష్పసదృశగళే
సరసశుంకు॥ మప్రకాశగళాగివైశ్వానరాబి॥ గళుప్రకాశినిదవులం
కేజ్వలినువాగ॥ ౨౦॥ వేగవంకనిందవిక్రమవంకనిం॥ చటమరుంకనింకరు
నుమనింద॥ దగ్ధవాయికాగత్రృక్షనిందలిపుర॥ త్రయపురిలిలంకేరాజధా
ని॥ ౨౧॥ ఆమేలీలంకాపురాదలశృంగవల్క్యధిశతీమపరాక్రమాప్తవి
నల॥ పుష్పాతవాగికాయన్నతశిఖిగళుకునుమంకనిందమరుంకనింద॥ వ్యా
పిసిబరువేగవంకనిండాగంఠుగాంఠకాలాగ్నిరుబ్బవహూడి॥ అగ్నియు
వాయువిందశివృద్ధనాగియాకాశవముట్టిప్రకాశినిదను॥ ధూమరశ్శిగ
ళాపురధామగళిగె॥ శీలరాక్షససహయశరిరఘృతగ॥ భాప్రీతుతలిరేత్వ
ప్రాబియాగిశోణి॥ నార్యరేజపుసరులంకేనుక్తిశోండు॥ ౨౨॥ వయ్యి
దేవనులంకేయావరిసిశోండు॥ అళనిసరిశల్లగళకుూడిఅండవల్ల॥ శేది
సువరిశిఖిగళకబిళుసుతివను॥ నశకేముట్టిదలీలిరునగళుహూడి॥ ౨౩॥
అంకరిక్షకేవ్యాపిసిఅగ్నిరూక్ష॥ రుదనుశింశుకపుష్పబరుతరహూడి॥ నా
గేనివాణాధూమాకులాళిరూడి॥ ప్రణిసినపుఘనగళసరోత్పలగళ

రిలేరి ॥ సీరి ॥ వజ్రవశ్రోతగిర్వాణవల్లకనుసా షాన్యదేంద్రసోప్ర
 శంజనసోయమసో । అగ్నియో వరుణసోరురసోసూర్యసో శుభ్రేర
 సోభంద్రసోపానరస్వరూప । నితనుతాన్స్వయమేవకాలసోయన్లి
 గాస్తీసిదనులంకేగనలవాగి । ధాతనసవన్ పితౄమరు నాదబ్రహ్మనభతు
 మున్జనసమస్తజంతుధారకనశోలవవిరితితనుపుధరిసి శేరితొరజని
 భరరసంద్వారకాగి । వృష్ణవపురేజవిరశపివపునధరిసి । బంజోయను
 తవిశిష్టరుప్రవపీసిదరు ॥ ౧౭ ॥ స్వేచ్ఛేయందలనంతపజింశ్యేయధిక ముఖ్య
 వప్యక్తవదువిష్ణుమూర్తిలేజ । వదుయొచిపిరూపగరిసిబంబంచునుడిద । ర
 ల్లిశోలవిదరాదవల్లి కూడి ॥ ౧౭ ॥ ప్రాణిగళనుకూడిప్రాసాదగళ
 మఠానిలొలకరుగళకూడిఎకశాల । దల్లిలంకేదగ్ధవాగివిశిష్టర । జ్యోగగణ
 గళుబిరగుగొండవాగ ॥ ౧౮ ॥ రురిగళుస్యందనంగళునుకుస్తేగళున్రజని
 భురాళ్ళళన్పరిపరివృక్షపక్షిమృగపౌళిగళున్సరుదగ్ధవాగిలం । శేరభనశే
 ట్టులొలదనవశేవలవార్తీయకూడిమూడిలొవరనేరుమూరనేపితనేప్రా
 త్యవేయంచురవంగళిట్టుతాన్ ॥ ౧౯ ॥ బ్రుచుచుశ్శోలయిరల్లిబకుపుగ్నసంపా
 ద్య । శ్శోలగళునుకూడిశ్శోలదవయ్యో । యనుకెళిషాషకూడియార్తీకాశి
 తులంకే । రాక్షసరసమేతరభనశేట్టు ॥ ౨౦ ॥ రాక్షసరిందరిగేబకురా
 వగళేపన్డలాగిశబ్దపున్ । అక్షయవాగిశ్శోరతరవాగిభయంకరవాగిమూ
 డితా । రాక్షసరాజధానియదుప్రజ్వలవయ్యియునుక్తీశొండువిరిరక్ష
 యకూడియొలధరపలాయనకూడియుతాపకూడితాన్ ॥ ౨౧ ॥ రునుమన
 శోలవవేగబలవాస్తీసిశాపపుపిట్టుశేసిన్తం । తేనగరవల్లిశోకిసితుది
 నశిగొండుసంత్రమన్జునా । మనుమరుదుజ్వలాగ్నిశేగిమ్మేగళిగం
 టివిష్ణురాదయా । మినిభరరిందలగ్నియోళుమిందమఠాపురవల్లిశో
 డిదన్ ॥ ౨౨ ॥ అజనశోపదిందలవనిమండలవల్లి । దగ్ధవాయితంకేదశవ
 దననపురపులంకేవాయుగ్నశ్రనిందప్రదగ్ధ । వాగితవనలేజవనలవాగి ॥
 ౨౩ ॥ పాదపరత్నసంకులపుకవ్యవశోలకపుకగ్నవాగిశ్ర । వ్యాదభముం
 గళన్వధిసిరుమృన్మఠామణిమాలేపట్నవన్ । బూదిగిశేసేన్వాలకు
 త్తమన్యతనాగిశ్రీచూటశృంగస । ద్వేదికమేలేసూర్యసరిదిపిసిదన్
 శపిరాజసింహుశన్ ॥ ౨౪ ॥ రజనిభరరసబకుసరుప్రగళశొండుబకు

గతియోశగవనిపురుషనుశ్లాఘ్యునాగి । మిష్టిశేగిబరువనల్ల వేమిడినియో
 ఘ॥ ౧౯ ॥ నానానార్యనంరేననబుద్ధియిదుమోన ॥ పోయిలకల్లిలజ్జీపోంద
 ధాగి ॥ పరమపాపకృతిగే ప్రసరిసితయ్యయ్యో ॥ యిన్నునుడవినన్నగే
 శోబ్రతుకు॥ ౧౯ ॥ సీరేయిప్పశండుపింకనమాడదీ ॥ సుజ్ఞినల్లిపురవసో
 దేయశోబ్రు ॥ లంకేసుడువవేళేలలనిజానశీరూడి ॥ నుడదేయివళిస్వామి
 శోలకగాదీ॥ శ ॥ స్వామి ప్రోలువమాడిదీ ॥ కామినిలంకేసరుదరునకం
 డరీప్రభుశ్రీ ॥ రామనకార్యవిభాతవ ॥ నామాడిదనంరేయింకనార్యకనా
 దీ॥ ౧౯ ॥ ఎవళగారిబందీనిల్లిగేకార్యపు ॥ ప్రాతఃసియినదనుపారకం
 డి ॥ లంకేసుడువవేళేలలనీరక్షితభాగ ॥ ధోలదళేననిందపురిగిశిక్తే॥ శ ॥ రే
 షత్యార్యపునానవ ॥ శీలవపులంకాప్రదరునజేష్టినలదిదీ ॥ రోలవవకూడి
 యుకార్యవ ॥ శీలవపుసరుములవినశిసీతేయిదరిందల్ ॥ లు ॥ ఒందుప్రదే
 శవాదరునమోజ్యులితాగ్నిగేశీరధాగితా ॥ నిందునిశాటిపట్నయోశ
 గిల్లపోసర్వపుశస్యవాగిత ॥ నిందవిదేరునందనియుదేరిగుఱ్ఱో పుర
 రూడినాశవ ॥ పోందిదదాగేతొలకురదీబుద్ధిగేనానిదళేనుమాడువి
 న్ ॥ శ ॥ ననప్రజ్ఞావిపరితవ ॥ ననుసరిసియిసీరేఖాకేగాదదేయిని ॥ తను
 వుబిడువదుచితవునన ॥ గనుపమబడబాముఖాగ్నియల్లిబిళలియోల ॥ లు ॥ అ
 ల్లదేవాధియోళిపరితనాగిశరీరపుసర్వరాశిగిళ్ళుల్లసిసత్సమర్పిస
 లియోలయోయికనువిందదేగేమ ॥ ద్వల్లభనల్లిశీలర్వదళివాంభిను
 వే ॥ శ్రమవెల్లనిగిశోం ॥ డిల్లియేప్రాణవియ్యువేనృపేంర్రరనాదరు
 దేగేకాబువే ॥ ౧౯ ॥ కార్యభూతినానుబడురోలవదోలవ ॥ రూడిలం
 కేశస్యమాడిదీనిదు ॥ ప్రధితవాగితన్నస్థవగర్వవనవస్థి ॥ తవుసమేతవబు
 ఘవనగళోళు॥ శ ॥ అనవస్థితవనియామక ॥ వనుసరసికినన్నరాజసాశీమక
 నివే ॥ శనవమోధిక్యదకాప్తిసి ॥ వనజాక్షనరక్షసదీప్రవర్తినదీనునా
 న్ ॥ సీ ॥ వ్యేదేయినాశనవాదరేరామలక్ష్మణురిదక్షళేళినాశనవుపడువ ॥
 రిబ్బరునశిందరిన్నుస్త్రివనుబంధుగళనకూడిప్రణాశినిదను ॥ త్రాత్యవత్స
 లరిదక్షతరతనుశేళిధర్మాత్మనుశత్యన్నవనుశేళి ॥ జీవిసలారరుక్షితిమీ
 లీయిత్వాసుకులవుధార్మికవదువిలయవాగి ॥ ప్రజరుసర్వరుశోలకతా
 పగళరూడి ॥ బాధిపడువరునానుదౌష్ట్యాగ్యనాగి ॥ లు ॥ పథర్మాధాసంప్ర

చక్షురీషదోషః, శరీరమజగద్విదాశశ్చేర్షదువేనకటాః॥౮॥ శ్రవణ
 బిందేమాడుతకపిండ్రనిరల్ శుభసూదనంగళా, పావనిగాగదర్శనకేబం
 దపువ్యాపిసిపూర్వసిద్ధగళా॥ శ్లో॥ శ్రవణవిదనాత్మదోశా నేనిసిశ్లోంఙమమ
 త్తేవిదేజపుత్రీస్వా॥ శావికతన్నతేజసుయేప్రాపిసిరక్షిరళాగదిర్వశే॥
 ౧౯॥ తన్నతేజసిందతానురక్షిరళాగి, యివళుఖ్యోర్తునశిశిలిశుమారి, శ
 గ్నవాగదంతేఅగ్నియోశగ్నిశ్చ, భృగ్విశవయ్యశేఖీయశాఖాశవళు॥౧౯॥ అమి
 తతేజగదిధర్మాత్మగవళురాజ, పుంగవగిర్యాశి జారుసర్వాంగియవళు,
 ఆత్మజారిత్తరక్షిరళాగిదేగి, ముట్టిలాపనుతానగ్నిమూర్తిశేరిరి॥ ౧౯॥
 రామనప్రకావదిందసిరితామృగాక్షి, సుశృతదిందలిసననీతానుడదేయి
 ద్ద, దతునశర్మనువిరితీయోత్త్రనివనవని, నందనిదేగినుడువనుసొందు
 శ్లోకాది॥ ౧౯॥ శరీరముఖరిగిమువరిగి, శ్రాత్యగళిగి, తానుదేవతియాద
 వశా చాశరధిగి, జిత్రరంజనితానాగిసిరేదేగి, ప్రణశిసువ్వళుసుఖసి
 యిప్పళువిన్దేసి॥ మత్తశ్లోకలి॥ జ్వాళికూడిదవిరితీయోత్త్రనవశాను
 స్తవులంకేరి, ద్యులహాడిదనిరతనవ్యయమూర్తియాననదివృలాం, గూల
 శ్లోకశఫిసోలకధాగిశతుస్థనాధనశార్పశ్చ॥ శిలవంతశ్చదేగిజ్వాళి
 గిశేర్షవశాప్రళుపాదవశా॥ ౧౯॥ అందుపునశుస్మృతిగతందనుమ్యైశాశ
 ముఖరిదర్శనవనముద్రదగ్గి, విస్మయవనుకూడివిరనుకునుమంత, నధిక
 దిలప్తివంతశాగియాగ॥ ౧౯॥ తవసుకూడిశత్యధర్మవాచ్యవకూడి, పతియసే
 వేపొరుణ్ణిరతవర్మ, దవశసేరేదయిసలాపశిలయగ్నిన, అవశదయిసలా
 రనగ్నియవను॥ ౧౯॥ సీరేతాధర్మపరిగ్రహస్థితియవశాబేళసిమోళ్ శేర్షి
 సు, సీరేతాభింతినువాగభీరరరవాశ్చియ్యుపబిందుంగళా, వాతొలెత్తు
 న్ననశ్లోకత్రకాప్తిసిదవోలెవ్యేదేజిజివంరియా, ౧౯॥ తానప్పళుపట్టి
 విందుసుడిదయాగ్నితానందమోలె॥ ౧౯॥ శపియివశాశ్చదుస్సుకువశా
 ర్యవమాడిదనిరతాశర, ధివరనివేళనంగళొడదిలపిసిపట్టివశాస్మమా
 డిదశా, తపిసుతలిప్పరంగనిరుతానాశిశువృద్ధరునుంపలాయన, ప్రవతనశ్లో
 దనంగళనువతిశాసేయిగ్నియ్యులలాచదే॥ మ॥ ప్రజీశ్లోలాబలకూడి
 సాష్టవిపులప్రాకారసత్తొరణ, ధ్వజవిలంకేయదగ్ధవాయితమోసిరి
 తాదేవితానమాత్రవే॥ రుజవశాశ్చాదేయేమకంఠళువరాశ్లోక

శ్చ యదత్సత్తుతే సృజనవ్యాపృతిమాడిద౯ చనుమనందిం ద్రాదిగత్ మేజ్జిద
రు॥ ఓ ॥ ఘనశుభసూచనంగళనుకారణగర్భముచాగుణంగళ౯ । మునిగళ
వాక్యగర్భుకపిమూర్తియ్యస్త్రోత్తరేతందుబృష్టసా । దనుజనకాత్మజ
శ్చ సుఖసితానిపశండుమచాత్మసారూపా । మనుపునహాసమక్షమపుమ్యేధి
లిదర్శనకీర్ణిమాడిద౯॥గి॥ అవనుప్రాప్తమనీలరథనాగిసుబితేభాదసి
తేనకండుప్రయాణమాడు । వల్లీనుతిమాడికపియుతలపాద్మిరంగ । విరల
సామగిరామగివిసమిసదను॥ఇతిశ్రీమత్సుందరకాంచే రామకథారం
జనివంతుపంచాశస్సగ౯॥ ****

శ్రీ రామచంద్రాయనమః॥లు॥బందనుశింశుపావిపులపాదపమూ
లదోళిద్దజానకి । సుందరిసన్నిధానకే అనుప్రభుపుత్రనుకండు తత్పద
ద్వంద్వకేవందనంగళసమర్పిసిద్ధైవవశాత్తుడైమవు౯ । బిందడియిద్దియ
స్థేనినశేరిచిదర్శనకండుసోదిద౯॥లు॥ పృథివీసంధిమాడితనపాదకేవం
దిసినింతిజోజగ । త్పాణికుమారభూషణగే శాషిసిదత్ వరయోషి
నిర్లస్వయం । త్రాణపుమాడికొండుప్రభురమనకార్యవమాడిపా
రవ౯ । కానిదినినుసోధిసిద కార్యకేసత్పలచోణ్ యశస్సుడే ॥గి॥ శ
త్రుచుంకనుస్వేచ్ఛానుసారినిను । కేలార్థికోలానికండియే స్వయంచుశ
లిరాజ । చులనులంకేనబాణసంచులవమాడి । నన్నకొండరేతనగిసా
మృకృతియిదుయే॥లు॥ దావిధవాహాత్మకగిదాశరథిశగిశౌర్యవంత
గి । రావణనాశనాధ౯పుపరాక్రమవిందనురూపవాగిసం । శావితవా
ప్రకారపుపపాదనమాడతొశిఁఘ్రువాగియి । నావిభుపాదపార్శ్వకే
ప్రయాణవమాడిలరాతిభారియే ॥ శ ॥ సిరాదేవియువబిసిద । మా
తుమచాధోర్లపయతపుప్రశ్రితవిన్ను౯ । దేరుయుతపుతాచేలియు । వా
తాత్మజనాగప్రతియువబిసిదనవళిగి॥లు॥ రామనువానరక్ష౯గణరాశిగ
ళ౯త్వరేయిందచూడితా౯ । స్వామిప్రవేశమాడువనువాధియదా
తిసమస్తరాక్షస । స్త్రోమగళ౯దశాననన దుష్టనకూడివినాశమాడువ
న్ । శామినినిన్నశోలకపునివారణవాగుతదిన్నశిఁఘ్రువే॥లు॥ ఈవిధ
రాజపుత్రినరులెంద్రనుసమ్మతిమాడితాశసం । శావినితత్పదంగళిగివం
దనమాడిసమిలనందన౯ । దేవనరాఘవేశ్వరన దృష్టిసలుత్సుకనాగిత

త్విదృశాదేవియనుజ్ఞాగిండుధికధిరసరిష్టగిరింద్రవేరిదృశా|| వదన|| ఈ
 విధపు త్రిమంతసధికధైర్వ్యధైర్వ్య విలృతౌర్య తేజోరాశివంతనుమ
 కాంతనాకు నుమంతను పర్వతామోలుకావమాడి బరుతరపద్మనిలమో
 త్వలవనరాజగళిందశ్యంగాంతరవిశంబిగళాదలంబుదగళిందప్రోత్తవుత్త
 రియ్యవనీకూడియు దివాకరశుభంకరరశ్మిగళిందయట్టరికేపడియితంశేప్ర
 కాశిసియు మోలకునగళింద కామరదంతే లుద్ధాతధాతుగళిందశోభిసి
 యునుస్వరవకూడిగానమాడుతదంతేనదిజలప్రవాకునిస్వనమంద్రధ్వని
 గళిందసంయుక్తవాయియు గిలవపాడుతదంతే నానావిధగురుర నిరాద
 దిందసమృంధిసియు లుద్ధామోలుక బాకుగళంతే దేవదారుబారుత
 రుగళిగంబరకుంబిగళిగాత్రయవాయి ప్రపాతజల నిష్ఠోలగళిందప్ర
 ఘోషితవాయి వామోలుకగళాదవేలుకేళకగళ పొడగళిందకూ
 జితవంశేధ్వనియుశేరియు వేలపనవకాశితంతే శ్యామలశరస్తంబవనపలన
 గళా శ్రయిసియుఘోరఘుజంగసంఘగళిందోష్ఠవనిశ్వాసగళృకూ
 డియుమేలుసన్నితగళాదపాదగళిందప్రక్రమినువరితేయోష్ఠియు ఆకా
 శవనావరిసుతవంతేలత్రాంకషగళాదశ్యంగగళింద సమున్నతసియు బరువి
 ధకూటి స్తతగళిందబరుకందరగళిందలియుశోభితవాయి యుసాలకాలా
 శ్వకణావంశాది నానావిధానేకతర్వుగళింద ఆవృతవాయి పుష్పితల
 తావితానగళిందసమలంకృతవాయి బరుప్రప్రవక్షా ప్రప్రవజలగురి
 గళిందసంవృతవాయి వివిధశిలాసంజయగళింద సంచలవాయి మరు
 ష్టియక్షగంధర్వకిన్నరాలరగసేవితవాయి అనేకవిధలతాపాదపస
 మృదృశావాయి సింహసముదయ సన్నిత కంధరగళింద కూడియు వ్యా
 ఘ్రాదిమృగగళిందసంకీర్ణ వాయి స్వాదుమూలఫలదుగ్రమావళిగాత్ర
 మవాయి రమణియ్యవాయి కాసినువలిష్టనామకగిరిశ్రేణ్యవన్ననుస
 రిసికురిశ్రేణ్యనురాఘవదీర్ఘసోలెప్పాకువేగప్రజోదితనాగి ఆమోలు
 కావమాడువాగరత్పాదతలాక్రాంతగళాదరమణియ్యశ్వేలసానుపుగళల్లి
 ఘోషగళకూడి పేటగుళుశిల శిలిగళుసంక్షూర్ణగళాగివృద్ధిమోదిస
 మృద్ధవిలృనుపర్వతదమేలీ ప్రకాసినద జ్యోతిరేరదిందసముద్రజలమో
 త్తరతీరవన్నధిశియభిరేనాగి మిలసోలరగాది బరుసత్వగళానిషేవి

వాదభయంకరవసాగరవ నిరిజ్జీసిదన్ మారుతనంతాకాశశ్చే మారుతనో
దనసులంఘిసిదన్ । దక్షిణదిశేయిందయు త్రరదిశేగేకపిశాచాణానాతన్
పర్వతవదుకపిపాదినిపిడితేవాగితల్లి ద్దక్షుతగళన్ కూడిభూమిగేప్ర
వేళిసితాగళిబరగళుకంపిసిదపుద్రుమగళురళిదపు । మరున్నందనన మరు
రూరువేగిలొన్సృధితగళాగిపుష్పవంతగళుపాదపగళిల్ల భూమిగే బిద్దపువ
జ్రాయుధదిందపిట్టవయిసిదరితి । శందరగళల్లినివాసవమాడియిద్దసింతా
దిమ్యుగంగళుపిడితగళాగిఆకాశవడియువరితిశయంకరభూషగళుమాడి
దపు । త్రస్తరాగిధ్వస్తరశనేరాయిపర్వస్తభూషణరాయివిద్యాధరస్త్రి
యరుధరశిలధరతళవనేడనాడివ్రొడి యంబరశేఠారిదరల్లిరు । అతిప్ర
మాణిర్పద్మేకుగళకూడిబలిగళు దిలప్తజిర్వమణావిషగళాశిల విషగళుప
ర్వతశిలగళిందపిడితగళాయిభువిమేలీశ్రోరభుతిప్పవాగ । శిన్నరొల
గయక్షగంధర్వవిద్యాధరరేల్లిరు । శపివల్లభపాదపిడితవనుపర్వతవనువిడ
నాడిలంబరవన్నాశ్రయిసిదరు । అరిష్టనామకగిరివరిష్టపురురివరిష్టనింద
సవృక్షశిఖరొలదగ్రవదుకుంగిరసాతళశ్చే ప్రవేళిసిదశయోజనశ్చిస్తా
రపుత్రింశద్వ్యోజనపుష్టిశ్రవు కూడిపర్వతపుభూమిగేసమానవాయితా
గ ॥ ౮ ॥ వాలవమేలీశ్చేత్తిశపివర్చనువారిధిలంఘనార్థవా । వేళిమణాజ
వన్గగనవిధిగేఠారిదనంబురాశిశ్చ । శ్లోలవిశ్లోలవాయివశ్లోడిసి
తల్పగిరింద్రరామభూ । పాలగేరంగవిట్టిలగే పాణిగళన్ముగుదశ్చివి
దిదన్ ॥ ఇతిశ్రీమత్సుందరకాండేషట్పంచాశత్సర్గః ॥ *****

శ్రీరామజంద్రాయనమః ॥ సీ॥రమణియ్యశశిబింబ శుముదవశూ
డియు సూర్యకారండవ శుకవశూడి । సమధిశశ్రవణాపుష్పమరాళగళు
కూడిజలదశ్చేవలికశాడ్వలవకూడి । యున్నెరావతపుద్వీశవంశీశూడి । సముచితస్వాతికుంసవిలాసకూడియు
వాతేసంఘాతొల్కివళియకూడి । భంద్రరశ్మిజిమాంబుపుసచితవాగి । భుజ
గగంధర్వయక్షప్రబుధశుముద । శమలగళుమేరు వగగనాభిశపియపార
విదిదనువాయుగళిరావేయాడునిలచే ॥ శ ॥ గ్రసినువనంతాకాశవ । శశిబిం
బవతడిదనంశేసార్థసతారా । విసరపుగగనవసపణా । రిసువవసంతశ్చక్రసు
సరిసినడిదనవన్ ॥ శ ॥ శ్రీమంతసుకుసుమంతను । సామిరియుచ్చోణుమా

గణదరణాగిఘన । స్త్రీలమగళశళియువసరి । తామాగళశ్రమవగ్గొం
 దితడిదుకరిసిదణ ॥ ౧౬ ॥ పాండురారుణవర్ణ సుంపత్తుకూడి । నిలమాంబిస్త
 వణాసన్నితవకూడి । దురితశోభితవర్ణగళాస్తిసియును । మేఘగళుతల్ప
 జారదోళి మేలగులిపపు ॥ ౧౭ ॥ మేఘగళుల్లి శేరుతసమేధితవిల్వనుభ
 న్ననాగుతా । లాఘవకూడి దాటుతేవిరాజిసుతాద్విజరాజనంశేత్రి । రా
 ఘవదూతనాతనుపరాశ్రమవంతనుతారితారిగ । తోఘగళుల్లి కాన్పడి
 దనంబరకాస్తిసియామవాగతా ॥ ౧౮ ॥ వివిధాశ్రమముదయగళిం । దవ
 పోకితమాగళాగిలతప్రవతరిదణ । ధవళాంబరనమలవిమాం । శువురిలేరి
 అదృశ్యదృశ్యశుభవపుకూడి ॥ ౧౯ ॥ చనుమనుతాశ్చనంలేగళాధ్వనియా
 దుతమేఘజాలదోళి । పునరుపునఃప్రవేశిసుత భూరిమసోగరికూడి
 దాటుతానినదవమాడుతాజలదనిస్వనసుస్వననాతనశ్రద్రిం । దనిలకుమా
 రనాస్తిసిదనాగమదేంఽగిరింఽగ్రహటవణ ॥ ౨౦ ॥ ప్రవరరాక్షసరనుత
 వరదోళి చుతమాడితననామవనుప్రసిద్ధవసుకూడి । దశకనగరవణద
 షిసిస్త్రిబాలవృద్ధరిగేలంకాపురస్థానికరిగే । మనగళ వ్యాకులకూడి
 తావణాగిదుఃఖవకొట్టుఘోరరాక్షసరబలవ । ప్రమధిసిన్యేదేవిపాద
 కేవంధిసిఅధికతేజనుపునఽంబురాశి । నడిమితనగడ్డబందమ్మినాకగిరిస
 స్ఫురితనవకూడిజ్యముక్తశరపుసరికు । రింఽనాపాదసిదనుమదేంఽ
 గిరిగే । నేరేగేడునుమనుకండనుగిరివరవను ॥ ౨౧ ॥ నాదవకూడిదణజలదనా
 దపురిలేరివిచక్రదిక్కుగళి । మేదినియంతరిక్షగళుమియ్యవహగేసుకృన్ని
 రిక్షణా । క్లాదవకూడిపావనిమతాకపివర్యనుదిల్స్సవాలపుణ । తాదివి
 గ్గెరిబంబులినుతాప్రశీసల్ సజలాబ్ధసన్నిత ॥ ౨౨ ॥ గగనపంథానదోళి
 ఘనసరినాదవకూడుపాతనవాయుమగనఘోష । కడువడితలలివిరా
 యసవర్ణమండలవకూడియసముద్రకేయుదిలబి । ధరదల్లితన్నసందర్శనకి
 ఛ్చేసిపూర్వపునేరేరుఖారిబలరు । పరమశూరరుకపిప్రవరరునింకిప్పర
 వరేల్లివాయుసంఖవసజలద । సమపుగణిసుపాతనజవనినదవ । సూరుగళ
 వేగనినదవణశేరినింతు । శ్రవణురుతరువానరేశ్వరరుదిలన । వదనరుత్స
 షిసిదరుతద్వనియకేళి ॥ ౨౩ ॥ సుకృదిక్షణకాంక్షగళిగే । బయవృద్ధనుజాం
 బవనుష్టంకవరనవణ । మరుదుతెప్పరువకూడియు । గణగణరరిగేల్లిత్వరిత

శరీరువచిసిదన్ || బురుగికునశ్చోనమ్మపవమానకుమారను రామతార్క
 శన్ || దరిశిసిబందనంతిదశేధ్యానిసేసంశయవిల్ల తాగెసం | దరిశిసదిద్దరే
 మరుదుదారనినాదవిదేశేమాడువన్ || చురుషవునింతుదేగే బరుదాత
 గివన్ శృతకార్యనంబినాన్ || ౧౬ || అవనబూరురువేగవనవననిద | వేల్ల శ్ర
 వ్వాశేకేందురురిన్ద్ర రాగ || సంగడనేశండర్థవనవు త్పాటకూడి | వ్యాపిసి
 దరవను సర్వ శ్రుతిగుగిల్ల || ౧౭ || పర్వతాగ్రగళిందపర్వతాగ్రగళిగిశిబర
 గళిందలిశిబరగళిగి | పాదపాగ్రగళిందపాదపాగ్రగళిగి శాఖిగళిందతా
 వ్ శాఖిగళిగి | మేరేరేరిధుముకువరిన్ల గల్లి గిపిడిదవనిరురుగుగళనల్లాడిను
 వరు | శాఖిగళన్ శేరియూడినువ్వరువస్త్ర గళరిలే యవర ద్రిగంబ్వర
 యోళు | గజన్ సువవాయురిలేకాన్ గంధవాకు | తనుభవనుగర్జనవమాడిద
 నుమరాత్ || ఘననికాశనకునుమనకపిరమూరు | నింతు కానిదరేల్ల పాణి
 గళుముగుదు || ౧౮ || చురివరన ద్రిరాజనిభాగ సువేగయతన్ మదేన్ద్ర
 ఘా | ధరశిబ రాగ్రదల్లి వివిధక్షిరిజాచులదల్లి శ్యేలని | యురియోళుశీన్
 వక్షగిరి సాటి నిపాతవకూడి శేరిదన్ || ౧౯ || చురుమనుజాంబవన్ముఖమహాగు
 ప్రిలేరియుకూడి సోడిదరు || ౨౦ || ఆతనను త్తిశోండురు మరాకపవర్చరు
 శేరివాయుసం | జాతనమేలేకేవలవు సన్మతిప్రిలేరియుకూడి సర్వరున్ ||
 జాతకుకూరులాననరుసత్పలమూలసమర్పణంగళిం | దాతనపూజమాడి
 దరువ్యాపిసివ్యాపిసి శేరి శేరి కాన్ || ౨౧ || చునుమనుజాంబవన్ముఖమహాగు
 రువృద్ధరిగిల్ల నింతువం | దనగళ మాడిఅంగదగి తారెకుమారగి శ్రేతవాగ
 వం | దనవిడిదామరాత్మకరుతన్న ప్రపూజిసలాగియిన్నరా | వనజరే
 ల్ల పూజిసలువ ర్తిసిదన్ అవరిందకూడి కాన్ || ౨౨ || అంగదని క్తర స్రవుస్వ
 రు స్రుకే శేరిసి శోండువాయుజన్ | తుంగమదేన్ద్ర శ్యేలవనతుల్యధరా
 తలదల్లి నింతుప్ర | శ్చంగళ శోండుసర్వరిగి సాదర దాతనుకండిసి లేజా
 ర్వంగిన దానశోలకవనికావనివాసినయందు సోల్లి దన్ || ౨౩ || ఘోరేరు
 రాక్షసస్త్రియరుకూడియురక్షణమాడేవకవే | గోరమణియ్యళాగి రమ
 గోమణియిప్పళనిదితళే సదా | త్రిరఘు రామదర్శనవేచించిసు తాయువ
 వాసకళిత్ || బాలీతనుత్వ శ్చోందిప్రతిపత్నర దా ప్రనవిద్యేయం లేకాన్ ||
 ౨౪ || కానిదేసి లేనయంబోరి | ప్రాణసుతనలమృతవాణి శ్రవణాకడిదుతా

వ॥ ప్రాణాదులు బంధవంతాఁడైనాఁడని ధరణి రుద్రుడు కూడి కుఁగిదరు॥ జ॥ శే
లవరుసించు నాదవనుశేల్వరుగజన్మనవన్మనినాతదన్మ॥ శేలశేలరావవన్మప్ర
శియుశేల్వరుగజన్మనగళ్ళుమాళ్ళరా॥ శేలవరుబాలగళ్ళుకపిశేలసరిగ శే
రుళినువ్వరాదరా॥ బలిసమిలరనందనప్రాపిసియుచ్చితవాలరేల్లరు
న్॥ శ॥ శేలగళ్ళుగిరిశృంగగళి॥ దలిభుముచుతబంధుపాయుతనయనస్పర్శం॥
గళమాడిదగుతెల్లరువు॥ విలసిసేలవగంగదనుప్రవిజ్ఞేసినుడిదన్మ॥ సి॥ చరి
వరేల్లరమధ్యదల్లియంగదనుష్టవంగపుంగవనుపావనిగినుడిద॥ నమోని
న్నసాటిమహావిలర్చనేవనుంటుఁ ఘోరరపారావారవారితరిదు॥ తడిదియేన
మ్మల్లిత్వరితవుమత్తేనిన్ స్యాంతదోశ నిగద్దస్యామితక్తి॥ యేవని
ఘంటిభిర్రవిధ్యైర్వవిలర్చగళివగుంటుద్యేవాత్తుపవనసుతనే॥ వసుమతిని
తేనకండిద్యేవాత్తురాఘ॥ వేంద్రనాతనునిన్నిందజంద్రముఖయ॥ జాన
శియవిరుదశోకసంజాతశిఖయ॥ శృజనువెనుబ్రతుకిచ్చనావుతనువువ
రుసే॥ శ॥ అమేలంగదజాంబవ॥ సామిలరిగళిగేసమస్తశైలజరుస॥ ప్రే
మరుకుపిసిశిలిగళ॥ తామిడిదరుపిలతసమ్మేతగళనుశేలెన్మ॥ గి॥ వాఢి
లంఘనవృత్తవన్మృతిపురవతడిదుసిలతేనకండవృత్తవనుపంక్తి॥ కంధరన
కండవృత్తవాకశిన్మనువ॥ శిష్టయిసిదరుకపివర్చరేల్లశేలెన్మ॥ శ॥ ప్రాంజ
లిగళాగిసర్వరు॥ నంజనిజనిముఖవవిడదీయాఁగిసికా॥ రంజిసికుళిత
రువానర॥ కుంజరరంగదనకూడిశోండవగిదురా॥ జ॥ బరుకపిశోలెటి
యిందసముపాసితనాగినురేంద్రపాత్రకన్మ॥ మరుయువరాజనాతనుస
మస్తసురావళియిందయంద్రనం॥ తిరునుమదేంద్రనామకుధరేంద్ర
పుత్రియతవాగియిప్పదా॥ అరుసిసోశంగదానిలజరాప్తిసివాసపుమా
డిదాగతాన్మ॥ జ॥ కునుమనశిలెన్మవంశనమరుత్సయశస్విసకూడియంగ
దా॥ బృనమరుదంగదాప్తనమహాశ్మనవానిసుతన్నకూడియుం॥ ఘనపుమ
దేంద్రశైలపుప్రకాశిసికున్నతతల్పశైలవంశనఘనరంగవిట్టిలనతప్తవి
ధాతనకూడియాగతాన్మ॥ ఇతిశ్రీమత్సుందరకాండే రామశధారంజని
సప్తపంచాశస్సగన్మ॥ *****

శ్రీరామకుంద్రాయనమః॥ లు॥ అల్లిమదేంద్రశైలతేటదల్లిమ
హాశ్మరువానరిజ్ఞమూ॥ వల్లభరాంజనేయముఖవానరవర్చరుప్రేలికూడి

తా! వెల్లరుశేరియుల్ల సినరిప్పరువృద్ధనుజాంబవంతేతా! పుల్లముఖాంశు
మంతగనుభూపతిపుత్రైశ్చప్రశ్నమాడిదత్ ॥ ౧౯ ॥ సూపవిష్టరాగినుమహా
త్కరేల్లరు! ప్రేరితూడిశపివరేణ్యారవరు! సశేయరిరియిరలుజాంబవంతే
నుబల! వంతగనిలనుతగిళాపిసిదను ॥ ౨౦ ॥ దావిధశండిజానకిసదాబగె
వాసవమూడియిప్పళా! దేవిదశానసకఅవశదృష్టిసి దావిధవృత్తియిల్లి
దు! తావనుశస్త్రారకర్మసుప్రవర్తిసుతాయివసోయదాధవీ! యా
వరువృత్తవత్సమగెరుషపురూడేప్రవశోసయ్యనిన్ ॥ ౨౧ ॥ నాపుశ్య
రాధరాదవరురాధనశేరినమిందలియి! న్నేవదుమాడతక్తదదనిందు
యేనిశ్చయమూడికొంటిచేరి! పావనిలియిన్నెదుప్రపన్ని రక్షితవా
గజీకుసం! తావిసికొండునినదనుతాపిసికాయోమఠాత్మనాదవత్ ॥
౨౨ ॥ ఈరిరిప్రశ్నగొండుస! మిలరజనుప్రకృప్తమోమమృతనువింద
త్! తూరిమరిమిరితసిరతా! నారిగివందిసిప్రవర్ణనశేమోదలిత్తవత్ ॥ ౨౩ ॥ దం
డశపు ॥ జయజయజయత్రిజయాజానియేజానకేజానిన్నంస్థైరాజీ
వసంధానకేనానుసౌష్టాంగదండప్రణామంగళమాడువే! జానకీ
దేవిత్రిదేవియేనిన్నపాదాబ్జగళేప్రణామంగళశేర్నిరామాడి
బందిద్దత్రిస్వామికార్యంగళపాడువేయందులం! కాపురస్థానయా
త్రాప్రవృత్తాంతవత్వాలిసంజాతగావతజాతే శధారంభవత్మాడి
దత్! శేళునినంగదస్వామియేనానులంకాపురస్థానయాత్రాధవి
ల్లిందమాదేంద్రశ్చేలేంద్రదిందత్ సముద్గామియాదాగనివ్ క్యా
తాయిద్దిరల్లీ పయోరాశిగాదక్షిణీరప్రవేశాధవిష్టైస్సీయాకాశ
పంథానవత్తునాత్తుసంఖ్యామఠాయోజనంగళ సవిస్తారవ
న్! ముప్పతాయోజనంగళ సమున్నాచువరూచువత్ కూడిశోగువ్వ
వేళిన్నగేవిఘ్నరూపప్రతిప్రేక్షగేర్వట్టు శంగారశృంగంగళిందో
ష్టశోడివృత్తసన్నసోహరియంకొందు శ్చేలేంద్రపుటందుతాన
డ్డవన్నింతితా కాంక్షనాప్రింద్రవత్నానుశండిఅదర్శంజియ్యత్ మ
నస్సాగితావేళియానన్నగేనానులాంగూలవత్ శేర్ని పిట్టియ్యలాశృం
గపుసూర్యసంకాశపుత్ తాసరుప్రంగళు మోళుగ్నాగిఫట్ఫ
టఫటాధ్వానవత్మాడుతా శిలీకావేళియానన్నసంకల్పవత్ శ్చేలపు

న బుద్ధియోగే శీలస్థిశ్శాంతాగ మాతాడితాంక్షాదిసత్ పుత్రకళనన్న
గిరినిలమోరాణపితృవ్యసఖనన్నగేమాతరిశ్వనిమప్స పరితా
ణావమాడిద నన్నతానానుమ్యే నాకనామాద్రియోపుత్రయివా
ధియో శానానవమాడిశ్శాంతిష్ఠినిన్ను పురావృత్తమోందుంటు
చేళందుసంవాదవమాడితా పూర్వవద్రింగళుపక్షవంతంగళాగిడ్డు
మోలకంగళబాధేమాడు త్తిరల్ ద్వేవలేంర మహాపర్వలేంరంగ
ళవజ్రవశ్శాండువిజ్ఞిన్నపక్షంగళమాడిద అగనిమ్మప్పనిందల్
దయాస్థితనిందల్ మహావాతనిందల్ పరిత్రాతనాగిల్లియం శోధియో
గే పక్షవంతపరిజ్ఞప్తనాదేయమోలవత్సనే రామకార్యధాపునా
నునునిన్నగైస్వల్పసాచాయ్యవమాడువే రాఘవధర్మరూప
మదేంరప్రతాప సుసంతుష్ట నాగువ్వ నన్నగిరినింతు పంథానసం
క్రాంతియోశాంతియో మాడిశ్శాంతయందు సంతాపిసత్ నానుమ్యే
నాక వాకుంగళచేళి యానన్నగై అడ్డ నిండి శ్చేలేంరగై నన్నపు
ద్వ్యోగ వృత్తాంతవ పేళినా నిల్లలక్తాగదందాతనిందల్ మహాభూ
మిశ్చన్నాధనిందల్ అనుజ్ఞాతనం తాయిఅమేలెలిం దఫోదే మహా
శ్చేలరాజ మనుష్యస్వరూపతను భూధ రాకారదిందల్ తిరొధా
ననాదపయోరాశియోగే శీరి ఆవేళేనా కాలవాలస్య వాయిరిం
దుక్రొధాత్మక వేగవత్సంతవ మాడి నానంతరితాధ్వ వాశ్చేసి
మోలగు త్తిరల్ బందళొబ్బళి మహాదేవతాదూతీకా నాగమాతీత్రి
మోలకృకవిత్పాతే సుర్యాశిధిలే స్వయం తాను వాగాశి మధ్యస్థభాగిడ్డు
మాతాడిదళే నానుబృందారకప్రేరిత శ బందీనిలనన్నవాగన్నగైని
న్నవుంటి బిర ప్రాప్తనిలనిమన్వక్షణార్థునాదియ్యే యందాగ నా
నంజలిబద్ధనాగిప్రణామంగళన్ని త్తుదిలానననింతుమాతాడిదే చీ
వియేకేళియై రామనంబోదశ స్వందనత్సాధిపాధ్యక్షపుత్ర సరు
త్రాత్మక దండకారణ్యవశేరి సీలకాస్వద్వేతాసమేరేత మహాత్మ
నిరల్ రావణాబందుదుష్టేరతాత బలాత్కారవ మాడి సీలకాలరాత
న్విసంశ్శాండుమోలద యలేదేవియేనానీతదన్వేషణార్థాగి మోలగు
త్తికీరామదూత మహాస్వామి సోన్నిధ్యదిందల్ అనుజ్ఞాతనాగిడు

రాజేన్ద్రగేనినినుశ్చేరిసాహాయ్యవత్మాదునాన్మృధిలిదేవినం
 శండుమత్సవిమనం షేమినం రామనంశండు నుంమత్తేబందిల్లిగినిన్న
 గాఢారవన్నియ్యువే నన్నయాసత్సవాత్ నంబిశోయందునానీతు
 బిన్యేసుశిద్ధాన్యకాశేదే । నన్ననిక దాటిదారిరి ఫోలగువ్వి
 యోదేవతాదత్తదర్పశ్చయందాగ రుత్ యోజనాయామ రూపాస్త
 భాదత్ అదకశండునానాగలేతద్విసంఖ్యాకనాదేఅవశన్నగ్లిగన్యా
 గనూర్ యోజనాయామవర్చంతప్రంరూపవత్శోరికా బాయివిస్తా
 రవత్మాడికేర్పొండునింత శ్ అదకశండునా రూపవత్ప్రస్వవంగు
 స్తవత్తాగిశ్రోధాధికశ్శొండుతద్వక్త్రదో శ్ పోక్తుబందేబయ
 ల్లామదాదేవిగావేళిదండప్రణామంగళిత్తే ననశోడిమాతాడిద
 శ్ దేవితన్నస్వరూపప్రశీకాశవత్ రూడినినిననగ్లిద్దియో వానర
 శ్రేష్ఠదేగిష్టపొల కాగిఫోలగిన్నత్రి రామగారామి సేతాలతాత
 నినంశేరిసోలసాఖ్యవాగిన్ననిన్నగ్లిసుప్రేతభాదేప్రశోల యంద
 భాదేవియావేళి యాదేవియన్యాశ్చేయంబొంది యాకాశ పంథాన
 కాదేఖగస్వామియంకేమదావేగవత్ రూడియామేలీఖుతంగళిల్లా
 ననశ్సోధుసోధ్విత్సదార స్తవంగళుమాడత్ నశోధ్వానమాశ్చే
 సిరాఫోలగుపొలవ్యాళి భాయాగ్రరు శ్ దావశోల మద్వపుట్టాయే
 బాకుంగిందప్పస్వీకారవత్మాడిద శ్ । ఆగనావేగవేసాగధా
 గ్లియంమేలనుసంకానాదేరు త్తుదిక్కుంగళశ్శోడుకె ప్రివావనాని
 గిశోండ్డినిమిత్తప్రశాంతాధ్వనాదే అదన్నర్పదేనింతిరల్పన్నశో
 బ్బుద్ధియంటాగిలేశోలవియన్యాగ్దోభూత్ వృధావట్టు విద్వేయ
 మత్రూపవిన్యేగ్లియంకానాబలిగ్లియందాగ భాయాగ్రుదేతాత్తనాగ
 ద్దయానన్నవిజ్ఞానిపాతంగళందాలధోలకాగశేర్పట్ట నాకంఠేనా
 రాక్షసిరండి నా వాధియోగ్గాగ యాస్త్రీయ్యుత్త శీమ రూప
 శ్ మదా నాదవత్ మాడిదత్ నింత సంత్రాంత నాగిద్ద యా నన్నగా
 వేళి మాతాడిదత్ మే మదా తాగనిన్యే పోలగువ్వి యో
 వానరాకుశ్చిశొండిప్పి నాదారవేళిశ్చదే దిల్లు కాలక్షుధేవ్యాపిస
 యాగనినన్నవాగన్నగే నిన్ననాశ్చక్షువ్యే శోదోనిన్నయా

దేహవిద్యననుగి యంతలావాణి నాశిలి స్వీకారవక్త మాడి తద్వక్త్రక
 న్నామమోన్నాకువక్త దేహవక్త గొండునింజే తదిష్టా ప్రిగావేళి
 మేలవక్త నన్నగన్నస్వరీయ్యస్వపుత్ర శక్తికాక్తాగిదేజ్ఞాగి తామాడి
 కేండ్లీ తయంకారవాకారవన్ మాడిజేతస్ససో తన్నతాన్ మో
 సమామవ్వనందర్పదే ఆగనాన్ రూపవన్ మోపవన్ మాడికేండామ
 దావక్త్రదో త గాత్రదో త్రోక్తిదేన్ త్రోక్తియో త్రో త్రోక్తిదన్
 శీలిప్రాణంగళన్ గొండుబందేన్ నశోవిదిగొండ్ రిష్ట పాటో
 మహావేగవన్ రూడి యామేరే ధాయత్ మదారాక్షసే రంజే తాన్త
 న్నబాకుంగళిందలి ననక్విష్టప్రాణంగళన్ కేట్ట వారాశియో త్విద
 భావేళికాశ సంజారిగళి స్థిగున్ జారణాధిశరున్ జల్మమోదాణి
 గళన్ నాన్ కేలిదేన్ పర్వతాకారశోజో మదాభూతవిరాక్షసే
 సింధ్యి కావ్యత్ యమామంతేనిందల్ దుక్తప్రాణ శంశోధియో త్ సత్తు
 తావిద్యశందాగధాయాగ్రుదద్వంసవక్త మాడి యాకాశవిధిగళత
 లీనా వేగవక్త రూడి కార్యత్వరక్త శీరిదే వాధిదక్షప్రదేశజ్ఞి
 ప్రప్రధానక్తితాన్లియేలంకేయు స్పష్టతాన్ సమానక్తి నాశీరిదే
 లంకేగా రాక్షసస్థానశీనన్నరక్షస్సుగళి నర్పరంకాగళంకాపురద్వార
 వక్త్రోక్తిలిలాగళిల్యాంకమేఘప్రళి అట్టదాసంగళన్ మాడుతా
 దావశోరాక్షసేనారితానిద్దుబందల్ ననక్కేండ్లదక్తాగి యగ్నిజ్వ
 లీజ్వాళిగళి రితి శీలంగళు దిపిస ల్యగళి శోగిగువ్వి మోవానరా
 యందవల్ నన్నగేఅడ్డబలాగియాత్మేరవాకారవక్త నోడినాన్సవ్య
 దోర్మస్థియిందల్ త్రోలొగ్ర కేండ్లీ ప్రి కేండ్లీ అవల్ బాధి
 గొండాజ్ఞికేండ్లీ యమోనాను లంకాపురిదేవి మోనన్నయాని
 నుగేదియ్యియినినమ స్తర్పరక్షస్తర్క త్రిసలాపిప్రశోపవత్తశీ
 రిశోయంమదాన్ సంజియో త్ అంజిశీనిదే పట్టవక్త త్రోక్తిదే
 రాత్రి యావత్తులంకామదాపట్టవేల్లా విదేదేశ సంజాతేగాసేలేగా
 గిప్రజారంగళన్ మాడుతాకుడ్డదే రామతార్యశ్చనాన్లియన్ కాణా
 దేరావణాగారవక్త శీరిదే అన్లియన్ నోడి వ్యేదేదినం కాణాదే
 శోకవారాశియో త్ మియ్యుతాపారవన్ ముద్దిదిద్దాగప్రాకారశో

దేవమరత్నాంబికాకారవన్ కూడి తానావసోద్యానవావేశీ కాన్వాట్టి
 శిలానుప్రాకారవన్నీరికంచేన్ అశోకావనితావసోద్యానవన్
 రావణాంతఃపురస్త్రి విహారార్థ సంతానవన్ । అల్లినాన్ శేరిదేశ్
 ద్వసాఖ్యంతరస్థానదోశ్ శింశుపావృక్షవన్ సోడిఅపృక్షమేలీరిత
 త్పొంక్తదన్తిద్దసంభాతకుంఘోరు రంభావనక్షేత్రవన్ శంఢేసోఅల్లి
 నాన్ వృక్షశాఖాగ్ర దిందల్ సమీపస్థ రంభావనాంతర్గత శ్రీమహాక
 మ్పదోశ్ । వాసమాడిద్దన్యేదేయినంకంచేనాపుక్తమస్త్రియ్యశన్వ
 ద్భవత్రాక్షశన్ శ్యామశన్ శోలమలాకారశన్ సర్వదోపాసకృశ్యాం
 గళన్ ఎకవస్త్రప్రసంవిలకళన్ ఖూరజోలయుక్తశిశున్ । సంశోకసం
 తాపదీనస్వరూపఘ్నశర్మప్రియాజారశన్ సర్వదామాంసరక్తాశన
 క్కూరరక్షోంగనాసంఘగళే శేరిశాదూలగళే పశినంశేమహాకర్ణనం
 గళుమాడల్ మహారాక్షసిరాశిమధ్యభావకవేణిధర్మ దీనభాగిన్వ
 కాంక్తేకపింకాంతరంగళే వివర్ణళే ధరాశయ్యస్థితళే చిమప్రాప్తి
 యోళే పద్మినిరిరికాన్ బామతా రావణాప్రాధాన్యంగళన్ స్వల్ప
 వాదాస్యస్వీకారవన్ మాడదీదీకుసంత్పాగ కుద్దుక్తశంఢిద్ద సీతాల
 తాతన్వితాన్ శాబసారంగతొలలాక్షి ద్యేవాత్మదేవీగోననస్వామికారు
 శ్చాదిదన్నగావేశీ కాన్వాట్టిభాదీవి । నాన్ శింశుపావృక్షసంఘాయం
 తాయినింశేద్దేనాజానకీదేవియన్తిద్ద శ్రీరామశార్యామహాలక్ష్మణం
 గళు జీతస్సుగీర్వాటనాన్ మాడిశోభన్ తా నిశాకాలపున్ సాగితా
 మీలీరాత్ర్యంతదోళే జుల్ జులాశబ్దవన్ కాంబునికాంబినిస్వాన
 వన్ పాదజంబుటన్నూపురొడంబిత ధ్వానవన్ రావణాంతఃపురస్థా
 నదోళే ఖూరిగంఘీరవన్నాగిరాన్ శేలిదేశ్ నానడ శేలియుద్విగ్న
 జీర్ణస్వయంరూపవన్ తోలపవన్ మాడిశోండామహావృక్షశాఖంగ
 ఘోళే లీననాగిద్దేనా రావణాంతఃపురస్త్రియ్యరున్ రావణా తోలకవి
 ద్రావణా కూడితావల్లి గేబందరాశింశుపాసోలకకుస్థాన కాసిలేనిం
 తిద్దసంఘాన శండావరావోదేయేదేయితాపం క్రికంతన్నకంఠంజిద
 ల్ పూరుదోలయంగళన్ కుంబిశోండ్లన్ సుపీనస్తనంగళు బాకుంగ
 లిందప్పితాముష్ణిశోండ్లన్ మహాఘాతవాతాప్తరంభాతరుస్తంభవల్లా

దుష్టోరితలెల్లాడిదల్ కంపవ గొండువ్యేదేవిసంతప్తభుద్విగ్నవిత్తి
 త్తేపరిత్రాణావకాణాదేవేపమానాంగి తాస్వత్తపస్విస్సధోఃతాగ
 కీక్షంగళశేర్నితగాగకణ్ణేత్తిరన్నవరాశోదేకాణత్తిరల్ రా
 చ్చణాసేలేగావేళిమాతాడిదత్ జానరేనన్నముందేళి మాతాడియే
 సేలేనిలమన్నిసన్నశిరస్సేళిలేతగ్గి శోండ్రియేనన్నకణ్ణేత్తిసో
 డిందుశాబందీనేరావణానన్నయిన్నాదరుశేర్నిశోఃశోగళేని
 నలీదర్పదిందల్ నన్ శేర్నిదే ఫోదదే గర్వికస్వాంతళ నిన్నమిక్త
 ద్విమాసావసానక్తేసంహారవ మాడియానిన్నకంరపుత్తవ్యక్తరక్తంగ
 ల్ శానమాడువ్వేనందాగ పంక్త్యానసోక్తింగళ శేళిసేతాలతా
 త్తన్వియత్తంత్రుద్ధల్ తిరప్తారవ మాడిమాతాడిదత్ పుత్తమోక్తింగ
 ల్ మేళిశేరశ్శోధమా నిలమాతుంగ భాడువ్వయోల నన్నరామ
 తార్కల్ ననస్వామియత్తంతలేజస్వియత్వాచువంశోన్మవకాణ దళ
 స్సందనత్వాధిపేంద్రస్మషారత్తవిన్నువిదేవావనిసాధపుత్రియ్యో
 యానన్ననింతుదుర్వాశ్యగభాడిదియ్యేయలొనిన్నయాజివ్యేతా
 శేళిమాతాతవేకాగ దేయిప్పదోదుప్తనే శత్తృసాన్నిధ్యళ నన్నని
 న్ తందియల్లెబలాత్తారవ మాడిపాపిప్తనే రామ రాజేశ్వర అర్చ
 ధాగామతావిర నరేంద్రరే అల్లమే శోంట్లవ నిన్నరా రాఘవేం
 ద్రయలొనినతత్సమ్మనెందింగిన్నాగలారియ్యోకత్తాస్యకాదా
 గ్గునిలమోగ్గనంతాగలారియ్యో దుర్భార్గ జేతాననస్వామి రామ
 మహాయాజ్ఞయన్ సత్సవాశ్యత్తసంధ రణశ్శాఘిమోలరాఘవ యం
 దువ్యేదేయివాశింగళ శేళిపంక్త్యానన్ శోఃపదిందుజ్వలజ్వలమా
 లాగ్నియంకేమతాశ్చారదృష్టింగళిందక్షిగల్ ఫూణిసత్ దక్షబాచు
 ప్రస్తుప్తప్రమప్త్యప్తియన్ మేత్తివ్యేదేయి సుహారకుద్భుక్తసాదదు
 రాత్తలదకండు తత్పత్తిగల్ మాడిహహారవంగళుతావ మాడుతావ
 అడ్డవనింతరాస్త్రిసమాతుంగళొల్లింద మందోదరిరామశ్శేజ్యే
 ప్తదారిత్వలొదారికానాగిబందప్పిశోండ్ శ స్వయంధాన్యమాలి
 సహాయన్ అవదేండరప్రేమదిందల్ నిషిద్ధాత్తనంతాద నామేలవశ్
 గంధగాయత్తదంధప్రకాంతాశ్శాగవేళి మాతాడిదత్ నింతలొసా

మియ్యేకార్యవేనిపుదిసేలేయిందల్ మదేలం ద్రోషమన్వేనజోదో
 వగంధర్వకస్యాజనంగళ మదాయక్షకస్యాజనంగళ సహనిన్నగుంటా
 గిబేకాదక్రేడేంగళన్నియ్యలిక్ష్మేసికాదిపురింథా వరస్త్రియ్యర్శే
 రిసంశోగిసో సేలేయిందాగ బేకాదదే నిష్పదో సన్నమానుష్య
 మాశ్ర్మళయివళ యందు సంతాపి సల్ పం క్తికంఠ ప్రసన్నాత్మనా
 స్త్రియ్యరుకతన్నసంసేవిసల్ రాక్షసే యోషిరళ చూడితాళ తళి
 యల్లిందలంకేపురాగారవళ శేరిదళ బంధున క్తంబరాధిశ్వరళ రావ
 ణళ అల్లి తా వ రాక్షసేదాసిరేణా వికారాస్య రారావణళ పోద
 మేలారఘుస్వామితార్కశ్చ సామివ్యదోళ శేరి వ్యేశ్వానర ప్రేర
 ణంగళశ్చిర్రూలర వాణింగళళ దారుణంగళ్చమాతాడుతాళశ్చనంగ
 ఘ్నతావియ్యతాసు త్తు పోవేళివ్యేదేయి తద్ధాపితంగళ తృణప్రాయ
 గళ్నాగేతామాడిదళ తమ్మనిశ్శళనంగళ మహా గజనంగళ మహా
 దేవిసాన్నిధ్యదోళ వ్యధగళ్నాగే । యారాక్షసే రాశిగళ పో
 యిసేతామసోదాధ్య వావేళే పంక్త్యాస్య సాన్నిధ్య దోళ పేలి
 బందాశేగళ తేలినిజ్జేష్ట రాగేల్లరుగళ్నాగేళ పోదరామేలి వ్యేదే
 యితాళ శ్చళచింతారతళ దినళంతాయి దుఃఖాతళభావాళి తాళాప్ర
 లాపంగళళ మాడిదళ రాక్షసస్త్రి సమూహంగ ఘోర్లాగ పోబ్బళ శ్రి
 వేణ్యంబవళ రాక్షసేదేవికానీడ్తు మాతాడిదళ యేకేసేతాలతాకన్వి
 సంహజ్జినువ్వల్లియేషణ్ణిరియ్యి యివళ రామతార్కళ విదేహశ్చ జళ
 సాధుచిత్తళ దశస్సందనత్కాధిపేంద్రస్సువళ దేగే శతూధళ వాగు
 వ్యళినిమ్మగేయిన్నునిమ్మన్నునివేప్రళక్షంగళళ మాడికొండుండు
 తృప్తింగళళ జొందిరిందొందునా స్వప్నవళకండే నత్కంఠరొమప్ర
 రుషళప్రియ ప్రేరణారూపవళ దారుణోద్దేవళ । రాక్షసానికనా
 శాధళవుళజునకేనాధగిన్ను మదాదిగ్గయా ప్త్యధళవుళ శేఘ్రనా
 వ రాక్షసస్త్రియ్యరేణావిదేదేంద్ర సంజాతళళ శేరినమ్మన్నుసంరజ్జేన
 మ్మయ్యనినందుసంప్రాధళనంగళ్చ మాడువ్వ దత్తర్థ వం దాత్మదో
 లబ్లిదే దేవివ్యేదేయిదుఃఖార్తగాగిద్ద వేళిదృశస్వప్నవళకండదే
 స్థింగయిన్నివరామోదేయిదుఃఖంగళ బిట్టు సామ్యంగళళ కాంబళిదే

విపాదంగళి ప్రణామంగళమాడినావ బద్ధరేసు ప్రసన్నాత్మలీనమ్మ
 నేల సహారజీనువ్వ విదేహాత్మజ సేరే యిందాత్రివే గ్నుక్తవా
 శింగళ అగస్వ స్వామి గాదిగ్జయ ప్రాప్తి సంసూతనంగళు ట్రిమంతి
 త్రిమంతియాబాలేవ్య దేహితాకేళి సంతృప్తభాద్య యిదే లత్యవిన్నా
 దరే నానునిమ్మ నందజీనువ్వ సదాయందుమాతాడిద్య దిగేగీచిం
 తా ప్రభాగిద్దసేతామహాదేవి శక్తంగళశండు సంతాపగిండిక్ మన
 ధీర్మర్మశక్తాదే జానకీసంప్రకృతాధావావేళి నిజ్జ్యేసి యిత్వా
 శువంశ ప్రసంగంగళమాడిదే నన్న రాజపి సంతూషితార్థంగళ
 తాపితంగళు తాకేళిమాతాడిద్య దేవి నికేదావనోవానర శ్రేష్ఠ
 షేగేవనిందిల్లి గేబందిమోరామనిందేనుసంప్రేరియుంటాగిరినిన్న
 గిలవృత్తవశేభువల్ల భుగ నాగయ్యయందాగనా వందనంగళుకొ
 ట్టానువృత్తే మాతాడిదే దేవియేకేళి నిసస్వామి గారామ గాప్త
 న్ సహాయ మహాశీమ విక్రాంత నర్తకబాహుబల దేవి సుగ్రీవనం
 యోశుక్రగ్రీవనారథ మహావానరాధ్యక్షనిష్ఠ మేలీరూత నాఖ్యాత
 గిలానుబంధే నిసస్వామియక్లిష్ట జీష్టరఘు శ్రేష్ఠ నారామభంద్ర
 నన ప్రేషిసల్ యిల్లి గారాఘవేంద్ర దశస్పందనమోక్షశీర్షనంద
 న రాజశార్దూలనమ్మయ్య త్రిమంతినారథ యిద ముద్రికాంగుళ్యవి
 త్త అశీజ్ఞాధిపనిన్న గాగిన్నిద్య శేర్నికొలనిను నానిన్న శండేయ
 లీకాయమేనాజ్ఞేయిందన్నగియ్యవిమోలానాను నిన్నిందజ్ఞప్తనాగ
 త్ వినిజ్జ్యేసిదేయేనునా మాడబేకొలంద్య నన్న గాజ్ఞాపనమ్మ
 యనా నిన్న కొండారఘు శ్రేష్ఠర రామసామి శ్రీర శేర్మవే
 బారేయందాగసంప్రాధిసల్ నన్నవాసింగళకేళి యాకీరవ్యాశి
 పృథు శ్రోణిశ్లోణిశ సంజాతీతా సేరేమాతాడిద్య రాఘవ బం
 దుమేరావనాధ్వంసవ మాడినన్న స్వయంకొండయోధ్యాధ్వ
 గాగువ్వనందాలద్యకేళి యానందదిందల్ అనింద్యాత్మీ గా సుందరి
 త్నగప్తాంగయక్తంగళ వందనంగళు ట్రిత శిరస్సింద త్రిరాఘవ
 ప్రేరిగిలానాశీజ్ఞానవ బేడిదే అగ మాతాడిద్య నన్నగాదేవియే
 మూరుకీ శేర్నికొలయ్యువేనా శిరీరత్నవ తానిద్య నోడి

రాజేంద్రనారాయణప్రభాకరప్రేమవత్ మాధువన్ నిన్నమేలం
 చుచూడామహారత్నవత్సన్నగిత్తత్ వరాహోదే యేదేదిసేతాసరి
 రత్నవారత్నవత్సొండునాన్ సేతేగారాజసంజాతేగాగప్రణామంగ
 శ్వామాడిమక్చక్త్రోరేక్తంగళభ్యసినితిద్దనన్వత్తపస్విన్వత్ సో
 డిమాకాడిదళే సేతే సామిరియేనన్నవృత్తాంతవిల్లా రునూమంతని
 పోలగిత్రిమంతగామన్యసఃకాంతగర్భంతసంచేఘ్రవాగిప్రజల్కువ్వనా
 గిన్నుత్రిరామసామిత్రియర్తాపు సుగ్రీవసంకూడిదేగిన్లిగేప్రా
 ప్తవాగువ్వహోహగమాడి అనాధళే (స్త్రీయళే రితియిల్లదనన్వత్
 సనస్వామిబందిల్లి తాన్ శేరదేయిద్దదేదా తనుత్పాగవత్ మాధువే
 రామసామిలేతాన్ సోడననన్న బాళుద్విమాసావ సానాప్తిగీతూ
 మిమేలిల్ల విన్నందభాదినవాక్యంగళశ్చేళి ఆక్రోశవత్ సొండునా
 న్ మాడబీకాద కార్యా వశేషంగళ యోజన స్థాన శేర్పర్చి శొం
 డామడావాయువేగ్ మదిల్ద్రప్రతారూపవత్ కూడిలుద్యానవత్ పు
 ప్పిశోడ్యద్వనస్థానవత్ శేరినిర్మూలమాధువ్వసాదే తరుంగ శ్ సమ
 స్తంగళభిన్నశిన్నంగళాగత్ బంగళ శ్ మృంగళ మహాశీతిసొం
 డోడలా రాక్షసే (స్త్రీయ్యరేల్లవికారాస్పర్శనికు సోడల్ శయ
 త్రాంతరన్నిందవిధ్వంసవాగువ్వ శ్రీదావనస్థానవత్ శండుతాన్ రాక్ష
 సే (స్త్రీయ్యరేల్లత్వ రావంతియర్ పోలగి పంక్త్యాస్య గావాశేచిన్న్యే
 సిదర్ రాక్షసాధిశనిన్న ప్రతాపప్రవిక్రాంతిగళ్లర్యదేదుష్టనంశేష్ట
 వంగప్రకృష్ట ప్రశో దావసోబందు శ్రీదావనస్థాన దుగావని
 ధ్వంసవత్ మాడిదనిన్న గేద్వీషమాడిద్దదుష్టాత్మక వానరదే
 సంజారకాగువ్వ సోహగస్మేన్యంగళ శేరిసోలల్లి గందాఅద
 శేళిపంక్త్యానన్ ఆజ్ఞమాడల్ మహాశింకరప్రాబ్యరేంశ్శురుప్రంగ
 లు ముద్గ రంగళు తాన్ శూలకూటంగళ సొండుసోబందరన్న
 ప్పిట్టంగళన్యైతాదాపరిభూయధ శేరియాసర్వర శొండి
 నావాశేతద్దగ్న శేషాళుగళ పోలయి పంక్త్యాస్య సాన్నిధ్యదో
 శేరిబిన్న్యేసిద ఆగప్రాసాదప్యేత్ప్రచారంగళభ్యసి నానల్లిగే
 ప్రాప్తసాదే । మహావేగవత్ కూడి నానల్లి కాదిద్ద రక్షశ్శతంగళు

పూర్వ స్తంభవత్ కిరీటాండే పునర్లంకేగిల్లా అలంకారవాగ్దప్రా
 సాదవత్ ధ్వంసవత్ మాడిదే । రావణానుష్ఠేయిందల్ ప్రభుస్తోత్రజ్ఞ
 జంబుమాల్పంబవత్ శ్రీరవాకారఘోరణ మఱారాక్షసరక్షందనేకర్ష
 తాకూడిబందణ పరిభూయథా నాను సౌశ్వద్విప సృండునాస్తంగళణ
 ఘోరస్త్రిస్సంగళణ కేలందే నాజంబుమాల్పంబవత్ నన్నపిట్టింద ప్రా
 ణంగళణ బిట్టనావారీయం రావణాకేళితాణ మంత్రిపుత్రర్షశౌ
 ర్యప్రతాపమువిక్రాంతిసంపన్నరణ కల్పికోట్టన్నవర్షేల్లరణ నాణ
 పరిభూయథాకేలందేనామంత్రిపుత్రప్రణాశప్రవృత్తాంతవణ కేళిర
 డ్దోగణాధిశస్త్రివర్షస్త్రిశ్యాగ్రగమింగళణశేర్నిదణ సేనియంచూ
 డియానన్నసంహారకావేశీనానీసమస్తర్షసంహ్వారవణమాడిదే
 తానవణరావణాకేళిలందాయతాక్షన్న అక్షన్న బాహుబలాధ్యక్ష
 నందక్షనంకన్నపుత్రర్షనేకర్షరక్షర్ష సేనింగళణకోట్టు యుద్ధార్థ
 వణశేర్నిదణ నన్నమేలాలకుమారణ రణాల్లాఘి మంఢోదరినందనణ
 యుద్ధభూపండితణ నన్నతాణశేరిబర్హాసిరుస్తణ ప్రహారంగళన్నియ్యే
 నాణతక్షదవ్వందవణపాణియోల్ శేర్నిమాతాణరిగిర్ గిర్ పరిశ్రాంత
 నంమాడిభూస్థానదన్తిత్తుకాలిందవస్థక్షనంప్రాణగళక్షేణాగళాశే
 నామాడికేలందే మఱాతక్ష ముంగళు సంహారవణమాడిదే పుత్ర
 సంహ్వారవణ స్త్రిస్ససంహ్వారవణకేళి నక్తంబరేంద్రుణ దశగ్రీవను
 గ్రుణ అమక్షాకులీభూతనాగింగ్రజిహ్వామ మంఢోదరియార్పిపు
 త్రన్నసంగ్రామబాహుబలిష్ఠన్నస్త్రిస్సంగళణకోట్టుతాణశేర్నిదన్
 నన్నసంహ్వారకేనానుకద్రాక్షసేసేని యావత్తు సంక్షేణవణమాడి
 యాయింగ్రవిద్వేషిసం సంక్షయోజస్తనం మామతా సంగరాటంగళ
 న్నాడిదే రావణాత్మప్రసూతణ తదాన్నత్వేవిశ్వాసదిందల్ సమాదిష్ట
 నాగింగ్రజిత ఘోరరక్షస్తరణవిరరణదుష్టరణ దుర్గదోర్మేష్టరణమా
 డిన్నక్ష అసాధ్యన్నతాణ శేరిబ్రహ్మప్రవణ శేర్ని నిష్ఠేష్టనంతాగ
 తామాడిరజ్జంగళణ ఠాకికట్టిప్రభుస్థానకేలన్నకేలందేట్టి నారావణా
 దుష్టజీతణనణ ప్రశ్నవణమాడినిలవసోదవాన రాయాతకోలబండి
 యాలంకే గణ్నాస్త్ర స్త్రిస్సంగళణ కేలంచి మేకోల అశోలకోలన్న

ఘోర్యానశ్చేదీవనస్థానవన్నీచేదాల్పాడిదియ్యోవృధాదావనిందిల్లి
 గేప్రాప్తనాదియ్యోనినందనా రావణ్మోక్షింగళశ్చేదీనికెథావని
 శృత్యగిల్పించునామాడిదే నీలీనంకండుబందే మఱావాతజాతేదా
 నూమంతనంబాతేనో రామదూతే దశగ్రీవసుగ్రీవగాప్తా స్థవం
 సోక్షమన్తానురామాన్య యిందిల్లి గేప్రాప్తనాదీనినకంఠినిం
 దామఱాతేజనాశాపజ్జ కౌశలప్రశ్నవినిన్నగేసోల్లిదశ్చేదీ
 ధర్మాధానామాప్తా పద్మవన్తద్వవన్తద్వపంగళుకాన్ యువ్య
 మూకాప్రిసంపన్నమస్థానదోళి వాసమాడిద్దసుగ్రీవనిందల్ మహా
 తేజనిందల్ దశగ్రీవప్రాప్తానురామాన్తా సంగరజ్ఞాఘికా శేరిమిత్రత్వ
 వన్తేయింది మాతాడిదన్తానుజానన్నతార్చన్నవ్యేదేయినిం రాక్షసన్
 శోండుపొలన్తాసప్రిప్రాప్తిగాగించుసాదాయ్యవన్తానిను మాడందద
 న్చేదీనిసుగ్రీవగినినిను పాలిప్రదారాధావన్త శేరిపాదాయ్యవన్తామా
 డబ్బిలంఠినినిరానునారిరియేనత్తగళుగ్నిసాక్షిప్రయ్య క్తంగళమా
 డిశోంఠిబ్బరున్తా రామసుగ్రీవరానందవన్తాంక రారిరియేరామనిం
 దల్ మఱాబాడుకాలిన్తవంగేంద్రనావాలి నిర్భూలియాదన్త మహాత్మ
 న్దినీశాత్మజన్తాన్తవంగేంద్రసాంబ్రాజ్యపట్టాశీషేకన్తనాదన్తర
 ఘాత్తంసనిందల్ దశగ్రీవసుగ్రీవనిందిల్లి గినిన్నసాన్నిధ్య చేప్రాప్త
 నాదీయమోధర్మకేసీలీనంకంచు రాజేంద్రగారామగిన్నర్పిసో
 రాఘవన్బండులంకామహారాక్షసశ్రేణిసేనీంగళశ్చేదీనిన్నసం
 హ్వరవన్తామాడదిద్దాగళీరాఘవేంద్రప్రతావంగళశ్చేదీనినిర్వ
 దిద్దియ్యమోదేవతా సన్నిధానంగళోల్ల శ్చేదీనిన్నప్రజంగళే విహా
 రంగళమాడువోలెరంతే యారిరిసుగ్రీవనినిన్నగేశేరిపేళందనం
 దింకునాపిలీదాన్యప్రకొలపిష్టనారావణశ్చేదీనినిన్నసగ్రప్ర
 దృష్టింగళిందల్ ప్రదగ్ధన్నకామాడువోలెరితే శ్రుద్ధాదురాత్మకా
 హారాన్తనాగన్నసంహారమాడందనారాక్షసానికశేనన్నసామార్థ్య
 వన్నర్వదే ఆగతద్ధాన్తనాతేవిశేషకామహాసన్మనిషన్త అవన్తన్నగా
 గిప్రభుస్థానదోల్ నింకుకాబీడిశోంఠిన్తా యమో రాక్షసేంద్రా
 మహారాజనాగిద్దనిన్తా రాజశాస్త్రోక్త మూగన్తవృత్తాంతవినిన్న

గిందోషదయ్యామహారాజకార్యోక్తశాస్త్రంగళోక్తయన్లియుం
 దూతసంహ్వరవాక్యప్రసంగళోక్తకాశోచో సత్ప్రవాచకరిమోదూ
 తనిందల్ సమాచారగల్గెల్ల కా తిశ్యజీకల్లి రాజయమోదూతనిం
 దొందవజ్ఞాటబందాగ్ని శీల్యోక్తియేర్పట్టితే ఫోర్కుసంహ్వరవా
 కిల్ల వందాతనప్రాతనావేళిపేళల్ అదస్మోష్టికేలాండామహారాక్ష
 సేంద్రస్వరక్షోగణంగళి మత్పట్టసందాకుకాష్ఠోక్తికేలాట్ట అ
 దళళేళికావళణకవల్లంగళజీర్ణకారాసవస్త్రంగళశీర్నికందన్న
 లాంగూలకావేళనీకంగళళీలదోక్తి ముంబిసుత్తిప్రజుండాళుగ
 ల్ కేండ్వళశీర్నలా జ్వాళియంకూడి లాంగూలపుద్గిలపవంకాయిలీన
 న్నతావకాప్రముష్టింగళిందల్ మహాపట్టిగల్గే నియ్యకాభూరిరజ్జంగళ
 న్ కట్టినన్న మహాపట్టబిడింగళ నిప్రదక్షాధాపున్ కేలాండుఫోర్దర్
 మహారాక్షసర్ శూరరావేళిశీర్నికాదంగళన్ కూడిలంకాపురద్వా
 రపున్ శత్రుదుర్వారపున్ శేరిదేన్ రూపపున్ స్వల్పసంక్షేపపున్ కూడి
 కేలాండ్నకట్టిదోర్బంధపాశంగళన్ రాశంగళుకూడిస్వయంబుర్
 పున్ కూడిలగ్నిదోర్బానాయసస్తంభపున్ కిత్తికాద్దరక్షోగణంగళు
 సంహరపుమాడిదేగోలపురద్వారదగ్గిరి నానగ్నినికామహాపట్ట
 వసోడిహారాడి దుమ్యప్రదేశంగళళ శ్రేణిసంఘంగళళ వచ్చిగి
 త్తేక్తి యుగాంకాగ్నిమోత్తప్రజంగళునుంగువ్వరిజిజ్వలజ్వాళిగ
 ల్ నన్నలాంగూలదిందాప్రీసల్ శస్త్రవంకాయికాపట్టవావేళి కేలా
 లాకులాకేస్వరంగళ మహాఫోర్షగళాగి నాస్థిరిగోండ్నహాప
 ట్టసందాకుపుసోడియాలంకేయావత్తునన్నిందమోదాదరురా
 పుతా కేలాధాగిందు పట్టప్రదేశంగళళప్రదేశంగళళాగిష్టవయ్య
 యోనన్నిందవ్యేదేయిమే నాగికామోదదోర్బం దురాకా రామకా
 ర్యన్నరాదే ననశ్రాంతియావ తేవృధాకూడికేలాండ్దురాజార
 సందారీగోండాత్మదోర్బ శోకసంకాపవకూడియిర్వాగళకా
 శసంజారరాజారశాఖిళ రాదువ్వకూకుంగళళళేళిదే సీరీకా
 షేమవా గిష్టళిలంకేయావత్తు పూర్ శస్త్రవాదాగ్ని నాక్షర్యవంకిమ
 బుత్తార్క వందామకుద్వాగిగల్గే శ్రోత్రకాగల్ ధరానంద నిషేమ

వక్తానానునిష్ఠైః సకలైః మహావిరిజ్యోత్రైః సనక్తైః శీరిలాంగూ
లకేమాత్రైః పుత్రైః తాపవన్నియ్యదేళణ్ణాగిష్య సామాయతే విలసిదే
ధణ్ణాగావేళితాః దివ్యగంధప్రవాతంగళిందత్ । నిమిత్తంగళిన్నైః
మృద్ధాధాకంగళైః మహాకారణంగళైః గుణంగళైః సహస్పర్షి వాణిం
గళైః శీరిసంకుప్తాదేః పునఃసీతేసాన్నిధ్యవక్తైః శీరి యాదేవియిం
దస్యైః సుజ్ఞాతేనాదేః భవద్దర్శనాకాంక్షానాః బంధినంబోధియైః వా
యచంద్రార్థగంధర్వసిద్ధి సుసేవ్యవక్తైః ప్రియమపంధానవక్తైః జ్యో
దినాః దాటినిమ్నన్నచందేః రఘుస్వామిసామర్థ్య భూరిప్రకౌవాను
సంధానదిందత్ ప్రకౌణిమ్నైః జీజస్సినిందత్ శుభగ్రివసుగ్రివకార్య
ధావిలసర్వవక్తామాడినాబంధే నామాడదేయిద్దవ్యాపారవిన్నేవదాద
ర్ సరేయిద్దరేనిలవదక్తామాడతక్తద్దనందా దునూమంతనావేళిత్రైమం
తనత్కంతథిలమంతనా అంగదస్వామిగాతన్నలంకా మహాయాత్ర జారి
త్రైవక్తాసర్వమోక్తైకపావిత్త్రైవక్తైః పేలిదజ్జేమదక్తైః స్వామిసామి
రితానందువాల్మీకిరామాయణాశ్రీలక్ష్మీ సాందర్భకాండప్రబంధాష్ట
పంచాశదుత్కృష్టవిలసగళైః సంపల్లవైః కేతాళరక్షః పిశాచగ్రహాడి
ప్రవగళైః ప్రసంసర్గవక్తైః సంస్థృతాథానైః సంధాన దిందత్ ప్రకౌ
ణ్ణాపతిస్తానసాన్లైః సుకణ్ణాటితాపారస్థైః కపిప్రాజ్ఞలజ్జైః నృసిం
ద్యైః లసత్కారణైః స్థానజిద్యైః యిదక్తైః దండకేంద్రండ్ పూదండవంకైః
గేవల్తానావక్తామాడియిత్తైః యిదక్తైః నిలసన్వీకారమాడయ్య యన్నయ్య
నీలకృష్ణైః శీలంధ్రైః శీలవాసి పూశయ్యనీల వందిసువ్వైః జయత్రైరమా
ప్రియ్యత్రైరంగవిఠలయ్యకుక్కుంసమస్తైః సమస్తైః సమస్తైః ॥ ఇతిత్రైమిమక్కుంద
రకాండే రామకథారంజనీలప్టపంచాశత్ సర్గః ॥ *****

త్రై రామజం ద్రాయనమః ॥ ౧౯ ॥ వాయునందననిలరిరివానిసుతగి
తానులంకామహారాజధానియాత్ర । సలుజిబందిద్ద జయసమాచారపే
ల్ల । ప్రవజిసియుపునకువజిసలారంజిసిదను ॥ ౧౯ ॥ సఫలవాగితల్లి స్వామి
రామసమజ్యోత్ర ద్యోగవర్తసుతనలుత్సకుపును । శీలవంతభాదసీతేయశ్చ
క్తికా । వపునుసన్నతోక్తిరజనకూడి ॥ ౧౯ ॥ తపసినిందతానుధరిసలాపను
జగ । త్రయవనం స్త్రోధధరిసిదాగ । వజిసలాపనల్లి దశకంఠనంకుప్ర

వృద్ధశాగియిపనువిభవరూడి॥క॥సీలేనముట్టిదదశకనఁబేతన్యవతేత్రప్రీ
 గ్నిశిఖిసడదేదకొలె॥ ఆతనసురనగ్నియుసఁజు॥సీలేయేదయిసువఘశ్రీ
 ధశేరిదవేళి॥ సీలేసపద్య॥లంకేయునన్నిందబింకిగిశేరికాఁఖస్స వాయి
 తురాజపథగళల్లి॥ ప్రఖ్యాతిమాడిజేప్రచరిసిసర్వత్ర లంకే యోళ్ నా
 నిరాతంకశాగి॥ జ్యేసువనతిబలశాలిరామనులక్ష్మణునురూడిజ్యేసువ
 నమ్మరాజు॥ సుగ్రీవనవనుజ్యేసువనురాఘవనింద పాలితనాగిరాఁపవన
 సుతను॥ బండ్లిల్లి గిరునుమంతనందునన్న॥ శేళియఁదొరాక్షసరేయందు
 తిళిసెతిళిసి॥ ప్రచరిసిదేనానుసంగ్రామరంగఘవిగె॥ బందవరరాక్షసరనే
 ల్లపరిఘవిత్తు॥ లు॥సీలేయశోకశాననవశేరిదురాత్మకనిందరాజసం
 జారేదశాస్యనిందశరేశాలియోళిప్పఘశింశుపావని॥ జాతనిదేశవాశ్ర
 యిసిసాధ్యనిశాపరనారేరిందజి॥ మూతశశాంకరేఖిసరి ముత్తడిఠాక
 సిశొండుదుఃఖతే ॥ ౧౭ ॥శోకసంకాపయుతభాగిశోకశిసడవి॥ రావ
 ణగిదుష్టచిత్తగిశావశొండు॥ తరుణితన్నపరిప్రకాతనవమాడి॥ జ్యోతి
 సుకేతపిసుకపఘుశ్రోణియవఘు ॥ సీలే॥సర్వప్రకారపుస్వామిరామ
 నసదాపించిసుతలనన్యచిత్తవఘు॥ రామనల్లియేలనురాగవమాడినుశ్రా
 మనల్లిరువపాలొలెమిరిలే॥ యిప్పభాజానకేపకవేణిధరశేరికవస్త్రభుర
 జ్యోనికశేరి॥ శోకసంకాపవశోకదిలనఘుభర్తృయిలేసీలేరాక్షస
 దేంద్రపడిమే॥ శారిశారిగిశుత్తనభర్తృనగళ॥ రక్తసేయరిందవిక్రమగ్ర
 యవిశేష॥ రిందపడియుతప్రమదావనీంద్రదల్లి॥ శుతుకవిడనాడివృసనవ
 రూడియవఘు॥ సీలే॥భర్తృపితారతే ॥ పరమయిమాగమప్రాప్తవద్దిని
 రిలెబిన్నాతొలగి॥ రావణరాక్షసేంద్రగివశ్యభాగదేమరణవన్నిశ్చ
 యమాడిశొండు॥ శాబసారంగమోలబనిధరానందనిదారిలెయోజి
 వితవునుశేర్చి॥ శొండునింకఘనాను శంఢిశాదేవిని పరమాధర్మగళను
 సంతాపిసిదేను॥ శాపిసిదశనగిలదేరిలెప్రవపనగళ॥ రామసుగ్రీవరి
 గియాదప్రేమసఖ్య॥ వాకిశ్రవణవమాడిఅఱ్ఱాదిసిదఘు॥ ప్రిలేరాఘువ
 ద్విలేఖాజాతేసీలే॥ ౧౭ ॥ నియతిలవళసదాజారనిష్టభర్తృనల్లియియో
 త్తేదశకనశొండుధాగి॥ యిప్పదదకాగినమరాఘవేంద్రనవనపథకే
 శారణనాగువర్ణరితవాగె॥ లు॥ తన్నస్వభావదిందలీసుతన్వియవళే

పతిశోకచిందసం। పన్నభుకృత్యభాగిప్రతిపత్తనాప్తనవిద్యోగిరియోదే
 గ్నుకృత్యత్వయోందిష్టవగేంద్రనేమఃఖసుతిష్టశయ్యుని॥ విన్నిదకేప్ర
 తిప్రేయేయనేర్వడబిఁకొలదన్నమాడిరే॥ ౧౬॥రమణాకల్పశ్రేలరంగవి
 ట్టిలనరా॥ ఘవనరాణియవభుకాంతవిరతు॥ తపనకూడితన్నధవనసమాగ
 మ॥ కేదురుసోఁడుతిష్టశిరుభుగులు॥ఇతిఐమత్సుందరకాండి రామక
 థారంజనిపకొలనపష్టికమస్మగః॥ *****

ఐరామజం ద్రాయనమః॥ రుగ్ధవరీలవృత్త॥ ఈపరిలంకావృత్తైం
 తవుస॥ బ్లాపినలాగిప్రాణసుకొలక్త॥ వ్యాపృతికేలీవానిసుకౌస॥ బ్లాపి
 సిదకపాశ్వకాదార్యగేతా॥ ౧౭॥ వాలిసుకనుజాంబవన్ముఖవానర॥ వర్మ
 రిగిలనుజ్ఞమాడియాగ॥ ప్రవచిసిదనుపవనభవనుమాడిదకార్య॥ వెల్లశ్ర
 వణకాయితజ్ఞేనిమగి॥ ౧౮॥ ఇన్నమీలీరాఘవేంద్రనుసీలకేస॥ కాంబదు
 చితవంబిఘననుశీలరి॥ నానురాక్షసరవిరాశకొల్బునీసాకు॥ పంక్తిముఖ
 నసచితప్రచరిసువేను॥ ౧౯॥ వేగవకూడిలంకేగిప్రవేళిసలాపినుకొ
 ల్లలాపిరా॥ సాగదశాస్పరాక్షసనశౌర్యవిశేషనస్మృతవిమమో॥
 ద్యోగకేనిపుసర్వరుమమోజరువిలవరీణ్యరేల్లరు॥ పూగగళింద
 శీలదరేప్రోరిసోశీలవదసాధ్యవిప్పద్యే॥ ౨౦॥ నీలపుకృతాత్మరువిలరు॥ కే
 వలబలవంకరధికకేశరుజయవే॥ తావిసుతిరువిరినిమట॥ జ్ఞావాణియసోం
 డుగిలసుకదేబలవునన॥ ౨౧॥ సంగరదోకప్రవేళిసిసస్మృతసమో
 దరబంధుపుత్రమి॥ త్రాంగనరాక్షసాధిపనకుత్తువేసొల్బునీరాశమాడు
 వే॥ నుంగువేసింద్రజిత్తువినసోలయదశస్త్రగళస్త్రగళురా॥ శంగవ
 మాడువేతుదేగిబ్రాంధ్యువన్మేంద్రవరౌద్రవస్త్రవ॥ శాలినిలవృ
 త్త॥ వారుణాస్త్రవాదరిన్నవాయుద్యేవతాస్త్రవ॥ శీలయుద్ధదల్లియిం
 ద్రజితైవుప్రయోగవ॥ ధోలరేనింతుమాడువ॥ సుదుర్నిరీక్షణంగళ
 వ॥ వారదేలవెల్లనాన్నివారిసువ్వేనల్లవే॥ ద్వీరదగరీరగడ॥ కొల్లువి
 నురాక్షసరఫోలరవిక్రమకూడి॥ దుల్లిగిడువే॥ నగరవాఙ్మనిమ్మనబేడి॥
 చల్లుగళబిట్టగళఘట్టివృక్షగళన్ను॥ రుల్లుమళీయంతిడువే॥ సంగరాంగణాశీ
 రి॥ ౨౨॥ సురరసస్మృతమది॥ సువేసొల్లువదే॥ పిశికాశర॥ యిసు॥ చరిగి
 డలావరర్థవవదపే॥ సేనుందరకంపమాడలా॥ పరురణదల్లిజాంబవనఫల్లు

శ్రీరామచంద్రాయనమః॥ ౧౯॥ జాంబవంశేనుమకుశస్థ సచితవనస
 ప్రవహినవాణిగళశ్చేలిపరమకుర్ష । వంగదాద్యరుకపివిలరవరుపడిదః
 నిలపుత్రనుసంప్రీతనావనాగ ॥ మాలిని ॥ ప్లవగవరవల్లెన్యా బాళసం
 ప్రీతియుక్తర్ । పవనసుతసమీలర్ బంధరందామదేంద్ర । ప్రవరచుధర
 దిందల్ స్మృణగ శ్ చూడితశ్ర । ప్లవనగళోడసర్వర్ పర్వతాకారలొ
 మ్మిల్ ॥ ౧౯॥ మేరుమందరసంకాశచారురూప । సంపదగళోప్పిమదసౌ
 మజగళరిలి । గగనవాఙ్మాదినువబగేసునబలిస్త । రురుశరీరరుసిదవరంబర
 శేహరి ॥ ౧౯॥ ఖూతగళిందస్త్రోత్తగళ ప్రిందుతవేగవశేర్నికొండుబ
 ర్వాతనవారేసూతనమహాబలస్మృతనవిలర్చవిక్రమో । పేతనశ్రీదునూమ
 తనపింగళదృష్టిగళిందకుత్తుప్రో । రిలిష్టవంగరాప్తిసి పరిలతపుశేరియు
 బందరెల్లిరు ॥ ౧౯॥ ౧౯॥ రామగేకార్చవృత్తియశీరామగేలిపణమాడిఖూ
 ర్చశో । ద్దామనమాడువల్లి బలధామరువానరరథసిద్ధియి । దాముబ
 గళే స్రకాశిసేమజారువసంశ్రమకూడిసర్వరు ॥ ౧౯॥ రాఘవోపకారరజునిజ్ఞిత
 నదాపిసికొండుప్రవేశమాడిదరు ॥ ౧౯॥ రాఘవోపకారరజునిజ్ఞిత
 మన । స్విగళుగగనపథశేరితలి ॥ నందసోపమానకందుసుగ్రీవన । వన
 శేరిదరుష్ట వంగరెల్లా ॥ ౧౯॥ వివిధలతామ్రమాయతేవువిస్తృతవామధు
 నామవర్తసం । తవనవనప్రదేశవదుపాలితవాగిపదాతనిందతా ॥ తువన
 మసోలరుప్రచురపుష్పఫలాదిగళోప్పిఖూతసం । నివరుకధృష్టవాగి
 పినిత్యగళల్లిగేబందుశేరిదరు ॥ ౧౯॥ దధిముఖనశేపివర్చను । మధువనవను
 పాలిసువనుమాకులనుష్టవం । గళోరేగిసుగ్రీవగేయవ । నశిశవరాక్ర
 మనుతడిదర్లిగేపిగళే ॥ ౧౯॥ శపిచులీంద్రగేమనఃకాంతవామధువన
 వాజాంబవన్ముఖరుగళేల్లి । రతిరుషగళకూడియవలొకేసియుకుమా
 రనలంగదనశేరిప్రాధిసిదరు । మధురసపానవమాడువదవరిగెస్వాతా
 విశలొసమస్తరిగేవృక్ష । జరరిగేకొట్టిరాధోరేయువరాజనుఫలశు
 ణాకేలజ్ఞప్రమదరూడి । అనుమరియుపడిదుజాంబవదాదిశపిగళేల్లి మధు
 పానమాడిదరుల్లిసిసుత । ఫలగళనుండుత్పప్తియుపడిదరాడి । పాడిదరు
 గానగళమాడిబనదొళాగ ॥ ౧౯॥ శేలవరుప్రనిదాదగళమాడిదరునాట్టిగ
 శనాడిదరుశేరిశేలవరల్లి । నగిదరుకుప్పిగంతుగళు హాశిదరు శేలవరుప్ర

జాగ్రత్తగావరించుదురు । శిలవరువగళశక్తిశిలవరుప్రపతనగళనుశిలవరు
 ప్రలంఘనగళిను ॥ శిలవరుప్రలపనగళనుశిలవరువర స్ఫురవాశ్రయగళతి
 క్రమణగళును । మాడిదరునుడిదరస్యోన్యవిలడుజోడు । కూడిశుణియిద
 రేదియప్పిశోండుకుషణ । పడిచునడిదరుశిలవరుగిడవబిట్టు । గిడశిలము
 శిదరపుగళశక్తిపుడవిగిడిచు ॥ ఓ ॥ శిలవరుభూమియిందలరుశిలరేగిహరిద
 రాతరుంగళిల ॥ ఫలగళనుండరామదువుపానవమాడిదరాడిపాడిద
 శిలవరుశాస్త్రమాడిచుశిలవలగాయనశిలదనంగళశక్తి । శిలవరుమాడి
 పోడిదరుశిలశరుసంచలశిలజ్వలిరామిరామ్ ॥ శ ॥ నగువవరశిలరేగిహరిద
 న । బగువరుబగువవరశిలరేగిబడిదరవరతా । వగలబడిదరుశిలవరు । బిగివర
 హిడబిగిదరల్లి శిలరేగిశిలవరు ॥ ఓ ॥ ఫలరసగళుత్తక్షణవమాడిమధుంగ
 శపానమాడియి ॥ బలవధిశక్తిప్రకాశిని పశ్రుత్తరేయోందదశిల శనిల్ల
 వా । స్తవదోళుత్తప్రియోందదవదాకపియాదరునిల్లవల్లివి । ద్వలదశి
 గాగిరావనపువానరరిందమధుప్రకృష్టదోళి ॥ సి ॥ మధుఫలత్తక్షణమా
 డుతమధుగళశక్తిపానమాడువకపిసేనేయింద । వనపుశాశనవాగివనపాల
 శనుదధివదననువృద్ధనువనబరరను । వినివారిసియకపి విలరరశ్చేతన
 గళుపడిచువనప్రదేశ । పరిరక్షణార్థపుపరివారకపిగళశక్తి లుగ్రతేజను
 శిల్యియగ్రయిసియు । పరుషవాగిగళిత్తనుశక్తిశక్తిగళ । బడిసిదనుశిలవ
 రనశిలరేగిబడినధిశ । ధర్మక్షణవమాడిదనుబిడిదనునుసామ । వజ్రగళశిల్యి
 యవనుశిల్యరనతడిచు ॥ శ ॥ శిలవరనశిలరేగిలకుషణ । సలదిదనవశాగళ్య
 సాధ్యసదిందల్ । శిలియపడిదనవనతిజవ । బలిగళశక్తిదోషదృష్టిపడియద
 వరశ్చే ॥ లు ॥ కుల్లుగళిందశక్తితనఖాగ్రగళిందలిజరిమిట్టుతా । ఫల్లుకవాన
 రక్షణశరుపాదతళంగళశిల్యిపిట్టశక్తి । శిల్లిసుతావనావననశిలవనస్థశి
 ల్లతల్పశ్చే । తోలెల్ల సరంగవిట్టిలకృష్ణోన్నతికూడినిపాతమాడిదరు ॥ ఇతి
 శ్రీమత్సుందర కాండము రామకథారంజనీపకషష్టితమస్సర్గః ॥*****

శ్రీరామకథాప్రాయనముః ॥ ఓ ॥ కునుమనువానరేంద్రనుమహాశక్తి
 నుకాపిసిదక్షిణవంగరా । శినతనునోడిహానరరేచిత్తవికారగళిల్లధా
 గినిల్ ॥ ఘనమధుపానమాడినివిభాతశిలరేగిదవైరవంతర ॥ వినిబురిమా
 డువేయనుతవిలరునునొల్లిదశాగనంగదక్ష ॥ మేఘవిస్ఫూర్ణజితవృత్త ॥

తునూమంతాశ్చేభిరుజరిగళివరేణ్ణాత్మసంకుష్టియాగల్ . మనస్సంతో
 పంగళో సరుమధుగళ౯పానవమాడలిన్ను . అనుజ్ఞావాక్సానునివరి
 గిడువేకరుషాదిందిదిగింథాఘసోకెప్పరుంగల్పిన్నగజరరివర్ కాం
 బదుంటిల్లి శేరిరి॥ ౧౭ ॥ కేశవర్చనినుకృతకృత౯నాదకారగణవకార్యవాద
 ర్శేశిశేగిత్తు . నానుమాడువల్లిమానసమాడిదే నిలనువుశేసబతుదువాన
 రరను॥ ౧౮ ॥ అనుడిశేలివానరరుడుషిసిపాధువుపాధువందుస॥ న్నాన
 వమాడియంగదనకావుప్రపూజసిదివ్యవమావన॥ స్థానవశేరిపాశిదరుస్థా
 నికరకబడిదామధుంగళ౯ . పానవశేరిమాడిదరుకౌళర్దురినిశనిస్థితం
 గళ౯॥ ౧౯ ॥ ప్రకృతికరుపటుత్వవంతరుసిలేశన॥ నోడికధియశ్రవణమా
 డిదవరు॥ మధువుపానగళనుమాడిదరావేళిఫలగళనుసమేతశశేసిదరు॥
 ౧౭ ॥ తమగేమరేబందవనపాలతెనిసిడిదు॥ కాడనంగళనిడుతలిదర్పకూడి॥
 ద్రోణాపరిమాణగళనుమధుంగళ౯స్థ . వంగమరుకుడిదరామధువనవ
 శేరిరి॥ తు॥ మధుగళసర్వరుకచుడిదుమక్తేఫలంగళనుండరామహా॥ మధు
 వనశేరిశేల్వరుస్థ వంగరుపానవమాడిశేల్వరా . మధుగళశోల్లిబందరు
 ప్రమక్తేరుకుంజిసలాగశేషగ॥ శ్చధికగళ౯మధుప్రవగళన్యరుశేల్వరు
 పానమాడిదరు॥ తు॥ శేలవరువృక్షమూలదోళు శేల్వరుశాఖిగళోళీ మ
 హామదో॥ త్తలితరుశేరిశోండ రేలిగళ౯తృణంగళహాశిశోండును॥
 మలిగిదరిన్నశేల్వరుప్రమక్తేరుకృష్టరరిశేషేషణం॥ గళస్తలనంగళ౯ని
 నదగల్పితరేతరశేరిమాడిదరు॥ ౧౭ ॥ శేలవరుత్వేశనంగళనుమాడిదరా
 గళిలవరుకూజితగళనిడిదరు . శేలవరునెలమేలిమలిగిదరావేళిమధుపా
 నమదకూడిమయియుమరికు . శేలవరునగిదరుశేలవరుదోలదనగళనితరే
 తరాఖ్యానగళను . సలదిదరస్పృన్యసంవాదగళనుశేల్వరుమాడిదరుమ
 ధురసవకుడిదు॥ వనవకాదిద్దవనపాలవనజరరను॥ పోడిసిదరాశేగళిగి
 మజోగ్రవాగి॥ శేలవరవరనజానువుగళనుశళిద॥ రన్యరవరిగేగుదశో
 రిలశిశిసిదరు॥ త్వరితపదగతివృత్త॥ తయవజిసిదధిముఖిప్రవజిసిదరా
 గ॥ దయితకునుమనువరవతమగిడలుయాగ॥ రయవసరుమధువనవుస్థవగవ
 రపూగ॥ క్షయవసలుచితపొదరిశనసలమోశేగ॥ ౧౭ ॥ జానువుగళిందనా
 వుకర్షణవపడిదు॥ గుదగళనుశేరిశోరిసిశోండుబందే॥ వలొల్లవంగరు

వనవెల్లి ఆశ్రమమిది నరసుకనుడియలుసంక్రందనాదనవను॥క॥నడియిరిక
 పిగళమధువన॥ తేడిమమధువుగళనుకుడిదదర్పిష్టరనావ్॥బడివేవువినివారి
 సువేపుబడిదేవునకు శేరిత్వరితశీరియశీలగిల్లసే॥ఆవాణిగళశేలియా
 వనపాలరుదధివక్త్రశనసమేతవువనప్ర॥ దేళశశేరిదరుధిలరనుదధిముఖ
 సోణ్ మహాశరువుబాడువుగేశేర్పి॥ తందువానరరనతాడనమాడిదనను
 జరరునుశేరిఘనకరుగళ॥ పాషాణాలతేగళ పాణిగళిగేశేర్పిబడిదరుమ
 రుగళశుడియువవర॥ వృక్షగళిగేరిఫలగళశుజ్జనువర॥శాఖిగళగంటిద
 వరనుసౌలమూల॥ కూడిశుత్తవరశ్చేనవమాడిదవర॥ వానరరనిల్లి వనదల్లి
 వ్యాప్తరాగి॥సే॥ శ్రుధీకూడిశేరిదదధిముఖప్లవగనకునుమన్మూరుసో
 డిఅధికజవన॥ వయిసేతేడిదరుమహామయిరుకుధారినబాడుశాలినమహాబ
 లనవేగి॥యుతనచధ్యాస్యనమోందియంగదనుబాడుగళిందడిదిదుశోం
 డుగ్రనాగి॥ తనురాగమధుమధాంధకరాగిదిలనఅర్చనలనేవసోనన్నల్లి
 బంది॥ యనుకవదదిందవరసిదనవనిగిత్తు॥ అవను బాడూరుఘజగళకుళిసి
 శోండు॥ శోణిశితవకారిముఖియుసోలకిరిళిదు॥ దండవనుశేర్పిప్లవ
 గరతాడిసిదను॥ గిల్లదండదిందప్లవగతనినివారి॥అవరక్పిలిదేలగోలవ
 నుముక్త॥ నాగిబంచురకుసినల్లి పాలకరిగే॥ప్రవతిసిదనుశగ్నవనవసో
 డి॥ సే॥ధ్వంసవాగిమోమధువనసంగరిగెతానువనపాలరల్లి విశ్వాసమా
 డి॥ బన్నిరిసావిన్నుతేగేసుగ్రీవగున్నకగ్రీవగేమోగినుడివే॥ వెల్లి
 రాతేనురాఘవేంద్రనకూడితానివనల్లి యీదోలషవెల్లి వాలి॥ నందన
 నిందబంతందుపేల్వేవునమ్మరాజనముందేరిప్రతరనవను॥ పండశాసనని
 వరనుదండినువను॥ అవనవనవిదుమయికాత్మనర్థసుకను॥ పితృపితామరుసం
 పాన్యవతులవధిక॥ వనుశవినుతిపనిదివృవనవవిడదే॥గిల్లదేవతిగళుసయిత
 దృష్టిసలారరం॥ తిందుమధువుకుడిదయాప్లవగర॥ నెల్లి ఘాతగిడువనల్లివే
 స్వీయరరాదాస్మవిడునుదోలషవరితమేలీ॥సే॥ రాజాజ్ఞశీలగిదురా
 త్మరుకపిగళువధ్యరాగువరుసర్వరునుమధువు॥ పానవమాడిదపాపవాశ్ర
 యిసిగతాయుగళాగువరల్లియిన్ను॥ శ్రోతసంభూతపుదోలషపుసఫల
 వాగుతదంలేనమగర్థకుమరనింద॥ యందుమహాబలరాదధివక్త్రనువనపా
 లకరనసమ్మతపిగోణిసి॥ బంగనవరనకూడియల్లిందత్వరిత॥ వేడ్డునిమిష

కేసుగ్రీవనిర్దకడిగిఁ | వానరేంద్రనకండనుమానవేంద్ర | తనయరసరూ
డికండనుదధివదనను || ౪ || ఆకాశదిందభూమిగి | పాకిదనురువిలర్చనవను
పాలకరిందల్ | తారూడిదధిముఖాబ్జను | వ్యాకులముఖనాగితడిదనంజలి
ముగిదు || ౫ || తల్పగిరిరంగవిట్టిలాత్మకనరాఘు | వేంద్రనసలక్ష్మణనకూడి
యిద్దసూర్య | తనయనశుశాంఘ్రిగళిగిబిద్దనవనాగ | దధిముఖనుతన్నపరి
వారతకిగళోడనే || ఇతిశ్రీమత్సుందరకాండేద్విషష్టికమస్సర్గః || ****

శ్రీరామజంద్రాయనమః || ౬ || పాదగళి బిద్దవనపాలవరేణ్య
ననోడియకేసం | వాదిసిదక్ష వంగవరవల్లభనీలతమోయేళోయే
తకోల | ఖేదవగొండుపాదగళిగేప్రతివన్నిసిదేనుఖేరియా | పాదిసి
లిందుసర్వవనుశాపిసోయందుసంభ్రమాత్మకక్ష || ౭ || సుగ్రీవనుప్ర
వతసిదద | సుగ్రుకువాణిగళకేళి నోయదేయాకే | శాగ్రేసరనెద్దును
ధి | వృగ్రకేగోణాదేదధిముఖనువతసిదనవగ || తోలటిక || ప్వామియేబు
క్షరజనునునిక్షం | శ్రీమనువాలియుబిత్తిదవిజ | స్తోమవమోలఫల
నోలతోయుమధ్వా | రామపుసర్వవిరామిసిరిగ || ౮ || వానరరేల్లినిందు
వనవాటిగళేరిమణామధుంగళక్ష | పానవతేత్ఫలంగళనుశక్షణావనరు
మాడియావన | స్థానవణామూడిదరుతద్వనపాలరనిక్షపింగళక్ష | మే
నునులక్ష్మమాడదేరురేంద్రప్రధక్షణాకూడిసర్వరుక్ష || ౯ || కేలవరుమధు
గళకుడిదరు | నీలకిడిదరుశేషవిపరేనిలదేఫలగళక్ష | రులవువిధవుశక్షసిద
రు | కేలవరురక్షకరనెల్లిఖన్నరమాడి || ౧౦ || ఇవరువనపాలకరుశేరియేం
తువిధవు | వారిసిదరునునిల్లిదేవనగరవరుక్రువుగళనుశోరిసిదరుసక్రో
ధరాయి | మేలబిద్దరుధర్మణాలిలీకూడి || ౧౧ || కేలవరుశ్రోధవాప్తి
సియుకేలవవిలర్చనకూడియక్షంము | జ్వలరుధిరాక్షరాగియునుసర్వ
రునిక్షవనపాలరన్నావాజలనిక్షరాకపిర్లభరుజానుగళిందలిపెట్టుగళ్ళదేం
గళసరుపెట్టుగళ్ళిడిదు ఘుషణాధర్మణాగళ్ళుమాడిదరు || ౧౨ || దేవపద
గళకేతావుగుదంగళక్ష | తోరిసిదరునిక్షుధోరేయుశూర | నిరలునిన్న
సర్వవిమధువనవహా | ణాయితల్లికపివరాళిక్యేలి || ౧౩ || తాపనివనిక్ష
రివి | జ్ఞాపినుతిరేకేలిలక్ష్మణునుప్రశ్నవసల్లాపిసిదనరినిరుంతను | తాపని
దిశేనోడివిస్త్రుతప్రాజ్ఞనవక్ష || ౧౪ || తానుజనుడియువనీదనుచోలవా

నరణవనిందుతాళవృధేగొలుకలివఁ । మేలనునిమి త్తవుకూడియో! ధిని
 ధియిడకర్థవేదుయోతిళిసుసనగీనిఁ ॥ సీ ॥ యారిలెలత్కుణనిందప్రశ్న
 వగొండువజిసిదనవగీతాస్వతనసుతను । సామిత్రిగు క్తేవిశారదనాతను
 ఆర్యనేదధిముఖనంబు వఁగ । వర్యనిలతనుమధువనవిందబందనిందంగదప్రము
 బుష్ట వంగరేల్ల । రల్లి గేళేరిమదామధుగళపానగళ్ళులతణంగళనుసలుఱు
 తిప్పరంతే । యివరలకార్యకృత్యగళజిత్ర । వైపరిత్యపరిత్రమద్వనవిభాత ।
 మాత్రగళపానతక్షణమాటగళను । నేనదరేకార్యసిద్ధిజొందియివరవరు ॥
 శ ॥ యనుమంతనిందసీతా । వనజాననేకాణపడిదవరుసేతేళితదన్యనుసాధి
 సలారనిదఁ । ఘనకృతిగవదేలువాగి కాన్యాడులిపద్మే ॥ సీ ॥ సందేలువిల్లు
 వోలెసామిరియిందకార్యవను సిద్ధియుబుద్ధియవరుతిళిదు । వుత్పాడుగళ
 కూడియురువిలర్యరిలెరితవ్యవసాయగళిగునువర్తిసిదరు । జాంబవంతనుడు
 మూసోమియియువరాజనంగదనికార్యదల్లి శేరి । యిద్దాగ్యుడునుమం
 తనిందలీకార్యపుకడేకాణితన్యగిలగతియుమతియు । నిల్ల వంగదముఖవిలరిం
 దవనవు । ఛాశిపడితేందుదధిముఖకపియుయివను । బందనిల్లి గేదక్షుడిక్కిందక
 పిగ । శవరుశేరిదరందిందుప్రవజిసిదను ॥ శ ॥ పరిగధృచ్ఛవావనపుబాసర
 రిందప్రధృచ్ఛవాగి తే । ల్లరునవరణనివారణగళకేత్రమూడియునాష్ట వం
 గరా । యరమోళకాలుపేట్టగళనాప్తిసిబందేచోయందువానరే । శ్వర
 నివనన్నముందేదధివక్త్రనుపిలెళిదనల్లి శేరితా ॥ గీ ॥ సీలేసాతాగ్య
 యులేకపిశేలరరిగి । దరితనవకేలొట్టకారణదత్తవరవవనవరవశేరిమ
 ధుపానవాంఛిసిదరు । అల్లదిరేఖ్యాతియుతేరిదకాగరయ్య ॥ శ ॥ సీలేనకా
 ణదయిద్దరే । బ్యాతియుతరువనవశేరలారరనుకప్రా । ద్యోలెనినుడియ
 లురామను । త్రాకనులక్ష్యుణనుసయితప్రమదవపడిదరు ॥ సీ ॥ తావాగ
 దధిముమోలక్తిగళయుక్తగళవాక్యగళనుగ్రీవనక్యేలిమధుర । సారగళం
 తేవుత్రవణవమూడిరామనుమదాయశనులక్ష్యుణనుకూడి । సుప్రీతరా
 దరునుగ్రీవనాదధిముఖనవాగ్ధిగేప్రమోలెదిసిదను । మాతనాడిదనమో
 ప్రీతనాడినునాను । మధువనఫలపూటమాడిదవర । బేష్టితగళిందమనసు
 స్పృశిదినుశేలి । స్పృసజీకమోకార్యవుసలయిచేలొండు । బందవరుశేరికు
 రుతవ్యాపారగళను । త్వరితకరతామోడునుమదాద్భరనశేరి ॥ శ ॥ త్వ

రితపువానరేంద్రరసవాయుసుతాద్యరకాణాబీరువాణాః । కురిసరిదర్శనం
 తేరమణాత్మేరురాఘవరిందుజానకే । దరిశనయత్నవృత్తవనుతాపునుకే
 ఘవరాగలిన్నధి । రరకరతాహినినహిత్వ రాయుతేనాగిదధిప్రతాన
 నా॥ అంబుజవృత్త ॥ అందునుడిదానందపడినా॥ పందవినరాత్ । నంద
 ననవ ॥ లు ॥ ప్రియతమతాయతామరనత్రిరఘువర్చరకార్పసిద్ధియ ॥
 జాతకుతూకులకతిలిమసామృదర ॥ ప్రభుతల్పశ్రేలసం । త్రాననరంగవిఠ్ఠ
 లనరామనలక్ష్మనకూడినోడిప్రా । ద్యోతనియాప్తకామనుప్రతిఘో
 షిసిద ॥ కుజదోయపుక్తితాన్ ॥ ఇతిత్రిమకుందరకాండెరామకథా
 రంజనిశ్రీపష్టితమస్సగః ॥ ****

త్రిరామజంద్రాయనమః ॥ లు ॥ రాజనవాణిగశ్చిదేయరంజిసి
 కేళిదధిప్రతాస్సనా । రాజనపాదదల్లిరఘురాజరపాదగల్లిపాణిసం ।
 యోజిసిసంప్రణామగళసోప్పిసితావనపాలనాకపి । వ్రాజగళు
 సజాయిగళువ్యాపిసిబారెనకస్సుగేరిద ॥ తరల ॥ బనవశేరిదనాకనా
 వనపాలరిందలికూడిత । ద్వనవదశనమాడిగళకపివర్చర సరుకాణి
 ద ॥ తనుసుమాప్తియశోలిమత్తేత్తక్తవాగిమధూదమి । కుగగళవ
 నదల్లిమాడిప్రయాణాశ్చిదమణార్కర ॥ ప ॥ అవరనశేరియంజలిపుటా
 వ్రనవదధివక్త్రామక ॥ ప్రవతిసిదకసురేశ్వరనపాత్రగిరు
 వకూడిసాధువాద్ది । వరువనాయువాధిపనినినమమేలేమనస్సినల్లి
 హింబువనిబిడమూర్ధరపజారపు మాడిదేవంకేస్త్రిసుని ॥ ౧౭ ॥ ప్ర
 భువునాజ్ఞయిందబనవపాలిసురిమో । కారణపునమిందఘ్నణగళ । ప
 డిదియల్లినినప్రభువునమ్మగిమధువనకేస్వామినినివాలితనయా ॥ ప ॥
 నిమకిరియపుగళజగినినిపునమస్తరుబందవాకేసం । క్రమణవకూడి
 ప్రియదేనురాజనవనమవాణికేళితా ॥ ప్రమదవగిండ్సల్లదేలవ
 కృధియేనునుమాడలిల్లమో । కుమిసికొనమ్మమూఖతనస్వాంతకే
 శేర్నదేనియవప్రతా ॥ మ ॥ కరతారందనునిమ్మనిల్లగనవకాకూ
 కులాత్మమణాకురుషోలద్రేకవకూడిశేత్రపుపితృవృరాజనందా
 గయాకురివర్యదధివక్త్రవాణిగళిత్యానందవమోందివా । నరర
 శేరిసిమాతనాడిదనుష్టిణంగళుమాడందుతా ॥ క ॥ ఏదుశంకేశే

డిదళిదళేకాణ్యేసందీలకుపు। ననిలసుతనికండనవళశేరిరి॥సిరి॥ కునుమంతగి
దుసౌధ్యవల్లదేదర్శిసలారశాసీరేనశేరిరిఅన్య । నేవనుసుసౌధసకవనియే
తువుసర్వకురివరరొశగన్యశాగనిదళి । కునుమంతనల్లియే వ్యవసాయవి
న్నువీర్వపుసిద్ధిబుద్ధియునధికవివదు । ధృవవిదుశాస్తరకేజశాతనుమరివం
తేనికాజాంబవంతనిదళి । నీరేతశాగియునంగదానిబలసిరినిగళిగీతాన్
ఘనబలిష్టనుత్రాకశాగి । యనిలసూతనధిష్టాతశాగియిరలు । వృధావాగ
దుగమనపుపాధివీరిద్రా॥లు॥ శేరిచవమాడదీడవరిసూదననిలనను
తాదినిలశజా । వాకిసిశేరిశాంతియనుమాడువవేళిమహాకిలాకిలొరి
ద్రేకపుశబ్దపుశ్రవణదీశకేశేరికున్యోమమాగదాది । దాకపిగళి
సమిరజసప్తిసిదాదవమాడలాగితా॥చ॥కునుమంతనవ్యాపారవ। న
నుసరిసియుదృష్టరాగికురిగళవరుస । నిన్నదవమాడిదరధికవ । ననఘరుకి
ష్టింధేనగరకాప్తిసువాగ॥సిరి॥ శృతకార్యరాగిబందియోవాకేరిలిసువ
హాగిమాడువమహావీరిగరవవ । శ్రవణవమాడిసూర్యజనుసుగ్రీవనత్వంత
సంకొరిషవస్వాంతకిత్తు । కుశలియుతన్నలాంగూలపుదిర్లువమాడిద
నాగసంఖ్యమవకూడి । కురిగళుశేరిదరవరురాఘవనదర్శనకపిలక్షిస
మస్తరునుబండు । అంగదనముందేమాడియుననిలసుతనముందేమాడియున్లు
వగిరిన్ద్రరండుగగన । దిందతావిల్లుమగ్రీవనిద్దకచేగి । రామనిద్దప్రదీ
శకేషీమవాగి॥సిరి॥మరివంతనవనుగ్రీమంతనుకునుమంతనధికమకుంత
నత్వంతబాటు । బలవంతనావేళిప్రభువుగేరామగేశిరసిందవందిసిదరిశి
సిదేసిరి । జనకనందనినఅక్షతళననియతళనందువిన్నోసిదనధికశక్తి । తరి
తేనాకునుమనవాణికాపనియథాధావనుగ్రీవత్రకేతందుప్రముదిసిద
ను । కాణిదనులక్ష్యణనుబకుమానదృష్టి । రచిసికునుమనతల్పాద్రిరంగవి
రల । నామరామనునవనమన్నవశాళ । మాడిదనుప్రీమసుకుప్రీమ
వంతనవను॥ ఇతిగ్రీమత్సందరకాండిబతుఃపష్టితమస్సగః॥*****

గ్రీమరామకుంద్రాయనముః॥ చ॥అవరేల్లరుతడుపరిప్ర । ప్రవణాద్రి
గీచిత్రగదనరంగకేపిగళి । యువరాజనుసకుశేరియు । స్లవగరునమిసి
దరురాఘవరిగీరవిజగి॥చ॥సిరితాసతివృత్తాంతవ । బ్యాకరూవానరరునుడి
యలారశీసిదరా । శిరితాంశుముబిదశాస్యని । శేరితనశరీయోశగశోరిశ

శృశళివళందు॥ ౧౬ ॥ రాక్షసియరమధ్యరమణితజ్జనగళ౯ పడితరామన
 ల్లికావవిత్తు॥ యిప్పళవళుసమయవేర్పాటుమాడకొండుండునుడిదరా
 గజురిగళేల్లా ॥ ౧౭ ॥ అక్షతళాయిసేరేయివళంబదుకేళి రభూత్తమ౯స
 రో॥ జాక్షనుప్రశ్నమాడిదనుజానరేయిల్లిప్రవర్తిసువ్వళే॥ దిక్షే
 యకూడియిప్పళువిదేళుకుమారిసనల్లిదేగిస్సా॥ పేక్షయశేర్నికానిప
 ఘోపేళిరోసర్వరునిలవుకేళరే॥ ౧౮ ॥ రామనవాణిచేళిచపిరాయరు
 రామనసన్నిధానదో॥ ౧౯ ॥ తాముసమిరనందనతత్కథిసర్వపుబల్లవా
 నర॥ స్వామిసకేరిప్రిరిసియసర్వరుసుమ్మనీయిప్పరామరుత్॥ ప్రి
 మకుమారనెద్దురఘువిరగేజానశిక్షేమపేళిద॥ ౨౦ ॥ సేరేయిరువదిశే
 గేళిరసిందవందిస॥ వాక్యకొవిదనుసువాక్యగళను॥ ప్రవచిసిదనుదేగ
 యువతినసేరేన॥ తానుశాణిదసొయథాధ౯వాగి ॥ *****
 త్తిరామజంద్రాయనమః॥ జయజయోస్తుతే॥ జనకజాపతే॥ జయజగ
 న్నుతే॥ జనకస్థపసుతే॥ దయితేళేళతీ॥ ధణియేసేరేయా॥ ప్రియేశవా
 తేయా॥ పేళ్వినిన్నగే॥ ౨౧ ॥ నూరుయోజననిలరనిధిసా॥ నీరిస్యో
 మకే॥ జారిదాటిదే॥ మూరుతియునుశాఘపకుయోజన॥ మేరేయా
 దిసోదారిసడియుత్॥ ౨౨ ॥ దారియుద్ధకేళేరిసారియ॥ ధోరేయరసుతా
 వారిదాటిదే॥ వారిరాశియిరిరదక్షశే॥ ఖూరియిపదదుపురపులంకేయు॥
 ౨౩ ॥ దశగ్రీవనకేతమరాత్మన॥ వసతిదక్షణాదిశేశివట్టిణా॥ నిశిరేంద్రన॥
 వసతియల్లిదశి॥ సిదేనలొప్రశో శేరిసేరేన॥ ౨౪ ॥ నిన్నమేలీయేతన్న
 జిత్తవుసన్నివేళిసే జనకనందిని॥ జిన్నరాక్షసి॥ స్త్రియరమధ్యదోళే
 జిన్నళాగితా॥ శృశిసుతిప్పళు॥ ౨౫ ॥ విశ్రవదనీరు॥ విశ్రవయాపిరు॥ సకలవి
 ధవుత్॥ జనగళన్నిడత్॥ నికటవర్తిగ ॥ నిశాఢరియేరు॥ సకినరక్షణా॥ స
 లకురిప్పరు॥ ౨౬ ॥ శోకదిందలిశోషజొందుత్॥ పాశుతివళవళే॥ బాధి
 గనుచిత ॥ శోకచిదశముఖా॥ శోకవనదొళు॥ ప్రోకమాడిశొం॥ దే
 శవేణితా॥ ౨౭ ॥ నిన్నజింతేయేనింబిదెనతే॥ మిన్నకూడెసంపన్నళా
 సరేన్దర్ణవణాళా॥ వర్ణకేలగియా॥ పన్నిలదమేల్॥ పవళిసువ్వళు॥
 ౨౮ ॥ యిమవుకుంబిద॥ కమలినిసమ॥ రమణితనురుజి॥ సమిసియిప్పళు॥ రమణి
 మణియలొ రామనసమసో॥ రమణారజ్జెసం॥ దమశినుడిదళు॥ ౨౯ ॥ దశగ్రీ

వనవశశేరిదిచునుమకొలెమలొకొలెయొకగి. తనకవాగితా
 ప్రచరిసువళుతన్ననుగళులసహితశేమాడదె॥౧౦॥ మరణాదస్తియే మ
 ననుమాడిదాపరియొప్రాణాగళే. పొణిగిత్తుకొంఁడిరళురునులని న్ని
 దురుసొలెడుత. తరుణిదొలెరువకధరిసియివళవళే ॥ ౧౧॥ స్వామిశేలొ
 యి త్వాచురాయర. నామకొలెర్తని నానుసలరులా. రామెనన్నమొల్
 ప్రొమమాడితా. తామెననగెసంఁతాపిసిదళవళే ॥ ౧౨॥ ప్రమదరూ
 డెనా తాపిసిదెనలొనిమగిరవిజగి స్నేరువాదసంఁత్రవవసకలవ
 న. శ్రవణాగిత్తవళే. విమలితాశసంఁప్రెతభాదళు ॥ ౧౩॥ సతతనియతభా
 తారవంకభాసరియితత్వత. క్త్యరిశయిసియివళే. జ్ఞేరియసుశేయద
 ర్శిసియబందెసొలెసరిగినాతవ జ్ఞరితవుసురిదే ॥ ౧౪॥ నిన్నతక్రియం
 మన్నతప్రళే. తన్నబరుమరు త్తవసుకూడియే. జెన్నిమెరియతానన్న
 గిత్తలొ ఘన్నరన్నయం గరవకొండుతా ॥ ౧౫॥ సేకెనుడిదభాచిత్ర
 రూటదొలె. ద్వికనిలెనుసంఁప్రాతరాగిరల్. కూతతాకియొల్ పొం
 దితన్నమ. తొలెమాడినొక బిడిసిదియేఅద ॥ ౧౬॥ రిలకవాకిగొలె రిద్దియే
 మనః. శిలియశేరిసొలె తొకపొలెలకే. రిలిసిదళుప్రశొలె దొలెవియాశధి
 తిలిసురామగం దళికచుంకళే ॥ ౧౭॥ రవిజముఖ్యురు శ్రవణమాడలు. ప్రవ
 తిసయ్యనిలె. పొధికవొలెన్రగి. ధవనిమకరికాదళవగల్లకే. నివృతియా
 గెనిలె నిలెటివిత్తియే ॥ ౧౮॥ మనసిసొలెగిదక మరియబొలెడవం దనిలెనుక
 నొలె శనివగందళు. తనశిలొలెవిభూ వణాపుకొట్టభా. యనఘెనినగిదం
 దార్పదత్తవక ॥ ౧౯॥ ధనియేమదివియొల్ దానమాడిద. మణియదందు
 వణానవచురుతళు. మణియునిలెనియం దొనిసివ్యసనదొలె. గొలువ
 రున్రవకకూడియందళు ॥ ౨౦॥ యారుమాసగ శ్చేదురుసొలెడుతా. తారి
 యసుగళక ధరిసియిప్పిరా. మొరిగిల్లినిలె శేరదిద్దరొలెకొలెరుబ్రకియి
 లాకరినందళు ॥ ౨౧॥ నామరాక్షసా దిలెనభాగిదొలె. గొలెతాజరి తొని
 లొలెధదొలె. దిలెనమానసళే దొలెరుధరిసిస. ప్రాణాభాగియిలాకపినం
 దళు ॥ ౨౨॥ వ్యసనకర్మకళే అసురుసురనుకకృశిసుశిప్పభా చునుమకొలెమ
 లొ. దశరథాక్కజా ధర్మజారిణివిశదిసందళిలె విదవునిన్నగి ॥ ౨౩॥ తరుణి
 రావణాం తొనివొలెదొలె. ధరిణిలొలెభనొలెత్తభాగితా. వరదనిన్న

గీ వరుసేనుడుదళునీరదుకంగళ నిలరబసియితా||౨౮||రామనిన్నగారా
మివృత్తవః|| డీమచూడితా|| పిసిదేసర్వవః||సామియిన్నమే||లా
మచార్ణా||ద్రామసలిలసంకరణాబింతిసో||౨౯||తల్పగిరిపరిధరణి
జేస్థిరి||జల్పిదే||సవి||స్తరవళుజగరాట్|| తల్పరంగవిట్టలనీసత్వసం|| క
ల్పనిలనుస్వి||కరిసుమత్వృతి || ౩౦ ||లు|| ఈవరివానరేంద్రనునరేంద్ర
కుమారరిగాదృతాత్మస|| ప్లాపరిగానుపూర్వవయథాస్థితివర్ణిసిమూర్ధ
రత్నవః|| పూవగీరామగిత్తనుసుబుద్ధియునిన్నుతల్పశ్చేలస||తప్రిపన
రంగవిట్టలనకావిసితాపిసిదః||సమస్తవః || ఇతిత్రిమకుందరకాండే
రామకథారంజనీపంపపష్టితమస్సగః|| *****

త్రిరామకుంద్రాయనమః|| ప||రునుమనుశోట్టరత్నవమచాత్మను
రామనుశోలనశీంద్రనం|| దననవశ్చేగీశోండను ప్రదశేసిదయే
దిగేసిశోలండుసో|| దనవసలక్షణానలచిదజలధారేగళాయ
తాజ్జుసో|| పనయగదిదప్రప్రవిశేజల్పిదనర్థజగార్తనాగితా|| లు||
స్నేహుచూడిసోలపుతనజిక్కుగీజాల్||కరికంఠేయాజగ|| స్సోలకునరత్న
విజ్ఞేసిసమున్నతవన్నమనస్సుసర్వపు|| దోలకునవంఠేతా||ద్రవిసిశో
యిదుమున్నవివాకుదల్లిచ్చే|| దేయిగేనన్నమామను విదేకునుశేరిసిదా
నమాడిదః|| గీ ||తరుణిమణిననగీధారేజాకువవేళే|| సిరిసిన్లు మణిన
శేరిసికండు|| మగళననగీదానమాడిదనలొనన్న||మామనవనుమిథిలనా
మనృపను|| లు ||ఆతగేయజ్ఞదల్లియమరాధిపనింద్రనుకుప్తనాగిసం|| ప్రి
లియమాడిశోట్టనిసోశ్రేస్తవనిలవరరత్నవః||సదా||సిలేయిముఖాద
ల్లి శుశేశేరిసిశోండిరువల్ విదేకును|| జేతసుగన్నతందేయునుశేరిద
రిమణిసోడిదాగలే|| గీ ||సిలేశిరసిన్లు శేరిశోలకినుతిప్ప||దిదువిశే
షవాగియిదనునాను|| కండినల్లి సతినకాణిదినంఠిగ|| సిలేకినన్నయేదిగీ
శేరియిపశో|| సి || పనందళవళిన్నతానిందుజానకి మారుతివిశదవమా
దుననగీ|| తా||పునఃపునకుచింతాపరశేలనందునుడిదశోసర్వపునుడియో
విడదే|| తాపిపాసుపుగంబు ధారేశేరిదరిలేతి వాయుజనినవాక్య వారిశే
ర్ని|| తృప్తనమాడన్నధిమంకనలొనిలను యిదకన్ననతిదుఃఖవేదదుంటు||
మృధివినరాక్షసరపాలుమాడిప్రతికి|| యిద్దదశేజూడిమణిమూర్తవిజ్ఞే

సిదేను । రమణిమణినన్యైసియారమణిబ్రతుకి । యివరేధరిసువళిలన్నవ
పువుశీలెరి॥ ౮౮ ॥ తమ్మనెనానుజానకినదర్శనమాడదెయిన్నుమీలెయో
ణొమ్మిషవాదరు॥ సురియేయిల్లి రలారెను ప్రాణాదించల॥ నిమ్మశీయల్లి
శీలెరిసేలొనిలె॥ ననకొండసికెయిలెక్షణ ॥ సుమ్మనెసిలెశీలొకిసు
తశొలొషిసులిప్పశీ ప్రాణాకాణాదె॥ సిలె ॥ అవళ సమాజారవరితమేలెలెనా
నుక్షణమాత్ర వాదరిలొనదల్లి । నిలవల్లెఅవళిద్దనెరవు గిశీలెరువెరుజిరాం
గిశీలెరుశీలెరుతరేయవళు । తయదరాక్ష సఖాలరపట్నమొళిల్లిబ్బశీరాక్ష
సిస్త్రీయరతజనగళింద । వృధేమొందుతిరలుదావిధవుకాళువెనుఅంబు
దగళిందలిశరత్పూజాపంధ్ర । మండలవుప్రళిసదిమొరిలెతి మధురవాణి
ముఖవుప్రళిసదేరక్ష సముూరుదింద । ముదిడిశొండిప్పదలొ నిన్నముం
దెసిలెశీ । మేలెనునుడిదళునుశ్రొణిదేలొళిరునుమ॥ గిలె॥ ఏనునుడిదళునగి
జానకియావత్తు । వజిసువిడదెనిన్నవాణియింద । జిలెనువెనునుధేయసేవి
సిలొగిజిలె । విసిదరిలెతినానువిలెరవర్చా॥ భుననవిడనాడియిద్దనననాయ
కిజానకిదేలెవనన్నతా । మినినముద్దురాణి మృదు మేలెభుకవేణి సువాణి
ప్రాణాన॥ దననినముందెమేలెనునుడిద ॥ అదునన్నగిపేళొతల్పశ్చేల
నటనరంగవిట్టలనురంజిసేసర్వవలెయథాధవ॥ ఇళిత్తిమత్సందర
కాంచె రామకథారంజనెపట్ వష్టితమస్వర్గః॥*****

త్తి రామజం ద్రాయనమః ॥ శ॥ రామనువజిసిదవార్చవ । సొమిలెరి
యుకేళిప్రతియుసంఖాపిసిద॥ స్వామియేసిలెకాదేవియు । నేమిసిపూ
ర్వశృతియిదనునినగెవజిసిద ॥ గిలె ॥ జిత్ర చూటదల్లి సిలెశీయునినకూడి
శయనమాడియిరలుజలజనయనె । నిన్నగన్నమున్నెనిద్దెయద్దిరేస్తనాంకర
వశకపుబందుతడిదుబడితు ॥ గిలె ॥ పంకజాక్షుంకదల్లి నిలెపవళిసిద్దుశీలె
పొత్తుగినిద్దెయళిళిదిలక్షణాళదుప్రవేళిసిపునరుస్తనాంకరవను । భాసి
మూడితువృధేకొట్టుకకపువిడదె ॥ తరల ॥ పునరుబందుప్రవేళమాడియు
భూమిపుక్రినరుక్తికా ॥ స్తనగళనఖపంక్తియిందవిదారిసిల్ స్తనర
క్తవ॥ నిననురుక్తిదుకూలవేలెవతునెత్తురాగలుకాకపు॥ తననుబాధిసే
వేధిగాసతికాళదెస్మృతిశీలెర్చిద ॥ సిలె ॥ సుఖసుస్తనాగియాసుఖవ
తియిందమొలెధితనాగి స్తనగళదృష్టిసిదియె । రుధిరమిత్రగళనులొలెష

వశూడితాపిసిదియేయోషిగేష్వసనవిడువ । మరుదశిలవిషవంశేమనసు
 శ్రోధవశిండుఅలిచాలియవనునబాగ్రగళను । స్తనగళిగంటిసిదళన
 వమాడిదనిరిరినిన్నగేయవనుపండు । ముఖస్రుధిశిండుశింఘినముద్దు
 మాడి । శ్రీడినువనేల్లియుంటిందుద్రిష్టిసిదియే । యదురనిరిద్దకాకనరుధి
 రనజన । అవళదిశేయేనిరిరిక్షిసువననిలను॥మందాక్రాంతవృత్త॥ కాక
 శక్రాత్మజనుద్విజనాగ్రావసంజారిశిలన । స్త్రీలకప్రాప్తప్రతిజవన
 వద్యుజ్జితైర్జప్రకాశింఘి । ద్రీలకబందావిధపుసలరుల్ దిలప్తరీ
 షాగ్నిభజ్జు । స్త్రీలకనిలనాబగనద్యశినిశ్రోధవశింఘియిల్లి ॥ న
 కుంటవృత్త ॥ మరియుకనిలను శ్రూరమరిమాడిదివాయసన । ల్లిరిత్యనాకా
 యజాస్త్రపునియామనమాడిదియే । ద్యురిసుకకాలవయ్యిసరిశిలరుకకా
 కగేతా । బ్రతుకేతదంశిజ్యావేసరుపాకేకుకాకేయిడల్ ॥శిఖిరిశిల ॥ అ
 దావేళిజ్వాలానలపుసరు కాకుత్తిబలితుక్ । ప్రదాదాధప్రద్యో
 కిసుకత్యనాబ్రాద్భ్యుయతవుక్ । సుదర్శజ్వాలాస్త్రప్రవరపుసోడల్
 సోలకేలవసోల డిడముల్లికంకన్నకుకనుశిదాడిప్రసరిడ ॥ పుష్పి
 తాగ్ర ॥ తనపితనిందలిత్తక్రనాగికాక । అనిమిషరనబిడివృధకామనా
 ద ॥ ఘనయుష్ సంఘపుకాయదొయికంకా । త్యనదశేయిందలిడినవా
 దనాక ॥ గిల ॥ మూరులొలకగళను శేరిసంజారివమాడిదేలవరరబిడి
 బిడి । తన్నరక్షిసువనదావనకాణదే । బందనల్లి దిలనకావమాడిలె ॥ నీల ॥ త
 న్నరక్షిసువనాధనకాణదేపునదఖసందర్శాస్త్రకవనమాడి । శక్త్యమా
 దనిన్నసన్నిధిగారను శేరిదనల్లివేళిభిగేబళలి । రామలొలకేకశరణ్య
 ననిన్నవేళరణుబిడిదనాగరణగళిగే । విద్దకాకననిలనుబిడదేసంరక్షణ
 మాడిదియల్లి వెమరుదయాళు । వధకేయొగ్యనకాకనవధిసధాగే । కాయ
 దియేలస్త్రపునువృధకళియధాగే । దిసిదియేనిలను కాకనదక్షిణాక్షి । దే
 శవనుదక్షిణవశిండుదాశరధియే ॥ గిల ॥ నిన్నతంబిగినిన్నగేనికువంద
 నగళనద్వినిశక్రనమగనుకకను । నిన్నకేముక్తనాగియనిజవసరిగే । శేరి
 దనుశిలయినినాశ్శిశిరిసిగిరిసి ॥ లు ॥ ఈవిధగళ మహాస్త్రగళనీలక
 ల్లిద్దవనిన్నశౌర్యవుక్ । కేలవవిద్దవస్త్రవర కేలనినిలనలొ రాఘవేల
 ప్రభుశిలవరనాశనాథవేదశిలబిడదిద్ది రాస్త్రనిగి శిల ॥ క్షేల

రునిన్నగడ్డవిపరిఘవనశ్రయఁగ్ని రాఘవా ॥ ౪ ॥ నాగరుగంధర్వరుసుర
 పూగగళుఁ మరుతుగళునుఁ ఘోరుగీనినముం దాగువరేవరశక్తరువేగ
 యుతరుసుమనినైఁ యుపేక్షసిదేవశోఁ ॥ ౫ ॥ శ్రమిసిదియోమనస్సేనో
 తుతావకేష్ట్యకపుసోఁకిలేనమోఁ । రమణానిలేవ్రవాగిశరరాశియశే
 రిసియద్దల్లిపం । శ్రీముఖనబందుసంకురిసుధిలరగీ లక్ష్మణగాదరుఁప
 రా । శ్రమయుతగాఙ్గమామదశకంఠవిలుంఠనకార్యకాగిఁ ॥ ౬ ॥ ఏను
 నిమిత్తవన్ననివరిబ్బరు రక్షణమాడదేన్యపే । శానరుశక్తరుఁవిపులశౌ
 ర్యరుపూరుషపుండరికరుఁ । మానసదల్లుపేక్షయనుమాడివరేతశో
 సుమ్మనేనులే । జ్యోతిగళు సుదుస్సురుశూరశేయో శ సురరాశిగా
 దరుఁ ॥ ౭ ॥ ఎమయేనన్నల్లి మత్తకవిపరేశోర్తు । ననలుపేక్షయమా
 డునరవరేణ్య । రుసుమధరువాయ్విగ్నిసరినులేజ । రుతయరదకాగి
 శరేయుబందోదగితనగీ ॥ ౮ ॥ ఈపరిదిలనఘాగిజలజేక్షణజానకినన్న
 ముందెను । గ్లావపమాడిదళ సరివిలాపనకూడియుసాధువాణిసం । కాపప
 కూడియుఁ అవళద్యేన్యసరస్వతిగళుఁకేళివి । జ్ఞాపనమాడిదేవునకుసా
 ధ్యగీసమ్మకవాణి రాఘవా ॥ ౯ ॥ రామనునిన్నశోఁకవినిరంఠరతావిసి
 శోఁకినువ్వనా । స్వామియశోఁకవిఁజేసివిచారవశోండిరునమ్మలక్ష్మ
 ణాఁ । తామే ప్రమాణపూర్వకపు తాపినువే యదుసత్య వాగెనాఁ ।
 శోఁమలేనిన్నరాఘవనుకూడువనాప్తిసిస్వల్పకాలదోళే ॥ ౧౦ ॥ శోఁ
 కశికాలవల్లవిదుశోఁతనేతాళిశోఁయాముఁకుర్తపోం । దేశోనేయా
 గియిప్పదీలేవియేయానినదుఃఖకిన్నునిఁ । వ్యాకులమోందబేడనగవ
 ర్చరురాజకుమారరిబ్బరుఁ । శ్రీకరరిల్లిబందునిశేరువరమ్మయరామ
 లక్ష్మణురు ॥ ౧౧ ॥ త్రీశోఁకిల ॥ నిన్నదర్శనకిఙ్గమాడియనింద్యురత్నకరాగి
 సం । పన్నరిప్పరులంకేపట్నపథస్సమామవరిన్నబం । దున్నతాత్మరుపం శ్రీ
 కంఠనయధ్దదోళే కడిదాడికావ్ నిన్నశేరిసిశోండ్యోఁభ్యగినిర్మ
 లాత్మరుశేరువర్ ॥ ౧౨ ॥ బంధుగళ సదితవలీదశ । కంఠరనిమిదరాద్రుక
 నశోందుదయా । సింధుపురామనుపంకజ । గంధియేనిగిన్నసాఖ్యగళని
 డువనవ ॥ ౧౩ ॥ రామగళిజ్ఞానవనిఁ । శోఁమలేదయమాడుప్రేతికూడి
 యనుతనాఁ । రామేనప్రాధానమాడిదే నిమస్తకరత్నవన్నగిత్తఘప్ర

ఘోషే॥ గీ॥ అవళుపితగళిల్ల అవలూకనపుమాడి॥ కాంఠేవసనదల్లి కట్టియి
ద్ర॥ వేణురజనమణియు పూర్ణియిందలికిగిదన్న కృత్రియిట్టవళుసేరి॥ ఉ॥
నిన్ననిమిత్తవిమణియనిందితేజానకిశోభిత్తన్నకృత్రి॥ రన్నవగొండురా
మిగిళిరస్పృహవందనమాడిప్యేణదోళి॥ సన్నియితాత్మనాగియిరేపన్నె
అవశ్ సససోడిజానకి॥ సన్నుతగాత్రినన్నకడి పక్షుసమపిఁసిమాత
నాడిదశ్ ॥ గీ॥ కణ్ణునిరబసితబడుదిలముఖయాగిగర్గదస్వరూక్తి
గళనుచూడి॥ శోలకవేగవదిసిసోల్లిదళలొనన్న॥ ప్యేణదల్లి కాంఠే
త్రాంఠేయాగి॥ సీ॥ మారుటిసింహుసమానవిక్రమరిగేరామలక్ష్మణరి
గేరవిజగాత్త॥ మంత్రిసంతతిగెసమస్తరిగెనన్నకుశలవనుడియోకాకు
స్థవరను॥ యాదుఃఖసాగరదిందదావిధనన్నకడితేరిసువసోరాఘవను
హాగి॥ నిలనుమాడలొళిల్రువిలనన్నశోలకవేగవరాక్షసస్త్రియరకా
టగళను॥ నాధనసమిలవశేరివిజ్ఞాపనగళ॥ మాడుననగానిన్నగేమాగవి
న్ను॥ శుభవమాడలినిలనుశుభప్రపడియోనడియోనాధనసముఖగితడి
యోడునుమ ॥ లు॥ ఈవిధసీతేయన్నగసీతేక్షణితాపిసిదశ్ విషా
దవ॥ శేలవలచూడినిన్నగిడుకేరిసిదేనిజవందునిలనిద॥ తావినుతే
మవాగిలనపత్నియవశ్ నేరేసంబుకల్పశ్చే॥ లావరణాస్థరంగవిరలాత్మనుని
మసమస్తబల్లివ॥ ఇతిశ్రీరామాయణమత్సరకాండేనప్రపక్షితమస్సగః॥***

శ్రీరామచంద్రాయనమః॥ ప॥ తేమపరిమితేనన్నగేనుధాధరిజాన
కిమాతనాడిదశ్ ॥ సదయసేనిన్నస్నేరువను సాక్షుదవ॥ యేదిశేర్ని
శొండలొళి॥ పదపదకేనినిందపవమానజరామనువాప్యరాగదీ॥ శిశి
రగువ్వుహాగిమనుజేంద్రగేరామగేమోధిమాడుని॥ శ॥ దారితిరా
వణనరణాధారుణియోళి॥ కురణమాడిదాశరధిమడొళి॥ దారబలనురా
మనుసన॥ శేరిసిశొంబనదననికళిల్రుపుమాడు॥ శ॥ అరిమదననినమ
ససగి॥ సరియాదరేశ్రమనివళిసలదిశొయివా॥ సరవిల్లినింతునాశే
గి॥ జరగినుప్యేణాపురకుస్యసంస్థివదిసి॥ గీ॥ అల్పతాగ్యణాయి అల్లాడు
లిడొనన్న॥ గిందునిన్నకాణులిపరేయేణు॥ యూతవాదరేదేయోళార్తి
తాంఠిసుతిదీ॥ సోలకలారదనగేశోలకమాడి॥ తా॥ నిలనిల్లిందలిప్రోలదమే
లేపునరానినిని బలొప్పి॥ నిలరాత్రాణగళిందచూడియిపిసోల

యాలాఁరీసోఁసంశయ । ధ్యానస్థానకేశేరియిప్పదన పేఱేస్సెన్నునిఱ
 పోఱఁదచి । ప్రాగ్మోఱేన్నెనై నిన్నకాణదేమఱా బాధాత్మకం తాగు
 వే॥గి॥ నిసఅదర్శనశోకపునెంబినగి । మఃబవిడుతదేమఃబాత్పేమఃబ
 కూడి । మఃబతాగినియాగువేడుగఁతళన । మానవిస్సొందుసంశయవాగి
 తేనగి॥గి॥ నిససఱాయదిందనీరవేరిసువరుకాగ్యగళయిక్షవానరరుస
 మస్త । రాదరుఁఅపారవంబుధివారవఃతరిదుదేగేయవరుతడివరిల్లి॥ జు॥
 జురివరరాఘవేంద్రగిసఱాయగళంతిజొయిక్షవానరే॥ద్రుజము
 కూడిమస్తరవదావిధవిజలరాశిదాటిబ । ర్వరునరవర్యరుఁబరువమా
 గఁపుదేగొలతకృపల్లిము । వ్వరిగేవిన్ద్రేసినిన్నగే సుపర్ణగే వాయువుగి
 న్నువాధిఁతా॥గి॥ ॥కార్యఘటనదల్లికపియేసమాధాన । వేదుయోరిళి
 సుకార్యవిదనునిఱను । అధికమస్తరపుమఱాణాఁవవిమకార్య । సిద్ధిగొబ్బ
 నిఱనుశేరియిపియే॥గి॥ ॥యశవేనినగేఫలొదయవాగియిపదు । కార్యవ
 నుపారకండియే కపివరేల్యా । వాచినిన కూడి బందు రావణానకొందు ।
 స్వామినిన గ్రయినువదేయశస్సలొప్రళువుగే॥గి॥ ॥జొలరతనదిందప్రా
 పిసివిలరవరన । సరినననకొందుబందరాక్షసనిరితి । ఆగకూడదుపునఱ
 సంప్రాప్తియల్లి । రామనమఱుజ్జరిత్రేపుఖామియొళగే॥క॥లంకానగర
 వరాక్షస । సంకులవను నాశమాడి స్వామియుననత । న్నంకకేశేరిసి
 కొండరి । పంకనరావణానకృతిగేప్రతికృతియిదుయే॥జు॥రమణగేరాఘ
 వేంద్రగిపరాక్రమవంతగేతత్కభూరివి । క్రమవదుదేగే లొలకదొళు
 బ్యాకిగేబాజొదుఱాగేమాడునిఱ । సుమరియేయందు జానకీయసొ
 ల్లిదళన్నగేదేకుయు క్తవా । సుమధురవాణికేళిప్రతిసొల్లిదేను క్తరవా
 త్యశేషవ॥క॥ ॥జురియిక్షస్టేన్యగళిగి॥ శ్వరనతిబలితానుసంభవనుసు
 గ్రివ॥తరుణినినగాగిరాక్షస । దురణాకేబరువల్లి నిష్క్రయవమాడియిప॥
 జు॥అవససమానవిక్రమిగళాకువశూరరుధిలరుఁమసొ॥జవరకిసత్వవం
 తరుప్రసక్తిసియాతనఅజ్ఞదొళ మహా । ప్లవగవరేల్యా రిప్పరలిపార
 వకాణేవేసంఖ్యేమాడలి । న్నవనియొళిల్లి గాదరునుఆప్తసలారరువాయు
 మాగఁదొళే॥గి॥ ॥ఇల్లమేలీయంబదిన్నధస్సంబదు । నిల్లతిర్యకంబదిల్లి
 వమ్మ । అవరగిగేయదునునడ్డవిల్లివేతాయి । కృతిగళిల్లిక్రమపుమతి సరస

రు॥ ౧౬॥ అమితశీలజరవరురు వశింపడిరి॥ జలధిగళనుకూడినగళివలయ॥
 వెల్లుసు క్రిబరువరుణాసగళకూడి॥ అధికవాయుమాగళవసుసరిసయే॥ ౧౭॥
 నన్నగళికరాగినసమరాగిను॥ గ్రీవనల్లి కపివరేణ్యరివరు॥ అధమసో
 బ్బరాదరవనల్లియిల్లవే॥ యల్లి యుచికిదరునునోశికిమాడి॥ ౧౮॥ నానిబం
 దెనంశియానిరనిధిదాటి॥ అవరపిలెళ్ళదే॥ మఱాబలిన్త॥ రోబ్బనింద
 ప్రేష్టుసోబ్బనకాళివే॥ యిక్కరనిందప్రేష్టునిల్లవమ్మ॥ ౧౯॥ తాపవశేం
 దబిడయేదితాళిశోశోలకవసాకుమాడుతా॥ విలపురశోం దెసంష్టవన
 దిందలిశేరువరా వ్లవంగసే॥ నాపరిగళ శ్చ స్వసేనేగళు తమ్మనసేవిసిన
 న్నబిన్నుగాఁఖూపశిపుత్ర రేరిశశిపూషణారంశేప్రవేశమాడువరు॥ ౨౦॥
 నిన్నసన్నిధిగేసంపన్నరురాజసింహురురామలక్ష్మణారధికవిర॥ రిన్న
 శేరువరవరిలంశేసర్వవహాళుమాడువరుశరాళియిత్తు॥ రామనురాక్ష
 సేంద్రనరావణానసబాంధవనశస్త్రేన్యనకడిమిశోండు॥ నిన్నజోందియ
 దోలెన్యనిలయశేశేరువ నాతనిల్లిగే శేరు వంతుమేరే॥ యేదేయతాళి
 శోశుశవాగలిన్నునినగే॥ కాలకాంక్షణినిరాగుకళవళిసదే॥ స్వస్థజిత్ర
 శేశింపడిమజ్వలనంశే॥ మరువరామనకాణవిమిధిలకుమరి॥ ౨౧॥ రా
 మనరణారంగళేమనభూమనశిలెన్రు వేకాణవినిలెశేనిలను॥ కార్ముకధరన
 లక్ష్మణునలంశేయుముందేశిలెన్రు వేకాణవినిలెశేనిలను॥ నానాకురింద్ర
 వనబదంష్ట్రయోధరశిలెన్రు వేకాణవినిలెశేనిలను॥ శ్వేలాంబుధరనికాశ
 రఘువర్మవర్చరశిలెన్రు వేకాణవినిలెశేనిలను॥ విలరను సింహ శార్దూలవి
 శ్రమరను॥ సామజేంద్రాఖరనుసత్వసారయుతరఘువర్మవానరశ్రేన్య
 గర్జిణినువియే॥ అవరనదనరవగళశ్రవణమాడి॥ మ॥ వనవాసవ్రత
 పూర్తిమాడిప్రళుక్తవ్యాదేంద్రకళేరిమ॥ దననకూడియునిన్న
 సంగడఅయోధ్యావట్టవకళేరువక॥ జననిలెన్నమసోలరుకరఘువ
 రసాంబ్రాజ్యపట్టాశిషి॥ క్రనుతానాగేప్రదర్శినువ్విత్వరేయోశ్శ కా
 కున్దనంశాంబిని॥ ౨౨॥ ఈపరిసన్నశ్రీలిజలజ్జేక్షణిజానకిసమ్మతొల
 క్తివిజ్ఞాపనగళుసోండుకుశలాశిరవంగళశోట్టిభాక్తసం॥ తాపవశాం
 తిశింపడనగేత్వద్విరహాకళకుతల్పశ్రీలస॥ త్పావకరంగవిట్టిలన రామ

యనన్ నినరామీయిష్టశ్చే || ఇతిశ్రీమద్రామాయణే - సుందరకాండే -
రామకథారంజనీఅష్టవష్టికమస్తోత్రం || *****

— శ్రీరామకాండోదయంసమాప్తః —

సీ ॥ జీగండుకుశలవరిబ్బరురాఘవేం ద్రనపుత్ర రామహర్షకగి
నుడిద । రాగయుక్తపుమహారామాయణాపునువాల్మీకివణిశేషపుసశ్రీ
కవధిక । సంపత్ప్రదపురామజంద్రనమరుదవతారమంగళభరిత్రవిదుకన
డి । శ్రీచరిగురుగళు ప్రేరిసిరామకథారంజనప్రబంధవసురజన । కురు
కనురుకవికాండిన్యశీలశ్రోతవను । ద్విజనుశృపరిసుబ్బశార్వజనులజ్ఞే
నరసురామకనాజంద్ర కరణితార । వాగిసంప్రేతి శీలాలి శ్రీచరిగు
రుగళు ॥

శ॥ మంగళపురంగవిథలగి । మంగళవడిశయగి శ్రీరమా రమణగివా
య్యంగళవపూజితగినుష । మాంగళిలల్పాప్రిపరిగిమంగళవంబి ॥ ***

— ❀ ❀ ❀ ❀ —

శుద్ధపత్రిక.

పుటిసంఖ్యే పంక్తిసంఖ్యే

౮ ౧౦

౨౪ ౨

౨౫ ౧౫

౨౬ ౧౮

౨౮ ౧౯

౨౯ ౨౪

౪౦ ౬

౪౦ ౧౬

౪౨ ౨౬

౨౬

౪౨ ౧

౨

౧౪

౪౪ ౨

౫౯ ౧౧

౬౬ ౧౬

౮౮ ౨౨

౧౦౧ ౧

౧౧౯ ౧౦

౧౪౨ ౧౬

౧౬౦ ౧౫

౧౬౪ ౨౨

౧౬౬ ౨

౧౬౬ ౧౮

అనుష్టు

భేదిసి

పుసం

పంజేంద్రిం

ఘ్రాణాను

కామిని

లలన

క్షణ్ణ

పిపుల

రామగ

నాదామ్య

శనుతా

జరిసి

మల్లి

దిష్పవాఘ్రవి

కన్దాంగి

యపరే

వాసిసి

బల్లవను

శ్రోత్ర

జ్యేష్ఠన

కకుత్స్థ

ధర

నాశదక్ష

స్థాన

సుష్టు

ఖేదిసి

పుమకరసం

పంజేంద్రి

ఘ్రాణిను

కామిసి

లలనే

ధణ్ణ

విపుల

రామన

నాదాగ్న్య

శనుతా

జరిసి

మల్లి

దిష్పవా 1 నవగళే శర్త
రమాధ్యై పుష్ప ఫలసం
సారంగళిందిష్పవాఘ్ర

కవన్దాంగి

యిపరే

వాసిని

బల్లవను

శ్రోత్ర

జ్యేష్ఠన

కకుత్స్థ

ధడ

నాదవక్ష

స్థాన

